

KUR'ÂN'DA
KÂLB

İsmail Dinçer

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	7
NEFS.....	11
AKIL VE KÂLB	24
GÖNÜL.....	38
KUR'ÂN'DA GEÇEN KÂLB ÂYETLERİ.....	44
AKL-İ KÂLB.....	44
İMAN-İ KÂLB	49
VECD-İ KÂLB- VECİLET KÂLB.....	55
MÜZEYYEN KÂLB.....	64
MEHDİ-İ KÂLB	67
HATEME KÂLB.....	70
ŞMEZET KÂLB.....	75
MARAZLI KÂLB	77
KASET-E KÂLB.....	81
KEFY-İ KÂLB	85
GULFU KÂLB.....	88
ICL-I KÂLB	91
A'LÂ KÂLB-NEZELE KÂLB	94
TEŞÂBEH KÂLB.....	96
ŞUHÛD-İ KÂLB.....	101
KESEBE KÂLB	108
MUTMAİN KÂLB	111
ASİMU KÂLB.....	117
ZEYGU KÂLB	120
ZİKR-İ KÂLB.....	124
ELLEFE KÂLB.....	127
KÂFİR-İ KÂLB.....	132
MAHS-I KÂLB	137
HASRET-İ KÂLB.....	143
GALİZ KÂLB.....	147

KAVLİ KÂLB	151
TÂHİR-İ KÂLB.....	155
MÛMİN-İ KÂLB	161
EKİNET KÂLB.....	164
EFİDET-İ KÂLB-FUAD-I KÂLB.....	170
TAB'E KÂLB.....	174
CİNN-İ KÂLB-İNS-İ KÂLB	178
RÂBİTAYI KÂLB.....	185
İLKA-İ KÂLB.....	190
HAYR-İ KÂLB	194
GAYZ-I KÂLB.....	198
TEREDDÛT-İ KÂLB	202
NEBÎ-İ KÂLB	204
NİFÂK-I KÂLB	210
KÂTA KÂLB.....	215
SARAF-A KÂLB.....	218
ŞEDİD-İ KÂLB.....	221
MÛCRİM-İ KÂLB.....	226
MÛNKİR KÂLB	232
GÂFİL KÂLB.....	236
LÂHİYET-İ KÂLB	240
TAKVÂ-İ KÂLB.....	245
AKFÂL-I KÂLB	249
ÂMÂ KÂLB	252
FİTNE-İ KÂLB.....	258
KÂLBİ SELİM	263
MUNÎB-İ KÂLB.....	268
HUBB-İ KÂLB.....	270
GAMR-İ KÂLB	277
KULÛB-U KALB- EBSÂR-I KÂLB EBSÂR-I KÂLB.....	279
KULÛB-U KÂLB.....	279
SAGAT-I KÂLB	283
RİCAL-İ KÂLB	287
TAAMMÛ KÂLB.....	290

BELÂGAT-I KÂLB	294
GİLLİ KÂLB	298
ŞETTA KÂLB.....	300
KAZEFE KÂLB	303
FEZEA-I KÂLB	307
TAMAHKÂR KÂLB	310
SECDE-İ KÂLB	313
VELED-İ KÂLB.....	316
SÜVEYDÂ-I KÂLB	319
KÂLBİ ŞÜKÜR.....	322
SONUÇ.....	325

GİRİŞ

Varoluşu ve var edeni anlamak için akıl ve kâlb sahibi olmak gerekir.

Akıl ve kâlb ilimle buluşmalıdır.

Hacc Sûresi 46: "E fe lem kulûbun yakılûne-Akıl edecek kâlbleri yok mu?"

Bu kitâbımızda Kur'ân'î anlamda kâlbden maksat nedir? Onu anlamaya çalışacağız.

İnsanın nasıl kâlb sahibi olabileceğini idrâk etmeye çalışacağız.

Akıl ve kâlbın ilişkisini bulmaya çalışacağız.

Kur'ân'da geçen kâlb kelimelerini inceleyeceğiz, her bir kelimedenden gelen mesajları düşüneceğiz, verdiği mesajları yakalamaya çalışacağız.

Kur'ân'ı anlamanın yolu, Kur'ân'da geçen kelimelerin anlamlarını iyi anlamaktan geçer.

Kur'ân'da geçen kelimeleri anlamak, kelimelerin doğduğu ilk andaki taşıdığı anlamı anlamakla mümkündür.

Kelimelerin ilk kullanıldığı anlama göre mi konuşuyoruz, yoksa yüzyıllar içinde anlamlarını değiştirdik mi?

Kelimelerin anlamlarının değiştirildiğini, Kur'ân bizlere birçok yerde belirtiyor.

Kelimeleri ilk ortaya çıktığı asıl anlama göre kullanmazsak, Allah'ı ve onun hakikatlerini anlayamayız.

Kelime, Allah'ın kelâm sıfatından gelir.

Her varlık her hücre bir kelâmdır, bir kelimedir

Allah'ın kelâmı, görünen görünmeyen tüm varlığın yapısında satır-satır yazılı olan ilimden tecelli eder ve kelime, o ilmin söze dökülmüş halidir.

Mâide Sûresi 13: “Onlar hakikatlerin sözlerinin anlamlarını değiştirip, onu başka anlamlara döndürürler. Onlara hatırlatılan o hakikatlerin sözlerini unuturlar.”

Bakara Sûresi 59: “Fakat onlardan zalim olan o kimseler; onlara söylenen hakikatlerin sözlerini, başka bir anlayışa sebep olan sözlerle değiştirdiler.”

Bakara Sûresi 75: “Bazıları Allah’ın kelamını dinler gibi görünür, sonra da onun hakikatini anlamadan, kendi anladıkları şekilde değiştirirler ve onlar yalnız kendi anlayışlarını bilirler.”

Anlaşıyor ki, Allah’ın kelimelerini, yüzyıllar içinde kendi hevâmıza, çıkarımıza göre değiştirdik.

Kullandığımız kelimelerin asıl anlamlarını unuttuk, unutulduk, bize aktarılanları da doğru bildik.

Oysa Kur’ân anlamları başkaydı.

Bunlardan üç örnek verelim:

1-Fâiz kelimesi: Fâiz kelimesini bankada para ilişkisi olarak anladık ve Kur’ân’î anlamını değiştirdik.

Oysa Kur’ân’î anlamda fâiz: Feyz bulmak, kazanmak, başarmak, aydınlanmak, hakikatlerin idrâkine ulaşmak, hakikat yolunda başarılı olmak gibi anlamlara gelir.

Haşr Sûresi 20: “Hum el fâizun.”

“Lâ yestevî ashâbun nâri ve ashâbul cenneh ashâbul cenneti hum el fâizûn.”

Meâli: “Yakıp yakıcı hâllere sahip olanlarla, huzura kavuşmuş olanlar bir değildir. Huzura kavuşmuş olanlar kazananlardır.”

Mü’minûn Sûresi 111: “Hum el fâizun- Onlar idrâk ve anlayışlarını arttıranlardır, kazananlardır.”

“İnnî cezeytuhumul yevme bimâ saberû ennehum hum el fâizûn”

Meâli: Muhakkak ki sabırlı olanlara her zaman karşılıklar vardır. Muhakkak ki onlar kazananlardır.

Dikkatlice incelediğimizde anlıyoruz ki; fâiz Kur’ân’î anlamda, hakikat yolunda kazananlardır, yani feyz bulanlardır.

Toplumda kullandığımız gibi, fâiz haramdır dersek, Kur’ân’î anlamını değiştirmiş oluruz.

Fâiz haram değil bilakis helaldir. Ama buradaki fâiz, bankada kullanılan anlamı ile değil, asıl anlamı olan Kur’ân’î anlamı ile dir.

2- Kur’ân “Ribâ” kelimesi.

Toplumda ribâ kelimesini de fâiz diye öğrettiler.

Oysa ribâ kelimesi, râb kelime kökünden gelir.

Rab: “رَبّ”

Ribâ: “اَرَب”

Rab kelimesi ile Ribâ kelimesinin yazılımlarını inceleyerek, “Rı, ر Be ب” harfleri ile yazıldığını görüyoruz.

Ribâ kelimesinin sonunda hemzeli elif harfinin olduğunu görüyoruz.

Ribâ kelimesinin geldiği kökeni incelediğimizde görüyoruz ki:

Ribâ, Rib, Ribât, Ribbi, Ribbuyûn, Rab, Rabbânî, Rabbâniy-
yûn, Râbıta aynı kökten gelen kelimeler.

Ribâyı anlamamız için, Rab kelimesini incelemeliyiz.

Rab: Vücûdlandıran, şekillendiren, biçimlendiren, vücûdun sahibi gibi anlamlara gelir.

Kişinin vücûdunu şekillendiren, yani kişiyi vücûdlandıran ve her an vücûdda işleyişle kendini gösteren, vücûdu tutan, Allah’ın kişideki adı Rab’dir.

Ribâ ise, Allah’a ait olan vücûda benim deme gâfletidir.

Ribâ içine düşen, hep şahsi çıkarlar peşinde olur.

Ribâ: Şahsi menfaat peşinde olmak, çıkar, artmak, şişmek, gibi anlamlara gelir.

3- Sünnet kelimesi:

Sünnet: “Snn, Sunna, Sâna, kelimelerinden gelir.

Sünnetullah kelimesi de buradan gelir.

Sünnettullah; “Allah’ın sünneti” demektir.

Yani, varlığın işleyiş yasaları.

Oysa bizlere sünnet diye; Hazreti Muhammed'in yaşantısındaki hâl, hareket, davranışlarıdır diye anlattılar.

Oysa Kur'ân, Hazreti Muhammed'in örnek alınacak hâl, hareket, davranışları der.

Erkek çocuklara yapılan operasyona da sünnet dedik.

Oysa Kur'ân'î anlamda sünnet: Allah'ın varlıktaki işleyiş yasalarıdır.

Din: Varoluş yasalarıdır.

Sünnet: İşleyiş yasalarıdır.

Ahzâb Sûresi 62: "Sunnetallâhi fillezîne halev min kabl ve len tecide li sunnetillâhi tebdîlâ."

Meâli: "Allah'ın varlıktaki işleyiş yasalarında asla bir değişiklik bulamazsın. Önceden gelip geçenler de Allah'ın işleyiş yasaları ile yaşayıp gitmişlerdir."

Sunnî-سنی kelimesi de sünnet kelimesiyle bağlantılıdır.

Toplumda "Peygamberin sünnetini izleyen" anlamında kullanılır.

Oysa sunnî; Allah'ın sünneti üzere olan yani Allah'ın varlıktaki işleyiş yasaları üzere hareket eden demektir.

İşte bu üç örnekte görüldüğü gibi Kur'ân'da geçen kelimelerin taşıdıkları anlamları çok iyi bilmeliyiz.

Yoksa Kur'ân'ı layıkıyla anlayamayız.

Kur'ân inceleyen bir kişi, öncelikle kelimelerin ilk doğdukları anda taşıdıkları anlamları bilmeye çalışmalıdır.

İşte bizlerde bu kitâbımızda "Kâlb" kelimesinin ne olduğunu Kur'ân'dan anlamaya çalışacağız.

Bu kitâbımızda, kâlb sahibi olmanın yolu nereden başlıyor; Kur'ân'î anlamda inceleyeceğiz.

Akıl, kâlb, nefs, rûh konularını anlamaya çalışacağız.

Kur'ân'da geçen akıl, kâlb, nefs, rûh âyetlerinden sunulan mesajları yakalamaya çalışacağız.

Akıl ve kâlbın açtığı, basfret, feraset, şuur konularını inceleyeceğiz.

NEFS

Akıl ve kâlb boyutunu anlamak için öncelikle nefsin ne olduğunu anlamamız gerekir.

Çünkü akıl ve kâlbın kitâbı nefis boyutudur.

Akıl, nefsi anlamak için var edilmiştir.

Hazreti Muhammed'in "nefsini-kendini bilen, rabbini bilir" sözü çok iyi düşünülmelidir.

Nefs, insanın bedenidir, insanın kendisidir, varlığın beşeri boyutudur.

Akıl; düşünmenin, çözümün, analiz etmenin boyutudur.

Kâlb; keşfetmenin, anlamanın, bağlılığa ermenin, idrâkin arttırılmasının boyutudur.

Gönül, Hakk ile Hakk olmanın sonucu yaşantısında bunu göstermenin boyutudur.

Cân, rûhun cân bulmasının boyutudur.

Rûh, Allah'a ait olup, varlığın var olmadan önce nûranî bir boyuttaki yazılımının olduğu boyuttur.

Akıl, nefsi boyutu inceler, analiz eder.

Kâlb, idrâke erişir keşfeder, varlığın bağlılığını, birliğini anlar.

Gönül, kâlbî yaşam boyutudur.

Kâlb sahiplerine, gönül ehilleri denilmiştir.

Akıl, nefsi anlamak içindir,

Kâlb, rûh ile bağ kurmak içindir.

Gönül, erdemli yaşamının boyutudur.

İşte aklın ve kâlbın döneceği yer, anlaması gereken yer, kişinin nefsi yani kendi bedenidir.

İnanç gruplarında anlatılan nefis ile Kur'ân'ın sunduğu nefis aynı değildir.

Kur'ân'ı incelediğimiz zaman, nefsin bizlere anlatıldığı gibi olmadığını anlıyoruz.

Toplumda hep; nefsi kötölemek, nefsi aşağılamak şart diye öğretiler.

Nefsi her zaman aşağılamak gerekir diye öğretiler.

Nefs nedir?

Nefs toplumda ne anlamda anlaşılır?

Nefs niye bir düşman olarak gösterilir?

“Tek nefisten yarattım” âyetinde işaret edilen mânâ nedir?

Nefsi idrâk etmek mi, nefse düşman olmak mı gerekir?

Yazıları incelediğimizde hep şunlarla karşılaşyoruz:

Nefsi her zaman aşağılamak gerekir...

Nefsi her zaman kötölemek gerekir...

Nefse zulmetmek gerekir...

Nefsi terbiye etmek gerekir...

Nefis firavundur...

Nefis şeytandır...

Nefis Allah'ın düşmanıdır...

Nefs kötülüğün kaynağıdır...

Yine bazı yazılarda da şu bilgiler vardır:

“Nefsinize zulmetmeyin.”

“Nefsini bilen kendini bilir.”

“Her nefis ölümü tadacaktır.”

Bu tutarsızlıklar nereden geliyor olabilir?

Peki, nedir nefis?

Gerçekten bize anlatıldığı gibi, nefis bizim düşmanımız mıdır?

Nefs denilince neyi anlamamız gerekiyor?

Nefsi hep düşman olarak öğretiler.

Nefsi hep kötülüğün kaynağı, hep kötülüğü emreder diye öğretiler.

Gittiğimiz inanç toplulukları, nefsi Allah'ın düşmanı olarak öğretiler.

Gerçekte nefis nedir, hiç ince ince açıklamadılar.

Kur'an'ın nefis tarifi hakkında hiç açıklama yapmadılar.

Kur'an'da nefis, bize anlatıldığı gibi tarif edilmiyor.

Hepimizin tek nefisten yaratıldığı bildiriliyor.

Nisâ Sûresi 1: "Halakakum min nefsin vâhîdetin."

Meâli: "Tek nefsten sizi halk ettim."

Âyeti incelediğimizde anlıyoruz ki, rûhdan üflenişle açığa çıkan her şey nefis olarak belirtilmiştir.

Kur'an'ı incelediğimizde:

Nefis; maya, cevher, asıl, hayat, kişi, kişinin bedeni, kişinin öz varlığı, varlık, beşeri boyut, bir şeyin ta kendisi gibi anlamlara geliyor.

Nefis, enfüs, nüfûs, nefes, nefâis, enfes, aynı kökten gelen kelimelerdir.

Nefis; rûhun ten elbisesi giymiş boyutudur.

Nefis; kişinin öz varlığıdır.

Nefis; açığa çıkan her varlıktır.

Nefis; tüm tecellilerin kaynağıdır.

Nefis; üflenen rûh sırrıdır.

Nefis; bizzat Hakk'ın nefesidir.

Nefis; rûhun canlanması sonucu sûrete dönüşen boyuttur.

Nefis; cümle varlığın, taşıdığı vücûd boyutudur.

Âyette "sizi tek nefisten yarattım" açıklaması, bir ağaçta olan her şey, tüm yapraklar, tüm dallar, tüm çiçekler, tüm meyveler, tohumdan çıkan ilk filizde gizlidir.

İşte o açığa çıkan ilk filiz ve tüm ağaç nefistir.

Rûh cânâ dönüşür, cân nefse dönüşür, nefis beden olarak görünür.

Nefiste, cân da vardır, rûh da vardır.

İşte beden nefsin kendisidir.

Nefis, kişinin öz varlığıdır, öz bedenidir.

Bazı düşünürler, nefis beden ayırır diye düşünmüşlerdir.

Oysa, nefis beden ayrı olarak düşünülemez.

Nefis, özün şekillenmiş boyutudur.

“Her nefis ölümü tadacaktır” âyeti “her kişi ölecektir” demektir.

“Nefsini bilen Rabbini bilir” sözü “kendini bilen, kendi vücudunun sahibini bilir” demektir.

Amaç nefsi aşağılamak, kötölemek değil, amaç nefsi bilmektir, nefis sahibine arif olmaktır.

Bakara Sûresi 54: “İnne kum zâlemtum enfusekum.”

“Muhakkak ki siz, nefsinize zulmettiniz.”

“Muhakkak ki siz, kendinize zulmettiniz.”

A'râf Sûresi 23: “Kâlâ rabbenâ zâlemnâ enfusenâ.”

Meâli: “Dediler ki: Rabbimiz! Biz nefsimize zulmettik.”

Nefis kötülüğün kaynağıdır diyenler, Yûsuf Sûresi 53. âyeti delil gösterdiler.

Yûsuf Sûresi 53: “Ve mâ uberrii nefsi innen nefse le emmâretun bis sûi illâ mâ rahîme rabbî inne rabbî gafûrun rahîm.”

Diyanet: “Nefsime temize çıkarmıyorum. Çünkü nefis aşırı şekilde kötülüğü emreder; Rabbim acıyıp korumuş başka. Şüphesiz Rabbim çok bağışlayan, pek esirgeyendir.”

Tevhîd-i Kur'ân: “Ben kendimi temize çıkaramam. Doğrusu bir kişi, elbette kendi isteklerinin zorbalığında olduğunda bir kötülük içinde olur. Ancak Rabbinin merhametini anlayanlar başka. Muhakkak ki Rabbim mağfiret edendir, tüm varlığı özünden var edendir.”

Kur'ân'ı incelediğimizde anlıyoruz ki, nefis kişinin kendisidir.

Toplumda öğretilen, nefisine hâkim ol sözü iyi anlaşılmalıdır.

Nefsine hâkim olmak diye bizlere öğretilen; hiddet, öfke, şehvet, hırs gibi duyguların kontrol edilmesidir.

Nefse hâkim olmak değil, nefse ârif olmak gerekir.

Çünkü nefsin, yani bedenlerin hâkimi Allah'tır.

Kur'ân ve Hazreti Muhammed'in öğretilerinde "Men arafe nefsehu" yani nefesine arif olmak yani kendini bilmek vardır.

Hazreti Muhammed'e biri gelip soruyor: "Ya Muhammed! Allah nedir, ben onu nasıl bilirim."

Hazreti Muhammed de diyor ki: "Men arafe nefsehu- nefsinin bil- kendini bil."

Anlıyoruz ki nefis; kişinin öz varlığıdır.

Yani kendisidir, tenidir, canıdır.

Kişi nefsinin bildiğinde, yani kendi öz varlığını bildiğinde, vücûdunun sahibi olan Rabb'ini de bilmeye erişiyor.

Kişinin öz varlığı, ilâhî sisteme ait olan tüm hakikatleri barındırıyor.

Kişi kendini bilmeli, kendine benlik isnat etmemelidir.

Kendine benlik isnat eden kişi, nefesine yani kendine zulmeden kişidir.

Kasas Sûresi 16: "Kâle rabbi innî zâlemtu nefsi."

Meâli: "Rabbim! Doğrusu ben nefsim-kendime zulmettim."

Vücûdun sahibi Rabb'dir.

Rabb, Allah'ın bir vücûddaki karşılığıdır.

Yani kişi "Rabb'im" dediği zaman, kendindeki Allah'a seslenmiş olur. Ama bu sesleniş vücûd boyutundadır.

Râb; Allah'ın her bedendeki, bedeninin sahibi ve o bedendeki işleyişin esmâsıdır.

Rabb, varlık boyutundaki her varlığın vücûdundaki Allah'ın işleyiş, tecelliler boyutudur.

"Âlemlerin rabbi Allah'tır" denildiğinde "görünen görünmeyen tüm varlığın sahibi Allah'tır" demektir.

Allah'ın, bir vücûddaki karşılığı "Râb" esmâsıdır.

Allah'ın, bir vücûddaki sahipliği "Râb" esmâsıdır.

Yâni tüm âlemlerin sahibi Allah'tır, Allah'ın bir vücûddaki sahipliği Râb'dir.

İşte vücûdun sahibini bilemeyen kişi, kendine zulüm etmiştir.

Bakara Sûresi 57: "Ve mâ zâlemûnâ ve lâkin kânû enfusehum yazlimûn."

Meâli: "Biz zulüm eden değiliz. Lâkin onlar nefislerine-kendilerine zulüm ediyorlar."

Kendini bilmeyen, kendi vücûdunun sahibini bilemez ve böylelikle benlik içinde kalarak kendine zulmeder.

İşte, Kur'ân'ı incelediğimiz zaman nefis kişinin öz varlığı, kişinin bedeni olarak tanımlanır.

Hepimiz aynı rûh'tan üflenmekle şekillenen varlıklarız "nefahu fihi min rûhî."

İşte nefis; Allah'ın rûhundan üflenmekle oluşan bir özdür, bir mayadır.

Hepimiz bu mayadan şekillendik.

Anlıyoruz ki nefis; kötülüklerin kaynağı değil, kişinin beden boyutunda olan öz varlığıdır.

Yani nefis kişinin kendisidir.

Kişi, iç âlemiyle dış âlemiyle bizzat nefis'tir.

İşte hepimiz tek nefsten yani tek kaynaktan yaratıldık, o kaynakta rûhun mayalanmış boyutu olan bir özdür.

Kötülüklerin kaynağı ise;

Kişide ki hevâdır, zanlardır, bâtil bilgilerdir.

Aileden gelen yargılayıcı, öteleyici, hor görücü öğretilerdir, hallerdir, eğitimidir.

İşte nefis; kötülüğün kaynağı değil, var oluşumuzun kaynağıdır.

Nefsini bil denmesinden maksat, kendini bil, yani kendi öz varlığını bil demektir.

Kendini bil denmesi; kişinin aradığı hakikatlerin kendinde olduğunun bildirilmesidir.

Kişinin bedeni, yani nefsi, tüm ilâhî sırları barındıran canlı bir kitaptır.

Her varlık, ilâhî sırları barındıran canlı bir kitaptır.

Kişi, kâinatın sırlarına ulaşmak istiyorsa, kendi nefsini yani bedenini iyi okumalıdır

Kur'ân "Oku" ile başlar.

Yani "nefsini oku" yani "kendini bil"

Nefsine dönen kişi, yani kendi öz varlığına dönen kişi, kendi enfûsî boyutuna bakar ve kendi enfûsî boyutunda bir idrâk yolculuğu yapar.

Vücûd nasıl işliyordur, nitelikleri nasıldır, beşer boyutu, rûh boyutu, nûr boyutu nedir bu hakikatlerin hepsini kendi nefsinde yani kendi öz vücûdunda idrâk etmeye başlar.

Bizlere nefsin mertebeleri diye öğretilen bilgiler ne anlama geliyor?

Nefs-i emmâre

Nefs-i levvâme

Nefs-i mülhime

Nefs-i mutmainne

Nefs-i radiye

Nefs-i mardiyeye

Nefs-i safiye

Bunları nefsin mertebeleri olarak değil, kişinin kendini yani nefsini anlamadaki geçirdiği mertebeler olarak düşünülmalıdır.

Yani:

Kişinin; emmare, levvame, mülhime, mutmain, radiye, mardiyeye, safiye mertebelerinde olması.

Nefs-i emmâre:

Kişinin dünya menfaatine, çıkarına, makamına, şanına, şöhretine esir olduğunu anlamasıdır.

Kişinin kibre düştüğünü, başkalarını hor gördüğünü bilebilmesidir.

Kişinin kendindeki kötülüğe yol açan duygulara esir olduğunu anlamasıdır.

Her türlü kötülüğe yol açan bilgilerin ne olduğunu bilmesidir.

Ve o bilgilere bağlı duygu ve düşüncelerin kendini ne hâle getirdiğini bilmesidir.

Hazreti Musa'nın, mukaddes yolda onu esir olan her şeyi anlaması nefis-i emmâre boyutudur.

Tâ-Hâ Sûresi 12: "İnnî ene rabbuke fehla naleyk inneke bil vâdil mukaddesi tuvâ."

Meâli: "Seni vücûdlandırıran şüphesiz Benim. Artık bâtil olan bilgileri, dünyaya olan meylini, esaretini, seni kibre düşüren her duyguyu, kendine nispet ettiklerini bırak. Elbette sen, mukaddes bir yol olan birlik yolu üzeresin."

Nefs-i levvâme:

Kişinin, kendini muhasebe etmesidir.

Kişinin, kendi aslını anlamaya çalışmasıdır.

Kişinin, kendini kınaması, edep bulmaya çalışmasıdır.

Ben kimim, nereden geldim nereye gidiyorum diye kendini sorgulaması bu boyuttur.

Nefs-i mülhime:

İlham alan, hisseden gönül demektir.

Hakikati arama yolunda kişi, varlığın öz boyutuna bakar.

Var oluşu ve var edeni anlamaya gayret eder.

Varlıktaki tecellileri tefekkür eder.

Bunun sonucunda o kişinin gönlü hakikatlere şahit olmaya başlar, hakikatleri hissetmeye başlar.

Nefs-i mutmain:

İtminan olan, emin olan kişi demektir.

Kişi, varlığın tecellilerini anladığında, o tecellilerin sahibine şahit olur.

Kişi, varlığı canlı kitap bilir, yönünü oraya döner, oradan okur ve nice hakikate bir bir erişerek, yaratıcıdan emin olur.

Mü'minlik makamı bu makamdır.

Kişi, kendinde ve varlıkta Allah'a şahit olmuştur.

O'ndan emin olmuş ve O'na teslim olmuş, tevekkül içinde olmuştur.

Nefs-i radiye:

Kişinin Allah'ın rızasına eriştiği makamdır.

Kişi bu makamda varlıktaki tüm tecellilerin hikmetine boyun eğmiştir.

Allah'ın varlığı yaratma inceliklerine şahit olmuştur.

Niçin yaratıldığını anlamıştır.

Halk'ta Hakk'a nazar etmiştir.

Nefs-i mardiyeye:

Kişi artık Allah'ın rızasını anlamış o rıza üzere hareket eder.

Varlığın yaratılış hikmetini anlamış, o hikmetten ayrılmadan hareket eder.

Şirke düşmeden hareket eder.

Her varlığa saygı duyarak hareket eder, çünkü varlığın özü Hakk'ın kendisidir.

Kişi, kendine şah damarından yakın olan Allah şuuruyla hareket eder.

Nefs-i safiye:

Saflaşmış, kâmileşmiş kişidir.

Kişi, bu makamda şirki hâfiden kulliyen halas olur.

Hakk ile Hakk olmuştur.

Kulluk makamına ermiştir.

Damlanın deryadan ayrı olmadığını anlamıştır.

Kul ve Hakk birliği Şuuruna ermiştir ve o Şuurda yaşar.

Nereye dönerse dönsün, Hakk'a nazar eder.

Hakk ile Hakk'ı seyreder.

Gönlü saf tertemiz olmuştur.

Gönül ehli olmuştur.

Kâmil kişi olmuştur.

Toplumda nefsin mertebeleri diye bilenen boyutlar bunlardır.

Yaratılan her varlığın beşeri boyutunu nefsin mertebeleri diye bilmeliyiz.

Ateş, su, hava, toprak bunlarda nefsin mertebeleridir.

Bitkisel boyut, hayvansal boyut, insansal boyut, bunlar da nefsin mertebeleridir.

Ve ayrıca yaratılan her varlığın derece derece yaratılması da nefsin mertebeleridir.

Varlığın kendindeki tüm nitelikler de nefsin mertebeleridir.

Bir gln kokusu da ve nice çiŐeklerin kokusu da nefsin mertebeleridir.

Őfte kişi, nefsi anlayabilmesi iÇin akıl gereklidir.

Kişinin nefsinin yani kendini bilmesi, ancak aklını iŐletme-
siyle mümkündür.

Kişinin kendini bilmesi, makam ve meratipler üzere yol al-
ması ile mümkündür.

Onun iÇin nefsinin-kendini bilen Rabb'ini bilir, sözü hiÇ unu-
tulmamalıdır.

Kendini bilen Rabbini bilir.

Rabb'ini bilen cümle varlığı tutanı bilir.

Akıl boyutuna eren kişi, nefsinin anlamaya başlar.

Kendi yaratılışını düşünür ve böylelikle yaratıcıya erişir.

Kur'ân'da nefis bazı anlamlarda belirtilmiştir.

Bu yette nefis, bedeninin sahibi olan, Allah'ın Zâtı iÇin be-
lirtilmiŐtir.

Mâide Sûresi 116:

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ أَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ
اتَّخِذُونِي وَأُمَّيَ إِلَهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالَ سُبْحَانَكَ مَا
يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقٍّ إِنْ كُنْتُ قُلُّتُهُ فَقَدْ
عَلِمْتَهُ تَعَلَّمَ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ
عَلَّامُ الْغُيُوبِ

“Ve iz kâlellâhu yâ îsebne meryeme e ente kulte lin nâsit-
tehizûnî ve ummiye ilâheyni min dûnillâh kâle subhâneke mâ
yekûnu lî en ekûle mâ leyse lî bi hakk in kuntu kultuhu fe kad
alimte tâlemû mâ fi nefsi ve lâ âlemu mâ fi nefsik inneke ente
allemul guyûb.”

Ve iz kâle Allah	: Dediği zaman, dediğinde, bildirdi, Allah,
Yâ İsa ibn Meryeme	: Ey Meryem oğlu İsa,
E ente kulte li el nas	: Sen, dedin mi, insanlara,
İttehizû-nî	: Edinin, sarılın, beni,
Ve ummiye ilaheyni	: Annemi, ilahlar olarak,
Min dûni Allah	: Allah'dan başka, yanında,
Kâle subhâne-ke	: Seni noksan sıfatlardan arındırırım, tenzih ederim dedi,
Mâ yekûnu li en ekule	: Değil, şey, ne, benim için olmaz, olamaz, söyleme,
Mâ leyse lî bi hakkın	: Değil, bana yakışmayan, gerçek olmayan,
İn kuntu kultu hu	: Eğer, ben, olsaydım, onu söyleseydim,
Fe kad alimte-hu tâlemu	: O zaman, bilmek, ilmin sahibi, ilmiyle var eden, sen,
Mâ fi nefsi	: Değil, şey, ne, nefsimdeki, kendimde, varlığı değil,

Ve la âlemu	: Yok, bilmek, bilmem,
Ma fi nefis ke	: Değil, şey, ne, nefsinde, kendinde, Zât, sen
İnne ke ente allemu	: Muhakkak ki sen, sensin, ilmin sahibi,
El gayb	: Görünmeyen bilinmeyen âlem,

Meâli: “Allah buyurdu: Ey Meryem oğlu İsa! Sen insanlara, Allah’tan başka beni ve annemi de ilahlar edinin mi dedin? İsa dedi ki: Sen noksan sıfatlardan münezzehsin, gerçek olmayan bir şeyi söylemek bana yakışmaz. Eğer ben öyle bir şey söylersem, artık ilmin sahibi olan, ilmiyle var eden seni ve nefsimi bilememiş olurum. Vücûdumda senin Zâtından gayrısını bilmem. Muhakkak ki sen görünmeyen bilinmeyen âlemin sahibisin.”

Enâm Sûresi 123: Bu âyette nefis kelime kökünden gelen enfus, kişinin öz varlığı olan kendi bedeni için belirtilmiştir.

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكَابِرَ مُجْرِمِيهَا لِيَمْكُرُوا فِيهَا
وَمَا يَمْكُرُونَ إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ

“Ve kezâlike cealnâ fi kulli karyetin ekâbire mucrimîhâ li yemkurû fi hâ ve mâ yemkurûne illâ bi enfusihim ve mâ yeşurûn.”

Ve kezâlike cealna	: İşte böylece, kıldık, yaptık, sunduk,
Fî kulli karyetin	: Her, bütün, belde, buldukları yer,
Ekâbire	: Büyük, kibirli, önde gelen, liderler, büyüklenme,
Mucrimin	: Günahlar, fenalar,
Li yemkurû fiha	: Hile, aldatma, karanlık, zararlı haller, gizli, orada,
Ve mâ yemkurûne	: Değil, hile, aldatmak, karanlık, gizli, zararlı haller,
İlla bi enfusi-him	: Ancak, kendilerini, nefslerini, onlar,

Ve mâ yeşürüne : Değil, şuur, kendisinin ve çevresinin farkında olmayan,

Meâli: “İşte böylece onlara sunduğumuz şeylerle, onlar buldukları yerlerde fenalıklarda, kibirlilik içinde, zararlı hâller içinde kaldılar. Onlar ancak kendilerine zarar verdiler ve onlar kendilerinin ve çevrelerinin farkında olamadılar.”

En’âm Sûresi 151. âyette nefis, kişinin öz varlığı olan bedeni, cânı için belirtilmiştir.

En’âm Sûresi 151: “Ve lâ taktulûn nefselletî harremallâhu.”

Meâli 1: “Bir cana kıymayın ki onu Allah yasakladı.”

Meâl 2: “Hiç kimseyi öldürmeyin, Allah öldürmeyi haram kıldı.”

Meâl 3: “Nefsinize kıymayın ki onu Allah yasakladı.”

Bu âyette ise nefis, can olarak, bir kimse olarak, beden olarak belirtilmiştir.

Kur’ân hiç kimseyi öldürmeyin der.

Ayrıca kişinin kendine zulüm etmemesini tavsiye eder.

Kişinin nefsini yani kendini anlayabilmesi için akıl gereklidir.

İşte kişinin kendini ve varlığı anlayabilmesi için akletmesi gereklidir.

Onun için Kur’ân da “nefsini yani kendini oku” âyeti vardır.

İsrâ Sûresi 14: “İkra kitâbek kefâ bi nefsike.”

“Oku kendi vücûd kitâbını, kendini bilmek için kendi vücûd kitâbın yeterlidir.”

İşte nefis kişinin kendisidir, kendi vücûd kitâbıdır.

Nefsi okumak için, akıl ve kâlb gereklidir.

Şimdi akıl ve kâlb konusunu inceleyelim.

AKIL VE KÂLB

Akıl ve kâlb birbirine bağlı değerlendirilmelidir.

Hacc Sûresi 46: “kulûbun yakılûne-akleden kâlb.”

Akıl, insana hakikati anlaması için, eşyanın özelliklerini çözebilmesi için, varlığın birbiriyle olan bağını görebilmesi için, bahşedilen ilâhî bir anahtardır.

Akıl: Bağlamak, tutmak, korumak, men etmek, çözmek, buluşturmamak gibi anlamlara gelir.

Genelde akıl için, “insana neyin iyi, neyin kötü, neyin doğru, neyin yanlış olduğunu gösteren bir yetidir” dense de, bunun kâlb makamı olduğunu söylemek daha doğrudur.

Akıl vardır, insana kötülüğü de düşündürür.

Akıl vardır, insana iyiliği de düşündürür.

Akıl vardır, insanı yanlışa sürükler.

Akıl vardır, insanı doğruya sürükler.

Kâlb sahibi olan insan ise, iyilik ve doğruluk üzere hareket eder.

Çünkü kâlb sahibi insan, Kâmil insandır.

Akıl vardır, kişinin hevâsına esir olmuştur, insanı hevâsına göre hareket ettirir.

Akıl vardır, kişinin kâlbine bağlı çalışır, insanı ilme göre hareket ettirir.

Tûr Sûresi 32: “Em temurûhum ahlâmuhum bi hâzâ em hum kavmun tâgûn.”

Em temuru hum

: Yoksa, işleyiş, emir, hüküm, hareket,

Ahlamu hum

: Akılları, düşünceleri, hevâları, onlar,

Bi hâzâ em hum

: Bu, işte onlar, yoksa, mı, öylemi,

Kavmun tagun

**: Tagun kavmi, azmış, sapmış,
putperest,**

Meâli: “Yoksa onların akılları kendi hevâlarına göre mi hareket ediyor? İşte onlar, kendi var ettikleri putlara tapıyorlar.”

Akıl ilme dayalı hareket ederse, varlığın niteliklerini çözer, yaratılışın hikmetine erer.

İşte o zaman akıl, saf düşünceye ulaşır.

Akıl duyuma dayalı, nakle dayalı, hemen inanmaya dayalı kodlanmışsa, saf düşünmeye ulaşamaz.

Akıl bağımsız bir şekilde yetiştirilmişse, duyduğuna hemen inanmaz, onu araştırır, aslına ulaşmaya çalışır.

Ama akıl, bağımlı bir şekilde yetiştirilmişse, inanç kodlaması ile yetiştirilmişse, düşünmeden, araştırmadan inanır.

Aklın kendine has özelliği, anne baba tarafından korunur, ya da esir edilir.

Aklın yaratılmasında ana gaye; düşünmek, çözmek, kavramak, kaynağına ulaşmak, akışın nereye olduğunu görebilmektir.

Fakat anne ve baba, sorgulayan bir çocuğa; “Sorma dinden çıkarsın, çarpılırsın, sadece inan, sana ne deniyorsa onu yap, emirlere yasaklara uy” diyerek aklın çalışmasına engel oluyorsa, akıl yaratılışın ana gayesinden uzaklaşır ve esir bir hale düşer.

Aklımızın esir olup olmadığını anlayabilmemiz gerekir.

Esir olmuş bir aklı esaretten kurtaran bir kişi, yaratılışın sırlarını bir bir çözmeye başlar.

Akıl neye esir olmuş olabilir?

Dünya menfaatine mi?

Mal mülk, şan şöhret, makam sevdasına mı?

Yalan, dedikodu, hasetlik, fesatlık, kin, nefret, gibi duygulara mı?

Din adına anlatılan, aslı olmayan şeylere mi?

Karamsarlık, umutsuzluk, gelecek korkusu, işsizlik, gibi duygulara mı?

Allah korkusu, cehennem korkusu, cin, iblis, şeytan korkusuna mı?

Kibir, gurur, hor bakmak, kendini yüce görmek, yolunu yüce görmek, seçilmişlik, üstünlük gibi duygulara mı?

Evet, akıl neye esir olmuş olabilir?

Bunu çok iyi anlamalıyız.

Anlamalıyız derken bile, anlama aklın başka bir kanadıdır.

Akıl yüzlerce kanatlı bir kuştur.

Kişiyi ya dünyaya hevalarına uçurur, ya da hakikatleri çözmeye uçurur.

Aklı esir eden şeylerden kurtulan bir kişi; saf bağımsız düşünebilir, var oluşu ve var edeni anlayabilir.

Akıl, iman için şarttır.

Akıl olmadan iman olmaz

İnsan olarak yaratılmanın sırrı akıldır.

İnsan doğduğunda, yani bebek iken, saf bir akılı vardır.

O akılda asla yargılama alanı yoktur.

Çocuk en saf bir şekilde eşyanın hakikatini anlamak için bakar.

Çocukta, yargılama yoktur, kötülüğe meyletme yoktur.

Çocuğun akli, şahitliğe doğru akar.

İşte tam bu akışta aile devreye girer.

Ya çocuğun aklının akışına engel olur ve akli bazı bilgilere, duygulara esir eder.

Ya da, aklın akışına yardımcı olur ve çocuk eminlik yolunda, yani iman yolunda ilerler.

Çocuğun beynine, her türlü ayrımcılık, üstünlük, kötülük-lere kapı açacak olan bilgiler, aile tarafından ekilir.

Şahit olmak, anlamak, idrâk etmek, çözümlmek için akıl şarttır.

Aklın beşeri boyutu ve kâlbî boyutu vardır.

Onun için Kur'ân'da "kulûbun yakılûne" akledecek kâlb-ten bahseder.

Hacc Sûresi 46: "E fe lem yesîrû fil ardi fe tekûne lehum kulûbun yakılûne bihâ ev âzânunyesmeûne bihâ fe innehâ lâ tamal ebsâru ve lâkin tamal kulûbulletî fis sudûr."

Meâli: "Yeryüzünde gezip dolaşmazlar mı? Böylece onların akıl edecek kâlbleri yok mu, ya da işitecek kulakları. Fakat onların görmelerinde körlük olmaz ve lâkin gönüllerindeki id-râklerdedir körlük."

Kâlbî akıl tefekkürle, kendi aslını anlama yolunda idrâk yolculuğu yapar, beşeri akıl beden ihtiyaçları ile ilgili çalışmalar yapar

Kâlbî akıl rûha, beşeri akıl tene bağlı çalışır.

Kâlbî akıl, akli temizler, zekâ ile tanıştırır.

Zekâ zekât aynı kökten gelen kelimelerdir,

Kendini temizleyen akıl, esaretten kurtulan akıl; "Kad ef-leha men tezekkâ" temizlenmiştir, kurtulmuştur.

"Ulil elbâbi": Hakk üzere aklını işletenler"

Kâlbî akıl, hakk ile batılı çözer

İlâhî akıl "Lübb" tür. Kamil akıl hep hakikatler için çalışır, hep öze bakar.

Lübb aynı zamanda "Öz" demektir.

İnsanın özünü oluşturduğu için, ilâhî akla da "Lübb" denmiştir.

İlâhî akıl, yani tarife gelmeyen Allah'ın akli "Lübb"dür.

Allah cümle varlığı, kendi özünden çözerek şekillendirmiş, beden elbisesi giydirmiştir.

İlâhî akıl, Allah'ın akli desek doğru olabilir.

Hicr akıl; çözen, süzen, öze ulaşan, batılı haktan ayıran, taşlaşmış kayıtları eriten akıl demektir.

Hicr; tam akıl sahibi, engel olan, taş, bırakan, ayıran demektir.

Fecr Suresi 5: “Hel fî zâlike kasemun lizî hicr.”

Meâli: “İşte bunların içinde, hakk ile batılı ayıran tam akıl sahipleri için, sağlam deliller vardır. “

Necm Sûresi 15: “Mâ kezebel fuâd mâ reâ.”

Meâli: “Gördüğü şeyi kâlbî yalanlamadı.”

Kur’an’ı incelediğimizde, akletmek, kâlbî bir işlevi gibi sunulur.

Akıl görmek için, anlamak için, şahit olmak için, yaratılmıştır.

Yeter ki, çocuğun akli ailesi tarafından baskılanmasın.

Tarihte akılcılar ve nakilciler her zaman tartışmışlardır.

Bu kâinat bizim bakıp gözlemlememiz, okumamız, akıl edip düşünmemiz için apaçık bir kitaptır.

Bir de insanların yazdığı kitaplar vardır.

Allah’ın satır satır yazılı kitâbı olan varlık kitâbında hata yoktur.

Lakin kulların yazdığı kitaplarda hatalar çoktur.

Bir kişi, insanların yazdığı kitaplardan, işte bunlar hakikatlerdir, diye aktarıyorsa bu nakilciliktir.

Zaten “Ehli kitap” denilen kimseler, kitaplardaki bilgilere göre tartışan, iddialarda kalan kimselerdir.

Nakilcilik, insanların yazdığı, ya da anlattığı şeyleri hakikat diye bilip nakletmektir.

Akılcılık ise hem kâinat kitâbını düşünmek hem de insanların yazdığı kitapları düşünmektir.

Ama asıl düşünülmesi gereken varlık kitâbıdır, çünkü oradaki hakikatler tüm saflığıyla tertemizdir.

İnsanların yazdığı kitaplarda her zaman hatalar olabilir.

İnsanların yazdığı ya da anlattığı boyut, nakiller boyutu, bilgiler boyutudur.

Ama varlığın, Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji, boyutu ilimsel boyuttur, orada hata yoktur.

Akılcılık bize bahşedilen akli çalıştırmak, ince ince düşünmektir.

Göz, gözlemlemek içindir.

Kulak, duymak içindir.

Akıl, gözlemlenen ve duyduğunu düşünmek araştırmak içindir.

Hucurât Sûresi 4 âyet, Lokman Sûresi 21. âyet, Bakara Sûresi 170. âyet gibi birçok âyette nakilcilerin halleri açıklanır.

Hucurât Sûresi 4: “İnnellezîne yunâdüneke min verâil hucurâti ekserûhum lâ yakılûn.”

Meâli: “Muhakkak ki sana karşı kendi bildikleriyle inat edip karşılık veren o kimseler; kendi geçmiş bildiklerinde, kendi ego larındadırlar. Onların çoğu akledip düşünmezler.”

Lokman Sûresi 21: “Ve minen nâsi men yucâdilü fillâhi bi gayri ilmin ve lâ huden ve lâ kitâbin munîr ve izâ kîle lehumuttebiû mâ enzelallâhu kâlû bel nettebiu mâ vecednâ aleyhi âbâenâ, e ve lev kâneş şeytânu yedûhum ilâ azâbis saîr.”

Meâli: “İnsanlardan Allah hakkında bir bilgisi olmadan ve yol gösterici olmadan ve nûr saçan o varlık kitâbını anlamadan tartışıp duran kimseler vardır. Onlara: Allah’ın sunduğu şeylere uyun denildiği zaman, derler ki: Atalarımızdan bulduğumuz inançlara tâbi oluruz. Ya onlar şeytani hâllere uymuş, ötekileştirmenin cehaletinin sıkıntılarında kalmış olsalar bile mi?”

Bakara Sûresi 170: “Ve izâ kîle lehumuttebiû mâ enzelallâhu kâlû bel nettebiu mâ elfeynâ aleyhi âbâenâ e ve lev kâne âbâuhum lâ yakılûne şeyen ve la yehtedûn.”

Meâli: “Onlara Allah’ın sunduğu şeylere tâbi olun denildiği zaman, derler ki: Hayır, biz atalarımızı ne üzere bulduysak ona tâbi oluruz. Eğer ataları bir şeyi akıl etmiyorlar ve doğru yol üzere olmasalar da mı?”

Kur’ân’ı incelediğimiz zaman, aktarılan bilgilerde kalan kimseler, akıl etmeyen kimseler olarak açıklanmıştır.

Akıl etmeyen kimseler; kitaplardan okudukları, atalarından duydukları şeyleri araştırmadan inanırlar ve kendi bildiklerinde inat ederler.

Çünkü onlar ilk defa duydukları şeyi, “Okuduğumuz kitaplarda yoktur, ben böyle bir şey duymadım” deyip hemen itiraz ederler.

Maalesef ki gençliğimiz nakilci bir zihniyetle yetişmeye zorlanıyor.

Bir kişi, kendi düşüncesini sunsa, akıl edip düşündüğü bir tespiti ortaya koysa, hemen karşısına:

- Bu dediğin hangi kitapta yazıyor?
- Biz böyle bir şey duymadık.
- Dinden çıkıyorsun, kâfir oluyorsun.
- Kaynağın nedir? Diyerek engeller konuluyor, korkular konuluyor.

Akıllar zincire vurulur, esir edilirse, düşünme, araştırma, sorgulamaya yasak konulursa, aklın nasıl bir cevher olduğu asla anlaşılabilir.

Kur’ân, onlarca yerde “akledin, düşünün, tefekkür edin, araştırın” derken, akletmenin, düşünmenin, tefekkür etmenin, yasaklandığı bir toplumda, yeni keşifler ortaya konulabilir mi?

Bir çocuk bile 1-2 yaşına geldiğinde tüm saflığıyla, bu nedir anne, diye sormaya başladığında karşısına kocaman nakilcilik dünyası çıkar.

Televizyonlarda çıkan ister İlahiyatçı ister bazı tarikatların ileri gelen kişilerinin hep konuştukları şeyler nakledilen şeylerdir.

Kur’ân bizlere nakillerde kalmamayı tavsiye eder.

Kur’ân bizlere verilen aklın kullanılmasını öğütler.

Oturduğumuz topluluklarda, dinlediğimiz ve konuştuğumuz şeyler, hep insanların yazdığı kitaplardan aktarılanlardır.

İnsan, dinlediği bilgilerin ilmi karşılığı olup olmadığını analiz etmelidir.

İşte akıl, ilme dayalı, kâlbî olarak düşünmelidir.

Yani anlamak için, şahit olmak için, mânâyâ ulaşmak için düşünmelidir.

Anlamak, şahit olmak ancak ve ancak ilmi takip etmekle mümkündür.

Varlık canlı bir kitaptır.

Varlığın özü ilimdir.

O ilmi okumak için aklını işletmek gerekir, kâlb ehli olmak gerekir.

Tâ-Hâ Sûresi 114:

فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ
يُقْضَىٰ إِلَيْكَ وَحْيُهُ وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا

“Fe teâlallâhul melikul hak ve lâ tacel bil kurâni min kabli en yukdâ ileyke vahyuhu ve kul rabbi zidnî ilm.”

Fe teala Allah	: Böylece, gerçek, Allah yücedir,
El meliku	: Melik, tüm mülkü sahibi, idare eden,
El hakk	: Hakk olan, gerçek olan, her varlıkta var olan,
Ve la tacel	: Acele etme, hızlı gitme,
Bi el kuran	: Okunan şeyler, kuran için, kâinat kitâbı,
Min kabli en yukda	: Daha önce, kada, yerine gelme, anlama, takdirini, tamam,
İleyke vahyu-hu	: Sana, vahyi, bildirdiğimiz, her varlıktan sunduğumuz,
Ve kul rabbi	: De, söyle, Rabbim,
Zıdni ilmen	: İlmimi arttır,

Meâli: “Gerçek olan Allah’tır, tüm kâinatı idare edendir, her varlıkta varolandır. Kâinat kitâbını anlamak için acele etme,

sana her varlıktan bildirdiğimiz hakikatleri anlamaya gayret göster ve Rabbim benim ilmimi arttır, de.”

Âyette belirtildiği gibi “Rabbim ilmi anlayışımı arttır” diye dua etmek, Hazreti Muhammed’in de bildirdiği gibi duaların en güzelidir.

Akıl ilimle buluşmalıdır.

İlim insanı kâlb sahibi yapacaktır.

Kâlb boyutu nedir?

Vücûdda olan bir et parçası mı?

Yoksa Hakk’a kapı açan ilâhî ışık mı?

Kur’ân’î manada kâlb nedir?

Kâlb boyutu, kâmil olmanın sırrı mıdır?

Kişiyi Cebrâil ile buluşturan rehber midir?

Hakk’la buluşturan bir gemi midir?

Nedir hakikatte kâlb?

Kur’ân niçin kâlb boyutuna işaret eder?

Ve onlarca âyette kâlb üzerine vurgu yapar?

Kâlb vardır kâlb’den içeri.

Kâlb vardır kâlb’den üzeri.

Kâlbın nice boyutları vardır.

Kirlenmiş olan, hakikatlere kapalı kâlb vardır.

Temizlenmiş olan, hakikatlere açılan kâlb vardır.

Kâlb sahipleri; idrâk sahipleridir, ilmi delillerle düşünenlerin, varlıktaki delillerle yaratılış hakikatine ulaşanların boyutudur.

Kur’ân’da sunulan kâlb kelimeleri nasıl anlamlar içerir?
Bunlar çok iyi anlaşılmalıdır.

Kur’ân’da kâlb kelimesi ile bedendeki kâlb organının ortak noktaları, kâmil insanlar tarafından tanımlanmıştır.

Bedende kan dolaşımını sağlayan organın adına da kâlb denilmiştir.

Kâlbimiz, akciğerimize bağlıdır, göğüs kemiğinin hemen altında yer alır.

Bedendeki kâlbın görevi, damarlardan gelen oksijeni düşük kanı akciğerlere iletip, oradan oksijeni yüksek kanı alıp bedene geri pompalamaktır.

Kâlb, kanı temizler, oksijen yönünden zenginleştirir.

Bedendeki kâlb akciğere bağlı olup, her an atmakta ve kan dolaşımını sağlamaktadır.

Kâlb, anne rahminde bebeğin oluşumunda harekete geçen ilk organdır.

Bebeğin kâlbî anne rahminde, yavaş yavaş ilk oluşan organ olup, altıncı haftadan itibaren atmaya başlar.

Diğer organlar, daha sonra yavaş yavaş kâlb etrafında oluşup şekillenmeye başlar.

Kâlb; kâlbde olan kasların kasılmasıyla, kâlbın atması ve kanı pompalaması görevini yapar.

Kâlbın kasları elektrik akımları sayesinde kasılır.

Kâlb, elektriği kendi üretir ve ürettiği elektrik ile kasları çalıştırır ve kanın pompalanması vazifesini yapar.

Kâlb organına, elektromekanik bir organ diyebiliriz.

Kâlbın işleyişinde, bazı kimyasal olaylar sonucunda elektrik akımı meydana gelir.

Bu elektrik akımı kâlb kaslarını uyarır, uyarılan kâlb kasları, bazı kimyasal tepkimeler sonucu kasılır.

Kasılan kaslar sonucu kâlb vazifesini yapar.

Kâlbimizde oluşan elektrik akımını, ilâhî aşkın akışı olarak zevk edebiliriz.

Her şey ilâhî aşkın akışıyla başlar.

Kâlbimiz, dakikada yaklaşık 70 kez, günde 104.000 ve yılda 38 milyon kez kasılarak görevini yapar, içindeki kanı vücûdu-muza pompalar.

Kâlb, yaklaşık 300 gram civarındadır.

Kâlb, pompalama görevini yerine getirerek, kanın damarlarda akışını sağlar.

Damarlarımız, oksijeni ve besin maddelerini doku, organ ve hücrelerimize iletme görevini yerine getirir.

Kâlbimiz, dört odacıktan oluşur.

Kâlbimiz vücûdumuzda 1 dakikada yaklaşık 5.5, 6 litre kan pompalar

Kâlbimiz, 1 günde 8 ton, 1 yılda 3.000 ton kanı pompalar.

Bunu bir ömre yaydığımızda on binlerce ton kan pompalanır.

Diyelim ki bir kişi 90 yıl yaşadı, onun vücûdunda 270.000 ton kan pompalanır.

Vücûdda ki kâlbın işlevselliği kısaca böyledir.

Kur'ân'da bahsedilen kâlb ise, idrâk ve anlayış boyutudur.

Kâlb sahibi olan kimse; ilmi olan bir bilişten diğer bilişe, bir keşiften diğer keşife kapılar açar.

Kur'ân'da, “ك-ل-ب-Ka-Le-Be” kelimesi türevleri ile birlikte yaklaşık 170 yerde geçer.

Kâlb sözlük olarak; “idrâk, anlayış, bir bilişten bir bilişe geçmek, değişmek, değiştirmek, ilmi akış, ilmi keşif, bir şeyin içini dışına çıkarmak, bir halden bir hale geçiş, temizlemek, bağlamak, bir şeyi bir şeye bağlamak, bir öncekini bir sonrakine bağlamak, altını üstüne getirmek, ters çevirmek, bir şeyi başka bir şeye dönüştürmek, döndürmek, evrilip çevrilmek, dönüp dolaşmak, şekil almak, olgunlaşmak, hâlis olmak, özümsemek” anlamlarına gelir.

Arap bölgelerinde hurma olgunlaştığı zaman, üzüm kuru üzüm haline geldiği zaman, “kalebe, el beseret” denilmiştir. (İbn Manzûr, Lisanü'l-Arab, I/689.)

Buradan maksat olgunlaşmadır, basîrete ermektir.

Kâlb boyutu, kemalleşme, kâmil insan boyutudur.

Kâlb ehli olana, kâmil insan, gönül ehli insan denilmiştir.

Nefs, akıl, kâlb, gönül, şuur, aşk ayrı düşünülemez.
Kâlb sahibi olmanın yolu, temiz akıl ve temiz gönülden geçer.
Toplumda kâlb denilince hemen akla, bedendeki bir organ gelir.

Oysa Kur'ân'da kâlb bambaşka bir anlamda tarif edilir.

Toplumda söylenen "Kâlbsiz" sözü vardır.

Bundan maksat, "duygusuz, hissiz, anlayışsız, idrâksiz, şursuz" anlamındadır.

Kur'ân'da geçen kâlb âyetlerini incelediğimizde, kâlb boyutunun, anlayış ve idrâk ile alakalı olduğunu anlıyoruz.

Kâlb boyutunu anlayabilmemiz için; akıl ve kâlbın bağlantısını anlamamız gerekir.

"Akıl, kâlb, nefis, rûh, gönül, şuur nedir? Bunları iyi araştırmalıyız.

Kâlb boyutuna ermenin yolu, akıl etmekten geçer.

Kur'ân'da; "akletmez misiniz, düşünmez misiniz, anlamak için bakmaz mısınız, görmez misiniz, işitmez misiniz?" âyetleri vardır.

Bakara Sûresi 44: "E fe lâ takılûne- hâlâ akıl edip düşünmez misiniz?"

Akıl etmenin yolu ise, edep ve ilim üzere olmaktan geçer.

Beyni kötü duygular ve düşünceler içinde olanlar akıl boyutu ile tanışamazlar.

Akıl insanı kâlb boyutuna eriştirecektir.

Birilerini dinlemeye tenezzülü olmayanlar, kendi bildiklerinin inadında duran kimselerdir.

Onlar kendi inançlarını ispat etmek için başkalarının seslerini bastırırlar, seslerini yükseltirler, kendi inandıkları şeyleri ispat etmek için gizli bir kibir içinde davranırlar.

Bakara Sûresi 171: "Fe hum lâ yakılûn-onlar akıl etmezler."

Meâlin tamamı: “Hakikati görmemezlikten gelip örtenlerin durumu; hep bağırıp çağırmaktan başkasını işitemeyen kimse- nin durumu gibidir. Onlar duyarlar işitemezler, hakikatleri ko- nuşamazlar, bakıp göremezler ve onlar akıl edip düşünemezler.”

Enfâl Sûresi 22: “İnne şerre devâbbi indallâhis summul bukmullezîne lâ yakılûn.”

Meâli: “Muhakkak ki yaşantılarında kötülük içinde olanlar; Allah’a ait olan hakikatleri duyup da işitemeyen, hakikatlerini konuşamayan ve düşünmeyen o kimselerdir.”

İnne şerre	: Muhakkak ki, şer, kötülük, kötü hallerde olan,
El devâb	: Yürüyen, yaşayan, yaşantı, halleri, hayvaniyette kalan,
İnde Allâh	: Ona ait, katında, Allah,
El summu	: Duyup işitemeyen,
El bukm	: Konuşması olup Hakk kelamı etmeyen,
Ellezîne lâ yakılûne	: O kimseler, akıl etmeyen, düşünmeyen,

Âyette belirtildiği gibi, yaşantılarında kötülük içinde olanlar, Allah’ın hakikatlerini düşünmekten uzak olanlardır “lâ yakılûne- akıldan idrâkten uzak” olanlardır.

Akıl ve kâlb birbirine bağlı düşünülmedir.

Akıl edenin kimsenin, idrâk ve anlayışı artacaktır, şuurlu olacaktır.

Onun için Hacc Sûresi 46. âyette “kulûbun yakılûne- akıl edecek kâlbleri” diye belirtilmiştir.

Akıl boyutu, varlığın oluşumunu anlamak için çözümsel bakar.

Kâlb boyutu, varlığın ortak noktalarını görür.

Yani akıl çözer, analiz eder.

Kâlb, birleştirir, bağlar.

Beyninde kötülük duyguları düşünceleri olanlar, akıl ve kâlbden yoksundurlar.

Beyin, tüm kötülük getiren duygu ve düşüncelerden temizlenmelidir ki akıl ve kâlb aktifleşsin.

Duygu ve düşüncelerin geldiği yer ise; beyne ekilen ayrımcılık getiren, hor baktıran, yargılayıcı, kendini yüce seçilmiş gösteren bâtil bilgiler alanıdır.

İşte âyette belirtildiği gibi, yaşantılarını kötülük içinde geçirenler akıl boyutu ile tanışamazlar, kâlb sahibi olamazlar.

Kötülükler içinde olmak, akli baskılamaktır, kâlbini açılımını engellemektir.

Yûnus Sûresi 100: “Ve yecalur ricse alellezîne lâ yakılûn.”

Meâli: “Cehaletin, gafletin kirliliğine bulanana kimselerde, aklını işletmek yoktur.”

Eğer kişinin beyni, hep fitnelik, fesatlık, gurur, kibir içindeyse, bâtil bilgilerle kirlenmişse o kişinin aklını çalıştırması mümkün değildir.

Görüldüğü gibi, akletmeyen bir kişi kâlb sahibi olamaz.

Yani varlığı anlamak için aklını kullanmayan, idrâk sahibi olamaz, varlığın birbiriyle olan bağını anlayamaz.

GÖNÜL

Gönül, akıl ve kâlb boyutlarının açılmasıyla açılır.

Akıl ve kâlb sahibi olan kişi, gönül boyutuna geçer.

Gönül, kâlb ehli olan kişilerde açılır.

Kâlb ehli olan, Allah hakikatine ermiş kişidir.

Allah'tan emin olmuş, her an O'na teslimiyet ve tevekkül içinde olan kişidir.

Kâlb ehli olan kişinin yaşantısı, gönül boyutudur.

Hazreti Muhammed'in güzel sözü, mü'minlik makamına eren kişinin kâlb sahibi, kâlb sahibi olan kişinin gönül ehli olduğuna işaret eder.

“Ma vesiani semai ve la ard ve lakin vesian kâlbi abdi el mumin.”

“Ben yere göğe sığmadım, mü'min kululumun kâlbine sığımdım.”

Allah hakikatine ermiş olan kişi, mü'minlik makamına gelmiş kişidir.

Mü'min “Emn” kelimesinden gelir.

Emin olmak kelimesi de buradan gelir.

Emniyet, emanet, iman, âmin kelimelerinin kaynağı da “Emn” dir.

Varlığın varoluşundan ve varlığı var edenden emin olan kişi, mü'min kişidir.

Mü'min, kendine ve varlığa baktığında, varlığın ardında varlığı tutan, varlıktaki niteliklerin sahibinin orada tüm işaretleriyle kendini gösterdiğinden emin olan kişidir.

Ve bu şuura ulaşıp bu şuurda yaşayan kimseye “Mü'min-Emin” kimse denir.

Mü'min, kâlb sahibidir, gönül ehlidir.

Mü'min; "Huvel evvelu vel âhiru vez zâhiru vel bâtin- Evvel ve sonsuz olan, zâhir olan ve bâtin O'dur." (Hadîd Sûresi) hakikatine erişmiş kişidir.

O nereye dönerse dönsün, Hakk'ın cemâline nazar eder.

Mü'min olanın kâlbi her an Allah için atar, her an ilâhî aşkla atar.

Mü'min olan kâlb makamına ermiştir, gönül ehli olmuştur.

Gönül ehli, Halk'ta Hakk'a nazar ederek yaşar.

Nereye bakarsa baksın, Hakk nazarıyla bakar.

Gönül ehli, yaşantısıyla kendini belli eder.

Gönül ehli, gönül rahminden doğar.

Gönül râhminden doğan, Muhammedî şuura erer.

Gönlünü temizle, temizle ki gönlün Muhammedî şuura hamile kalsın.

Kadında iki rahîm vardır.

Biri, bebeğin oluştuğu rahîm.

Diğeri, gönüldeki rahîm, gönüldeki rahîm Muhammed bebeğinin doğacağı rahîmdir.

Erkeklerde ise bir rahîm vardır o da; gönülde Muhammed bebeğinin doğacağı rahîmdir

Kim ki gönül rahmînde hamile kalmış, gönlünde Muhammed bebeğinin oluşumu başlamış, o gönülden Muhammedî şuur doğmuşsa, işte o kimse, ister kadın olsun ister erkek olsun "İnsan" olmuştur, "Mü'min" olmuştur "Gönül ehli" olmuştur.

İnsan olan, yani Mü'min olan, yaşantısını Muhammedî şuurla geçirir.

Tevbe Sûresi 14: "Ve yeşfi sudûre kavmin muminîn."

Meâli: "Mü'min kimselerin gönüllerinde şifa veren hâl vardır."

Mü'min olan kişi; her an, çevresindeki herkese şifâ veren haller sunar.

Onun bir sözü, bir bakışı, bir davranışı, sıkıntıları unutturur.

Gönül evini temiz eyle, temiz eyle ki orada Muhammed be-
beği oluşacak.

Gönlünü temizle ki o temizlenen gönül ilâhî mesajları alacak.

Temiz eyle ki, ilâhî mesajları alan gönülde Muhammed şu-
uru doğacak.

Tûr Sûresi 1- İlahi mesajları alan o gönüle.

Nasıl ki, kadının râhminde ayda bir temizlik olur ve orada
bebek için zemin hazırlanıyorsa, işte bize de işaret edilir ki,
kişi gönlünü temiz eylemeli ki, gönül râhminde Muhammed
bebeği tutunup gelişsin.

Ana râhminden doğan bebek, gün gelir zalim olabilir.

Gönül râhminden doğan her bebek ise zerre kadar zulüm
üretmez.

Gönül râhminden doğan Muhammed âlemlere rahmet olur.

Enbiyâ Sûresi 107: “Ve mâ erselnâke illâ rahmeten lil âlemîn.”

Meâli: “Seni âlemlere rahmet olmaktan başka bir şey için
göndermedik.”

Gönlünden Muhammedî şuur doğan kişi;

Çevresine hep rahmet akıtır.

Çevresindeki her sıkıntıyı gönlünde hisseder ve onlara ça-
reler arar.

O, ister ki; sıkıntılar, acılar bitsin

O, ister ki; huzur, mutluluk, sevgi, yardımlaşma, paylaşma
olsun.

Onun her hâli şifâ verir.

O, gönüllere rahatlık, huzur, sabır, mutluluk verir.

O, sıkıntıları unutturur.

Kadının ay hâli dediğimiz olay, bir bebeğin ana râhminde tu-
tunup gelişmesi için, tertemiz bir zeminin hazırlanma olayıdır.

Kadın hamile kaldığında, doğum oluncaya kadar ay hâli olmaz.

Ay hâlinin devam etmesi demek, biyolojik anlamda kadının yumurtasının sperm ile aşılardan ölnesi demektir.

Her ay hâlinde akan kan, rahîm içinin tekrar tekrar temizlenmesi anlamına gelir.

Eğer sperm ile yumurta döllendirse artık ay hâli olmaz ve o rahîmde bebek doğuncaya kadar büyür, gelişir ve yaklaşık 9 ay sonra doğum gerçekleşir.

Nasıl ki bir kadın hamile kaldığında ay hâli artık olmaz ise, yani kirli kan akmaz ise, gönlünde de ilâhî şuur tecelli edenin, Muhammed ilmîne hamile kalanın, dilinden, halinden, davranışından zerre kadar zararlı kötü bir söz, bir hâl açığa çıkmaz.

Çünkü gönül artık, Muhammed bebeğini taşıyordur.

Gönlü kirli olanın; kibirli halleri vardır.

Gönlü kirli olan kişi her dâim;

Kibir içinde,

Fesatlık içinde,

Dedikodu, çekiştirme içinde,

Dünya malına tamah içinde,

Para, mal-mülk, şan-şöhret düşkünlüğü içinde,

İşyan, moral bozukluğu, stres içinde,

Kimini hor görme, kimini yüce görme, gibi hallerin sıkıntıları içinde yaşar durur.

Gönlü kirli olanın gönlü, ay hâli geçirmelidir.

Yani kişinin gönlü temizlenmelidir.

Çünkü gönlü temizlenmeyen kişinin gönlünde, Muhammed şuru tecelli etmez.

Yani gönül temizlenmeden, gönül râhminde Muhammed bebeği gelişmez.

Gönül ilmi, Muhammedî şurudur.

Gönülde Muhammed şuru geliştikçe, büyüdükçe, artık o gönülde zulme sebep verecek hiç bir düşünce, hâl kalmaz.

İşte, kadının ay halinin olması; bir bebeğin oluşması için rahîm içinde tertemiz bir zemin hazırlanma olayıdır.

Gönülde de ay halinin olması; yani kibirden, kötü hâl ve düşüncelerden arınmakla, o gönülde Muhammed bebeğine tertemiz gönül hazırlanması demektir.

Kadınlar ay halinde Kur'ân okuyamaz, diye iddia edenler şu âyeti delil gösterirler.

Vakîâ Sûresi 79: "Lâ yemessuhû illel mutahherûn."

Meâli: "Ancak tertemiz olanlardan başkası ona temas edemez, onu anlayamaz."

Aslında dikkatlice incelediğimizde, gönlü kirli olan kişi, ilâhî mesajları alamaz, okuyamaz, anlayamaz hakikati belirtiliyor.

Yoksa burada kastedilen, kadının ay hâli durumu değil, gönlü kirli olma durumudur.

Gönlünde her türlü kötülük, fesatlık, kibir olan kişi, ilâhî hakikatleri anlayamaz, Kur'ân'ın mânâsına eremez.

Allah, kadını, kendine mahsus olan rahîm sıfatını taşır bir şekilde yaratmıştır. Bu bizi çok derin düşündürmelidir.

Binlerce yıldan beri kadını insan yerine koymayan inanç gruplarına en büyük tokat bu düşünce olsa gerek.

Evet, anlıyoruz ki, kadının râhminde doğan bebek gün gelir zalimlik yapabilir.

Lâkin, gönül rahminden doğan Muhammedî şuur, zerre kadar kötülük üretmez.

Sperm yumurtayı döller, bebek doğar.

İlâhî mesajların bilgileri, temizlenmiş gönüllerde Muhammedî şuur döller ve Muhammedî hâl doğar.

İnşAllah gönül râhmimizi temizleyenlerden oluruz.

İnşAllah gönül râhmimizden Muhammedî şuur doğar.

Gönül râhminden layıkıyla Muhammedî şuur doğmuş tek insan olan, tek mü'min olan Hazreti Muhammed'e selam olsun.

Akıl, çözüme eriştirir.
Kâlb, birleştirir, bağlar.
Gönül, yaşama döker, uygular.
Gönül ehlinin kâlbî, yani idrâki, anlayışı, duyguları, düşün-
celeri hep Hakk üzeredir.
Hakk'la bakar, Hakk'a bakar, Hakk'sal bakar.
Gönül ehli, toprak boyutunda kalmaz, toprağın özüne bakar.
Gönül ehlinin, inanç, ibadet, din, millet, cinsiyet ayrımcı-
lığı asla olmaz.
O nereye bakarsa baksın, Muhammedî şuurla bakar.
Gönül ehli kişiler, sevgi dolu, saygı dolu, tevâzu içindedirler.
Onlar yaşantılarında, davranışlarıyla, sözleriyle, ikili ilişki-
leriyle hakk ve adalet içindedirler.
Onlar çözümsel ve birlik üzere davranırlar.
Yani onlar aklî ve kâlbî davranırlar.
İşte gönül, akıl ve kâlbî boyutun sonucunda tecelli eder.
şimdi Kur'ân'da kâlb ile ilgili geçen âyetleri inceleyelim.

KUR'ÂN'DA GEÇEN KÂLB ÂYETLERİ

AKL-İ KÂLB

Akl-i kâlb: İdrak ve düşüncesi anlamak ve bağ kurmak üzere olan kâlb.

Hacc Sûresi 46: “E fe lem yesîrû fil ardı fe tekûne lehum kulûbun yakılûne bihâ ev âzânunyesmeûne bihâ fe innehâ lâ tamal ebsâru ve lâkin tâmâl kulûbulletî fis sudûr.”

E fe lem yesîrû	: Gezip bakmazlar mı, dolaşmazlar mı? Anlamak için bakmazlar mı?
Fi el ard	: Yeryüzünde, bedenler boyutu, toprak boyutu,
Fe tekûne lehum kulûbun	: Böylece, olur, onların kâlbleri, idrâkleri, anlayışları,
Yakılûne biha	: Akıl edecek, düşünecek, onunla,
Ev âzânun yesmeun biha	: Ya da, kulaklar, işitme, onunla,
Fe inne hâ la tama	: Fakat o, kör değil, göremeyen,
El ebsâr	: Görmek, bakışlar, görmek,
Ve lâkin tâmâ	: Ve lâkin, kör, idrâksiz, göremeyen,
El kulûb	: Kâlbler, idrâkler, anlayışlar, şuurlar,
Elleti fi es sudûri	: O ki, sinelerde, gönüllerde, göğüslerde,

Meâli: “Yeryüzünde gezip dolaşmazlar mı? Böylece onların akıl edecek kâlbleri yok mu, ya da işitecek kulakları. Fakat onların görmelerinde körlük olmaz ve lâkin gönüllerindeki idrâklerde körlük.”

Bu âyette hem “kulûbu yakılûn” hem de “âmâ kâlb” vardır. Kulûbu yakılûn: Akleden kâlb demektir.

Âmâ kâlb: K r kâlb, göremeyen kâlb, hakikati idrâk edemeyen, Şahit olamayan, sûrette kalan, özü göremeyen, yaratıcıyı idrâk edemeyen demektir.

Aklını iŐletmeyenin k lbi  m dirdir.

Yani hakikati g remeyendir.

Hakikat varlığın öz değeridir, varlıktaki niteliklerdir, varlığın geldiği öz kaynaktır.

 yette belirtildiği gibi, “yeryüzünde gezip dolaşmazlar mı?” kişi gördüğü her Şeyin hakikatini anlamak için aklını kullanmalı, düşünmelidir.

İnsan öncelikle kendi var oluşunu anlamaya çalışmalıdır.

Kendini bilmek, aklını iŐletmekten geçer.

Evet, her Şey kendini bilmekle başlıyor.

Ben kimim, nasıl var oldum, nereden geldim, nereye gidiyorum gibi soruların cevabını arayan kişi, sonunda kendine döner ve kendini tanımak için bir yola girer.

Kendi aslını anlamaya çalıŐan kişi, k lbi akıl ile buluşur.

K lbi akıl, kişinin kendi var oluşunu ve varlığın varoluşunu bilmesine kapılar açar.

K lbi akıl, kendini bil öğretisinin başladığı yerdir.

Hazreti İdris döneminde başladığı sanılan” kendini bil” öğretisi yüzyıllara nasıl yayıldı.

Hazreti İdris, aynı zamanda “Hermes” diye bilinir.

Hazreti İdris’in yani Hermes’in  ğretisi “Kendini bil” öğretisidir.

Bu  ğreti, Antik Mısır’da Theb ve Memphis m bedlerinde “Kendini bil” diye yazılmıŐtır.

O dönemlerde görüyoruz ki birçok m bedin giriŐinde “Kendini bil” diye yazı vardır.

Bu  ğreti, bir samimiyet içinde kendini bilmek isteyen kimselere özel olarak sunulurdu.

Ve halka kapalıydı, yalnızca seyr-i sülûk etmiş talebelere makam makam sunulurdu.

Eski Mısır'da M.Ö 1400 yıllarında yapılan, Luksor mâbedinin duvarında “Beden Tanrının evidir” diye bir yazı olduğu bildirilir.

M.Ö 800 lü yıllarda yapıldığı sanılan, Delphi mâbedi diye bilinen, Apollon mâbedinin giriş kapısının üzerinde “Kendini bil” yazılıdır.

M.Ö 6.ve 5. ve 4. yüzyıllarda yaşayan, Thales, Sokrates, Platon, Aristo, gibi kâmil insanlar hep kendini bilmeyi işlemişlerdir.

Yani o dönem ve öncesinde öğretilen en önemli öğretisi “Kendini bil” öğretisiydi.

Çünkü kendini bilen, Tanrı nedir sorusunun cevabına da ulaşacaktır.

Yine M.Ö, Brahmânizm, Zerdüştlük, Hinduizm, Budizm gibi inançlarda görülen öğretisi “Bireyin kendi özünü bilmesi” yani “Kendini bil” öğretisi idi.

Hazreti İdris, devrin öğretmeni idi.

İdris, ders, medrese, medâris, müderris, tedris, tedrisat, aynı kökten gelen kelimelerdir.

İdris: Ders veren, ders alan, terzi, ölçüp biçen, inceleyen,

Ders: Öğrenmek için alınan eğitim.

Medrese: Ders verilen yer.

Medâris: Medreseler, okullar, ders verilen ayrı ayrı yerler,

Müderris: Ders veren, öğretmen, profesör demektir.

Tedris: Ders vermek, öğretmek, okutmak, öğretim

Tedrisât: Ders vermeler, ardı ardınca öğretimler.

Yunancada “Hermes” kelimesi, Eski Mısır dilinde “HRM” diye yazılmaktaydı. Hrm, Hirâm, Hirâ aynı kelimedir.

Hira; arayan, hakikate yönelen, meraka düşen, içinde arayış ışığı yanan demektir.

Hiram; nûrlanmış, aydınlanmış, bilgeliğe ulaşmış, anlamına gelir.

Hiram-Hirâ; yani Hazreti Muhammed'in Hirâ'ya çekilmesi, yani nûrlanması, nûra ulaşması yani aydınlığa ulaşması da aynı anlamlar taşır.

Hirâ dağının diğer adı nûr dağıdır.

İşte Hazreti İdris'ten gelen "Hermetik öğreti" kendini bilme öğretisidir.

Yani İlm-î Tevhîd öğretisidir.

Kişi bu öğretilerde, kendinin ve tüm âlemin sırlarını öğrenmek için kendi enfûsî âlemine, seyr-i sülûk eder.

Hazreti İdris'in soyundan gelen, Hazreti İbrâhîm ve Hazreti İsmâîl, tarafından yapılan Kâbe'nin duvarında "Kendini bil" yazısı var mıydı?

Tanrı nedir? Varoluş nedir? Var eden kimdir? Ben kimim? Sorularının cevaplarını arayanlar Kâbe'ye Hazreti İbrâhîm'e geliyorlardı.

Hazreti İbrâhîm, Kâbe'yi "Kendini bilme" okulu olarak kurmuş olabilir mi?

Hazreti İdris'ten beri gelen öğretileri bir okul bünyesinde, kendini bilmek isteyenlere bir düzen içinde sunmak için, Kâbe'yi yapmış olabilir mi?

Ya da daha önceden yapılan okulu tekrar temellerinin üzerine dikmiş olabilir mi?

Ve Kâbe'nin duvarına "Kendini bil" diye yazmış olabilir mi?

Ve kendini bilme eğitimi ile ilgili bir sistem, bir düzen kurmuş olabilir mi?

Kur'ân'da geçen "millete İbrâhîm" âyeti bunu işaret ediyor olabilir mi?

Millete İbrâhîm âyetini, İbrâhîm'in dini diye çevirmek, ke-
limenin rûhuna uygun düşmüyor.

Din kelimesi ve millet kelimesi ayrı anlamlar içeriyor.

Millet kelimesi, “ımlal” yani, “ımla” kelimesi ile aynı köktendir. İmla kelimesi; “düzen” “oluşturulan düzen” anlamına geliyor. Yani Millete İbrâhîm; “İbrâhîm’in oluşturduğu düzen” anlamına daha uygun düşüyor.

Hazreti İbrâhîm’in, Kâbe’yi, kendini bilme okulu olarak yaptırdığı ve ona gelenlerin de onun oluşturduğu düzene göre derslere tâbî tutulduğu, gönüle daha uygun geliyor.

O gün Kâbe’ye gidenler, Hazreti İbrâhîm’i devrin Mürşid-i Kâmil-i bilip, ondan hakikat bilgilerini almaya gidiyorlardı.

Peki, bugün Hacca gitmedeki maksadımız nedir acaba?

Evet, Kâbe’nin; devrin kendini bilme okulu olduğuna ve Hazreti İbrâhîm’in de devrin öğretmeni olduğuna, Hacc Sûresi 27. âyet en güzel cevabı veriyor.

Kâbe’ye yani Hazreti İbrâhîm’e gelenler, varoluş hakikatlerini anlamak için geliyorlardı.

O günün Müderrisi yani öğretmeni, yani Mürşid-i Kâmil-i Hazreti İbrâhîm’di.

Hacc Sûresi 27: “yetû-ke-sana gelsinler” âyeti bunu işaret ediyor.

Meâli: Allah’ı tanımak için arayışta olan insanlara ilan et. Toplumda ileri gelenler ya da bir zayıflık içinde olanların hepsi, bir tasa içinde inceden inceye araştıranların hepsi sana gelsinler.

Âyette belirtildiği gibi “akıl edecek kâlbleri yok mu, ya da işitecek kulakları” insan gördüğü varlığı incelemeli, duyduğu seslerle bağ kurmalı ve var oluşunu anlamak için aklını kullanmalıdır.

Her varlığın birbiriyle olan bağıni görebilmek, kâlb boyutudur.

İşte akl-i kâlb, anlayan birleştiren kâlbdir.

Akli kâlb boyutunda râbıta vardır.

Râbıta varlığın birbiriyle olan bağıdır.

Akl-i kâlb, kişiyi iman-i kâlbe eriştirecektir.

Aklını kullanan kişinin imanı olacaktır.

İMAN-İ KÂLB

İman-i kâlb; iman etmiş, emin olmuş, her an Allah'a yönelik olan, idrâki, anlayışı, duyguları, düşünceleri Allah'a bağlı olan kâlb.

Mücadele Sûresi 22:

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ
حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ
إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ
وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ
أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

“Lâ tecidu kavmen yûmunûne billâhi vel yevmil âhîri yuvâd-
dûne men hâddallâhe ve resûlehu ve lev kânû âbâehum ve eb-
nâehum ve ihvânehum ev aşiretehum, ulâike ketebe fî kulû-
bihimul îmâne ve eyyedehum bi rûhin minhu ve yudhîlühum
cennâtin tecrî min tahtihel enhâru hâlidîne fihâ, radiyallâhu
anhum ve radû anh ulâike hizbullâh e lâ inne hizbullâhi hu-
mul muflihûn.”

Lâ tecidu kavmen	: Yok, bulmak, bulunmazsın, kişi, kimse,
Yuminûne bi Allah	: İman ederler, inanan, Allah,
Ve el yevmi el âhiri	: Gün, vakit, sonunda, sonu,
Yuvaddune	: Sözlerine uysun, vaadine uysun,
Men hadde	: Kim, karşı gelir, haddi aşan, sınır,
Allah ve resûlehu	: Allah ve resûl, o,
Ve lev kanu abae hum	: Olsa, bile, ataları, babaları, onlar,

Ev ebnâehum	: Veya onların evlatları,
Ev ihvane hum	: Veya kardeşleri,
Ev aşirete hum	: Veya aşiret, boy, toplum, onlar,
Ulâike ketebe	: İşte onlar, yazılı olan, kitâb
Fî kulûbi him el imane	: Kâlbleri, idrâkleri, onlar, iman, inanç,
Ve eyyedehum	: Destek, onlar,
Bi rûhin min hu	: Rûh ile, kendinden, ondan,
Ve yudhilu-hum cennatin	: Dâhil eder, dâhil edecek cennetler, huzur,
Tecrî min tahti-hâ	: Vardır, tahtında, makamında, onun altından,
El enharu	: Nehir, akıp giden ilim, aktarılan,
Hâlidîne fi ha	: Devamlı kalırlar, her zaman, orada,
Radiye Allah anhum	: Razi oldu, hoşnut, memnun, Allah, onlardan,
Radu anhu	: Razi, kabullenmiş, hoşnut, memnun, onlarda,
Ulaike hizbu allâhi	: İşte onlar, her şeyiyle tâbi olan, taraf olan, Allah,
E lâ inne	: Değil mi, muhakkak,
Hizbe Allah	: Her şeyiyle tâbi olan, taraf olan, Allah,
Hum el muflihûne	: Onlar felâha eren, kurtuluş, başarılı, özü anlayan,

Meâli: “Allah’a ve sonunun geleceği vakte inanan bir kişi bulamazsın ki, Allah’a ve o resûle karşı gelen kimselerin sözlerine uysun. Bunlar ister bu kişilerin ataları veya evlatları veya kardeşleri veya aşiretleri olsun. İşte onlar; kitâbı anlayanlardır, kâlblerinde iman olanlardır ve onlar kendilerindeki rûhdan destek bulurlar ve onlar huzur içindedirler. Onların makamlarında akıp giden bir ilim vardır, devamlı o hallerle hareket ederler. Onlar Allah’ın rızasını anlamışlardır, o rıza üzere hareket

ederler. İşte onlar her şeyiyle Allah'a tâbi olurlar. Muhakkak ki her şeyiyle Allah'a tâbi olanlar, felah bulanlar değil midir?"

İman etmek, her varlıkta Allah'ın tecellilerini göreberek Allah'tan emin olmaktır.

İman edenlerin kitâbı, varlığın kendisidir.

Canlı kitap olan varlık kitâbı, Allah'ın hakikatlerini gösterir.

Her kim yönünü kendi beden kitâbına döner, oradan okursa, muhakkak ki hakikatlere erişecektir.

Onlar rûh boyutuna erişmişler, yaratılışın rûh boyutundan gelen bir üflenişle olduğuna şahit olmuşlardır.

"Nefahtu fîhi min rûhî." Hicr Sûresi 29

İman sahibi olmuş kişi, varlıktaki âyetleri yani işaretleri, delilleri incelemiş ve şahitlik makamına erişmiş kişidir.

İman-i kâlbe erişmiş kişi, ilâhî huzura erişmiştir.

Onların anlayışları, idrâkleri, duygu ve düşünceleri hep Allah'a dönüktür.

Âyette belirtildiği gibi onlar Allah'ın rızasını anlamışlar her an o rıza üzere hareket ederler.

"Onlar Allah'ın rızasını anlamışlardır, o rıza üzere hareket ederler. İşte onlar her şeyiyle Allah'a tâbi olurlar. Muhakkak ki her şeyiyle Allah'a tâbi olanlar, felah bulanlar değil midir?"

İmanı kâlbe erişenler, her ne yaparlarsa yapsınlar Allah'ı unutmadan yaparlar ve rahmet için yaparlar.

İman ilimsiz olmaz.

İlim şahitliğe götürür.

Şahitlik ise emin olmaya götürür.

Eminlik mü'minliğe, mü'minlik imana götürür.

İlim varoluşu anlama yoludur.

Var oluşu anlama yolu imana götürür.

"İnanç ve iman nedir?" çok iyi düşünmeliyiz.

İman ve ilim inceliğini çok iyi düşünmeliyiz.

“Anlatılan bilgilerle hareket etmek mi, ilim üzere hareket etmek mi?” bunu çok iyi szmeliyiz.

Elbette bilgi de önemlidir, lakin bilgi ilim ile bağ kurmalıdır.

İnanç boyutunda kalan kişi, duyduklarına, okuduklarına inanan kişidir.

İman boyutuna erişen kişi ise, ilim ve şahitlikle hareket eden kişidir.

İnanç boyutunda ilim gerekmez, inanç boyutunda duydukları, okudukları, gördükleri yeterlidir.

İnanç kişiyi kibre götürebilir, benim inancım doğru iddiasına götürebilir.

İman ise, tevâzû ve teslimiyete götürür.

İman ilimsiz olmaz.

İnançta ise ilim gerekmez, sadece inanmak yeterlidir.

İman sahibi olan kişi, ilim üzere hareket eden ve varlık-taki işaretlere şahit olarak, var oluşu anlayan, ilmi olarak gönlü mutmain olan kişidir.

İman ancak, ilmi bir şahitlikle mümkündür.

İnanç ise, anne baba hangi inanç üzere ise o yolu takip etmektir.

Ya da gittiği ve sevdiği bir topluluğun aktardığı bilgilere inanmaktır.

İsrâ Sresi 36: “Bir ilim ifade etmeyen şeylerin ardına düşmeyin.”

İlim olmadan bir şeye inanmak, kişiyi şeytana esir eder.

İlim olmadan, şahit olmadan bir şeyi anlatmak, duyduklarını aktarmaktır.

İlim olmadan, bir inanca dayalı tartışmalara girmek, şeytana hizmet etmektir.

Hacc Sresi:

3- İnsanlardan, Allah hakkında bir ilim olmaksızın mücadele eden bazı kimseler vardır. O halde olanların hepsi şeytani hallere tâbi olurlar.

8- İnsanlardan, Allah hakkında bir ilim olmadan ve doğru yolu bulmadan ve her varlığın aydınlatıcı bir kitap olduğunu anlamadan mücadele eden bazı kimseler vardır.

9- Onlar Allah yolundan kendi cehaletlerine saptırırlar, ki-birleşip ikiliğe düşürürler. O halde olana yaşamlarında kaybetme vardır ve ölünceye kadar cehaletin o yakıcı sıkıntılı hallerinde kalmak vardır.

İlim; varlığın özünde olan, varlığın var oluşunun ve varlığa ait olan sonsuz inceliklerdir, yazılımdır, hakikatlerdir.

İlim üzere olmak, direkt varlık kitâbına, var oluşa yönelmekle mümkündür.

İnançta ise, her inanç grubunun kendi inançlarını yansıtmak için yazdığı kitaplara, sözlere yönelmek vardır.

Kitaplarla ya da sözlerle, aktarılan bilgilerde hatalar, kaymalar, şaşmalar olabilir.

Çünkü bilgi, kişinin inandığını anlatma boyutudur.

İnandığını anlatan insan, şahit olmadan da bilgiler aktarabilir.

İlimde ise hata, kayma yoktur.

İlim yazılımı varlığın kendisidir.

Onu oraya yazan da Allah'tır.

Allah, âlim esmasıyla ilim sıfatını varlığa yazar.

Varoluşun yazılımlarından biri olan ilimle, varlık oluşur, şekillenir.

Allah'ın varlıktaki ilim tecellisi; Matematik, Fizik, Kimya, Biyolojidir.

İman, ancak ve ancak ilimle mümkündür.

İlim ise, Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji ile bağ kurmaktır.

İlim kişiyi, varlığın var oluşuna, varlığın işleyişine, varlığın şekillenmesine, varlığın sürecine götürür.

İlim kişiyi, kendi vücûdunun işleyişini anlamaya götürür.

Kişi kendi vücûduna dönüp incelese, vücûdunun işleyişinin bir ilim üzere olduğunu anlar.

Tüm Evren, bir ilim üzere işler ve hareket eder.

İlim kişiyi, şahit olmaya götürür.

Şahit olan kişi, emin olur, emin olan, iman sahibi olur.

Şahit olmak, görmektir, anlamaktır, delillerle hareket etmektir.

Allah'a inanan kişi, annesi babası inandığı için inanmıştır.

Allah'a şahit olan kişi ise, onun varlıktaki işaretlerini yani âyetlerini görmüştür, incelemiştir, mutmain olmuştur.

Onun için Hazreti Ali "görmediğim bir Rabbe inanmam" demiştir.

Onun için Kur'ân onlarca âyette ilimden ayrılmayın, ilimsiz hareket etmeyin der.

İnsan, ilimden ayrılmadan, hep ilimle hareket etmelidir.

İlim ifade etmeyen bir şeyin ardına düşmemelidir.

İman-i kâlb, ilimle hareket eden kişilerde tecelli eder.

Âyette belirtildiği gibi; "İşte onlar; kitâbı anlayanlardır, kâlblerinde iman olanlardır ve onlar kendilerindeki rûhdan destek bulurlar ve onlar huzur içindedirler" imana erenler, varlık kitâbındaki ilimle buluşanlar, hakikatlere erenlerdir.

İman sahipleri, yaşantılarında belli olurlar.

Onların hâl ve davranışları hep rahmet üzeredir.

Onlar şefkat dolu, erdem dolu haller içindedirler.

VECD-İ KÂLB- VECİLET KÂLB

Vecd-i kâlb; titreyen, yol açan, cazibeye kapılan, vücûda dönen, kendine gelen, vicdanlı kâlb, beşeri vücûdlarda Hakk'ın vücûdunu gören kâlb. Enfâl Sûresi 2

Enfâl Sûresi 2:

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

“İnnemâl muminûnellezîne izâ zukirallâhu vecilet kulûbuhum ve izâ tuliyet aleyhim âyâtuhu zâdethum îmânen ve alâ rabbihim yetevekkelûn.”

İnnema el muminun ellezine	: Muhakkak, doğrusu, mü'minler, o kimseler.
İzâ zikir Allah	: Olduğunda, zikir, anma, Allah.
Vecilet	: Ürpermek, titremek, kendine gelmek, duyarlı,
Kulûbu hum	: Onların kâlbleri, idrâkleri,
Ve izâ tuliyet aleyhim	: Okunduğu zaman, açıklandığında, onlara,
Âyet hu	: Âyet, işaret, delil,
Zâdet-hum	: Artma, güçlenme, sağlam,
İmanen	: İman, inanma, eminlik yolunda ilerleme, onlar.
Ve alâ rabbi him	: Rab, vücûdlandırın, onlar,
Yetevekelun	: Varlığın sahibine teslim olma, her şeyiyle teslim,

Meâli: “Mü'minler onlardır ki; Allah anıldığında onların kâlbleri titrer, o işaretler onlara açıklandığı zaman onların imanları

daha da güçlenir ve onlar bütün her şeyleriyle kendilerini vücûdlandırana teslim olanlardır.”

Vecd-i kâlb; Allah hissiyatında olan, o hissiyatla titreyen, heyecan içinde olan, hayret içinde olan, hayranlık içinde olan kâlbdir.

Onların duyguları, düşünceleri, idrâkleri, hep Allah’a yöneliktir.

Onlar, her varlığın ardında Allah’ın olduğunu bilirler, o nazarla bakarlar, o nazarla heyecanlanırlar, o nazarla hayranlığa düşerler.

Vecd-i kâlb sahipleri, vicdan ehlidir

Vicdan ehilleri, vücûd makamına erişmiş, vücûdun Zâtına teslim olmuş gönüllerdir.

Onlar vahdet-i vücûd şuuruna erişmişlerdir.

Her varlığın ardında varlığı tutan Zâta şahit olmuşlardır.

Vahdet-i vücûd, Vahdet-i şühûd, Vahdet-i mevcûd, Vâcibü'l vücûd ne demektir?

Vahdet ne demektir?

Vücûd ne demektir?

Tek vücûd ne demektir.

”Lâ mevcûde İllâ Hû” ne demektir?

O’ndan başka vücûd yoktur.

O’ndan başka mevcûd yoktur.

Bunun mânâsına nasıl ulaşabiliriz?

Görünen bu âlem, bir ağacın bir tohumdan gelmesi gibi bir özden gelmiştir.

Kesret gibi görünen bu âlem aslında tek vücûddur.

Ağaçta binlerce yaprak olsa da, dallar, çiçekler, meyveler olsa da hepsi tek ağaçtır.

İşte varlık dediğimiz boyut, tek vücûddan gelmiştir ve tek vücûd tarafından tutulmaktadır.

Kendi bedenimizdeki sonsuz hücrenin tek bedende bir olduğu gibi, bu âlemde ne varsa hepsi Allah'ın zâtına bağlıdır.

Ehad, Vahdet, Ehadiyyet, Tevhîd, aynı kökten gelen kelimelerdir.

Vahdet-i vücûd sırrı, vahdet-i şuhûd mânâsına ulaşıldığında açılır.

Yani her varlıktaki birliğe şahit olmak, bizi bir vücûda götürür.

Vahdet-i vücûd, demek vücûdun birliği, tekliği anlamında kullanılır.

Görünen varlığın sûretlerine Hakk'ın vücûdu denmez.

Hakk'ın vücûdunda değişme yoktur.

Bu gördüğümüz sûretlerde ise değişme ve kaybolma vardır.

Bugün var olan bedenler yarın yok olup gider.

Fakat bu sûret vücûdlarını tutan vücûd Hakk'ındır.

İşte vücûdu mutlak odur.

Yani tüm sûret bedenlerini tutan vücûd tek vücûddur.

O da zât-ı mutlak olan Allah'ın kendisidir.

Vücûd dediğimizde bedenlerimizi değil, bedenlerimizi tutan kuvveyi anlamalıyız.

Tüm bedenleri tutan kuvve tek kuvvedir, işte o da vücûd sırrıdır.

Yani vücûd, sûret bedenler değil, sûret bedenleri tutan sûret boyutudur.

Tüm sûret bedenleri tutan boyuta vücûd diyoruz.

O vücûd da Hakk'ın vücûdudur.

Hakk'ın vücûdundan gayrı vücûd yoktur.

Yani kâinatta iki tane Allah yoktur.

Vâcibü'l vücûd; Allah'ın kendi özünden kendini zahire çikarması, görünen varlığın O'nun vücûduna bağlı olma zorunluluğudur.

Zahirde görünen varlık bedenler her an O'na icabet eder.

Yani damlanın deryaya bağı olma zorunluluğu.

Damla deryaya her an icabet eder.

Nisâ Sûresi 85: "Ve kânallâhu alâ kulli şeyin mukâtâ."

Meâli: "Allah bütün her şeyi sarıp kuşatandır."

Fetih Sûresi 21: "Ve uhrâ lem takdirû aleyhâ kad ehâtallâhu bihâ ve kânallâhu alâ kulli şeyin kadîrâ."

Meâli: "Allah bütün her şeyi ihata edendir, bütün her şey O'nun takdirinden başka bir şey değildir ve Allah bütün her şeydeki kudrettir."

Bakara Sûresi 255: "Vesia kursiyyu-hu el semâvâti ve arda."

Meâli: "O'nun kürsüsü; gökleri ve yeri, her şeyi kuşatmıştır."

Vücûdun tekliği nedir, dediğimizde karşımıza idrâk edilmesi, tefekkür edilmesi gereken bir beden çıkar

Vahdet-i vücûd konusunu anlamak için kişi; yaradılış ve yaratan konusunu idrâk etmesi, bu kâinatın yaratılışını iyi okuması gerekir.

Bunu okumak, insanın kendi bedenine dönmesiyle olur.

Yunus Emre, bu zevki dile getirmiştir.

Severim ben seni candan içeri

Yolum vardır bu erkândan içeri.

Beni bende demen bende değilim

Bir ben vardır bende benden içeri.

Nereye bakar isem dopdolosun

Seni nere koyam benden içeri.

Vahdet-i vücûd; bu görünen sûret boyutuna yani taşa, toprağa, bitkiye, hayvana atfedilmez.

Vahdet-i vücûd; tüm vücûdları tutan tek vücûd hakikatidir

Buradaki anlam, varlığı var eden özü anlamaya çalışmaktır.

Ki bu öz hiçbir varlıktan ayrı değildir.

Vahdet-i vücûdun mânâsına ulaşmak, her bir varlığın özünde, o varlığı var eden vücûd sahibinin olduğunu anlamaktır.

Varlık kendini var etmedi, varlık bir özden yaratıldı.

İşte bu öz, vahdet-i vücûd meselesinin mânâsıdır.

Vahdet-i vücûd konusu, iyi anlaşılmadığından dolayı, birçok kişi tarafından reddedilir.

Ve Muhyiddin İbnü'l-Arabî'ye hoş bakmazlar, hatta daha ileri gidip onu kâfirlikle, zındıklıkla suçlarlar.

Bu konu, "İlm-i Tevhîd" eğitimi görülmeden idrâk edilemez.

Bu eğitimi görenlerin de söylediği sözleri anlamak için, bizler de onlar gibi, kendi bedenlerimizin ve varlığın bedenlerinin oluşmasını ve işleyişini tefekkür etmeliyiz.

Yani, Tıp eğitimi alan bir kimsenin sözünü, Tıp eğitimi alan bir kimsenin anlayacağı gibi...

Kısacası vahdet-i vücûd sırrına ulaşmak; aşk ile başlayan, tefekkür ile devam eden, kâinatın yaratılışındaki yaratıcıyı tanımak, Tevhîd'e ulaşma sırrıdır.

İşte:

Vahdet-i vücûd:

Sûret bedenlerini tutan tek vücûd,

Deryanın birliği,

Sûretsiz boyut,

Zât boyutu,

Tüm bedenleri tutan tek vücûd boyutudur.

Vâcibü'l vücûd:

Damlanın deryaya bağlı olma durumu,

Yani damlanın deryaya her an icabet etme zorunluluğudur

Yani bizim vücûdlarımız, O'nun vücûduna mecburdur.

Yani damla deryaya mecburdur.

Vahdet-i şuhûd:

Damlanın kendinde deryaya şahit olması.

Damlanın deryadan bir damla olduğuna şehadet etmesi.

Kişinin kendinde ve her varlıkta tek olan Zâta şahit olması.

Yani, Allah'ın muhammed boyutundan kendine şahitlik etmesi.
Allah'ın kendisinin kendinde kendine şahitlik etmesi.

Al-i İmrân Sûresi 18: "Şehid Allâhu ennehû lâ ilâhe illâ huve"
Vahdet-i mevcûd:

Görünen âlemin, yani tüm varlığın tek vücûdda bir olması.
Kesretin birliği.

Var olan varlığın birliği.

İşte "Lâ mevcûde illâ Hû" "Ondan başka mevcûd yoktur"
demektir.

Burada ki mevcûd; varlığı tutan Zât'ın mevcûdiyetidir.

İşte O da tek Zât'tır.

İşte vecd-i kâlb, vücûdun zâtına erişmiş, onda fâni olmuş,
onda bekâ bulmuş gönüllerdir.

Onların aklı ve gönlü tertemizdir.

Onların gönülleri ilâhî akışın içindedir.

Onların gönülleri, ilâhî akıştan gelen mesajları hisseder ve
bedenleri ona göre hareket ettirir.

Vecd-i kâlb sahipleri, teferrüc ehlidir.

Gönül birden yarılr, bir yol açılır, bedeni o yola sürükler.

Gönül birden açılır, seni bir hâle koyar.

Gönül birden açılır, sana bir şeyi hissettirir.

Gönül birden içten dışa açılır, sana bedenden muhteşem
mesajlar sunar.

Gönül bir yerlerden akan mesajı alır, o mesaja koşar gider.

Gönül birden titrer, o titreyiş bir kapıyı açar, senin ne yap-
man gerektiğini bildirir.

Gönül birden seni bir yola koyar, ne yolu görürsün, ne ken-
dini görürsün, bir yere varırsın, orada sıkıntıya düşmüş olan
vardır, ona elini uzatırsın.

Gönül dıştan gelen bir mesajı da duyar, o mesaja koşar gider
Teferrüc, gönülden açılan yola göre hareket etmek demektir.

Teferrüc, gönlün yarılması, oradan bir yol açılması ve bedenin o yola koyulması, o yolda bedenin bir şeye hizmet etmesidir.

“Abdala malum olur” sözü halk arasında söylenen bir sözdür.

Abd; kul, bağlı, köle, demektir.

Abdal, vecd-i kâlb ehilidir.

Abdal: Tüm saflığıyla Allah’a kul olmuş demektir, Allah’a bağlanmış, her an kulluk şuuru ile yaşayan demektir.

Abdal, gönül ehli olmuş kişidir, onun gönlü her an Allah hissiyle sarılıdır.

Abdal, gönlüne teslim olmuş kişidir.

Abdal kişinin aklında, zerrece kibir, gurur, başkasına hor bakmak, başkasına zarar vermek yoktur.

Çünkü Abdal kişiye göre başkası yoktur.

O nereye dönerse dönsün Hakk’ı görür, Hakk’ın vechîne nazar eder.

“Fe eynemâ tuvellû fe semme vechullâh” “ Nereye dönersen dön Allah’ın yüzü oradadır” âyeti onlara işaret eder.

Abdal’ın dünya kaygısı yoktur, mal mülk derdi yoktur, karamsarlığı, umutsuzluğu yoktur.

O, ilâhî bir aşkın tutkusundadır, o bunun farkında bile değildir.

Onların gönülleri, “Murselât” olmuştur, yani ilâhî mesajları alan gönül olmuştur.

Onların gönüllerinden gelen sesleniş, ilâhî sesleniştir.

Onların dilinden akan söz, dosdoğrudur.

Onlar, akıllarına göre hareket etmezler, çünkü artık onların akılları yoktur, onların akılları da gönül olmuştur.

Onlar oturdukları yerden birden kalkarlar, birden yürümeye başlarlar, nereye gittiklerini onlarda bilmezler, gönülleri onları götürür ve onların gittikleri yerde birilerinin bir şeye ihtiyacı vardır, onlar oradaki sıkıntıyı çözerler.

İşte bu “Teferrüc” dür, yani gönülden açılan bir yola uymaktır.

Teferrüc, Abdalların gönüllerinden tecelli eder.

“Abdala malum olur”, demek, “Allah’a her şeyiyle kul olanın gönlü, olacak olanı hisseder” demektir.

Abdal malumun farkında değildir, ama onun gönlü farkındadır.

Onun gönlünden bir yol açılır, o, o yola koyulur, o yolda bir şey yardım bulur.

Allah, tüm âlemi kendi Ulvî boyutundan halk etmiştir.

Ulvî âlem açılmış, yani teferrüc olmuş, Levh-i Mahfûz’da ne varsa zamanı gelince bir bir açığa çıkmaya başlamıştır.

Murselât Sûresi 9: “Ve izes semâu furicet.”

Meâli: “Ulvî âlem açıldığı zaman.”

Ulvî âlem ferc olduğu zaman.

Levh-i Mahfûz sayfaları bir bir açıldığı zaman.

Enfüsten âfâka yürüyüş başladığı zaman.

Böylece, cümle varlık bir bir görünmeye başladığı zaman.

Halk eden ve halk edilen zâhir olmuştur.

Bu varoluşu anlayan mü’min olur ve onlar ikilikte kalmazlar.

Ve onlar, ikiliği tutan biri görürler.

Mü’minin Sûresi 6: “Vellezîne hum li furûcihim hâfizûn.”

Meâli: “Mü’minler; ikiliğe düşmekten korunmuşlardır.”

Abdal makamı mü’min olana açılır.

Abdal makamı, mü’minlik makamından sonra açılır.

İşte “Teferrüc”: Gönülden açılan yola düşmek demektir.

Gönülde ilâhî bir frekans dalgalanır, o dalgalanma bir yol açar, beden o yola düşer ve yolda dokunulması gerekenler vardır. Ve onlar yardım bulurlar.

Vecd-i kâlb ehli, yani teferrüc ehli:

Kayıp olanı bulur.

Kimsenin görmediğini görür.

Kimsenin hissetmediğini hisseder.

Birinin sıkıntısını hisseder, hemen ona yönelir, ona yardım eder.

Bunları asla akli ile yapmaz, o ne yaptığının farkında değildir, ama onun gönlü farkındadır.

Onun bedeni denizde fırtınaya tutulmuş, kontrolünü kaybetmiş bir kayık gibidir, ilâhî sistem onu nereye sürüklerse oraya gider.

O, ne denizin farkındadır, ne fırtınanın farkındadır, ne beden farkındadır.

O sadece ilâhî bir akışa tutulmuştur, onun gönlü onu, ilâhî akışa göre yönlendirir.

Teferrüc ehli, fer ehlidir, ışığın karanlığı yardığı gibi, onun gönlü hep bir yerlere akar gider.

İşte vecd-i kâlb ehillerinin gönlü, her an Allah hissiyatıyla titrer, ilâhî bir heyecan içindedirler.

Onlar, her varlığın Allah'ın vücûduna bağlı olduğunu görürler.

Her varlığın Allah deryasının bir damlası olduğunu görürler.

Onlar, Halk'ın Hakk'tan ayrı olmadığını bilirler.

Onlar eminlik makamına yani mü'minlik makamına erişmiş gönüllerdir.

Onlar, âyette muhteşem bir şekilde belirtildiğı gibi; "Mü'minler onlardır ki; Allah anıldığında onların kâlbleri titrer, o işaretlemler onlara açıklandığı zaman onların imanları daha da güçlenir ve onlar bütün her şeyleriyle kendilerini vücûdlandırana teslim olanlardır" işte onlar vecd-i kâlb sahipleridir.

MÜZEYYEN KÂLB

Müzeyyen; süslenmiş, lütûflanmış, değerlere erişmiş, resû-
lullah sevgisine kavuşmuş demektir. Hucurât Sûresi 7

Hucurât Sûresi 7:

وَأَعْلَمُوا أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ
مِّنَ الْأَمْرِ لَعَنِتُّمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ
وَزَيَّنَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ
وَالْعِصْيَانَ أُولَئِكَ هُمُ الرَّاشِدُونَ

“Va’lemû enne fikum resûlallâh lev yutîukum fîy kesîrin mi-
nel emri le anittum ve lâkinnallâhe habbebe ileykumul îmâne ve
zeyyenuhu fî kulûbikum ve kerrehe ileykumul kufre vel fusûka
vel isyân ulâike humur râşidûn.”

Valemû	: Bilin, anlayın, ilme uyun,
Enne fiy kum	: İçinizde olduğunu, sizde olduğunu,
Resûlu Allâh	: Allah’ın resûlü,
Lev yutîu-kum	: Eğer, şâyet, uymak, sizler tabi olur, anlar, itaat eder,
Fîy kesîrin	: Çoğunda, birçok, çokluk içinde, kesret üzere olan
Min el emri	: İşlerden, işlerin oluşu, tevhidin idrâki, düzen, hükümler,
Lâ anittum	: Sıkıntıya düşmek yok, meşakkat, tasarlandı, demek,
Ve lâkinne	: Ama, ancak ve lâkin, fakat,
Allâhe habbebe	: Allah, sevgi, aşk, sevdirmek, değerli,
İleykum el imane	: Sizlere, iman etmek, iman, inanmak, güvenmek,

Ve zeyyene-hu	: Müzeyyen kıldı, süsledi, döşedi, sıfatlandırdı, o,
Fî kulûbi-kum	: Kâlbleriniz, anlayış, duygu, düşünce,
Ve kerrehe	: Kerih, çirkin, fena, kötü,
İleykum el kufre	: Size, küfür, örtmeyi, hakikati görmemezlikten gelmeyi,
Ve el fusûka	: fısk, çıkan, bölen, bozan, ikiliğe düşme,
Ve el isyâne	: İsyân, karşı çıkma, itaatsizlik,
Ulâike hum el raşidune	: İşte onlar, erdemli, akıllı, doğru yolda olan, irşat olan,

Meâli: “İçinizde Allah resûlünün olduğunu bilin. Eğer kesretteki işleyişi anlayıp hakikatlere tâbi olursanız, sıkıntıya düşmezsiniz. Ancak Allah sevgisine ulaşmak, sizlerin hakikatleri kabul edip, tasdik etmesiyledir ve o sevgi kâlblerinizin süsüdür. Hakikatleri görmemezlikten gelme halleri ve ikiliğe düşme ve isyan etme halleri, sizler için fena hallerdir. İşte bu halleri terk edenler doğru yolda olanlardır.”

Müzeyyen kâlb; Allah’ın sevgisine erişmiş, resûlullahın makamını kendinde bulmuş, nice lütûflara gark olmuş kâlbdir.

Müzeyyen kâlb, ilâhî lütûflarla donanmış, ilâhî aşka erişmiş kâlbdir.

Allah’ın varlıktaki tecellilerini anlayan kimse, Allah’a şahit olacaktır.

Allah’a şahit olanın kâlbî, bir nakış gibi sevgiyle işlenecektir. Kâlbın süsü, Allah’ın sevgisidir.

Her kim sevgi makamına erişmişse, onun kâlbî Allah aşkıyla doludur.

O’nun aşkıyla aşklanan, O’ndan başka bir şey görebilir mi hiç!

Dil başka bir şey diyebilir mi hiç!

Gönülde başka bir his olabilir mi hiç!

Ağızdan çıkan sözlerde sevgiden başka bir şey olabilir mi hiç!

Cümle âlem O'nun aşkıyla şekillendi.
Çeşit çeşit varlık o aşkla nefes alıp verdi.
Sana nefes olarak gelen hava, aşkla esip geldi.
Sana akıp gelen su, can olan su, aşkla akıp geldi.
Sana akıp gelen ışık aşkti.
Topraktan filizlenen her şey aşkla açığa çıktı.
Aşkla açıldı vücûddaki tüm boyutlar.
Aşka geçildi tüm makamlar.
Aşkla geldi tüm lütûflar.
Aşkla sunuldu tüm sırlar.
Aşkla birleşti damla deryayla.
Aşkla başladı her şey.
Aşkla yaratıldı her şey.
Aşkla tutuldu tüm kâinat.
Aşk kesret gibi görünen âlemdeki vahdetti.
Aşk her varlıktaki nûrdu.
Aşka erişenler, müzeyyen kılındılar.
Hakk'ın cânı ile cânlandılar
Nice lütûflarla donandılar.
Gönülleri ilâhî nûrta nûrlandırılar.
Aşka erişenler, sevgiyle baktılar.
Her yere sevgiyle koştular.
Sevgiyi hissettirdiler.
Sevgiyle davrandılar.

Âyette "Ancak Allah sevgisine ulaşmak, sizlerin hakikatleri kabul edip, tasdik etmesiyledir ve o sevgi kâlblerinizin süsüdür" belirtildiği gibi, Allah sevgisine erişmek, O'nu tanıyıp, O'nu kabul edip, teslim olmakla mümkündür.

İşte müzeyyen kâlb, Allah aşkına erişmiş, sevgi makamına gelmiş, kâlbî sevgiyle donanmış kâlbdir.

Onlar ne yaparlarsa yapsınlar, Allah sevgisiyle yaparlar.

MEHDİ-İ KÂLB

Mehdi-i kâlb; hidâyete erişmiş kâlbdir.

Tegâbün Sûresi 11:

مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِنِ
بِاللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

“Mâ esâbe min musîbetin illâ bi iznillâh ve men yumin bil-
lâhi yehdi kâlbeh vallâhu bikulli şeyin alîm.”

Mâ asâbe	: İsbet etmez, vurmaz, etkisinde kalınmaz,
Min musîbetin	: Afet, felaket, sıkıntı, kötülük, etki yapan, müşküller,
İllâ bi iznillahi	: Ancak, sadece, izni, yetki, icazet, Allah,
Ve men yumin allahi	: Kim, kimse, iman eder, Allah,
Yehdi kâlbe hu	: Kılavuz, rehber, hidâyet, uyanış, kâlbi yol bulur,
Ve Allah bikulli şeyin	: Allah, bütün her şey,
Alîm	: İlmiyle var eden, ilmin sahibi, bilen,

Meâli: “Her şeyde yetkili olanın sadece Allah olduğunu anlayanlar ise, cehaletin o sıkıntılı hallerinde kalmazlar. Kim Allah’a inanırsa, onun kâlbi hidâyet bulur ve bütün her şeydeki ilmin sahibinin Allah olduğunu bilir.”

Mehdi, Hûdâ kelimesinden gelir.

Kur’ân’da, Hûdâ kelimesi türevleriyle birçok yerde geçer.

Hûdâ: Doğru yolu gösteren, hakikate sevk eden, doğruluk, hidâyet gibi anlamlara gelir.

Mehdi; hidâyet bulmuş, doğru yolda olan kişi, her an hakikatler üzere olan, Allah'ın gösterdiği yol üzere olan, Allah'ın yolundan şaşmayan gibi anlamlara gelir.

Mehdi, Hûdâ kelimesinden gelir.

Kur'ân'da Hûdâ'nın Allah olduğu belirtilir.

Yani doğru yolu gösteren, hidâyet bulduran Allah'tır diye belirtilir.

Allah her varlıktan herkese her an hakikatlerini gösterir.

Yani her an Hûdâ'lığını yapar.

Allah'ın hakikatleri gösterme ciheti Hûdâ cihetidir.

Yeter ki bizler aşk ile tevazuyla, teslimiyetle düşünelim, araştıralım ve kâinatı okuyalım. Yani "İkra" âyetini iyi anlayalım.

İşte mehdi-i kâlb; hidâyete erişmiş, Hûdâ'ya teslim olmuş, Hûdâ'nın gösterdiği yolda olan, doğru yolu bulan, hakikat üzere hareket eden kâlbdir.

Kur'ân tüm resûl ve nebîlerin Hûdâ'nın gösterdiği yol üzere hareket ettiğini bizlere bildirir. Yani mehdi hüviyetini taşıdıkları bildirilir.

Âl-i İmrân Sûresi 46: "Ve yukellimun nâse fî el mehdi."

Bu âyette, Hazreti İsâ'nın insanlara hakikatlerle yol göstermesi belirtilir.

Bakara Sûresi 170: "Ve la yehtedûn."

Yehtedûn, Hûdâ kelimesinden gelir.

Bu âyette "doğru yol üzere olmayan" anlamında kullanılmıştır.

Bakara Sûresi 264: "Ve Allâhu lâ yehdîl kavmel kâfirîn."

Burada ise, la yehdî, yine hûdâ kelimesinden gelir.

Âyette: "Hakikatleri görmemezlikten gelip örtenler Allah'a yol bulamazlar, hidâyete eremezler" diye belirtilmiştir.

Âl-i İmrân Sûresi 73: "Kul innel hûdâ hûdâ Allâh."

Buradaki âyette, doğru yol Allah'a giden yoldur diye belirtilmiştir.

Âl-i İmrân Sûresi 96: Ve hûden lil âlemîn.”

Bu âyette Hazreti İbrâhim için, bütün herkese doğru yolu gösterirdi hakikati belirtilmiştir.

İnanç topluluklarında anlatılan mehdi ve deccal mücadelesi, hidâyet ehli ile dalalet ehlinin mücadelesi diye bilinmelidir.

Deccal, kişinin içindeki şeytani dürtülerdir, kişinin yozlaşması sonucu kibirlilik, fâsıklık, fitnelik, zalimlik içinde olmasıdır.

Mehdi ise insanın içindeki hakikat arayışı ile hidâyet bulmasıdır.

Hiç kimse kendi içindeki deccalını yenmeden, hidâyet bulamaz.

Kişi kendi deccalını yenmelidir, Hûdâ'nın gösterdiği yol üzere olmalıdır.

İşte mehdi-i kâlb:

Allah'ın gösterdiği bir şekilde hakikatlere uymuş olandır.

Hakikatleri anlamış ve asla o hakikatlerden ayrılmamış olandır.

İlâhi aşka erişmiş olandır.

Her varlığın Allah'ın tarikatı yani O'na ileten yol olduğunu anlamış olandır.

İslâm üzere yani barış ve huzur üzere olandır.

Topluma, ilim üzere olmayı, düşünmeyi, şahit olmayı, merhameti, şefkati, saygıyı, sevgiyi hissettirendir.

Salih amelde olan ve bunu hissettirendir.

İnsanlara hidâyet yolunu gösterendir.

HATEME KÂLB

Hateme kâlb; kapalı kâlb, örtülü kâlb, mühürlü kâlb, idrâk etmeye kapalı, düşünmeyen, kibirlikle zalimlikle örtülmüş, kendi bildiğinin yargılama alanında kalmış kâlb. Bakara Sûresi 7

Düşünmeyen kişi, kâlb boyutuna erişemez.

Bakara Suresi 6 ve 7. âyeti incelersek, kâfirlikte kalan kimselerin, idrâk ve anlayışlarının kapalı olacağı belirtilmiştir.

Bakara Sûresi 6:

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَلْأَنْذَرْتَهُمْ
أَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

“İnnellezîne keferû sevâun aleyhim e enzertehum em lem tunzirhum lâ yuminûn.”

İnne ellezine keferu	: Muhakkak, hakikatleri görmemezlikten gelip örtenler,
sevâun	: Eşittir, birdir, denk, değişmez,
Aleyhim e enzerte-hum	: Onları, kendilerinde olan, uyarmak, anlatmak,
Em lem tunzir-hum	: Veya, ya da, değil, uyarmak, anlatmak, onlar,
Lâ yuminûne	: Yok, iman etmek, inanmak,

Meâli: “Hakikatleri görmemezlikten gelenleri, onlardaki hakikatlerle onları uyarıp anlatsan da ya da onları uyarıp anlatmasan da bir şey değişmez, inanmazlar.”

Bakara Sûresi 7:

خَتَمَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَعَلَى سَمْعِهِمْ وَعَلَى أَبْصَارِهِمْ
غِشَاوَةً وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

“Hatemallâhu alâ kulûbihim ve alâ semîhim ve alâ ebsârihim gıŝâveh ve lehum azâbun azîm.”

Hateme Allah	: Kapalı, mühür, son, damga, Allah,
Kulûbi-him	: Kâlbleri, idrâkleri, anlayışları, onlar,
Ve ala semî him	: İşitme, onlar,
Ve ala ebsâr him	: Görmeleri, idrâk etmeleri, onlar ,
Gıŝâvetun	: Perde, sis, buğu, gözü kara olmak, görememek, gaflet perdesi,
Ve lehum azâbun azîm	: Onlar, azap, sıkıntı, elim, acı,

Meâli: “Allah’ı anlama konusunda onların kâlbleri kapalıdır ve onların işitmeleri ve onların görmeleri perdelidir ve onlar acı sıkıntılardadır.”

Düşünmeyen, akletmeyen kişinin kâlbî örtülüdür, yani idrâki, anlayışı, kavrayışı kapalıdır.

Kişi öncelikle, bâtıl alanı, yani aslı olmayan bilgileri terk etmelidir.

İçinde gurur, kibir, benlik olan kimselerin kâlbî kapalıdır.

Mü’min Sûresi 56: “Fî sudûrihim illâ kibrun.”

Meâli: “Onların içlerinde sadece kibir vardır.”

Kibir, ekber olan Allah’ı göremeyip, kendine varlık isnat etmektir.

Kibir: Kendisini üstün, farklı, yüce, seçilmiş, şanlı, şerefli, zengin, gösterişli görme düşünceleri ve o düşüncelerden doğan hallere denir.

Yani kısacası, kendini üstün-yüce görüp başkasını küçük görme durumudur.

Kibir: bir kişiyi ya da bir varlığı küçük görmek, onu aşağılamak, onu önemsememektir

Kibre düşen kimse; varlığın sûretini görür, sîretini göremez

Yani varlığın dışını görür içinde olan Zâtı göremez

Kibir ehli, kendini büyük görendir

Kibir ehlinin imanı yoktur, şeytan ondan olur

Kibir içinde olmak, akli ve kâlbî örtmektir.

İnsan öncelikle kibirden kurtulmalıdır.

İnsan hakikati anlamak için aklını kullanmalı, düşünmeli görünen varlığın var oluşu ve var edicisini anlamaya çalışmalıdır.

Düşünmeyen kişi, hakikatlere eremeyecektir.

İnsan, düşünmeli, düşünmeli, düşünmelidir.

Gel kardeşim düşün.

Gördüğün varlığın nasıl var olduğunu düşün.

Dön kendi bedenine, şöyle bir bak "Bu beden nasıl oldu?" de.

Gördüğün bedenlere bak, "Bunlar nasıl var oldu?" de.

Varoluşu düşün, var edeni düşün.

Bil ki kâlb sahibi olmanın yolu düşünmekten geçer.

Akıp giden zamanı düşün.

Doğum ve ölümü düşün.

Hiç durmadan devam eden, yaşam sürecini düşün.

Dün doğdun, ömrün akıp geçti ve yaşlandı.

Doğmayı düşün, yaşlanmayı düşün, ölümü düşün.

Ve bunların hiç biri senin kontrolün altında değil, bunları organize eden sen değilsin, bunu çok iyi düşün.

Varlığı tutan, varlığı saran kudreti bir düşün.

Bir atomun özündeki gücü düşün.

Atomların birleşimiyle olan bedenlenmeyi düşün.

Nereden geldin nereye gidiyorsun bir düşün.

Yaşayan sen misin bir düşün.

Farklı farklı inançlar nasıl oluşmuş, farklı farklı ibadetler nasıl oluşmuş bir düşün.

Ortada devam edip giden senlik benlik kavgasını düşün.

Duyduğun her bir sözün anlamını düşün.

Bil ki düşünmek, seni insan makamına eriştirecektir.

Önüne konan yemeği, suyu tattığın gibi, sana sunulan bilgileri de düşün, aslını araştı, mânâsını tat.

Sakın şahit olmadan bir söz etme.

Bil ki düşünmek, sorgulamak, varlığın özüne bakmak, seni şahitliğe götürecektir.

Kendi aslını bilmek istiyor musun?

Bu görünen bu âlem nedir bilmek istiyor musun?

Allah nedir hakikatini bilmek istiyor musun?

Kendi vücûdunda nasıl bir âlem var, görmek istiyor musun?

Senin vücûdunda ne sırlar var, bilmek istiyor musun?

Sen kendini keşfetmek istiyor musun?

Görünen varlığın görünmeyen boyutunu anlamak istiyor musun?

Allah nedir?

Resûl nedir?

Nebî nedir?

Din nedir?

Sünnet nedir?

Şeriat nedir?

Hadis nedir?

Kur'ân nedir?

Sûre nedir?

Âyet nedir?

Bunların gerçek anlamları nedir?

Hep bunları bilmek istiyor musun?

Kitaplarda olan yazılı anlamlarını değil, varlık boyutundaki karşılıklarını görmek istiyor musun?

Gel, saf düşünce ile tanış.

Gel varlığa bakmakla, varlığı incelemekle tanış.

Gel saf tertemiz bakış ile tanış.

Çocuğun doğduğu o saflıktaki bakışla tanış.
Gel bilgileri analiz et.
Gel ilimle tanış.
Aklını kavgadan öfkeden arındır.
Aklını asılsız bilgilerden arındır.
Aklını kinden nefretten arındır.
Aklını dünya çıkarına esir olmaktan kurtar.
Bil ki saf düşünmek seni şahit olmaya götürecektir.
Bil ki yönünü varlığa dönmek, o canlı kitaptan okumak, seni hakikatlere götürecektir.
Düşün, düşün, düşün.
Saf tertemiz bir akılla düşün.
Hakikati arayan bir gönülle düşün.
Şahit olmadığın bir konu hakkında sakın konuşma.
Şahit edemeyeceğin bir konu hakkında sakın açıklama içinde olma.
Hateme kâlb olmak istemiyorsan, en içten samimi düşün, idrâk et anla.

ŞMEZET KÂLB

İşmeezet-şmezet kâlb; tiksinen, iğrenen, ürken, nefret eden, eziyet gelen, ağır gelen, rahatsız olan kâlb

Zümer Sûresi 45:

وَإِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَحْدَهُ اشْمَأَزَّتْ قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِالْآخِرَةِ وَإِذَا ذُكِرَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ

“Ve iza zukirallahu vahdehuşmeezet kulubullezine la yuminune bil ahireh ve iza zukirellezîne min dunihi iza hum yestebsirûn.”

Ve iza zukire	: Zikredildiği zaman, anıldığı zaman,
Allah vahde hu	: Allah, teklik, birlik, o,
İşmeezett-Eşmezet	: Tiksindi, iğrenen, nefretle ürperdi, rahatsız oldu,
Kulub ellezine	: O kimselerin kâlbleri, idrâkleri, anlayışları,
La yuminûne bi el ahiret	: İnanmaları yok, sonlarına,
Ve iza zukire ellezine	: Anıldığı zaman, o kimseler,
Min dunihi	: Ondan başka, o taptıkları,
İza hum yestebsirûne	: Onlar neşelenip sevinirler,

Meâli: “Allah’ın birliğinden bahsedildiği zaman, sonlarına da inanmayan o kimselerin kâlbleri rahatsız olur ve o kimseler kendi taptıkları anıldığı zaman sevinirler.”

İşmeezet kelimesinin, hangi kelime kökeninden geldiğini tespit edemedik.

Kelime, işmeezet, eşmeezet, şmezet diye mi yazılıyor ve nasıl okunuyor tespit edemedik.

Belki araştıran bir dost bu kelimenin kelime kökenini tespit edebilir.

Kelimenin, eza, eziyet, kelimesiyle bağlantılı olduğunu düşündük.

şmezet kâlb; hakikatler aıklandığıında, kendi inançlarını üstün görenlerin kâbleri rahatsız olur, onlara sunulan bilgilerden iğrenirler.

Hevalarıyla var ettikleri ilahlara tapınanlar onlardan vazgeçmezler ve onların kalbleri hakikatlerden rahatsız olur ve onların nefretleri artar.

yette “O kimselerin kâbleri rahatsız olur ve o kimseler kendi taptıkları anıldığı zaman sevinirler” belirtildiği gibi, kendi ilhlarına tapanlar, onlara yücelik vererek onlara yönelirler.

Genelde inanç grupları kendini gittiği yolu yüce görürler ve başka inançlara karşı hor bakıcı duygular taşırlar.

Bu işte bu duygu ve düşünceler içinde olan kimseler, başka inançlardan rahatsız olur, onları aşağılar, onlardan iğrenir, onları cehennemlik görür.

Duygu ve düşüncelerinde; iğrenme, tikslenme, nefret etme, ürkme olanlar şmezet kâlb sahipleridir.

Onlar kendi inançlarında olmayan birileri konuştuğunda, onları dinler gibi yaparlar, ama onların içlerinde kabul etmeme duyguları vardır.

Bu duygular bir iğrenme, bir tikslenme, nefret etme duygularını tetikler.

İşte şmezet kâlb, kendi inancını, yolunu yüce görüp başka inançlara karşı içinde tikslenme, iğrenme duyguları olan kâlbdir.

MARAZLI KÂLB

Marazlı kâlb; marazlı, hastalıklı, bâtıla bulanmış, gurur kibir hastalığına kapılmış, hep kötülük üreten, zalimleşmiş, cehalet hastalığına kapılmış kâlb demektir. Bakara Sûresi 10

Bakara Sûresi 10:

فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ

“Fî kulûbihim maradun fe zâde hum allâhu maradâ ve lehum azâbun elîmun bi mâ kânû yekzibûn.”

Fî kulûbi-him	: İçinde, kâlblerinde, anlayışlarında, idrâklerinde,
Maradun	: Cehalet hastalığı, araz, hastalık, rahatsızlık, kibirlilik,
Fe zade hum Allah	: Böylece, artık, artma, çoğalma, fazlalaşma, onlar, Allah,
Maradan	: Cehalet hastalığı, maraz, hastalık, bâtil duygular,
Ve lehum azabun elim	: Onlar, azap, sıkıntı, müşkil, elim, acı,
Bima kanu yekzibûne	: Şeyler, sebebiyle, oldu, yalanlarda kalma, yalanlıyolar,

Meâali: “Onların kâlblerinde cehalet hastalığı vardır. Öyle ki, Allah’ı anlayamadıklarından dolayı onların cehalet hastalığı artar ve onlar yalanlarda kaldıklarından dolayı acı müşkil-ler içindedirler.”

Marazlı kâlb, idrâk ve anlayış bakımından, cehaletin gafletin içinde olan kâlbdir.

Marazlı kâlb, aklını işletmeyen kimselerde görülür.

Onlar etraflarına cehaletin pisliklerini yayarlar.

Yûnus Sûresi 100: “Ve yecalur ricse alellezîne lâ yakılûn.”

Meâli: “Aklını çalıştırmayan kimseler, cehaletin pisliklerini üretirler.”

Aklı, atalardan gelen yargılayıcı bilgilerle kirlenmiş kimseler marazlı kâlb taşırlar.

Onların anlayışları hep, kendi inançlarını üstün görme üzeredir.

Onlar kendileri gibi inanmayan kimseleri dışlarlar, hor bakarlara.

Onların akılları yalanlarla meşguldür.

İşte yalan, uydurulmuş şeylerdir, aslı olmayan şeylerdir.

Uyduran iftiracıdır.

Aktaran da yalancıdır.

İnsanların mizacında, yalanın yalan olduğunu bilmeden inanmak vardır.

Etrafına bilerek yalan söylemek vardır.

İnanç alanında yalan nedir doğru nedir? Çok iyi anlamalıyız.

Çoğumuz yalanların yalan olduğunu bilemeden inanırız, ona göre yaşarız.

Din adına duyduğumuz bilgilere hemen inanmamalıyız.

Araştırmalıyız, şahit olmalıyız.

Şahit olmadığımız müddetçe, duyduğumuz bilgileri gerçekmiş gibi anlatmamalıyız.

İftira, yalan, ihtilâk konularını inceleyelim:

İftira:

Ortaya ilk atılan aslı olmayan şeydir.

Uydurulan şeydir.

Yani ilk defa birisi tarafından aslı, temeli, hakikati olmayan uydurulmuş şeydir.

Misal; desek ki Tanrı'nın üç bacağı var, işte bu uydurmadır, Tanrıya atılan iftiradır.

Bunu söyleyene de müfteri-iftiracı denir.

Yalan:

Uydurulan şeyleri esas sanıp aktarmaktır.

Misal; bir iftiracıdan duydu, Tanrı'nın üç bacağı varmış dedi aktardı, bunu aktaran kimsenin söylediği yalandır, bunu söyleyende yalancıdır.

Birinden dinler, dinlediğinin hakikatine ulaşmaz ve bunu esas sanıp aktarır.

Değer verdiği kimsenin sözüne inanır ve o sözü orada burada esas sanıp aktarır.

Anlatan kişi de bir şey anlatır, anlatan da anlattığının hakikatini bilmez, o da bunu duymuştur, bir yerden okumuştur, aslına ulaşmadan onu esas sanıp aktarır.

İşte dinleyen inanır, anlatan inanır, anlatılan inanır, fakat hiç biri anlatılanın hakikatini bilmez.

Esas sanıp anlatırlar.

İşte yalan uydurulmuş şeyleri aktarmaktır.

Aktaran da yalancıdır

İhtilâk:

Anlatılan yalanları esas sanıp onu hayatına geçirmektir.

Yani anlatılan yalanı huy edinmektir.

Yani yalanla yaşamak, yalanda yaşamaktır.

Din adına, ibadet adına anlatılan şeylerin aslına ermeden yaşamaktır.

Birbirini tutmayan şeyler içinde bunları esas sanıp yaşamak ihtilâk üzere yaşamaktır.

İşte bunlar, atalarından öğrendikleri kendi inançlarını üstün görüp, başkalarının inançlarını hor görme üzere yaşarlar.

Çünkü atalarından öyle öğrenmişlerdir, Tevhîd-i şuura erememişlerdir.

Ataları, yani anne ve babaları çocuklarına öyle öğretir ve çocukları da bunu gerçek bilip öyle yaşarlar.

Her çocuk anne ve babasının inanç sistemi üzere büyür, bunu sorgulamaya kalksa korkutulur, düşünmek istese de korkularla düşünme kapısı örtülür.

İşte bir kişi bir şey uydursa, uydurduğu şey iftiradır, uyduran iftiracıdır.

Bir kişinin de uydurulan şeyi esas sanıp aktarması yalandır, aktaran da yalancıdır.

İşte ihtilâk ise yalanları esas sanıp hayatına geçirmek ve o yalanlarla yaşamaktır.

İşte akıllarda iftira, yalan, ihtilâk olanlarda kâlb, yani idrâk ve anlayış, hastalıktır, marazlıdır.

Marazlı kâlbden, kötülükler çıkar, kibir çıkar, kendini üstün görmek çıkar.

Marazlı kâlbde olanlar, Allah'ı anlamaktan uzaktırlar, kendileri gibi inanmayanları cehennemde yakacak kadar zalimdirler.

Marazlı kâlbten, cehaletin, zulmün pislikleri akar.

İşte onlar her an sıkıntı, panik, kaygı, karamsarlık içindedirler.

Onlar ilâhî huzurdan uzaktırlar.

Onlar akıl, kâlb, gönül sahibi olamazlar.

KASET-E KÂLB

Kaset-e kâlb; katılaşıp kâlb, sertleşmiş kâlb, hiddetli kâlb, gaddarlaşıp kâlb. Bakara Sûresi 74

Bakara Sûresi 74:

ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِّنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ
قَسْوَةً وَإِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ وَإِنَّ
مِنْهَا لَمَا يَشْقَقُ فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَاءُ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ
مِنَ خَشْيَةِ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ

“Summe kaset kulûbukum min badi zâlike fe hiye kel hicâreti ev eşeddu kasvet ve inne minel hicâreti lemâ yetefecceru minhul enhâr ve inne minhâ lemâ yeşşakkaku fe yahrucu minhul mâu ve inne minhâ lemâyehbitu min haşyet allâh ve ma âl-lâhu bi gâfilin ammâ tamelûn.”

Summe kaset	: Sonra, katılaşıma, ilgilenmeme, sert, ölçmek,
Kulûb kum	: Kâlbleriniz, anlayışlarınız, idrâkleriniz,
Min badi zâlike	: Sonra, uzak, işte bu,
Fe hiye ke el hicaret	: Artık, öyle ki, gibi, taş, katı olan, anlayışsız,
Ev eşeddu kasveten	: Veya, ya da, daha fazla, şiddetli, katı, sert,
Ve inne min el hicaret	: Muhakkak, taşlaşmış, sertleşmiş, katılaşıp,
Lema yetefecceru	: Olduğunda, fakat, patlamak, çıkar, fışkırır, kaynar,
Min hu el enhar	: Ondan, nehir, akıp giden, ilim,
Ve inne min hâ	: Muhakkak, ondan,

Lemâ yeşşakkaku	: Olduğunda, hatta, yarılır, hakikatler ortaya çıkar,
Fe yahruc min hu	: Artık, çıkar, ortaya çıkar, ondan,
El mâu	: Su, ilim, akış,
Ve inne min hâ	: Ve muhakkak ondan,
Lemâ yehbitu	: Olduğunda, hatta, öyle, düşer, iner,
Min haşyete Allâh	: Saygı, sevgi, ürperme, korku, çekinme, Allah,
Ve mâ Allâh bi gafilin	: Değil, şey, ne, Allah, gafil, habersiz, bilgisiz, dalgın,
Amma tamelun	: Şeyler, yaptığımız, amellerden,

Meâli: “Sonra kâlbleriniz yine katılaştı, öyle ki sanki bir taş gibi, ya da ondan daha fazla katılaştı. Öyle taşlar vardır ki oradan bir su kaynar, akıp gider. Öyle taşlar vardır ki ondan bazı gerçekler ortaya çıkar, öyle ki oradan bir ilim bulursunuz. Elbette öyle kimseler vardır ki, Allah’a saygısından bir tenezzül içindedirler. Yaptıkları şeylerde bir gaflet içinde olanlar ise, Allah’ı bilemezler.”

İçlerinde öfke, hiddet, gaddarlık olanların kâlbleri kaset-e kâlbdir.

Onlar her an kavga etmeye, eksik aramaya, alay etmeye müsaittirler.

Onların anlayışları başkalarını kötölemek, zulüm etmek üzeredir.

Kâlbleri katı olanlar, gaddar olanlar, kötülük üretirler.

Taşlaşmış kâlbler, yani gaddar duygularda düşüncelerde olan insanlar,

Kötülük nereden gelir?

Kötülüğün kaynağı nedir?

Toplumda neden kötülükler vardır?

Neden insanlar;

Birbirlerine zarar verir,
Birbirlerini kullanır,
Arkasından konuşur, çekiştirir,
İrzına namusuna göz diker,
Hırs ve tamah içindedir,
Kişilerin malına-mülküne, ırzına namusuna, makamına göz
diker, yemeğine göz diker,

Neden küçük görür, hakaret eder, iftira eder, yalan söyler,
Neden öldürür, yaralar, kavga çıkarır,

Yani insan neden kötülük yapar?

İnsanlara hayır da şer de Allah'tandır diye öğretildi.

Niye bizlere yıllarca kötülük Allah'tan gelir diye öğrettiler.

Kaderin açılımını, hayır da şerde Allah'tandır diye öğrettiler.

Kur'ân, apaçık "kötülükleri kendinizde arayın" diyor.

Allah kötülük vermez diye âyetler sunuyor.

Nisâ Sûresi 79: "Mâ esâbeke min hasenetin fe minallâh ve
mâ esâbeke min seyyietin fe min nefsike."

Meâli: "Size isabet eden hayır Allah'tandır ve size isabet
eden kötülükler ise kendinizdendir."

Mü'min Sûresi 31: "Ve mâllâhu yurîdu zulmen lil ibâd."

Meâli: "Allah kulları için kötülüğü irade eden değildir."

Nisâ Sûresi 40: "İnnallâhe lâ yazlimu miskâle zerreh."

Meâli: "Şüphesiz Allah zerre kadar kötülük vermez."

Kur'ân'ı incelediğimizde anlıyoruz ki, kötülüğü kendimizde
aramalıyız.

Bir insan bir insana yıllarca iyilik yapıyor, evini açıyor, aş
veriyor, iş veriyor, yatacak yer veriyor, hasta olduğunda onun
için çırpınıyor ama sonunda o iyilik yapan insan, iyilik yapılan
insan tarafından kötülük görüyor.

Dünyada yüzlerce bunun örneği vardır.

Peki, neden bu kötülük?

Neden iyiliğe karşı kötülük?

Kötülük nereden geliyor.

Bazıları ne kadar zarar görse de, karşı tarafa kötülük düşünmüyor.

Kötülük düşüncesi içinde olan neden kötülük düşünüyor.

İnsan nasıl bir eğitim görmeli?

Ailede eğitim nasıl olmalı?

Toplumda arkadaş gruplarında nasıl bir yetişme olmalı?

Evet, anlıyoruz ki eğitim çok önemli.

Kur'ân'ı incelediğimizde anlıyoruz ki Allah'ı anlayan insan zerre kadar kötülük içinde olmaz.

Kişi kendini okuduğunda, kâinatı okuduğunda ve sonuçta Allah'ı anladığında eğitimlerin en güzelini görmüş oluyor ve Salih insan oluyor, yani iyi insan.

İyi insan olanda zerre kadar kötülük düşünmüyor.

Allah insana; akıl, kâlb, şuur, firaset, tercih etme kabiliyeti vermiştir.

İnsan bu kabiliyetleri görmemezlikten gelemez.

Bu kabiliyetler insanın eğitimi için insana bahşedilmiş lütûflardır.

Kişi kendini okuduğunda, kâinatı okuduğunda ve sonuçta Allah'ı anladığında salih insan olur ve salih amelde olur.

İşte bu eğitimi aile çocuklarına verdiğinde iyi çocuklar yetişiyor.

Hazreti Muhammed onun için şöyle demiştir: Ben tertemiz sulblerden geldim.

Kader dediğimiz hakikatin, vehbiyet ve kesbiyet boyutu vardır. İşte bunu çok iyi anlamalıyız.

Evet, Kur'ân'ı başından sonuna kadar incelediğimizde anlıyoruz ki kötülüğü kendimizde aramalıyız.

Aileden gelen eğitimde, okullardaki eğitimde, toplumdaki eğitimde aramalıyız.

İşte gaddar, katı, anlayışlar içinde olanlar kaset-e kâlb taşırlar.

KEYFY-İ KÂLB

Kefy-i kâlb; keyfine çıkarına göre davranmak, benlik içinde olmak, hemen çıkarını düşünmek, benliğe sarılmak. Kehf Sûresi 42

Kehf Sûresi 42:

وَأَحِيطَ بِثَمَرِهِ فَأَصْبَحَ يُقَلِّبُ كَفَّيْهِ عَلَى مَا
أَنْفَقَ فِيهَا وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا وَيَقُولُ
يَا لَيْتَنِي لَمْ أُشْرِكْ بِرَبِّي أَحَدًا

“Ve uhîta bi semerihî fe asbeha yukallibu keffeyhi alâ mâ enfeka fi hâ ve hiye hâviyetun alâ urûshihâ ve yekûlu yâ leyteni lem uşrik bi rabbî ehadâ.”

Ve uhita	: İhata, sarıldı, büyüklük haline sarıldı,
Bi semeri hi	: Ürünleri, meyveleri, değer,
Fe asbeha	: Böylece oldu, sahiplendi,
Yukalibe kefy hi	: Benlik içinde olmak, ellerini ovuşturmak, çevirmek, çıkarını beklemek,
Ala ma enfeka fiha	: İçin, üzerine, vermeyen, harcamak, infak, orada,
Ve hiye haviyet	: O, uçurum, boşluk, çökmüş halde,
Alâ arşi ha	: Tahtı, makamı,
Ve yekûlu ya leyte ni	: Diyor, keşke ben,
Lem uşrik	: Şirk koşmasaydım, ortak koşan,
Bi rabbi ehad	: Rabbim, bir, tek,

Meâli: “O, ürünlerinin içinde büyüklük hâllerine sarıldı. Böylece o, orada olanlara bir benlik içinde sahiplendi. Ona verilenleri infak etmedi ve o makamında bir boşluğa sürüklendi ve dedi ki: Keşke ben Rabbime karşı ortak koşan biri olmasaydım.”

Duygu ve düşünceleri, benlik içinde olanlar kendi çıkarları için koşarlar.

Benim bunda ne çıkarım var derler.

Onlar Allah'a ait olan nitelikleri kendilerine nisbet ederler.

Kendilerini yüce görürler, başkalarını küçük görürler.

Bu âyette geçen, bahçeleri olan iki arkadaşın kıssasıdır.

Kehf Sûresi:

32: "Onlara iki kişinin misalini örnek göster: Onlardan birinin iki üzüm bahçesinde ürünler sunduk ve kıyısında hurmalar ve aralarında ekinler verdik."

33: "Bahçelerin her ikisinden de mahsuller sunduk ve onlarda eksik bir şey olmadı ve aralarında nehir çıkardık."

34: "Bahçesinde ürünler olan, arkadaşına dedi ki: Ben mal bakımından ve etrafımdaki kişiler bakımından senden daha üstünüm."

35: "O bahçesine girdi ve nefsi için büyüklendi, zalimlerden oldu. Dedi ki: Ben buranın ebediyen yok olacağını sanmıyorum."

36: "Her zaman var olacağını düşünüyorum, yok olacağını sanmıyorum ve elbette Rabbimin huzuruna vardığımda, daha hayr göreceğim, daha makbul olacağım."

37: "O arkadaşına böyle konuştu. Arkadaşı da ona dedi ki: Seni topraktan var eden, sonra bir nutfeden, sonra da seni sıfatlandırıp vücûdlandırmanın hakikatlerini görmemezlikten gelip örtüyor musun?"

38: "Öyle ki beni vücûdlandırın Allah'tır ve beni vücûdlandırana karşı hiçbir şeyi ortak koşmam."

39: "Sen bahçene girdiğinde, tüm bunlar Allah'ın isteğiyle tecelli etti, Allah'tan başka kuvvet yoktur, deseydin olmaz mıydı? Ama sen; mal ve evlat bakımından beni küçük gördün."

40: "Elbette senin bahçendeki gibi güzel şeyleri bana da verecek olan Rabbimdir. Umulur ki sen de, Ulvi Âlem'den sunulan

niteliklerin sahibini bilir teslim edersin. Böylece o mübarek olan elinden kayıp gitmez.”

41: “Yoksa su gibi olur akar gider. Sonra da hakikatleri anlamaya asla gücün yetmez.”

Kıssada görüldüğü gibi, malın mülkün sahibini göremeyip, malıyla mülküyle övünüp gaflet içine düşen kişinin nasıl kibir içine düştüğü görülür.

Arkadaşı ona; “bizim de varlığın da sahibi Allah’tır, bunu görmemiz gerekir ve hiçbir şeyi O’na ortak koşmamamız gerekir” diyerek arkadaşının düştüğü şirkten arkadaşını döndürmeye çalışır.

İşte, kişi benlik içine düştüğünde onun anlayışı idrâki kefy-i kâlbdir.

Kefy-i kâlb içinde olanlar hep kendi çıkarları için koşarlar.

İbadetlerini bile, cehennemden korunmak için, cennete gitmek için yaparlar.

İnfak hakikatine eremezler.

Malikül mülkün sahibine teslim olamazlar.

Kendi bedenlerindeki ve varlıktaki Allah’ın tecellilerini idrâk edemezler.

Kefy-i kâlb; kendi benliğine, çıkarına kayan kâlbdir.

GULFU KÂLB

Gulfu kâlb; kılıflı kâlb, sarılmış kâlb, kabuklu kâlb, bâtl bilgilerle sarılmış kâlb, dünya boyutuna esir olmuş kâlb. Bakara Sûresi 88

Bakara Sûresi 88:

وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَل لَّعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ
فَقَلِيلًا مَّا يُؤْمِنُونَ

“Ve kâlû kulûbunâ gulf bel leanehumullâhu bi kufrihim fe kalîlen mâ yuminun”

Ve kâlû kulûbu-nâ	: Dediler, kâlblerimiz, idrâklerimiz, anlayışlarımız, biz,
Gulfun	: Kılıf, kabuk, örtülü, kapalı,
Bel leane-hum Allah	: Hayır, Allah'ı idrâk edemeyip rahmetten uzaklaşmak,
Bi kufri-him	: Hakikatleri örtmek, kabul etmemek,
Fe kalîlen mâ yuminun	: Artık, bu yüzden, pek azın dışında, inanmadılar,

Meâli: “Dediler ki: Bizim kâlblerimiz o anlatılanlara karşı kapalıdır. Öyle ki onlar, hakikatleri görmemezlikten gelip örtüklerinden dolayı, Allah'ı anlayamayıp rahmetten uzaklaştılar. Böylece az bir kısmı hariç inanmadılar.”

Gulfu kâlb, bâtl bilgilerle kuşatılmış, hakikatlere kapalı olan kâlbdir.

Kişinin bildikleri, atalardan gelen din adına anlatılan yarılmalı bilgilerdir.

O kişiler o bilgilere o kadar bağlanmışlardır ki onlara hakikatler anlatılsa, hemen tavır alırlar, hemen reddederler.

Bakara Sûresi 170: “Ve izâ kîle lehumuttebiû mâ enzelal-lâhu kâlû bel nettebiu mâ elfeynâ aleyhi âbâenâ e ve lev kâne âbâuhum lâ yakılûne şeyen ve la yehtedûn.”

Meâli: “Onlara Allah’ın sunduğu şeylere tâbi olun denildiği zaman, derler ki: Hayır, biz atalarımızı ne üzere bulduysak ona tâbi oluruz. Eğer ataları bir şeyi akıl etmiyorlar ve doğru yol üzere olmasalar da mı?”

Evet, Allah’ın varlıktan âyetlerle sunduğu hakikatlere değil, anne babamızdan gelen inanç üzere hareket ettik.

Hakikatler varlık kitâbında satır satır yazılı idi, hiç oraya bakmadık.

Ne bulduk isek, onu doğru bildik.

Ne duyduk isek, onu doğru bildik.

Ne gördük isek, onu doğru sandık.

Annem babam Müslüman inancındaydı, ben de öyle oldum.

Annem babam Hristiyan inancındaydı, ben de öyle oldum.

Annem babam Musevi inancındaydı, ben de öyle oldum.

Yetmedi:

Annem babam sunnî idi, ben de sunnî oldum.

Annem babam aleviydi, ya da beктаşı idi, ya da câferi idi, ben de öyle oldum.

Yetmedi:

Annem babam, hanefî, malikî, şafiî ya da hanbelî idi, ben de öyle oldum.

Yetmedi:

Anne babamın; ibadeti, ibadethanesi, giysisi, kitâbı neyse, benim de o oldu.

Yetmedi:

Anne babamın, tarikatı, cemâatı neyse, benim de o oldu.

Yani anne babam ne ise, ben öyle oldum.

Onlar da anne babasından ne gördüyse, öyle oldular.

Onlar da atalarının inancı üzere oldular.

Ve hepimiz, kendi inancımızı diğerklerinden üstün gördük.

Çünkü öyle öğretiler.

Ve kendi inancımızda olanları iman sahibi, diğerklerini kâfir gördük.

Çünkü öyle öğretiler.

Ve kendi inancımızda olanları cennete gidecek, diğerklerini cehenneme gidecek diye öğrendik.

Çünkü öyle öğretiler.

Bu öğretiler, kendi inancını üstün görme üzereydi.

İşte böyle kâlbim, kılıflandı, örtüldü, gulfu kâlb oldu.

Artık anlayışım, idrâkim, duygu ve düşüncelerim, sadece kendi inancım üzere oldu.

Kendi inancımı üstün görerek, yönümü varlığın tecellilerine döndürmedim, hakikatlere erişemedim.

ICL-I KÂLB

Icl-1 kâlb; kayıtlara sarılmış kâlb, bâtila bulanmış kâlb, tıpınan kâlb, eşya perest, dünya perest, ilahlar var etmiş kâlb. Bakara Sûresi 93

Bakara Sûresi 93:

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُوا
مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاَسْمَعُوا قَالُوا سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا
وَأَشْرَبُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ قُلْ بِئْسَمَا
يَأْمُرُكُمْ بِهِ إِيمَانُكُمْ إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

“Ve iz ehaznâ mîsâkakum ve refanâ fevkakumut tûra huzû mâ âteynâkum bi kuvvetin vesmeû kâlû seminâ ve aseynâ ve uşribû fî kulûbihimul icle bi kufrihim kul bise mâ ye’murukum bihî îmânukum in kuntum muminîn.”

Ve iz ehaz na	: Almak, sarmak, edinmek, biz, hakikatlerimiz,
Misak kum	: Verilen söz, misak, tutunmak, bağlanmak, siz,
Ve refa na	: Yükseltmek, kaldırmak, yücelik, hükümsüz bırakmak, biz,
Fevka kum	: Üst makam, üzerinizde, yüce, ilmen yükselmek, siz,
El tur	: Tur, gönül, sıfatlar, sıfatlarla donatılmış vücûd,
Huzu mâ ateynâ kum	: Alın, sarılın, şey, vermek, sunmak, biz, siz,
Bi kuvvetin	: Kuvvetle, güçlü bir idrâkle,
Ve ismeû	: İşitin, dinleyin,
Kâlû senina	: Dediler, işittik,

Ve aseynâ	: Karşı çıkmak, asi, isyan, biz,
Ve uşribû	: İçmek, işlemek, beslenmek, yerleştirildi,
Fî kulûbi him	: İçinde, kâlbleri, idrâkleri, onlar,
El icle	: Eski tapınma halleri, buzağı, hayvaniyet,
Bi kufri him	: Hakikatleri örtmek, onlar,
Kul bise mâ	: Söyle, anlat, ne kötü şey,
Yemuru kum	: İşleyiş, hüküm, emir, siz,
Bihi imanu kum	: İnançlar, siz, onunla sizin imanınız,
În kuntum muminîne	: Eğer, sizler, mü'minler, inananlar,

Meâli: “Siz; Bize verdiğiniz sözleri tutup hakikatlerimize sarılın, sıfatlarla donatılmış vücûdunuzu iyi anlayın, ilmen yükselin, yüceliğimizi anlayın, size verdiğimiz sıfatlara güçlü bir idrâkle sarılın ve o sıfatlardaki hakikatleri iştin, diye bildirildiğinde, dediler ki: Biz işittik, fakat kabul etmedik. Onların kâlblerine eski tapınma halleri işlemiştir. Onlar o hallerinden dolayı hakikatleri görmemezlikten gelip örttüler. De ki: Siz inandık dediğiniz hâlde, sizin kendi inanışlarınız size ne kötü şeyler emrediyor.”

İcl-ı kâlb, Hazreti Mûsâ döneminde, Mûsâ'nın kavminin buzağıya tapınması olarak belirtilir.

Buzağıya tapınmaktan maksat, tapınma adetlerini terk edememektir.

Her türlü tapınma âdeti icl-ı kâlb durumudur.

Dünya perest, eşya perest duygu ve düşünceleri durumu icl-ı kâlb durumudur.

Kişinin aklında ilim irfân olmazsa, bâtlı alan bilgileri olur.

Kişinin edindiği ilâhlar kişinin hakikatleri anlamasına engel olur.

Allah'ın yüceliğini bırakıp, başka şeylere yücelik vermek kişiyi putperestliğe götürür.

Kişi; öfkesini, kinini, nefretini ilah edinmişse icl-ı kâlbe sahiptir.

Kişi, hurafeleri ilah edinmişse icl-ı kâlbe sahiptir.

Kişi, çıkarını, zenginliği, mal sevdasını, şan sevdasını ilah edinmişse icl-ı kâlbe sahiptir.

Yani kısacası kişi neyi ilah edinirse edinsin, o ilah onun putu olur, onun çevresinde dolanır durur.

Kişi ekber olan Allah'ı anlayamadığında, kendine ya da birilerine yücelik vererek ilah edinme durumuna düşer.

Kişi öncelikle kendini yüce görerek, başkalarını küçük görmeye başlar.

Meryem Sûresi 81: "Vettehazû min dûnillâhi âlihетен li yekûnû lehum izzâ."

Meâli: "Allah'ı bırakıp zanna dayalı ilahlar edinenler, kendilerinin daha muteberli, daha üstün olduklarını zannederler."

Kendini muteberli, üstün görenler kendilerini ilah edinmişlerdir.

Kendi ilah putuna tapanlar, kendilerinin putperesti olmuşlardır.

İşte ama kendilerini ama yüce gördükleri her şeyi ilah edenler icl-i kâlb durumuna düşmüşlerdir.

Icl-i kâlbe sahip olanlar, yani duygu ve düşüncelerinde ilah edinme istekleri olanlar, Allah'ın ekberiyetini anlamaktan uzaklaşırlar.

Icl-ı kâlbe sahip olanlar, ilimden, irfândan, şahit olmaktan uzaklaşırlar.

A'LÂ KÂLB-NEZELE KÂLB

A'lâ kâlb; yüceliklere sahip kâlb, kâlb sahibi, kâlbîyle yol bulan, ulvî boyutlara açılmış kâlb. Bakara Sûresi 97

Nezele kâlb; kâlbe nüzûl etmesi, hakikatlerin kâlbe gelmesi.

Bakara Sûresi 97:

قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ
اللَّهِ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ

“Kul men kâne aduvven li cibrîle fe innehu nezzelehu alâ kâlbike bi iznillâhi musaddikan limâ beyne yedeyhi ve huden ve buşrâ lil mu'minîn.”

Kul men kane	: De, anlat, kim, oldu,
Aduvven	: Düşman, husumet, düşmanlık,
Li cibril	: Cebr, tamir, aklı düzeltme, aklı resûl, Allah'ı idrâk eden akıl,
Fe inne hu	: Artık, doğrusu, muhakkak, o,
Nezele-hu	: İndirdi, sundu, bildirdi, inzal etti, açığa çıkardı, o,
Alâ kâlbî ke	: Üzerine, kâlbînin, idrâkinin, değiştirme, kâlb sahibi,
Bi izni Allah	: Yetkili olan, hüküm sahibi, Allah
Musaddikan	: Doğrulayan, tasdik eden, sadakat içinde olan,
Lima beyne yedey-hi	: Şeyler, kendilerindeki o gücü, elleri arasında,
Ve huden	: Yol gösteren, kılavuz, hidâyet eden,
Ve buşra li el muminun	: Sevindirmek, bildirmek, müjde, mü'min, emin, inanan,

Meâli: “De ki: Kim; aklını Allah’ı idrâk etmek için değil de, düşmanlık için kullanırsa, artık doğrusu o, ona sunulan şeyleri anlayamaz. Kâlb sahibi olmanda yetkili olan Allah’tır. O sunulan hakikatler, kendilerindeki gücü doğrulayan ve yol gösteren ve mü’minler için huzur veren bilgilerdir.”

Kâlbi tertemiz olanlar, her türlü bâtil kirlilikten arınanlar, alâ kâlbe yani Allah’ın yüceliğini hissedecek kâlbe sahiptirler.

Alâ kâlbe sahip olanlar, nezzele kâlbe sahiptirler.

Onların kâlbine hakikatler nüzul eder.

Kâlbine yani idrâk ve anlayışına bâtil bilgiler hurafeler inzal olanlar, Allah’ın hakikatlerini anlamaktan uzaklaşırlar.

Kişi ona bahşedilen aklı, düşmanlık ve nefret için kullanırsa, o akıl Allah’ı düşünmez olur, idrâkten şuhuttan uzaklaşır.

Kişi, Allah’ı anlamak için tefekkür içinde olursa, o kişinin idrâki anlayışı hakikatlere kapılar açar.

Kişinin kâlbi sahibi olması, hakikatlerin onun kâlbine akması sonucu olur.

Alâ olan Allah’tır, yani her varlıkta fiiliyle, sıfatlarıyla, Zâtıyla yüceliğini gösteren Allah’tır.

Alâ kâlbe sahip olanlar, Allah’ın yüceliğine teslim olmuşlardır.

Onlar her yerde Allah’ın yüceliğini görerek hareket ederler.

Ulvi olan Allah’tır, Allah her şeyi ulviyetinden var etmiştir, ulviyetiyle kuşatmıştır.

Alâ Sûresi:

1- Seni vücûdlandırın; işaretleriyle, tecellileriyle, ulvîyetiyle sendedir.

2- Ki O’dur halkeden ve şekil verip düzenleyen.

3- Ki O’dur bir ölçüyle var eden, var ettiği her şeyden yol gösteren.

4- Ki O’dur tüm varlığı ortaya çıkaran.

5- Sonra da varlığı bir değişim içinde hareket ettiren O’dur.

İşte alâ kâlbi Allah’ın ulviyetini taşır, o kâlbe sahip olanların kâlbine Allah’ın sırları nüzul eder.

TEŞÂBEH KÂLB

Teşâbeh kâlb; teşbih eden kâlb, aynısını kabul eden kâlb, benzerlikleri gören kâlb, arayan kâlb, şüphelenen kâlb, varlık-taki benzerliklerin sahibini bilen kâlb. Bakara Sûresi 118

Bakara Sûresi 118:

وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللَّهُ أَوْ تَأْتِينَا آيَةٌ
كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِثْلَ قَوْلِهِمْ تَشَابَهَتْ قُلُوبُهُمْ قَدْ
بَيَّنَّا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ

“Ve kâlellezîne lâ yâlemûne lev lâ yukellimunâllâhu ev tetfînâ
âyet kezâlike kâlellezîne min kablihim misle kavlihim teşâbehet
kulûbuhum kad beyyennal âyâtî li kavmin yûkinûn.”

Ve kâle ellezine la yâlemun	: Dedi, o kimseler, bilgiden yoksun, bilgisiz,
Lev la yukellimu-nâ Allah	: Olsa, olsaydı, konuşmak, kelime, biz, Allah,
Ev teti na âyetun	: Ya da, gelir, verir, biz, âyet, delil,
Kezâlike kâle ellezine	: İşte böyle, bunun gibi, dedi, o kimseler,
Min kabli-him	: Onlardan önce,
Misle kavli him	: Gibi, benzer, aynı, misal, sözler, onlar,
Teşâbehet	: Benzedi, benzer,
Kulûb hum	: Kâlbleri, anlayışları, onlar,
Kad beyan el âyeti	: Beyan, açıkladık, apaçık bir şekilde ortada, âyet, işaret,
Li kavmin yûkinûn	: İçin, kavim, kimseler, yakın, olan, kesin gören, bilen,

Meâli: “Hakikatlerin bilgisinden yoksun olanlar: Allah bizimle konuşsa ya da bize işaretler gösterse olmaz mıydı, dediler. İşte onlardan önceki kimseler de bunun benzeri sözler söylediler. Onların kâlbleri birbirlerine benzer. Yakınlığı anlayan kimseler için işaretlerimiz apaçık ortadadır.”

Âyette belirtildiği gibi, bilişleri, duyguları, düşünceleri, amel-leri birbirine benzeyenler teşâbeh kâlb taşıyanlardır.

Benzer haller, benzer duygular içinde olmak, teşâbeh kâlb durumudur.

Zanlara göre Allah inancı içinde olmak, teşâbeh kâlb durumudur.

Atalarından gelen inançların hakikatini düşünmeden, aynısıyla takip etmek, teşâbeh kâlb durumudur.

Ayrıca teşâbeh kâlbın hakikati arayan ciheti de vardır.

Teşâbeh, teşbih, şüphe kelimesinden gelir.

Şüphe, teşbih, müteşâbih, müşâbehet, teşâbeh, teşâbüh aynı kökten gelen kelimelerdir.

Teşbih; benzetmek, benzetilmek, bir şeyin bir şeye benzemesi demektir.

Şüphe kelimesi de buradan gelir.

Şüphe ne demektir?

Şüphe gerçeği arayış mıdır?

Yoksa şüphe, inkâr etmek midir?

Kur’ân’i mânâda şüphe ne demektir?

Hep şüphe kelimesini; kuşku, endişe, tereddüt, ikiliğe düşmek, güvensizlik, reddetmek, inanıp ve inanmama arasında gel git duygusu diye öğrendik.

Hatta din adına yazılan kitaplarda şüphe etmeyi; kişinin için kemiren korkunç bir hastalıktır, diye okuduk

Oysa Kur’ân’i mânâda şüphe, ilâhî bir düşünce olarak karşımıza çıkıyor.

Şüphe: Hakikati arama duygusu, aslına ulaşma düşüncesi, gerçeği sorgulama duygusu anlamında kullanılması aslına daha uygun oluyor.

Âl-i İmrân Sûresi 7. âyette geçen “muhkem, mutesâbih, teşâbeh” kelimelerini inceleyelim:

Âl-i İmrân Sûresi 7: “Huvellezî enzele aleykel kitâbe minhu âyâtun muhkemâtun hunne ummul kitâbi ve uharu mutesâbihât fe emmâllezîne fî kulûbihim zeygun fe yettebiûne mâ teşâbeh minhubtigâel fitneti.”

Meâli: “Ki O’dur tüm varlığı bir kitap olarak sana sunan, ondaki işaretler sapasağlamdır. O işaretler ana kitaptandır. Aynı gibi görünen şeyler zahirde farklı gibi görünse de özde aynıdır. Fakat kâlblerinde hakikatlerden sapmaya meyilli olanlar, öze değil zahire tâbi olurlar.”

Muhkem: Muhkem olan, hâkim olan, noksansız, delilleriyle sapasağlam tutan, sağlam kılınmış, kuvvetli, sıkı sıkıya tutan gibi anlamlara gelir.

Mutesâbih: Birbirine benzeyen, zahirde farklı özde aynı olan, varlıkta birbirine benzeyen yönler,

Vech-i şebah: Benzetme ciheti.

Teşbihât: Benzetmek, benzetilmek.

Mütesâbih; her varlıktaki birbirine benzeyen yönler.

Şöyle düşünelim;

Her varlıkta bir işleyiş var mı, var.

Her varlıkta nitelikler yönünden bir benzeyiş var mı, var.

Her varlığın bir beden yönü var mı, var.

İşte bu benzer yönleri düşünmenin adı “şüphe” dir.

Varlığın benzeyen yönlerini görebilmek, teşbihdir.

Karşıdan gelen birini bir tanıdığa benzetmek, şüphe dir.

Acaba bu gelen Ahmet mi diye şüphelenmek, doğruyu arama duygusudur.

Yani gelen kişinin Ahmet mi değil mi arayışının duygusunun adı şüphedir.

Müteşâbih kelimesi de buradan gelir.

İşte Kur'ân'î mânâda müteşâbih; varlığın birbirine benzeyen yönlerini görebilmenin ve böylece varlıktaki ortak noktaların cemi olan tek olan yaratıcıya şahit olma boyutudur.

Muhkem; varlığa hâkim olan, varlıkta sapasağlam işaretlerle varlığa hâkim olanın gösterilmesidir.

Varlığın dış yüzünde kalırsak, varlığın iç yüzünü göremezsek, tüm varlığın geldiği tek özü ve o tek öze ait olan tek gücü anlayamayız.

İşte muhkem, varlığı sapasağlam tutan, varlığa hâkim olan niteliklerdir.

Yani varlıkta; fiil, hayat, ilim, kudret, gibi niteliklerin varlığa hâkimiyetidir.

Müteşâbih ise; varlığın birbirine benzeyen yönleridir.

Her varlıkta olan, hayat, ilim, irade, kudret, işleyiş cihetiyle birbirine benzemektedir.

İşte biz bu benzeyen yönleri anladığımızda bunların hepsinin bir kaynaktan geldiğini, bir kaynaktan idare edildiğini de anlarız.

Mesela bir bayram yerinde yüzlerce renk renk farklı ebatlarda, lambalar olsa, her lambadaki ışığın benzer ciheti vardır.

Ama her lambayı da aynı elektrik çalıştırır.

İşte lambaların ışıklarının benzerliği “müteşâbih” cihetidir.

Tüm lambaları çalıştıran, tek elektrik ciheti “muhkem” cihetidir.

“Bu ışıklar birbirine ne kadar benziyor” diye düşünmek “şüphe” cihetidir.

Şüphelenmek, bizlere anlatıldığı gibi bizi inkâra götürmez birliğe götürür.

Şüphelenmek, hakikati aramanın, sorgulamanın ilk adıımıdır.

Lakin kibir içindeyse, şüpheyi inkâr duygusuna yöneltiriz.
İşte, varlığın dış yüzünde, yani toprak cihetinde kalmamalıyız.
Varlığın dış yönü bizi aldatmamalıdır.

Varlığın dış yönünde yani toprak yönünde kalırsak, yani varlığın dış elbisesinde kalırsak bizde “iblis hâli” açığa çıkar.

Varlığın dış yüzüne değil, iç yüzüne bakmalıyız.

Varlıktaki benzer yönleri anlamaya çalışmalıyız.

Varlığın iç yüzündeki şehri anlamalıyız.

Varlığın iç yüzündeki işleyişi, nitelikleri tefekkür etmeliyiz.

“İkra” âyetinin hakikati de, varlığın iç yüzünü okumak, araştırmak, anlamaya çalışmaktır.

İşte şüphe; hakikati aramanın ilâhî düşüncesidir.

Müteşâbih; varlığın birbirine benzeyen yönleridir.

Muhkem; varlığa hâkim olan sıfatlardır.

Tüm varlıktaki işleyişi, sıfatları, vücûdları idare eden ilâhî güç ise “Allah”tır.

ŞUHÛD-İ KÂLB

Şuhûd-i kâlb; şahit olan, bilen, gören, idrâk eden, delillerle hareket eden, delillere ulaşan kâlb. Bakara Sûresi 204

Bakara Sûresi 204:

وَمِنَ النَّاسِ مَن يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيُشْهَدُ اللَّهَ
عَلَىٰ مَا فِي قَلْبِهِ وَهُوَ أَلَدُّ الْخِصَامِ

“Ve minen nâsi men yucibuke kavluhu fil hayâtid dünyâ ve yuşhidullâhe alâ mâ fi kâlbihî ve huve eleddul hısâm.”

Ve min en nâsi	: İnsanlardan,
Men yucibu ke	: Kim, kimse, hayret, merak, acayıp, şaşkın, sen,
Kavlu-hu	: Onun sözü, konuşmaları,
Fî hayâti ed dünyâ	: Dünya hayatında, yaşamlarında,
Ve yuşhidu Allâh	: Tanık, bilmek, bilir, şahit olmuş, Allah,
Ala ma fi kâlbi-hi	: Üzerine, için, içinde, onun kâlbi, idrâki,
Ve huve eleddu el hısam	: O, çetin, şiddetli, yaman, hasım, rakip, düşman,

Meâli: “İnsanlardan bazıları dünya hayatı hakkında öyle sözler söylerler ki, sen hayret edersin. Kâlblerinde olan şeyler hakkında Allah’ı biliyor sanırsın. İşte o yaman bir rakiptir.”

Allah’a şahit olan kimse “Eşhedü” makamına ermiş kişidir.

Eşhedü makamına ermiş kişi, ilmi delillerle varlıktaki hakikatlere ulaşmış kişidir.

Allah’a şahit olmayan kimse ise, sadece duyduklarında kalır, iddialarda kalır.

Çok şey bilir ama bildikleri sadece bir inancın emrivaki bilgileridir.

Ezanda günde 20 defa söylenen “Eşhedü-şahit olmak” konusunu çok iyi anlamalıyız.

Ezanı düzenleyip insanlığa sunan Hazreti Muhammed, şahitlik makamına işaret etmiştir.

Her ezanda iki kez söylenen, “Eşhedü en lâ ilâhe İllAllah-edindiğiniz ilâhları yok edin, ancak Allah’a şahit olun” uyarısı vardır.

Bir kişi ilâh nedir, hevâsını ilah edinmek nedir bunları bildiğinde hevâsından geçer ve ilâh edindiği şeyleri terk eder ve Allah’a şahit olma sırrına vakıf olur.

Furkân Sûresi 43: “E raeyte menittehaze ilâhehu hevâh” yani “hevâsını ilâh edineni gördün mü?”

Hevâsını ilâh edinen bizler hevâmızı terk etmeden, edindiğimiz ilâhları yok etmeden, Allah hakikatine şahit olamayız.

Şahitlik sırrı, şehitlik sırrıdır, yani kendi varlığından geçme sırrıdır.

Edindiğimiz ilâhı yok etme sırrı “ateist” olma sırrıdır.

Toplumun bildiği ateistlik bu değildir.

Ateist, Allah’ı reddeden değil, atalardan öğrendiği şahit olmadığı bir Allah inancını reddetmektir.

Çünkü görmediği, bilmediği bir Allah’ı reddetmek, red diye olamaz.

“Lâ ilâhe-ilahları yok et” bölümü, zannına göre bir Allah inancı içinde kalma, açılımıdır, yani atalarından gelen, atalarının anlattığı gibi aslı olmayan bilgilerle bir Allah inancı içinde kalma, O’na şahit ol, uyarısıdır.

“İllâ Allah” açılımı ise, her varlıkta âyetleriyle, sonsuz delilleriyle kendini gösteren Allah’a şahit olma sırrıdır.

Edindiği ilâhı yok etmeden, yani atalarından gelen inandığı, ama hiç şahit olmadığı Allah inancını terk etmeden “İllâ Allah” boyutu açılmaz.

Neden iki kez “Eşhedü en lâ ilâhe İllAllah” denilir dersek?
Görünen ve görünmeyen boyutları ile iki boyutta da Allah’a şahit olma sırrıdır.

Yani “Huvel bâtın, huvel zâhir” hakikatidir. Hadîd Sûresi 3.

Yani görünen varlığın zâhirinde de ve bâtınında da “Hakk zâhir Hakk bâtın” şهادeti vardır.

Zâhir ve bâtın boyutları çok iyi değeriendirilmelidir.

Yani bir talebe bu görünen varlığın hem dış yüzünü hem iç yüzünü bizzat tecellileriyle ihâta eden Allah’tır hakikatine şahit olur.

Yani buradaki şahitlik iki cihetten de şahit olma hakikatidir.

Şehitlik makamından geçmeyen kimseye bu makam açılmaz.

Şehitlik makamı, Allah’ın ulviyetinin yanında, bedeninden geçme hakikatidir.

Şahit olan şehittir, şehit olanın kendine ait bir bedeni yoktur, bedeninden geçmiştir.

Şahitlik ve şehitlik boyutu fenâfillah boyutudur.

Fenâfillah, Allah’ta faniliğini bilmek boyutudur.

Ezanda iki kez söylenen, “Eşhedü enne Muhammeden Rasûlullah” hakikati ise Muhammed boyutunun işaretidir.

Muhammed boyutu nûr boyutudur

Nûr boyutunun “Hakk ve Halk” boyutları vardır.

İki kez söylenmesindeki sır ise yine Halk boyutu ve Hakk boyutunun açılımıdır.

Hakk bir damla ise Halk sonsuz damlalardır.

Ve hepsi de tek deryadır.

Bu boyut; her varlıkta ve cümle varlıkta nûruyla âlemi saran Allah’ın halkiyet boyutuna işaret eder, yani Muhammed boyutuna işaret eder.

Halk hakikati olan Muhammed, zâhiriyle bâtınıyla nûrunu gösterir.

Nûr sûresinde “nûr âla nûr” buna işaret eder
Şuhûd-i kâlb, ilm el yakîn, aynel yakîn, Hakkel yakîn boyut-
larına ermekle oluşur.

Varoluşu ve Var edeni anlamının yolu, hissiyatı, şahitlik
makamıdır.

Görünen bu âlem nasıl var olmuştur ve nereden var olmuş-
tur ve işleyişi nasıldır?

İlm el Yakîn-İlmel Yakîn:

Tekasür Sûresi 5-6: “Kellâ lev tâlemûne ilm el yakîn, le te-
revunnel cahîm.”

Meâli: Eğer hakikatleri kesin delilleriyle bilerseniz, elbette
cehaletin o benlik hallerini anlayıp tanırırsınız.

Ayn el Yakîn- Aynel Yakîn

Tekasür Sûresi 7: “Summe le terevunnehâ aynel yakîn.”

Meâli: “Ardından O’nu aynel yakîn görüp anlayacaksınız.”

Hakk el Yakîn- Hakkâl Yakîn

Vakîâ Sûresi 95: “İnne hâzâ le huve hakkul yakîn.”

Meâli: “Muhakkak ki kesin olan o gerçek elbette budur.”

İlmel Yakîn:

Tüm kâinat kitâbı Allah’ın ilminin yazılı olduğu sayfalarıdır.

Hakikatler kâinat kitâbında satır satır yazılıdır.

Her varlık ilmin sonsuz sayfalarıdır.

Varoluşu ve Var edeni anlamak, ancak ve ancak varlık kitâbın-
daki ilmi okumakla, anlamakla mümkündür.

İlim Allah’ın âlim sıfatının tecellileridir ve tüm varlık bu
ilimle açığa çıkar, varlık sayfalarında hep o ilim yazılıdır.

Kişinin Hakkı kesin delilleriyle bilmesi, kâinattaki mate-
matiksel sistemi, fiziksel, kimyasal, biyolojik işleyişi idrâk et-
mesiyle mümkündür.

Varoluşu ve her an devam etmekte olan varoluşu anlamak
varlıktaki ilmi işaretleri okumaktan geçer.

İşte İlmel yakîn; kâinatta her an olmakta olan tecellileri idrâk etme boyutudur.

Varlığın beşerî sistemi olan, fiziksel, kimyasal, biyolojik işleyişi okumak, anlamak İlmel Yakîn boyutudur.

Varlıktaki fiziksel işleyişi, fizikten çıkan kimyasal işleyişi, kimyadan çıkan biyolojik işleyişi, biyolojiden çıkan bedenleri ilimsel boyutta incelemek İlmel Yakîn boyuttur.

Her varlıktaki işleyişin ilimsel boyutu o varlığın varoluşunu bizlere gösterir.

Misal; gözün varoluşu ve gözün görmesi ilimsel bir işleyiş ileidir.

Aynel Yakîn:

Ayn kelimesi; bakış, göz, zat, benzer, seyretmek, tıpkısı, kendisi, aynısı demek gibi birçok anlamlara gelir.

Kişi, her varlıkta Hakk'a ait olan aynılıkları müşahede ettiğinde yani şahit olduğunda yani gördüğünde bu makamı anlar.

Varlık farklı farklı görünse de, her varlığı tutan aynılık boyutu vardır.

Yani şöyle örnek verirsek, elektrik lambada da, fırında da, buzdolabında da aynıdır.

İşte her varlıkta olan Rûh aynıyla Hakk'a aittir.

Rûh'dan açığa çıkan fiil ve sıfatlar tüm varlıkta aynıyla Hakk'a aittir.

Tüm bedenleri tutan Hakk aynıyla Hakk'tır.

Hangi varlığa bakarsak bakalım, her varlıkta aynılık dereceleri vardır, her varlığın içindeki işleyiş, sıfatlar birbirinin aynısıdır tüm varlığı tutan Zât aynıdır.

Hallacı Mansur bu zevkle "Enel Hakk" dedi.

Aynıyla bu kâinat "Zatı Mutlak" olanı gösterir.

Ayn makamında talebe rûh sırrına vakıf olur, bilir ki kendindeki ve varlıktaki rûh aynıyla Hakk'tır

Hakkâl Yakîn:

Hakkâl Yakîn nûr boyutudur.

Yani damlanın deryadan, deryanın damladan ayrı olmadığı boyuttur.

Muhammed makamıdır.

Halk makamıdır.

“Allah ile Muhammedi gördüm bir vücûd” sırrı buna işarettir.

Talebe Hakk Halk sırrına vakıf olur.

İşte bu kâinat halkiyet sırrıdır ve Hakk ile kaimdir

Hakkel yakın, Halk ve Hakk birbirinden ayrı değildir.

Halkiyette Hakk vardır.

İşte kesin olan gerçek Halk Hakk yakınlığıdır, aynılığıdır

Bir göz doktoru düşünelim.

Doktorun gözü anlamak için gözü hücre hücre incelemesi İlmel Yakîn boyutudur.

Gözün görme sırrına ve tüm gözlerin aynıyla birbirine benzesine Aynel Yakîn boyutudur.

Gözü oraya takan kimdir, o gözden görme tecellisi kime aittir hakikatine ulaşmasına Hakkâl Yakîn boyutudur.

İşte kişinin, nefs yani bedenini işlevini ilmen incelemesi, bedenindeki işleyişin ve sıfatların ve bedenini tutan kuvvenin, ilmi olarak şahit olunması, İlmel Yakîn boyutudur.

Tüm bedenlerin geldiği ve tüm bedenleri ayakta tutan rûh boyutu “Aynel Yakîn” boyutudur.

Tüm varlıktaki “Nefahtu fihi min rûhî” üflenen rûh aynı rûhtur, aynısıyla Hakk’tır.

Görünen bu âlemi anlamanın yolu “İlmel Yakîn” yoludur

Varlığın bir biriyle aynılık derecesinde yakınlığı ve aynı kaynaktan gelişini hissetmenin yolu da “Aynel Yakîn” hissidir

Tüm varlığı tutan Hakk boyutu da “Hakkâl Yakîn” zevkidir.

İşte İlmel Yakîn; Tecelliler boyutu olup, bu boyut, varlığın var oluşunun ve işleyişinin boyutudur.

Varlığın varoluşu ve işleyişi fiziksel, kimyasal, biyolojik işleyişle mümkündür.

İşte bunları anlamak “İlmel Yakîn” boyutudur.

Aynel Yakîn ise; rûh boyutudur.

Tüm varlığın geldiği kaynak rûh boyutu olup, tüm varlıktaki rûh Hakk’ın rûhudur.

Onun için âyette “Nefahtu fîhi min rûhî- rûhumdan üfle-dim” der.

İşte tüm varlıkta olan can aynıyla aynı candır.

“Hakkâl Yakîn” boyutu ise; nûr boyutudur.

Rûh boyutunun geldiği âlem, nûr boyutudur.

Nûr Sûresi 35. âyette: “Nûr üzere nûr, Allah yerlerin ve göklerin nûrudur” bu hakikate işaret eder.

Her varlıktaki nûr Hakk’tır

Cümle varlıktaki nûr Hakk’tır

Her varlıktaki nûr ile cümle varlıktaki nûr tek nûrdur ve Hakk’tır.

Her varlıktaki damla nûra Muhammed boyutu denir.

Cümle varlığı tutan tek nûra Allah denir.

İşte, şuhûd-i kâlb makamına erenler, Allah’a kendi bedenlerinde ve varlığın bedeninde şahit olanlardır.

Şahitlik makamına ermeyenler ise, sadece bilgiler cihetinde kalırlar ve biliyormuş gibi anlatırlar.

Meâric Sûresi 33-34-35: “Vellezîne hum bi şehâdâtihim kâimûn, Vellezîne hum alâ salâtihim yuhâfizûn, Ulâike fî cen-nâtin mukremûn.”

Meâli: “Allah’a şahit olan kimseler, varlığı her an tutanı, sü-rüp gidene bilen kimselerdir. Onlar, daima Hakk’a bağlı olmanın şuurunu muhafaza edenlerdir. İşte onlar huzurun ikram edildiği kimselerdir.”

KESEBE KÂLB

Kesebe kâlb; yakınlık kuran kâlb, değişimi okuyan kâlb, akışı okuyan kâlb, Bakara Sûresi 225

Bakara Sûresi 225:

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا
كَسَبْتُمْ قُلُوبُكُمْ وَاللَّهُ عَفُورٌ حَلِيمٌ

“Lâ yuâhızukumullâhu bil lagvi fi eymânikum ve lâkin yuâ-
hızukum bi mâ kesebet kulûbukum vallâhu gafûrun halîm.”

Lâ yuâhızu-kum Allah	: Yok, niyet, amaç, alma, edinme, siz, Allah,
Bi el lagvi	: Düşüncesizlik, boş, lüzumsuz sözler,
Fî eymâni-kum	: Noksansızlık, mükemmel, yemin, sağ,
Ve lâkin yuâhızu-kum	: Lâkin, niyet, amaç, alma, edinme, sarılma, siz,
Bi mâ kesebet	: Edindiği şeyler, kazandığı şeyler ile, yakınlık,
Kulûbu-kum	: Kâlbleriniz, idrâkleriniz, anlayış, duygu,
Ve Allâh gafur	: Allah, mağfiret eden, tertemiz lütûflar sunan,
Hâlîm	: Uysal, sakin, sabırlı, sevgi dolu, saygı dolu,

Meâli: “Allah hakkında boş lüzumsuz sözler edinmeyin. Siz mükemmeli arama içinde olun ve kâlb sahibi olmak için hakikatlere sarılın ve tertemiz lütûfları sunanın, güzel halleri sunanın Allah olduğunu bilin.”

Kesebe kâlb; akışı, değişimi, yakınlığı gören kâlb demektir.

Varlık her an bir andan diğer ana akar, bir işleyiş içindedir, bir değişim içindedir.

Kişi, hem varlığın akışını görebilmelidir.

Hem de işleyişi anlamalı ve değişimi görebilmelidir.

Bir bebek oluşuncaya kadar; hücre hücre, doku doku, organ organ bir değişim, bir işleyiş içinde bedenleşir.

Doğan bebek de çocuk olur, genç olur, olgun olur ve belli bir zaman içinde yaşlanır.

İşte bu değişimi, bu işleyişi, görebilen kâlb kesebe kâlbdir.

Kesebe kâlb sahibi olanlar, erdemli, feraset sahibi kimselerdir.

Akışın nereye gittiğini anlayabilmek erdemliliklidir.

Feraset sahibi olmak, akışın nereye gittiğini ve geleceği görebilmektir.

Kesebe kâlb sahibi olanlar; her an varlık kitâbını okurlar, onu incelerler, oradaki değişimi ve değiştireni görürler ve kitâbın sahibine teslimiyet içinde olurlar.

Onlara sunulan karşılık erdemliliklidir, onlar erdemlilik makamına erişirler.

Erdemli olan kesebe kâlb sahipleri, sevginin, dostluğun içindedirler.

Onların her an hayretleri artar, sevgileri güçlenir, dostlukları sağlamdır.

Onların kâlbleri, Allah'ın lütûflarına açıktır, ortaya çıkan her şeyin hikmetlerini anlamanın heyecanı içindedirler.

Fatır Sûresi 29: "Li yuveffîyehum ucûrehum ve yezîdehum min fadhlihinnehu gafûrun şekûr."

30: "İnnellezîne yetlûne kitâballâhi ve ekâmûs salâte ve enfekû mimmâ rezaknâhum sirren ve alâniyeten yercûne ticâreten len tebûr."

Meâli 29: "Muhakkak ki tüm varlığın Allah'ın kitâbı olduğunu anlayıp onu inceleyen o kimseler, her an Hakk'a bağlılık suuruyla hareket ederler ve onlar ulaştıkları hakikatlerimizin

bilgilerini yeri gelir gizli olarak ve yeri gelir açık olarak infak ederler. İşte onların arzuları; hep hakikatlerin bilgilerinin alış verişinde olmaktır.”

30: “Onların her an sevgi, dostluk içinde olmaları, onlara verilen karşılıktır ve onların erdemliliği hep artar. Muhakkak ki O, lütûflarıyla temizleyendir, şükredilecek olandır.”

MUTMAIN KÂLB

Mutmain kâlb; ilmen şahit olan kâlb, emin olan kâlb, de-
lillerle hareket eden kâlb, İbrâhim'i kâlb, huzura ulaşmış kâlb,
Bakara Sûresi 260

Bakara Sûresi 260:

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ أَرِنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَى قَالَ
أَوْلَمْ تُؤْمِنِ قَالَ بَلَىٰ وَلَكِن لِّيَطْمَئِنَّ قَلْبِي قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً
مِّنَ الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلَىٰ كُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ
جُزْءًا ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَأْتِينَكَ سَعْيًا وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

“Ve iz kâle ibrahîmu rabbî erinî keyfe tuhyil mevtâ kâle e
ve lem tu'min kâle belâ ve lâkin li yatmainne kâlbî kâle fe huz
erbeaten minet tayri fe surhunne ileyke summeçal alâ kulli ce-
belin minhunne cuzen summe eduhunne yetîneke sayyen vâ-
lem ennalâhe azîzun hakîm.”

Ve iz kâle İbrâhim	: Demişti, İbrâhim,
Rabbi erini	: Rabbim, göster, öğret, bildir, bana,
Keyfe tuhyi	: Nasıl, dirilik, hayat, hayat verensin,
El mevtâ	: Nutfe, öz, ölü, idrâksizlik,
Kale e ve lem tumin	: Dedi, bildirdi, inanmıyor musun?
Kâle bela	: Dedi, hayır, bilakis, inanırım,
Ve lakin li yatmainne	: Fakat, lâkin, mutmain, içi rahat, şüphesi kalmamış,
Kâlb	: Kâlbim, idrâk, anlayış, ilmi olarak anlamak,
Kale fe huz	: Dedi, bildirdi, öyleyse, tut, sarıl, edin,

Erbeaten	: Dört, dört makam, Rabbe dönmek,
Min et tayri	: Kuşlar, uçmak, yücelik, yüksek, hissiyat,
Fe sur hunne ileyke	: Analiz etmek, sır, gizli, ayır, dağıt, sen, burada,
Summe ical ala kulli	: Sonra, kıl, yap, edin, anla, hepsi için, tüm varlık,
Cebelin	: Dağ, yücelik, fazıl kimse, ileri gelen, erdemlilik,
Minhunne cuzen	: Onlardan, onlardaki, cüz, parça, kısım,
Summe idu hunne	: Sonra, davet, çağır, onlar,
Yetine-ke sayen	: Gelir, bulur, sen, takip, izler, peşinde, arayış,
Ve âlem	: Bil, bilim, ilmin sahibi,
Enne Allâh aziz	: Olduğu, Allah, yüce, sıfatların sahibi,
Hâkim	: Hâkim olan, tüm bedenlere hâkim olan,

Meâli: “İbrâhîm demişti ki: Rabbim! Nutfeden nasıl hayat verensin bana bildir. O’na bildirildi: Yoksa inanmadın mı? Dedi ki: Evet inandım, lâkin ilmi olarak anlayayım, içimde şüphe kalmasın, kâlbim mutmain olsun. O’na bildirildi: Rabbine dönerek onun yüceliğine sarıl, sonra da tüm varlıktaki onun tecellilerini analiz et. Sonra bütün hepsini bir erdemlilik içinde anla. Tüm varlığın O’ndan bir cüz olduğunu bil. Sonra bu hakikatleri arayanlar sana geldiklerinde, onları davet et ve tüm sıfatların sahibinin, tüm bedenlere hâkim olanın Allah olduğunu bilip anlat.”

Mutmain kâlb; itminan olan, emin olan, şahit olan, ilmi delillerle gören, idrâk eden kâlb demektir.

Mutmain kâlb, İbrâhîmi kâlb diye de bilinir.

Âyette belirtildiği gibi, İbrâhîm olanlar mutmain olmak isterler.

Onlar sadece inançta kalmazlar, ilmi olarak şahit olmak isterler, mutmain olmak isterler.

Bakara Sûresi 260. âyette bu çok güzel sunulur.

İbrahîm hayatın nasıl oluştuğunu, nutfeden yani bir özden açığa çıkışın nasıl olduğunu anlamak istemiştir.

Yani yaratılışın nasıl olduğuna şahit olmak istemiştir.

İbrâhîm'e, yönünü kendine ve varlığı döndürülmesi bildirilmiştir.

“Rabbine dönerek onun yüceliğine sarıl, sonra da tüm varlıktaki onun tecellilerini analiz et. Sonra bütün hepsini bir erdemlilik içinde anla. Tüm varlığın O’ndan bir cüz olduğunu bil.”

Varlıktaki tecellileri anlaması, bütün varlığın bir birlik içinde olduğunu görebilmesi bildirilmiştir.

Birçok meâlde farklı çevrim vardır.

“Tuhyil mevtâ” çoğu müellif tarafından ölülerin diriltilmesi olarak çevrilmiştir.

Tuhyil, hayy kelimesinden gelir, hayat, yaşam, diri olan demektir.

Mevt; nutfe, öz, tohum, sükûnda olan, uykuda olan anlamlarına gelir.

“Erbeaten minet tayr” hemen hemen tüm meâllerde “Dört kuş” olarak yorumlanmıştır.

Diyanet İşleri: “Hani İbrahîm, “Rabbim! Bana ölüleri nasıl dirilttiğini göster” demişti. (Allah ona) “İnanmıyor musun?” deyince, “Hayır (inandım) ancak kâlbimin tatmin olması için” demişti. “Öyleyse, dört kuş tut. Onları kendine alıştır. Sonra onları parçalayıp her bir parçasını bir dağın üzerine bırak. Sonra da onları çağır. Sana uçarak gelirler. Bil ki, şüphesiz Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.”

Yapılan çoğu meâllerde ölülerin diriltilmesi olarak çevrilmiştir.

Oysa İbrâhim, yaratışılı anlamak için yönünü varlığa döndürmüş, yerlere göklere bakmış. Rabbini yani onu bedenlendireni anlamaya çalışmıştır.

Bunu En'am Sûresinde görüyoruz.

75: "İşte böylece İbrahîm; göklerdeki ve yerdeki gücün sahibini anlamak, nûrumuzu anlamak ve hakikatlerden emin olmak için baktı gözlemledi."

76: "Sonra da, gece bir bilememezlik içindeyken bir yıldız gördü ve dedi ki: Rabbim bu mudur? Fakat o gelip geçtiği zaman, gelip geçenlerde sevgiye ulaşamam, dedi."

77: Sonra da, ortaya çıkan Ay'ı gördüğünde dedi ki: Rabbim bu mudur? Fakat o da gelip geçtiği zaman, eğer ben Rabbimin hidâyetini anlayamazsam, elbette dalalette kalan kimselerden olurum, dedi.

78: "Sonra da, ortaya çıkan güneşi gördüğünde dedi ki: Bu daha büyük olan mıdır Rabbim? Fakat o da gelip geçtiği zaman dedi ki: Ey kavmim! Ben sizin ortak koştuğunuz şeylerden uzağım."

79: "Ben yüzümü Tevhîd üzere, gökleri ve yeri var eden o güce çevirdim ve ben O'nun varlığının yanında kendime varlık isnat eden değilim."

En'am Sûresinin bu âyetlerini ve Bakara Sûresinin 260. âyetini birlikte incelersek bir anlam birliğinin olduğu görülecektir.

İbrahîm, varlığın nasıl var olduğunu anlamak istemiştir.

Ve kendini bedenlendireni yani Rabbine şahit olmak istemiştir.

Nutfeden hayatın açığa çıkışına şahit olmak istemiş ve inançtan imana geçmek istemiştir.

Kâlbın mutmain olması, ilmi delillerle şahit olmakla mümkündür.

Ayrıca burada yapılan meâlde dört kuşun alınması ve onların parçalanması çevrimi vardır.

Bu da çok gönüle uymaz, Allah kur'ânda "öldürmeyin" diye bildirmiştir.

"Dört kuş al parçala" çevrimi kur'ân edebine uymamaktadır.

"Erbeaten minet tayr" "Rabbine dönerek onun yüceliğine sarıl" çevrimi daha uygun düşer.

Erbaa kelimesi, Rab kelime kökünden gelir.

Tayr ise, kuş diye çevrildiği gibi, yücelik, uçmak, kanat, tey-yare olarak da çevrilir.

Kuşların gökyüzünde uçması, semâ âleminin yüceliğine işaret eder diye de yorumlanmıştır.

Bu âyeti yorumlamayanlar, dört kuş, kişideki dört huydur diye yorumlamıştır.

Bu dört huy da; Kaz=hırs, Horoz =şehvet, Tavus=makam tutkusu, Karga= leşe tamah, uzun ömre tamah, diye açıklanmıştır.

Dört huy kişide kaybolmaz ne zaman çağrılrsa bu huylar tekrar dirilir, tekrar açığa çıkar, diye yorumlanmıştır.

Bu da çok gönüle uymuyor.

Çünkü İbrahîm Rabbini yani onu bedenlendireni aramış, nutfeden hayatın nasıl oluştuğunu aramış, gönlü mutmain olsun istemiştir.

Kâlbi mutmain olan kişi kâmil insan olmuştur.

Kâmil insanlarda, dünya hırsı, dünya şehveti, makam tutkusu, tamah duygusu olmaz.

Onlar Allah'a teslim olmuşlardır, makama, şana, şöhrete değil.

İşte, mutmain kâlbi; şahitlik makamına erişmiş, ilmi delillerle gören, emin olan kâlbi demektir.

Mü'minin kâlbi, itminan olmuş kâlbidir.

İtminan olan kâlbi, aileden öğrendiği bilgilerle, cemaat, tarikatlardan öğrendiği bilgilerle değil, bir ilim yoluyla şahitlik makamına ererek oluşur.

İman, mü'minlik, mutmainlik, bizzat Allah'ın ilminden öğrenmekle oluşur.

Mutmain kâlbini, ibadeti yani kulluk şuuru her andır.

İbadetin vakti şartı sayısı olmaz.

Mutmain kâlb sahipleri, her an ibadet içindedirler yani her an Allah'ın kulu olduğunun bilinciyle yaşarlar.

Onların kâlbleri Allah'tan emindir.

Her nereye dönerse dönsünler her yerde Allah'a nazar ederler.

Onlar İslâm makamına ermişlerdir.

Yaşantıları İslâm şuuruyla olur, yani Müslüman olarak yaşarlar.

Kâlbini Allah'tan mutmain olan yani Müslüman olan kişi:

Kulluk şuurundan ayrılmaz, rahmet ehlidir, şefkatlidir, sevgi doludur.

Yalan söylemez, kimsenin hakkını yemez, kimseye zulüm etmez.

Rüşvet almaz, çalmaz, zarar vermez.

Dedikodu yapıp kimsenin ardından çekiştirmez, kimseyle alay etmez, kimseyi hor görmez, kendini büyük görmez.

Kin-nefret gibi duygular taşımaz, isyan etmez, sabırlıdır.

Bilmediği şeyi konuşmaz, ilimden ayrılmaz, bilmişlik içinde olmaz.

Hep yardım için koşar.

Hâli, davranışları hep huzur verir, hâli çevresine cennet olur.

ASİMU KÂLB

Asimu kâlb; asi olan kâlb, isyan eden, kendi bildiğinin inadında kalan kâlb, cehalete sürüklenen, günahkâr kâlb, Bakara Sûresi 283

Bakara Sûresi 283:

وَإِنْ كُنْتُمْ عَلَىٰ سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا فَرِهَانٌ
مَّقْبُوضَةٌ فَإِنْ أَمِنَ بَعْضُكُم بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ الَّذِي
أُوْتِيَ مِنْ أَمَانَتِهِ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ
وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ آتَمَ قَلْبُهُ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ

“Ve in kuntum alâ seferin ve lem tecidû kâtiben fe rihânun makbûdat fe in emin badukum badan felyueddillezîtumine emânetehu velyettekîllâhe rabbehu ve lâ tektumûş şehâdet ve men yektumhâ fe innehû âsimun kâlbuhu vallâhu bi mâ tamelûne alîm.”

Ve in kuntum ala seferin	: Eğer siz, iseniz, sefer, arayış, gezip dolaşmak, yolculuk,
Ve lem tecidu kâtiben	: Hayır, yok, bulmak, kâtib, yazıcı, yazan, kaydeden,
Fe rihânun makbudat	: Artık, tutulan, hapis, alınmış, tutulmuş, bilgileri tutan, sahip çıkan,
Fe in emin	: Artık, emin olan, güvenen, emin olduğunuz takdirde,
Badu-kum badan	: Bazınız, bazınıza, birbirinize,
Fe li yueddi	: Böylece, artık, ödemek, iade, vermek,
Ellezi utumin emanetehu	: Ki o, o kimse, itimat, güvenli, güvendiği, emaneti, o,

Ve li yettekı Allâh	: Fenalardan sakınmak, Allah'a ortak koşmamak,
Rabb hu	: Vücûdlandırın, rab, o,
Ve la tektumu	: yok, gizlemek, saklar, susar,
El şehâdete	: Bilip görmek, şahit olmak, her an her yerde hazır olan,
Ve men yektum ha	: Kim, saklar, gizler, susar, o, o hakikatleri,
Fe inne hu asimun	: Artık, muhakkak, o, günahkâr, hatalı, yanılan, fenalar, isyan,
Kâlb-hu	: Kâlbî, idrâkî, anlayışı, o,
Ve Allâh bima tamel âlim	: Allah, yaptığınız şeyler, ilmin sahibi, ilmiyle var eden,

Meâli: “Hakikatlerin bilgilerini paylaşmak için gezip do-laştığınızda, hakikatleri gönlüne alacak birini bulamazsanız, artık o bilgilere sahip çıkacak birini bulduğunuz zaman, sonra da birbirinizden emin olduğunuzda, artık güvendiğiniz o kim-selere o emanetleri verin. Sizi vücûdlandırın Allah'a karşı fenalardan sakının, ortak koşmayın. Bilip gördüğünüz haki-katleri gizlemeyin. Kim o hakikatleri gizlerse, onların kâlbî muhakkak fenalara, isyana sürüklenir. Yaptığınız şeylerdeki ilmin sahibi Allah'tır.”

Asimu kâlb, isyanda, günahlarda, fenalarda olan kâlbdir.

Asi kâlb, kendi bildiğinin inadında durup, başka bilgilere kapalı olan idrâk ve anlayış boyutudur.

Bu idrâk ve anlayışta olan, düştüğü günahın farkında değildir.

Kişi, kendini kendi bildiklerine öyle kilitler ki hakikatleri anlamaya gönlünü kapatır.

Kişi, kendi inancının yargılayıcı alanına o kadar güçlü bağ-lanmıştır ki, kendi inancını ve ibadetlerini diğeri inanç ve iba-detlerden öyle yüce görmüştür ki, başka inançların bilgilerine karşı bir isyan içindedir.

Kişi, asi ve zorbalık halinde olmamalıdır.

Meryem Sûresi 14: “Ve lem yekun cebbâren asiyyâ.”

Meâli: “Asi ve zorba olma.”

Asimu kâlb, günahkâr kâlb diye de tanıtılır.

Âyette geçen “Bilip gördüğünüz hakikatleri gizlemeyin. Kim o hakikatleri gizlerse, onların kâlbî muhakkak fenalara, isyana sürüklenir” mesajı iyi anlaşılmalıdır.

Kişi eriştiği hakikatleri, çevresindeki kişilere düşünmeleri, hakikatleri anlamaları için insanların akli seviyesine göre açıklamalıdır.

Hakikatleri arayan bir kimse geldiğinde, hakikatlere erişen kimse ona yardım etmelidir.

Âyette belirtildiği gibi, hakikatleri arayan kimselere yardım edilmemesi günah olarak tanımlanır.

Hakikatlere erişmenin yolu sormaktan geçer.

Kur’ân’da “Yeselune” sorarlar, araştırırlar âyetleri vardır.

Öğrenmenin, anlamının yolu soru sormaktan geçer.

Hakikati arayan, soru soran biri geldiğinde ona yol gösterilmelidir.

Arayana, sorana yardım etmemek de günahdır.

Hakikati taleb edene yardım etmek gerekir.

Hakikati taleb eden yetimdir, yetime hakkını vermek gerekir.

Yetim, atalarının yargılayıcı inancından kopmuş, hakikati arayan, şahit olmak isteyen kimsedir.

Bakara Sûresi 220: “Atalarının inancından kopup hakikati arayanlar hakkında sana sorarlar, de ki: Onlara hakikatler yolunda ıslah olmaları için hayırlı bir şekilde yardım edin.”

İşte hakikatleri arayanlara yardım etmemek asimu kâlb halidir.

ZEYGU KÂLB

Zeygu kâlb; sapan kâlb, kayan kâlb, bâtıla dönen kâlb, benliğe kapılan kâlb, eğrilen kâlb, şaşan kâlb. Âl-i İmrân Sûresi 7

Âl-i İmrân Sûresi 7:

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ
أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخْرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ
فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا
يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ
كُلٌّ مِّنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ

“Huvellezî enzele aleykel kitâbe minhu âyâtun muhkemâtun hunne ummul kitâbi ve uharu mutesâbihât fe emmâllezîne fi kulûbihim zeygun fe yettebiûne mâ teşâbehe minhubtigâel fitneti vebtigâe tevîlihi ve mâ ya’lemu tevîlehû illallâh ver râsihûne fil ilmi yekûlûne âmennâ bihi kullun min indi rabbinâ ve mâ yezzekkeru illâ ulûl elbâb.”

Huve ellezi enzele aleyke	: O ki, sundu, indirdi, sana,
El kitâbe	: Kitap, her şeydeki yazılı levhalar, hakikatlerin sözleri,
Minhu âyet	: Ondan, âyet, işaret,
Muhkemat	: Noksansız, delilleriyle sapaşaglam, kuvvetli, sıkı sıkıya,
Hunne ummu el kitâbi	: Onlar, ana kitâb,
Ve uharu	: Diğeri, sonraki, diğeri şeyler, görünen her varlık, ahir olan,
Mutesâbihâtun	: Birbirine benzeyen, zahirde farklı özde aynı olan,

Fe emmâ ellezine	: Fakat onlar, o kimseler,
Fî kulûbi-him	: Kâlblerinde, anlayışlarında, idrâklerinde, onlar,
Zeygun	: Sapma, dalalet, bâtıla meyil, eğrilik,
Fe yettebiune	: Artık, tabi olurlar, uymak,
Mâ teşâbehe	: Değil, şey, birbirine benzeyen,
Minhu ibtigae	: Ondan, amaç, arzu, istek, meyil,
El fitnet	: Fitne, ikilik, deneme, kargaşalık,
Ve ibtigae	: Arzu, amaç edildi, istedi, meyil,
Tevili hi	: Yorum, açıklama, o
Ve ma yâlemu tevil hu	: Bilemezler, bilmez, yorum, açıklama, o
İlla Allah	: Ancak, sadece, vardır, Allah,
Ve er râsihûne	: İlimde kâmil olanlar, temeli kuvvetli, doğruluğa ulaşmış
Fi el ilmi	: İlimde, bilgide,
Yekûlûne âmennâ bihi	: Derler, söyler, inandık, iman ettik, ona,
Kullun min indi rabbi-nâ	: Hepsi, tümü, Rabbimizin katından, sana ait,
Ve ma yezzekkeru	: Şey, ne, değil, tezekkür, var oluşu düşünüp anlama,
İllâ ulû el elbâbi	: Ancak, yüce akıl sahipleri, aklını hak üzere işleten,

Meâli: “Ki O’dur tüm varlığı bir kitap olarak sana sunan, on-
daki işaretler sapasağlamdır. O işaretler ana kitaptandır. Aynı
gibi görünen şeyler zahirde farklı gibi görünse de özde aynı-
dır. Fakat kâlblerinde hakikatlerden sapmaya meyilli olanlar,
öze değil zahire tâbi olurlar. Onların halleri ikiliğe isteklidir ve

onların yorumları ikilik üzeredir ve onlar Allah'ın hakikatlerinin o açıklamalarını bilemezler. Ancak onu ilimde kemâlât sahipleri bilir ve derler ki: Rabbimiz! Bütün hakikatler sana aittir, biz ona inandık. Ancak aklını hakk üzere işletenlerden başkası varlığın varoluşunu düşünmezler.”

Zeygu kâlb, hakikatlerden sapan, uzaklaşan idrâk ve anlayış durumudur.

Varlığın kendisi içiyle dışıyla hakikatler boyutudur.

Kişi varlığın sûretinde kalır, sîretini göremezse hakikatleri anlamaktan uzaklaşır.

Aslını bilmeden hüküm verenlerin kâlbî, zeygu kâlbdir.

İnsan varlığın sûretinde kalmamalıdır.

Her kim, varlığın sûret boyutunu görür, sîret boyutunu göremezse, işte o kişi iblislik durumuna düşer.

İblis diye ayrı bir varlık yoktur.

İblis, varlığın beşer boyutunda yâni toprak boyutunda yâni varlığın sûret boyutunda kalmaktır.

İblis, varlığın dış elbisesinde, yâni libas boyutunda kalmaktır, yâni toprak boyutunda kalmaktır.

İblis, libas, elbise, dış elbise, sûret, varlığın toprak ciheti aynı anlamlara gelir.

İblis; dış elbisede, sûrette, toprak boyutunda kalan demektir.

“Melekler secde etti, iblis etmedi” âyetinin bize verdiği mesaj; her kim varlığın dış yüzünü gördü, iç yüzünü göremedi, işte o iblis durumuna düştü, yâni varlığın toprak boyutunda kaldı, aslını göremedi, anlamındadır.

Her kim, varlığın özünde bulunan ilmi delillerle hareket ederse, o kimse hakikatlere erişecektir.

Her kim aslı olmayan bilgilerle hareket ederse, onun idrâk ve anlayışı hakikatleri anlamaktan kayacaktır.

Bilmişlik içinde olanın kâlbî her zaman hakikatlerden uzaklaşır.

Kendi çıkarına düşen kişinin idrâk ve anlayışı, özü görmekten uzaktır.

“Ayrı gibi görünen şeyler zahirde farklı gibi görünse de özde aynıdır. Fakat kâlblerinde hakikatlerden sapmaya meyilli olanlar, öze değil zahire tâbi olurlar. Onların halleri ikiliğe isteklidir ve onların yorumları ikilik üzeredir ve onlar Allah’ın hakikatlerinin o açıklamalarını bilemezler.”

Âyette belirtildiği gibi, kişi zahir boyutunda kalmamalıdır, varlığın birbiriyle olan bağını görebilmelidir.

Ayrımcılık içinde kalmak, kendini üstün görmeye, başkasını hor görmeye yol açar.

Hakikat yolunda, varlığın özüne bakmak vardır.

Eğer kişileri inançlarına, ibadetlerine göre ayırırsak, bunun inancı makbul bunun değil gibi yargılara düşersek, idrâk ve anlayışımız hakikatleri anlamaktan sapacaktır.

ZİKR-İ KÂLB

Zikr-i kâlb; her an Allah'ın zikriyle hareket eden kâlb, Allah'ı anan, Allah'ı anlatan kâlb. Rad Sûresi 28

Rad Sûresi 28:

الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا
بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ

“Ellezîne âmenû ve tatmainnu kulûbuhum bi zikrillâh e lâ bi zikrillâhi tatmainnul kulûb.”

Ellezîne âmenû	: O kimseler, iman eden kimseler, inananlar,
Ve tatmainnu	: Mutmain olur, tatmin olur, emin olmuş,
Kulûbu hum	: Onların kâlbleri, idrâkleri,
Bi zikri Allâh	: Anmak, anlatmak, Allah,
E la bi zikri Allâh	: Öyle değil mi, öyledir, anmak, anlatmak, Allah,
Tatmainnu el kulûbu	: Tatmin, emin olma, mutmain, kâlbler,

Meâli: “O’na yönelen o kimseler iman ederler ve onların kâlbleri Allah’ı anmakla mutmain olur. Zaten kâlbler ancak Allah’ı anmakla mutmain olur.”

Zikrullah, Allah'ın zikri demektir.

Zikir, varlıkta her an olan titreşimdir, tınıdır, frekanstır.

Zikri yapan zâkirdir, zâkir olan Allah'tır.

Onun zikrinden fiil, fiilindeki zikrinden sıfatlar, sıfatlardaki zikrinden vücûdlar şekillenir.

Ve şekillenen vücûdlar her an onun zikriyle çalışır.

Zikrullahla var olur zerreden küreye cümle âlem.

Zikrullahla çalışır atomdan hücreye cümle varlık.

Zikrullah, her an kâlbimizin atmasına, kanımızın dolaşmasına, hücrelerimizin çalışmasına, hücrelerimizdeki atomların çalışmasına sebep olan ilâhî sesin dalgalanmasıdır.

Cümle varlık her an bir zikir içindedir.

Zikrullah, her varlıktan Allah'ın kendi kendini anmasıdır, anlatmasıdır, hatırlatmasıdır.

Varoluşu anlamamanın ilk adımı, zikrullah sırrıdır.

Zikrullah, varlığın ilk oluşumunun başladığı boyut olan ilâhî titreşimin adıdır.

Bu ilâhî titreşim, nûrdan rûha, rûhdan beşerî âleme bir akışla var oluşun sırrıdır.

Eğer kişi varoluşu anlamak istiyorsa, ilk adım olan zikrullahla tanışmalıdır.

Yani kâinatın var oluşumunun ilk boyutu olan titreşim boyutuna, yani zikrullah boyutuna gelmelidir.

Zikrullahın mânâsına ulaşan kişi varlığından geçer, her an Allah'a teslimiyet içinde yaşar.

Mutu kable ente mutu-ölmeden önce ölüm sırrı budur.

İşte tüm bu kâinat zikrin hâkimiyeti içindedir, zikir ile korunmaktadır.

Hicr Sûresi 9: "İnnâ nahnu nezzelne zikre ve innâ lehu le hâfizûn"

Meâli: "Her şeyi zikirle açığa çıkarırız ve her şeyi onunla koruruz."

İşte zikrullah; her varlıktaki ilâhî sesleniştir.

Zikrullah, rûhun melodisidir.

Zikrullah, enfûstan afâka olan yürüyüşün musikisidir.

Zikrullah, bir atomu da, evreni de hareket ettiren ilâhî tınıdır.

Zikrullah, varoluşun ilk titreşimi, ilk frekansıdır.

Zikrullah, Allah'ın kendini zikretmesi, kendini zâhire çıkarmasıdır.

Zikrullah, kâinatın musikisidir; güftekârı ve bestekârı Allah'tır.

Zikrullah, tohumdan filiz verdirten ilâhî melodidir.

Zikrullah, var oluşun ilâhî tınısıdır.

Zikrullah, var oluşunun ilâhî kaynağıdır.

Zikrullah, sesin içindeki sessiz mesajları taşıyan ilâhî mektuptur.

Zikrullah, tüm kâinatın ve her varlığın, var oluşunun ilk anda ve her anda olmakta olan tınısıdır.

Zikrullah, her varlıkta her an olan titreşimdir.

İşte bu şura ulaşan kişinin kâlbî, zikr-i kâlbîdir.

O kimsenin idrâk ve anlayışı hep Allah hissiyatı içindedir.

Onun ağzından çıkan kelimeler, hep Allah'ı hatırlatıcı kelimelerdir.

Nasıl ki Allah her varlıktan her an kendini hatırlatır, zikri kâlbe sahip olanlar da, sözleri ile davranışları ile her an Allah'ı hatırlatırlar.

Zikr-i kâlbe erişmiş olanlar, dünyalık meseleleri aşmış olanlardır.

Onlar, dünya kaygıları, karamsarlıkları içinde olmazlar.

Onlar, olan her şeyin hikmetini anlamak için gayret gösterirler.

Onların heyecanı varoluşun hikmetini anlamak üzeredir.

Onlar, Allah'tan emin olmuş olanlardır.

Onlar, şahitlik makamına ermiş olanlardır.

Onlar, her an Allah'ın zikri içindedirler.

Onların kâlbî, Allah'ın zikrine râbıta halindedir.

Sad Sûresi 1- "ص وَالْقُرْآنِ ذِي الذِّكْرِ" "Sâd ve el kurân zîy el zikr"

Meâli: "Yarıp açığa çıkarana. Zikrin sahibi, tüm kâinat kitâbından kendini gösterir."

Allah, zikrin sahibidir.

Her varlıkta zikrini gösterir.

Her varlık O'nun zikriyle açığa çıkar.

İşte bu idrâk ve anlayışa erişenler, zikr-i kâlb sahipleridir.

ELLEFE KÂLB

Ellefe kâlb; düzene, birliğe ulaşan kâlb, hakikatlerde birleşen kâlb. Âl-i İmrân Sûresi 103

Âl-i İmrân Sûresi 103:

وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ
اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءَ فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ
بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِّنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُم
مِّنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

“Ve atasımû bihablillâhi cemîân ve lâ teferrekû vezkurû ni’metallâhi aleykum iz kuntum adâen fe ellefe beyne kulûbikum fe asbahtum bi nimetihî ihvânâ ve kuntum alâ şefâ hufretin minen nâri fe enkazekum minhâ kezâlike yubeyyinnullâhu lekum âyâtihî leallekum tehtedûn.”

Ve itasımû	: Sarılmak, sıkıca tutmak,
Bi habli allâh	: İp, vücûddaki organlar, damarlar, Allah’ın tecellileri,
Cemian	: Birlik, topluca, hepimiz,
Ve lâ teferrekû	: İkiliğe düşmeyin, dağılmayın, fırkalara ayrılmayın,
Ve uzkurû	: Anın, hatırlayın, anlayın,
Nimet Allah aleykum	: Nimet, Allah, sizin üzerinizde,
İz kuntum adaen	: Olduğunuzda, siz oldunuz, düşman, eski adetlerde, zulüm,
Fe ellefe	: Sonra, artık, kurdu, düzenledi, birleştirdi, alef, elif,
Beyne kulûb kum	: Kâlbleriniz, idrâkleriniz, anlayış,

Fe asbahtum	: böylece, artık, oldunuz, o hâle girdiniz,
Bi nimeti hi ihvan	: Nimeti, lütûf, o, kardeş, sadık, yoldaş,
Ve kuntum ala şefa	: Siz oldunuz, idiniz, karşı, meyletmek, eşliğinde,
Hufretin	: Çukur, delik, boşluk,
Min en nâri	: Ateşten, yakıcı olan,
Fe enkaze-kum minha	: Artık, kalıntı, kaydedilen, kurtardı, sizi, o halden,
Kezalike yubeyyinu	: İşte böyle, delillerle açıklamak,
Allâh lekum âyeti hi	: Allah, size, âyet, işaret, delil, o,
Lealle-kum tehtedun	: Umulur ki, siz, doğru yolu bulursunuz, hidâyet,

Meâli: “Allah’ın sizdeki tecellilerine bir birlik içinde sımsıkı sarılın. İkiliğe düşüp fırkalara ayrılmayın. Sizin üzerinizdeki Allah’ın nimetlerini anlayın. Siz bir düşmanlık içindeyken kâlbleriniz hakikatlerle birleştirildi. O’nun lütûflarıyla kardeş olduğunuzu anladınız. Sizler bir cehalet ateşinin boşluğunda iken, siz o hakikatlerle o halden kurtuldunuz. İşte sizdeki o işaretler Allah’ın apaçık delilleridir. Umulur ki siz dosdoğru yolu bulursunuz.”

Elefe kelimesi, İbrâniceden gelir.

Alef İbranice, Elif Arapçanın ilk harfidir ve sayısal değeri 1’dir.

Elif (ا) Elif, her varlıkta olan ilâhî kudretin yazılımıdır.

Elif de gizli olanlar nedir?

Elif neyin sembolik yazılımıdır?

Elif harfini yazan Bilge kişi, kâinatta neyi gördü, neye şahit oldu da “Elif” harfini ona göre yazdı?

Âl-i İmrân Sûresi 1-2: “Elif lâm mîm- Allâh lâ ilâhe illâ hu-vel hayyul kayyûm.”

Meâli: “Allah’dan başka bir güç yoktur, O vardır, diri olan-
dır, varlığı diri tutan sürüp gidendir.”

Elif, her bir varlığı tutan kudrettir.

Varlığın geldiği boyuttur.

Allah diye adlandırdığımız ilâhî birliktir.

Ellefe kâlb, varlığın birliğini, bütünlüğünü, anlamış kâlbdir.

Nasıl ki insanın bedeni hücrelerin, dokuların, organların birliğini bütünlüğünü gösteriyorsa, bu âlemde öyledir.

Birliğin, bütünlüğün sahibi Allah’tır.

İkilik içinde olan kişinin idrâk ve anlayışı, birliği anlamak-
tan uzaktır.

Âyette belirtildiği gibi; “Allah’ın sizdeki tecellilerine bir bir-
lik içinde sımsıkı sarılın. İkiliğe düşüp fırkalara ayrılmayın” kişi
kendi bedeninin tecellilerini anlamalı, tüm varlığın Allah’ın te-
cellileri ile sımsıkı sarıldığını görebilmeli ve Tevhîd şuuruna
erişmelidir.

Aklında düşmanlık olanlar, ayrımcılık olanlar birlik şuu-
runa erişemezler.

“Siz bir düşmanlık içindeyken kâlbleriniz hakikatlerle bir-
leştirildi.”

Hakikatler yolunda olanlar ise, düşmanlıktan, kinden nef-
retten kurtulurlar.

Onların idrâk ve anlayışları birlik şuuruna erişmiştir.

İşte böyle kişilerin kâlbî, ellefe kâlbdir.

Âyette belirtildiği gibi yerlerde göklerde ne varsa her şey
Allah’ın tecellilerini gösterir, birliğini gösterir.

Kim ki bu birlik şuuruna ulaşırsa, bu şuurla yaşar, bu şuu-
rurla hareket eder.

İşte o kişi her nereye bakarsa baksın” Semme vechAllah”
nazarıyla nazar eder, birlik üzere bakar.

Tüm varlıkta Hakk-ı Hakk ile nazar eder.

İşte birlik şuuruna erişen kişi:
İçinde öfke, kin, nefret, düşmanlık taşır mı?
Zerre kadar kimseye zarar verebilir mi?
Zarar vermek aklına bile gelmez
Hiç öldürür mü, öldürmeyi düşünebilir mi?
Eğer kişi, tüm varlığı birlik içinde tutan Zât-ı hissetseydi,
Tüm varlığı nûruyla tutanı anlasaydı,
Tüm bedenleri tutanı, hareket ettireni idrâk etseydi,
Her an her varlıkta zikredip duran Allah'ı duysaydı,
Hiç birini kötüleyebilir miydi?
Kimseyi küçük görebilir miydi?
Kimsenin hakkına girebilir miydi?
Ellefe kâlb sahibi olan kişi:
Bir kimseyle alay edebilir mi?
İnsanları inançlarına, ibadetlerine göre ayırabilir mi, on-
ları kâfir ilan edebilir mi?
Kişilerin dedikodusunu yapıp, arkadan çekiştirebilir mi?
İnsanların mallarına, ırzına, bedenlerine göz dikebilir mi?
Makam, şan, şöhret peşinde olabilir mi?
Dünya menfaatinde esir olabilir mi?
Ellefe kâlb sahibi olan kişi, âyette belirtildiği gibi:
Her varlığın birbiriyle kardeş olduğunu anlar
Her varlığın hakkın nûrunu taşıdığını bilir
Her varlığı tutanın Hakk olduğunu bilir.
Tüm varlık bir cemaattir.
İmamı Allah'tır
Müezzini Hazreti Muhammed'dir.
Ellefe kâlb sahibi bu şuura erişmiş, bu şuurda yaşayan kişidir.
Onlar Tevhîd ehlidir.
Onlar her varlığa birlik şuuruyla bakarlar.

Onlar cem zevkiyle yaşarlar.
Kâmil insanlar ellefe kâlb sahibi olan kimselerdir.
Onlar Muhammedî şuur içinde olan kimselerdir.
Yunus Emre'miz bu idrâkle şu ilâhîsini dile getirmiş.
Severim ben seni candan içeri
Yolum vardır bu erkandan içeri
Beni bende demem bende değilim
Bir ben vardır bende benden içeri
Nereye bakar isem dopdolusun
Seni nere koyam benden içeri
O bir dilber drr yoktur nişanı
Nişan olur mu nişandan içeri
Beni sorma bana bende değilim
Sretim boş yrr dondan içeri
Beni benden alana ermez elim
Kim kadem basa sultandan içeri
....

KÂFİR-İ KÂLB

Kâfir-i kâlb: örtülmüş, hakikatleri örten, kendi bildiğinden vazgeçmeyen, ilme kapalı olan, benlikle örtülü kâlb, sûrette kalan kâlb. Âl-i İmrân Sûresi 151

Âl-i İmrân Sûresi 151:

سَنُقِّي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ بِمَا
أَشْرَكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَمَأْوَاهُمُ
النَّارُ وَبِئْسَ مَثْوَى الظَّالِمِينَ

“Se nulkî fi kulûbillezîne keferûr rube bimâ eşrakû billâhi mâ lem yunezzil bihî sultân ve me’vâhumun nâr ve bise mesvez zâlimîn.”

Se nulki	: Biz, salmak, vardır, bulmak, o halde kalmak,
Fi kulûbi ellezine keferû	: Kâlbleri, hakikatleri görmemezlikten gelip örtenler,
Er rube	: Korku, dehşet, tereddüt,
Bi-mâ eşrakû bi Allah	: Şeyler, ortak koşmaları sebebiyle, Allah,
Mâ lem yunezzil bi-hî	: Şey, değil, ne, indirmek, sunmak, içinde, hakikatler,
Sultânen	: Sultan, delil, hükümdar, hâkimiyet,
Ve mevâ hum	: Sığınağı, barınağı, bulunduğu yer, halleri, onlar,
El nar	: Nûr, ateş, yakıcılık, yakıp yıkıcı haller,
Ve bise mesve	: Ne kötü, bir hal, bir yer,
El zalimin	: Zalimler, kötülük yapanlar,

Meâli: “Hakikatleri görmemezlikten gelip örtenlerin kâlb-lerinde, bizi anlayamadıklarından dolayı bir korku vardır. Sunulan hakikatler ile ilgili delillere ulaşmaları olmaz, yöneldikleri şeylerle Allah’ın varlığının yanında kendilerine varlık isnat ederler ve onların bulunduğu yer ateştir ve zalimler için ne kötü bir hâldir.”

Kâfir, birçok anlama gelen bir kelimedir.

Kelime; örtmek, hakikati görmezden gelmek, önemsememek, bir şeyin örtülmesi, bâtılda kalmak, anlamlarına gelir.

Çiftçinin, tohumu toprağa ekip üstünü örtmesi de, kâfir kelimesiyle adlandırılır.

Kişinin, kendine sunulan hakikat bilgilerini, kendi bildiği bâtil bilgilerle örtmesi de kâfir kelimesiyle adlandırılır.

Allah’ın ulviyetinin yanında, kendine varlık isnat etmek da kâfirlik, müşriklik olarak adlandırılır.

Kâfir, inkâr eden demek değildir, örtten demektir.

İnkâr, münkir kelimesiyle bağlantılıdır.

Bazen Kâmil kişiler, her bilgiyi her yerde açmamışlar, örtmüşlerdir.

Onların hakikatleri ehli olmayanlara açmaması, örtmeleri de kâfirlik anlamında kullanılır.

Burada ki kâfirlik olumlu anlamdadır.

Kur’ân’da Allah’ın kâfir esması da vardır.

Kâfir kelimesinin Allah ile bağı, Kur’ân’da şöyle geçmektedir.

Allah, rahmetiyle, kullarının günahlarını örtmesi, kâfir kelimesiyle belirtilmiştir.

Kur’ân’da geçen, Allah’a ait olan “El Kâfir” boyutu, kulların günahlarının örtülmesidir.

İlk anda okuyucuya bu tespit ters gelebilir, çünkü bu zamana kadar, kâfirliği hep farklı bir şekilde öğretiler.

Kur’ân’a dayalı tespitler şöyledir:

Bakara Sûresi 271: “Ve yukeffiru ankum min seyyiâतिकum.”

Meâli: “Sizin günahlarınızı sizde örteriz.”

Mâide Sûresi 12: “Ve akradtumullâhe kardan hasenen le ukeffirenne ankum seyyiâतिकum.”

Meâli: “Allah’a olan varlık borcunuzu güzel bir şekilde öderseniz, elbette sizin fenalarınızı örtülür.”

Mâide Sûresi 65: “Le keffer nâ anhum seyyiâتي him.”

Meâli: “Elbette onların günahlarını onlarda örteriz.”

Tegâbün Sûresi 6: “Ve men yû’min billâhi ve ya’mel sâlihan yukeffir anhu seyyiâتيhi.”

Meâli: “Kim Allah’a iman eder ve dosdoğru hakk yolunda çalışanlardan olursa, onların günahları örtülür.”

Talâk Sûresi 5: “Ve men yettekillâhe yukeffir anhu seyyiâتيhi.”

Meâli: “Kim Allah’a karşı fenalara düşmekten sakınırsa, onun fenaları örtülür.”

Tahrîm Sûresi 8: “Yukeffire ankum seyyiâتي kum.”

Meâli: “Allah sizdeki günahları sizde örter.”

Enfâl Sûresi 29: “Yukeffir ankum seyyiâتي kum.”

Meâli: “Allah sizdeki günahları sizde örter.”

Meâlin tamamı: “Ey iman edenler! Eğer fenalardan sakınır, Allah’a ortak koşmazsanız, siz hakk ve batılı anlayanlardan olursunuz ve sizin fenalarınız sizde örtülür, size mağfiret edenin ve bütün lütûfların yüce sahibinin Allah olduğunu anlarsınız.”

Nisâ Sûresi 31: “Nukeffir ankum seyyiâतिकum.”

Meâli: “Sizin günahlarınızı sizde örteriz.”

Kul zayıftır, günahlar işleyebilir, hatalar yapabilir, işte bu durumda vücûd o günahlardan sıyrılmak için, merhamet boyutundan bir his sunar.

Bu his, kişinin rahmeti hissetmesi, o günaha bir daha dönmemesinin kapısını açar.

Allah, günah işleyen kulunun günahını, onun vücûdunda rahmetiyle örter.

Eğer kul, işlediği gûnahtan çıkamazsa, kendi psikolojisi açısından çok büyük tehlikelere kayabilir.

İşte “El kâfir” esmâsı, kulun günahının onda örtülme boyutudur.

Buradaki örtü Allah’ın rahmet örtüsüdür.

Yâni günahların, rahmet ile örtülmesi.

Kur’ân’da üç yerde bu çok güzel açıklanmıştır.

“Yukeffir ankum seyyiâti kum-Sizin günahlarınızı sizde örtücüdür.”

Bu muhteşem bir hakikattir, Allah’ın rahmetinin ne kadar geniş olduğunun da ispatıdır.

Mü’min kimselerin kâlbi, bâtıla, inkâra karşı örtülüdür.

Onlar bâtılla meşgul olmazlar, hakikatlere meylederler.

Kâfir, kâlbinde bâtılın örtülmesi olarak da düşünülebilir.

Kâlbi, yani idrâk ve anlayışı, hakikatlere örtülü olanlarda kâfirdir.

Kâmil kimselerin gönülleri, sûretlere örtülüdür, sûretlere açıktır

Onlar her an sûretlerin ardına bakarlar.

Allah’ın sırlarını örterler, ancak yetim olana, samimi bir arayış içinde olana açarlar.

Her bilgiyi her yerde açmazlar, dillerini tutarlar.

Onlar birilerinin sırlarını örterler, kimseye ifşâ etmezler.

Onlar asılsız şeyleri, Allah’ın ilmiyle örterler.

Onlar kendilerine yapılan hataları, affederek örterler ve kişiyi utandıracak bir söz etmezler.

Nasıl ki Allah bizim günahlarımızı bizde örtüyorsa, rahmetini hissettiriyorsa, bizler de çevremizde olan kimselerin özel sırlarını, hatalarını örtmeliyiz.

Kişinin hatasını kişiye gösterirken bile, bir rahmet hissettirerek söylemeliyiz.

Kâfir-i kâlb içinde olanların bir kısmı da, idrâk ve anlayışlarında bâtil bilgilerle hareket edenlerdir.

İşte bunlar, sunulan hakikatleri, kendi bildikleri bâtil bilgilerden dolayı görmezden gelirler.

Bu durum kâfirlik boyutudur, hakikatleri anlamadan düşünmeden örtüp geçmektir.

Kâfir kimseler, yâni hakikati görmemezlikten gelen kimseler, kâfirliklerini bırakmadığı, kendi vücûdlarını anlamak için gayret göstermediği müddetçe, hidâyet bulamazlar.

“Ve Allâh lâ yehdîl kavmel kâfirîn- Kâfir kimseler hidâyet bulamazlar.” Bakara Sûresi 264

MAHS-I KÂLB

Mahs-ı kâlb; temizlenmiş, arınmış, hâlis, saf kâlb, mahsun olmuş, mahsus, ahsen, güzelliklere erişmiş, katışıksız, inceleyen kâlb, öze bağlı kâlb. Âl-i İmrân Sûresi 154

Âl-i İmrân Sûresi 154:

ثُمَّ أَنْزَلَ عَلَيْكُم مِّن بَعْدِ الْغَمِّ أَمَنَةً نُّعَاسًا يَغْشَى طَآئِفَةً مِّنكُمْ وَطَآئِفَةٌ قَدْ أَهَمَّتْهُمْ أَنفُسُهُمْ يَظُنُّونَ بِاللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَل لَّنَا مِنَ الْأَمْرِ مِن شَيْءٍ قُلْ إِنَّ الْأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ يُخْفُونَ فِي أَنفُسِهِم مَّا لَا يُبْدُونَ لَكَ يَقُولُونَ لَوْ كَان لَنَا مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ مَّا قُتِلْنَا هَاهُنَا قُل لَّو كُنْتُمْ فِي بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ الَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ إِلَى مَضَاجِعِهِمْ وَلِيَبْتَلِيَ اللَّهُ مَا فِي صُدُورِكُمْ وَلِيُمَحَّصَ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ

“Summe enzele aleykum min badil gammi emeneten nuâsen yagşâ tâifeten minkum ve tâifetun kad ehemmethum enfusuhum yezunnûne billâhi gayral hakkı zannel câhiliyyet yekûlûne hel lenâ minel emri min şey kul innel emre kullehu lillâh yuhfûne fî enfusihim mâ lâ yubdûne leke yekûlûne lev kâne lenâ minel emri şeyun mâ kutilnâ hâhunâ, kul lev kuntum fî buyûtikum le berezellezîne kutibe aleyhimul katlu ilâ medâcihim ve li yeb-teliyallâhu mâ fî sudûrikum ve li yumahhısa mâ fî kulûbikum vallâhu âlîmun bi zâtis sudûr.”

Summe enzele
aleykum

: Sonra, sundu, bildirdi, indirdi,
üzerinize,

Min badi el gammi	: Sonradan, uzak, gam, keder, üzüntü, kaygı,
Emeneten	: Güven, emniyet, emin,
Nuâsen	: Uyku hali, gaflet, sukûnet,
Yagşâ	: Saran, kaplayan,
Taifetun minkum	: Taife, bazısı, grup, hepinizi, kimseler, sizden, sizleri,
Ve tâifetun	: Bir grup, topluluk, cemaat,
Kad ehemmet-hum	: Onlar kendilerine ehemmiyet vermişlerdi, önemsemişti,
Enfusu-hum yezunnun	: Kendilerini, canlarını, nefisleri için, zanda, keyfine çıkarına göre yorum,
Bi Allah gayre el hakkı	: Allah için, haksız, doğru olmayan, gerçek olmayan,
Zanne el câhiliyyeti	: Zan, bilgisizce, cahiliye, bilmemezlik, cehalet,
Yekûlûne hel lena	: Diyorlar, derler, bize var mı, nasıl,
Minel emri min şey	: İşten, emirden, bir şey, şeyden, her varlık, eşya,
Kul inne el emre	: Anlat, söyle, muhakkak ki emir, işleyiş, hüküm,
Kulle-hu li Allah	: Onun hepsi, bütün, Allah'ın,
Yuhfunne fi enfusi-him	: Gizli, saklı, bilinmeyen, nefslerinde, içlerinde, kendilerinde,
Mâ lâ yubdûne leke	: Değil, şey, ne, yok, göremedikleri, açıklanamayan, sana,
Yekulune lev kâne lenâ	: Diyorlar, derler, bizim için olsaydı,
Minel emri şeyun	: Emirden, işten, bir şey,
Mâ kutilnâ ha huna	: Değil, yazık etmek, mahv olmak, biz, burada, bu halde,

Kul lev kuntum	: Anlat, söyle, eğer, siz olsaydınız,
Fî buyûti-kum	: İçinde, ev, bulunduğunuz yerde, vücûd evlerinizde,
Le bereze	: Elbette, bariz, ortada, çıkardı,
Ellezîne kutibe aleyhim	: Onlar, kitâb, yazılı, takdir, onlarda, üzerlerinde,
El katlu	: Yazık etmek, zarar vermek, mahv, ölüm,
Îlâ medâcii-him	: için, uyumak, gaflet hali, yatakları, onlar,
Ve li yebtelie allâh	: İçin, imtihan, dikkatlice düşünmek, sınamak, Allah,
Mâ fi sudûri-kum	: Gönül, sine, düşüncelerimizde olan,
Ve li yumahhısa	: İçin, incelemek, irdelemek, temize çıkarmak,
Mâ fi kulûbi-kum	: Kâlblerinizde olandan, idrâk, düşünce, anlayış,
Ve Allah alîmun	: Allah, ilmin sahibi,
Bi zâti sudur	: Sahip, gönül,

Meâli: “Üzerinizdeki nitelikleri sunanı, hepimizi tecellileri ile saranı bilerseniz, gafletten kurtulur, bir eminlik içinde kaygılardan uzaklaşırsınız. Onlardan kimileri önemseyenlerden oldular. Onlardan kimileri de zanlarda kaldılar, Allah hakkında gerçek olmayan, cehaletin zanlarına uydular. Derler ki: Bize işleyiş hakkında bir bilgi var mı? De ki: Muhakkak ki bütün varlıktaki işleyiş, kendi içinizdeki gizli âlem, sizin görmediklerinizdeki her şey Allah’ındır. Derler ki: Eğer biz bütün varlıktaki işleyişi anlasaydık, kendimize yazık etmezdik. De ki: Eğer sizler; vücûdlarınızdaki tecellileri anlasaydınız, elbette apaçık ortada olanı anlardınız, kendi üzerinizdeki kitâbı anlayan kimselerden olurdunuz, kendinizi gafletten kurtarır, kendinize yazık etmezsiniz ve Allah’ı anlamak için dikkatlice düşünür, gönüllerinizde

olanı anladınız ve kâlbleriniz tertemiz olur ve gönüllerdeki ilmin sahibinin Allah olduğunu bilirdiniz.”

Mahs-ı kâlb; Allah'ın hakikatlerini anladıkça temizlenmiş, saflaşmış, öze erişmiş kâlb demektir.

Kişi, varlığın tecellilerini anladıkça, kâlbî saf düşünceye erişir.

Allah'ı anlamak için saf tertemiz düşünceler içinde olmak gerekir.

Saf düşünceler içinde olanlar, eşyanın hakikatini anlamak için, gönüllerini varlığın özüne döndürürler.

Gururdan kibirden, zanlardan kurtulan kâlb, mahs-ı kâlbe erişir.

Âyette belirtildiği gibi; Allah hakkında gerçek olmayan bilgilerde kalanlar, cehaletin zanlarına uyanlar, hakikatlere erişemezler.

Kirli bir idrâk ve anlayış içinde olanların akılları bâtil bilgilerle hareket eder.

Mahs-ı kâlb, Muhammedî şuura erişmiş kâlbdir.

Kâlbden maksat herkeste ve bil cümle hayvanatta, kanı vücûda yayıp toplayan ve bu devri ile daima dirilik sağlayan o et parçası değildir.

Ve her kişi kâlb sahibi olamaz

Ancak insan makamına gelen, yani mü'min olan, kâlb sahibidir.

Kâlb demek: Bir hikmetten bir hikmete, bir idrâkten bir idrâke tekâllüp etmek demektir.

Kâlb sahibi olanlar, Allah'ın ilmiyle nice hakikatlere akar giderler, nice kapılar açarlar, nice sırlara erişirler.

Kâmil insanlar mahs-ı kâlb sahibidirler.

Allah'a tevekkül ve teslimiyet içinde olanların kâlblerini Allah mağfiret esmasıyla tertemiz yapar.

Allah'ın mağfiretine mazhar olmuş kâlbler mahs-ı kâlbdir.

Mahs-ı kâlb sahipleri, tüm bâtil bilgilerden arınmıştır.
Onların idrâk ve düşünceleri hep ilim irfân üzeredir.
Onların kâlbleri, Allah duygusuyla hareket eder.
Onların kâlbleri, merhametle kuşatılmıştır.
Onların duyguları, düşünceleri tertemizdir.
Onlar salih amel içindedirler.
Duygularında, düşüncelerinde asla kötülük yoktur.
Dillerinden akan sözlerde rahmet vardır.
Mahs-ı kâlb sahibi olan kimseler:
Allah'a tevekkül ve teslimiyet içindedirler.
Onlar dâim secde içindedirler.
Onların gönlü her zaman Allah heyecanıyla doludur.
Onlar varlığın yaratılışını anlamanın heyecanı içindedirler.
Onların bakışları her zaman Halk'da Hakk'a nazar eder.
Onların gönlü her zaman yardımlaşma, paylaşma içindedir.
Hiç bir insan sıkıntı çekmesin, aç kalmasın, susuz kalmasın isterler.
Kimse kimseyi sömürmesin, aldatmasın, çıkar için hareket etmesin isterler.
Kimse kimsenin ardından konuşmasın, alay etmesin, hor görmesin, eksik gedik arama peşinde olmasın isterler.
Kimse kimseye zulüm etmesin isterler.
Kul hakkı yenmesin isterler.
İnsanların inançlarına ibadetlerine saygı gösterirler.
Onların kâlblerinde inanç ayrımcılığı asla yoktur, onlar herkese Allah'ın kulu nazarıyla bakarlar.
Siyasi hırsları, makam, mevki, saltanat hırsları yoktur.
Herkesin fikrine saygı duyarlar.
Her varlık, her insan önemsensin isterler.
Onların gönlü cennet ile kuşatılmıştır.

Onların gönlü muhabbetullah ile kuşatılmıştır.

“Lâ yese’unî arzi ve lâ semaî ve illa yese’unî kâlbü abdil mü’minin.”

“Yere ve göğe sığmam. Fakat mü’min kulumun kâlbine sığarım”

Mahs-ı kâlb sahipleri için söylenmiştir.

Mahs-ı kâlb, Allah’a mahsus olmuş kâlbdir.

Mahs-ı kâlb, hasaneta Allah’ın güzelliklerine erişmiş kâlbdir.

Mahs-ı kâlb, Hasan ve Hüseyin makamına erişmiş kâlbdir.

Mahs-ı kâlb, gönlünü Allah’a eğdirmiş, mahsun kâlbdir.

Mahsun; boynu, gönlü eğilmiş olan, secdede olan demektir.

Mahsun olanlar, Allah’ın ulviyetinin yanında boyunlarını Allah’a eğmiş kâlb sahipleridir.

HASRET-İ KÂLB

Hasret-i kâlb; ayrılıkta, hasrette kalmış, özleyen, kavuşmayı isteyen, görmeyi isteyen, sarılmayı isteyen kâlb. Âl-i İmrân Sûresi 156

Âl-i İmrân Sûresi 156:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ كَفَرُوا وَقَالُوا
لِإِخْوَانِهِمْ إِذَا ضَرَبُوا فِي الْأَرْضِ أَوْ كَانُوا غُزًى لَوْ
كَانُوا عِنْدَنَا مَا مَاتُوا وَمَا قُتِلُوا لِيَجْعَلَ اللَّهُ ذَلِكَ حَسْرَةً
فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

“Yâ eyyuhâllezîne âmenû lâ tekûnû kellezîne keferû ve kâlû li ihvânihim izâ darabû fil ardı ev kânû guzzen lev kânû indenâ mâ mâtû ve mâ kutilû li yecalallâhu zâlike hasreten fi kulûbihim vallâhu yuhyî ve yumît vallâhu bi mâ tamelûne basîr.”

Yâ eyyuhâ ellezîne âmenû	: Ey iman edenler, emin olanlar,
Lâ tekûnû	: Yok, olmak, olmayın,
Ke ellezîne keferû	: Gibi, hakikatleri görmeyip örten, önemsemeyen,
Ve kâlû li ihvâni-him	: Derler, söyleyin, kardeşleri için, arkadaş, yoldaş, onlar,
İzâ darabû fi el ard	: Olduğunda, vurgu, darbe, güç, yeryüzünde,
Ev kanu guzzen	: Ya da, veya, oldu, işgal, istila, her yere bakmak, olmak,
Lev kânû indi na	: Eğer, olsaydı, biz ait, yanımızda,
Ma matu	: Kaybetmezler, ölmek, idrâksizlik içinde olmak,

Ve mâ kutilû	: Değil, şey, ne, ölmek, yazık olmak, kaybetmek,
Li yecale allâh	: İçin, kılmak, yapmak, düzen, Allah,
Zâlike hasreten	: İşte bu, kavuşmayı isteyen, ayrılık, özlem, üzüntü, pişmanlık,
Fî kulûbi-him	: Kâlbleri içinde, kâlblerinde,
Ve Allah yuhyi	: Allah, hayat veren,
Ve yumîtu	: Sınırlayan, ölümü veren,
Ve Allâh bi mâ tamelûne	: Allah, yaptığınız şeylerden,
Basîrun	: Gösteren, bildiren, iyi gören,

Meâli: “Ey iman edenler! Hakikatleri görmemezlikten gelip örtenler gibi olmayın ve sizinle aynı yolda kardeş olanlara, yeryüzündeki vurgulara iyi bakmalarını ve her şeye iyi bakıp anlamalarını söyleyin. Eğer söylediklerimize uyarsanız bir idrâksizlik içinde kalmazsınız, diye söyleyin. Allah’ın düzenini anlayanlar kendilerine yazık etmezler. İşte böylece onların kâlbleri bir ayrılık içinde olmaz. Allah hayat verendir ve sınırlayandır ve Allah yaptığınız şeylerden size hakikatleri her an gösterir.”

Hasret; ayrılık, özlem, kâlbdeki üzüntü, özleyiş, kavuşmayı istemek, iç çekmek gibi, büyük pişmanlık, arayış, hüsrân anlamlarına gelir.

Hasret içinde olmak, ayrılık içinde olup, kavuşmayı istemektir.

Allah’a kavuşmayı istemek, O’nun ulviyetine ermeyi istemek, hasret içinde olmaktır.

Gönüllerine, “Allah nedir, onu nasıl bilirim, ona nasıl erişirim, onu nasıl görürüm?” iştıyakı düşenler, hasret-i kâlb sahipleridir.

Mûsâ, Rabbini görmek istemiş, hasret-i kâlb durumuna düşmüştü.

İçin için gönlü tutuşmuş, yaratıcısını tanımak, şahit olmak, onu görmek istemişti.

A'râf Sûresi 143: "Musa belirli bir zaman içinde Bizi anlamak için gayret gösterdiğinde ve Rabbinin o kelimelerini anladığında, dedi ki: Rabbinim! Göster kendini göreyim seni. Bildirdik: Beni asla göremezsin ve lâkin varlıktaki tüm yüceliklere bak, böylece bir istikrar içinde bütün mekânları gözlemlersen, artık yakında Beni tanıyacaksın. Böylece o Rabbinin yüceliğini tüm tecellileriyle her yerde gördüğünde, o tüm niteliklerinin O'na ait olduğunu anladı ve Musa kendinden geçti, teslim oldu. Böylece kendini anladığında, dedi ki: Sana döndüm, sen noksan sıfatlardan münezzehsin ve ben her şeyin senden başladığına emin oldum."

İşte Allah'ı görmek, tanımak, ona ermek isteyen kâlb hasret-i kâlbdir.

Böyle bir duyguya düşmek için, bir arayış bir sorgulama içinde olmak gerekir.

Allah dediğimiz nedir?

Var mıdır, yok mudur?

Varsa nerededir?

Peki, yoksa Allah dediğimiz nedir?

Bedensel bir boyut mudur, bir güç müdür, beyaz bulut misali bir nûr mudur?

Şekli, şemâli var mıdır?

Onu biz mi var ettik, biz mi isimlendirdik?

Korkularımız, ihtiyaçlarımız sonucu sığınacağımız bir güç mü hayal ettik?

O mu bizi var etti, biz mi onu var ettik?

Bizi var eden kimdir, varsa onu var eden kimdir?

Bu evren nasıl var olmuştur?

Yoksa! Evren hep var mıydı?

Bu evren kendiliğinden mi olmuştur?

Biz nasıl var olduk?

Biz de hep var mıydık?

Bizde mi kendiliğinden oluştuk?

Bu evreni de bizi de var eden midir?

O da var ise, o da var olmuş mudur?

Varsa onu kim var etmiştir?

Evet, neydi Allah?

Hiç görünmeyen midir?

Yoksa! Her an görünüp duran mıdır?

Gökte bir yerde midir?

Yoksa! Her an her varlıkta olan mıdır?

Varlığın dışında mıdır, içinde midir?

Varlığın içini de dışını da saran mıdır?

Şekli, şemâli, gözü, kulağı, bir vücûdu var mıdır?

Görür, işitir mi?

Görür, işitirse, görmesi işitmesi nasıldır?

Kızması, öfkelenmesi olur mu?

Onun da bizim gibi ihtiyaçları olur mu?

Gökte midir, yerde midir, nerededir?

Gökte ise, nerededir, evrenin içinde midir, dışında mıdır?

Yalnız başına mıdır?

Yanında yardımcıları var mıdır?

İşte gönlüne böyle sorular düşüp, bir arayışta olmanın duygusu hasret-i kâlbdir.

Hasret, kavuşmayı istemenin duygusudur.

Nasıl ki bir anne baba, askerde olan ya da başka bir şehirde okuyan evladına karşı gönlünde hasret taşıyorsa ve bir an önce ona kavuşmak ona sarılmak istiyorsa, Allah'ı anlamak isteyen gönül de bir hasret içindedir.

GALİZ KÂLB

Galiz kâlb; katılaşıp, edepten uzaklaşmış, kırıcı, azarlayıcı, merhametten uzak kâlb. Âl-i İmrân Sûresi 159

Âl-i İmrân Sûresi 159:

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ
الْقَلْبِ لَإِنْفَضُوكَ مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ
لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى
اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ

“Fe bimâ rahmetin minallâhi linte lehum ve lev kunte fazzan galîzal kâlbi lenfaddû min havlik fafu anhum vestagfir lehum ve şâvirhum fîl emr fe izâ azamte fe tevekkel alâllâh in-nallâhe yuhibbul mutevekkilîn.”

Fe bimâ rahmet min Allah	: Artık, o zaman, sebebiyle, rahmet, Allah,
Linte lehum	: Mûlayim, yumuşak davrandın, onlar,
Ve lev kunte fazzan	: Eğer, olsaydın, kaba, edep dışı,
Galîza el kâlbi	: Katı kâlbli, kırıcı, azarlayıcı, dışlayıcı,
Le infaddû	: Mutlaka, elbette, dağılırlardı,
Min havli ke	: Etrafından,
Fe afu an hum	: Artık, affet, pişman olup dönen, onlar,
Ve istagfir lehum	: Mağfiret dile, onlar,
Ve şâvir-hum	: Muşavere, karşılıklı danışmak, istişare,
Fi el emr	: İşleyiş hakkında, varlığın işleyişi, hüküm,

Fe izâ azamte	: Artık, olduğunda, kararlılık, belirleme, karar verme,
Fe tevekkel ala Allah	: Artık, tevekkül, varlığın sahibini bilip teslim etme, Allah,
İnne Allah yuhibbu	: Muhakkak, Allah, sevgi, sever,
El mutevekkilîne	: Tevekkül edenler, varlığının sahibini bilip teslim olan,

Meâli: “Allah’ın rahmetini anlatmak için onlara yumuşak davran. Eğer onlara kaba, katı kâlbli davranırsan, elbette etrafından dağılırlar. Onlara karşı affedici ol ve onlara mağfireti anlamalarını söyle ve onlarla varlığın işleyişi hakkında karşılıklı istişare yap. Böylece kararlı ol. Varlığın sahibinin Allah olduğunu bilip teslimiyet içinde ol. Muhakkak ki varlığın sahibini bilip teslim olanlarda Allah sevgisi vardır.”

Galiz kâlb; kaba, kırıcı, katı, merhametten uzak, gaddarca davranışlar içinde olmaktadır.

Ama düşünmek gerekir, kişi neden kaba, kırıcı olabilir?

Kişi geçmişte kırılmış mıdır, kaba, gaddarca davranışlara maruz mu kalmıştır?

Geçmişte zulme mi uğramıştır?

Ona yapılan saldırılara karşı içinde büyük acılar mı yaşamıştır?

Ona yapılan davranışlardan dolayı mı bu haller gelişmiştir?

Küçükken anne baba kavgasıyla mı büyümüştür?

Bilmişlik duygusuyla mı büyütülmüştür?

Öğrendiği inancında, başkalarına kâfir, zındık, cehennemlik bilgileri mi vardır?

Öğrendiği inancında, merhamet duygularının gelişimine engel olan bilgiler ve davranışlar içinde mi kalmıştır?

Allah’ın merhametinin hissiyatından uzak mı yetişmiştir, yetiştirilmiştir?

Öncelikle kişinin kaba davranışları nereden geliyor bunu çok iyi araştırmalıyız.

Kişinin öfkesine, katılığına şahit olduğumuzda, hemen bu öfkenin kaynağını, nedenlerini, kişinin katılığının nereden geldiğini düşünmemiz gerekir.

Sevgi ve saygı içinde yetişen kâlb, galiz kâlb olmaz.

Çocukların küçükken yetiştirilmesine çok dikkat etmeliyiz.

Her çocuk öncelikle anne babasının etkisi altındadır.

Anne baba ne ise, genelde çocuk onlara benzeyecektir.

Kaba davranışlara maruz kalan çocuğun beyninde o alanın duyma ve düşünceleri geliyecektir.

Onun için Hazreti Muhammed; “çocuklarınızı güzel yetiştirin” diye öğüt verir.

Her kişi, kendinde olan kaba, katı, öfkeli, gaddarca olan davranışları muhasebe edebilmelidir.

Kişinin kaba davranışlarını terk edebilmesi, gönlünde Allah'ın rahmetini, mağfiretini hissetmesiyle mümkündür.

Âyette belirtildiği gibi; “Allah'ın rahmetini anlatmak için onlara yumuşak davran” öğüdü çok önemlidir.

Allah'ın rahmetini, mağfiretini hisseden muhakkak ki o rahmeti, mağfireti hissettirmek için çırpınacaktır.

İnsan, çevresinde olan kimselere karşı davranışlarına çok dikkat etmelidir.

“Eğer onlara kaba, katı kâlbli davranırsan, elbette etrafından dağılırlar” âyetindeki uyarıyı unutmamalıyız.

“Onlara karşı affedici ol ve onlara mağfireti anlamalarını söyle ve onlarla varlığın işleyişi hakkında karşılıklı istişare yap.”

İnsan, varlığın işleyişindeki tecellilerini anlarsa, bu tecellilerin sahibi olan Allah'ı anlayacaktır ve ona teslim olacaktır.

“Muhakkak ki varlığın sahibini bilip teslim olanlarda Allah sevgisi vardır.”

Allah sevgisine erişmek, Allah'ı anlayıp ona teslim olmakla gelişir.

Allah sevgisine erişmiş olanlar, teslimiyet ve tevekkül içinde olanlardır.

İşte insan, kaba, kırıcı davranışlar içinde ise, Allah sevgisinden uzaktır.

Kişi bu davranışlarını kontrol edebilmeli, var oluşu anlamaya çalışmalı, varlığın özünde olan işleyişi idrâk etmek için tefekkür sahibi olmalıdır.

Kaba, kırıcı, gaddarca davranışlar içinde olan kimse, kendi şeytanına teslim olmuştur, Allah'a değil.

Kişi şeytanın değil, Allah'ın kulu olmalıdır.

İsrâ Sûresi 53: "Ve kul li ibâdî yekûlûlletî hiye Ahsen in-neş şeytâne yenzegu beynehum inneş şeytâne kâne lil insâni aduvven mubîn."

Meâli: "De ki: Kulluğunuzu bilin, birbirinize güzel sözler söyleyin. Elbette şeytani hâller insanların aralarını açar, ikilik çıkarır, elbette şeytani hâller insanlar için apaçık düşmandır."

Allah'a kulluğunu bilen, güzel davranışlar içinde olur, çevresindeki kimselere güzel davranır, güzel sözler söyler.

Güzel sözler, rahmet dolu sözler, gönüllere dokunur, huzur verir, sevgiyi hissettirir, iyi davranışlara kapılar açar.

İşte kişi, galiz kâlb halini terk etmelidir.

Allah'ın rahmetine, mağfiretine erişen, galiz kâlb halini terk edecektir.

KAVLİ KÂLB

Kavli kâlb; sözlerde, bilgilerde, söylemlerde kalan kâlb, atalarından duyduğu sözlerde kalan kâlb, sözlerle hareket eden kâlb, söz söylemeye ulaşmış kâlb. Nisâ Sûresi 155

Nisâ Sûresi 155:

فَبِمَا نَقَضِهِمْ مِّيثَاقَهُمْ وَكُفْرِهِمْ بآيَاتِ اللَّهِ وَقَتْلِهِمُ الْأَنْبِيَاءَ
بِغَيْرِ حَقٍّ وَقَوْلِهِمْ قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ طَبَعَ اللَّهُ عَلَيْهَا
بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا

“Fe bimâ nakdihim mîsâkahum ve kufrihim bi âyâtillâhi ve katlihimul enbiyâe bi gayrı hakkın ve kavlihim kulûbunâ gulf bel tabaallâhu aleyhâ bi kufrihim fe lâ yuminûne illâ kalîlâ.”

Fe bi ma nakdı him	: Fakat, bozmaları, veto, onlar,
Mîsâka-hum	: Sözleri, anlaşma, ahd, onlar,
Ve kufri-him	: Kabul etmemeleri, örtmeleri,
Bi âyati Allah	: Âyet, delil, Allah,
Ve katli-him	: Öldürmek, katletmek, yazık etmek, onlar,
El enbiya	: Nebiler, haberciler, hakikatleri bildirenler,
Bi gayrın hakkın	: Haksızca, hakikatlerden başka şeylere yöneldiler,
Ve kavli-him	: Sözleri, söylemleri, ahd, anlaşma, davranış, onlar,
Kulûb na	: Kâlbimiz, gönülümüz, idrâkimiz,
Gulf	: Kılıf, kabuk, kapalı, kendi bildikleri, kabul etmemek,
Bel Allah aleyha	: Bilakis, kapalı, mühür, Allah,

Bi kufri-him : Hakikatleri, örtme, kabul etmeme, onlar,
Fe la yuminun : Artık, yok, inanmak, iman etmek,
İlla kalılan : Ancak, az, bir az, az da olsa,

Meâli: “Fakat onlardan verdikleri sözlerde durmayanlar, Allah’ın âyetlerini görmemezlikten geldiler ve onlar hakikatleri bildirenleri öldürdüler, hakikatlerden başka şeylere yöneldiler ve onlar, bizim gönlümüz kendi bildiklerimizin dışındaki şeyleri kabul etmez, diye söylediler. Bilakis onlar, hakikatleri görmemezlikten gelip önemsemediklerinden dolayı Allah’ı anlamadılar. Böylece onlar az da olsa inanmadılar.”

Kavl; ağızdan çıkan söz, anlaşma, sözleşme, bir şeyin tarif edilmesi, söz vermek, gönüldeki ilhamlar, anlamlarına gelir.

Kişi, ağızından çıkan sözlere dikkat etmeli ve o sözlerin kaynağını düşünmelidir.

Kişinin ağızından olumsuz, kötü, zulme kapı açan sözler çıkıyorsa, bunun kaynağını çok iyi etüt etmelidir.

Kâmil kimseler “Dokuz düşün bir söyle” demişler.

Ne kadar muhteşem bir öğüt.

Çoğumuz hiç düşünmeden konuşuyoruz.

Ağzımızdan çıkan sözlerin nereye gideceğini göremiyoruz.

Beynlere neler ekiyoruz, beyinlerimize neler ekiliyor hiç düşünmüyoruz.

Çocukların beyinlerine neler ekiyoruz, acaba hiç düşünüyor muyuz?

Bir anne babanın söylediği her bir kelime, ufacık çocukların beyinlerine ekiliyor.

Peki, bu ekilen kelimeler, zamanı gelince nasıl duygu ve düşüncelere, nasıl eylemlere dönüşüyor hiç düşünüyor muyuz?

Bir çiftçi tarlasına ne ekerse, o tarlada muhakkak ki o çıkacaktır.

Ağzımızdan çıkan sözlerin kaynağı, zamanında bizlerin be-yinlerine ekilen ekimlerden dolaydır.

Onun için hepimiz, konuşmadan önce; “Ağzımızdan çıkan ke-limeler, nelere kapı açar?” diyerek çok iyi düşünmeliyiz.

Ağzımızdan çıkan sözler bizim gönlümüzün göstergesidir.

Aklımız ve gönlümüz ne ise, ağzımızdan çıkan sözler ona göre çıkar.

Dilden akan sözler, kişinin aynasıdır, kişinin kişiliğini gösterir.

Kur’ân’ın muhteşem öğütlerinden:

“Ağzınızdan çıkan sözler güzel olsun, güzelliğe, kapı açsın”

“Ağzınızdan çıkan sözler habis olmasın, kötülüğe kapı aç-masın”

İbrâhîm Sûresi 24: “Kelimeten tayyibeten- Güzel kelimeler.”

İbrâhîm Sûresi 26: “Kelimetin habîsetin- Zararlı kelimeler.”

Ağzımızdan çıkan her bir kelime çok önemlidir.

Ağızdan çıkan her bir kelime, beyinlere ekilir.

Ağızdan çıkan sözler, daha çocuk iken, beynimize ekilen bil-gilerin, ağız çeşmesinden akmasına sebep olur.

Ağzımızdan çıkan sözler, ya bizim iyi niyetli, ya da kötü ni-yetli olduğumuzu gösterir.

Ağzımızdan çıkan kelimeler, olumlu mu olumsuz mu, nega-tif mi pozitif mi, huzura mı huzursuzluğa mı kapı açıyor? Çok ama çok iyi düşünmeliyiz.

Onun için atalarımız “Dokuz düşün bir söyle” demişler.

Gönlü, aklı temizlenmiş kişilerin, gönüllerini Hakk’tan ko-parmayan kişilerin, ağızlarından çıkan sözleri güzeldir.

Onların sözleri; ilmi düşüncelere, güzelliğe, huzura, şahit ol-maya, sabıra, umuda, doğruya, Allah’ı anlamaya, Allah’a tevekkül ve teslimiyet içinde olmaya, tenezzüle, tevâzûya, kapılar açar.

Gönlü aklı, bâtil alanın kirliliği içinde, kibir içinde, öfke, hiddet, karamsarlık içinde, umutsuzluk içinde, zalimlik içinde

olanların ağızlarından çıkan sözler; zarar vermeye, hurâfeye, kibre, karamsarlığa, korkuya, sabırsızlığa, öfkeye, isyana, bencilliğe, kendini yüce görmeye, varlıktan kopmaya, Allah'ı anlamaktan kopmaya kapılar açar.

Âyette belirtildiği gibi; “bizim gönlümüz kendi bildiklerimizin dışındaki şeyleri kabul etmez” diyenler atalarından gelen hâbis bilgileri akıllarından silememiş kişilerdir.

İşte onların hem akıllarında hem dillerinde, bâtil, zararlı, kötülüğe yol açan sözler bulunur.

TÂHİR-İ KÂLB

Tâhir-i kâlb; arınmış, temizlenmiş, gururdan kibirden kurtulmuş, benlikten şirkten temizlenmiş kâlb. Mâide Sûresi 41

Mâide Sûresi 41:

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ لَا يَحْزُنكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ
مِنَ الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا بِأَفْوَاهِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِن قُلُوبُهُمْ وَمِنَ
الَّذِينَ هَادُوا سَمَّاعُونَ لِلْكَذِبِ سَمَّاعُونَ لِقَوْمِ آخِرِينَ
لَمْ يَأْتُوكَ يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ مِنْ بَعْدِ مَوَاضِعِهِ يَقُولُونَ إِنْ
أُوتِينَا هَذَا فَخُذُوهُ وَإِنْ لَمْ تُؤْتُوهُ فَاخْذُرُوا وَمَنْ يُرِدِ
اللَّهُ فِتْنَتَهُ فَلَنْ تَمْلِكَ لَهُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا أُولَئِكَ الَّذِينَ لَمْ
يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يُطَهِّرَ قُلُوبَهُمْ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ
فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ

“Yâ eyyuher resûlu lâ yahzunkellezîne yusâriûne fil kufri minellezîne kâlû âmennâ bi efvâhihim ve lem tu'min kulûbuhum ve minellezîne hâdû semmâûne lil kezibi semmâûne li kavmin âharîne lem yetuk yuharrifûnel kelime min badi mevâdih yekûlûne in utîtum hâzâ fe huzûhu ve in lem tutevhu fahzerû ve men yuridillâhu fitnetehu fe len temlike lehu minallâhi şeyâ ulâikellezîne lem yuridillâhu en yutahhire kulûbehum lehum fid dunyâ hızyun ve lehum fil âhreti azâbun azîm.”

Yâ eyyuhâ el resûl : Ey Resûl, hakikatleri gösteren, bildiren,

Lâ yahzun-ke : Yok, mahzun, üzölmek, keder, sen,

Ellezîne yusâriûne	: O kimseler, acele eden, o halde olan, koşan, yarışanlar,
Fi el kufri min ellezine	: Hakikatleri görmemezlikten gelen kimseler,
Kâlû âmennâ	: Derler, iman ettik, inandık,
Bi efvahi him	: Ağızları ile, dilleri ile, sözleri,
Ve lem tumin kulûbu hum	: Değil, iman, kâlbleri,
Ve min ellezîne hadu	: O kimselerden, yalnız biz yol gösteririz,
Semmâûne	: Kulak verenler, dinleyenler,
Li el kezibi semmaune	: Yalanlar için, kulak veren, dinleyen,
Li kavmin âharîne	: Diğer kavim, kimseler, başka bir kavime,
Lem yetu ke	: Sana gelmez, uymaz,
Yuharrifûne el kelime	: Tahrif ediyorlar, değiştiriyorlar, kelime, anlamlarını,
Min badi mevadû hi	: Sonradan, yeri, buldukları yer, halleri, o,
Yekûlûne	: Diyorlar, söylerler, derler,
În utitum hâzâ	: Eğer size bu verilirse, sunulursa,
Fe huzu hu	: Artık, alın, sarılın, o,
Ve in lem tutev hu	: Eğer o verilmezse,
Fe ihzeru	: Artık, kaçının, sakının, almayın,
Ve men yuridi allah	: Kim, kimse, isterse, Allah,
Fitnete-hu	: Sınama, fitne, araştırma, ara bozuculuk, o,
Fe len temlike lehu	: Artık, değil, asla, güçlü, sahip olan, malik, ona,
Min Allah şeyen	: Allah, bir şey,
Ulâike ellezîne	: İşte o kimseler,
Lem yuridi Allâhu	: Değil, irade, isteme, Allah,

En yutahhire kulûb hum	: Temizlenmiş, arınmış, kâbleri,
Lehum fi ed dunyâ	: Onlar için, dünyada,
Hızıyun	: Hata, ayıp, rezillik,
Ve lehum fi el ahiret	: Onlara, sonunda vardır, sonunda kalır,
Azâbun azîmun	: Azap, sıkıntı, büyük,

Meâli: “Ey Resûl! Hakikatleri görmemezlikten gelenlerin o buldukları hâlleri seni üzmesin. Onlar ağızları ile inandıklar, fakat kâbleri ile iman etmezler. Yalnız biz yol gösteririz diyen o kimseleri dinleyenler, yalanları dinlerler. Sana uymayan kimseler onlara uyarlar. Onlar hakikatlerin sözlerinin anlamlarını, farklı anlamlara döndürüp, size ne söylemişsek onu alın ve söylemediğimiz şeyleri almayın, diye söylerler. Kim Allah’ı anlamayı isterse, varlığı anlamak için o araştırır. Sonra da bütün her şeyin sahibinin Allah olduğunu anlar. Allah’ı anlamak istemeyen o kimselerin ise, kâbleri bir arınma içinde olmaz. Onların hâlleri yaşamlarında hatalar içinde olmaktır ve onlara sonunda da büyük sıkıntılar vardır.”

Tâhir-i kâlb; Allah’ı anladıkça temizlenen arınan kâlb demektir.

Taharet; temizlenmek, paklanmak, arınmak, nefesin sahibini hissetmek demektir.

İnsan, kendine benlik nispet ettiği müddetçe kirlilik içindedir, kibir içindedir.

Namazın şartı diye bilinen; hadesten ve necasetten taharet nedir?

Temizlik; vücûdumuz dışını mı yani ten yönünü ve giydiğimiz elbise yönünü mü temizlemektir?

Yoksa vücûdumuzun içini mi yani aklımızı, gönlümüzü ve hallerimizi mi temizlemektir?

Hadesten taharet: Görünmeyen pislikleri temizlemek.

Kişinin vücûdunun dışını temizlemek diye bilinir.

Yani cenâbet olan kişinin gusûl abdesti alması şarttır diye bilinir.

Cenâb: Bütün her yer demektir.

Cenâb-ı Allah kelimesi de buradan gelir.

Cenâb-ı Allah; beden sahibi, bütün her yerin sahibi, her yerde olan, her yeri saran Allah demektir.

Cenâbet ise: Bedenin sahibi olan Allah şuurundan kopmak demektir.

Kişi Allah'a ait olan vücûda" bu vücûd benim" derse o kişi cenâbet olur yani cünüb olur.

Yani Allah'a ait olanı kendine nisbet etmek cenâbet halidir.

Necaset'ten taharet: Görünen pislikler.

Kişinin dış elbisesini, namaz kılacağı ortamı pisliklerden temizlemesi diye bilinir.

Hades: "Hads-Hadis-Hadise-olay" aynı anlamlara gelir.

Hades: Söz, olay, olanlar, yenilenmek, kirlilik, mânânın söz boyutu, sözde kalmak, olayda kalmak, sözlerinde batıl olan,

Hadesten taharet: Anlıyoruz ki; bâtil olan düşüncelerden, zanlardan, sözlerden, temizlenme durumu.

Yani kişinin aklını; tüm ayrımcılık meydana getiren bâtil olan düşüncelerden temizlemek.

Kişinin dilinden temiz kelimelerin akması, ancak aklını temizlemekle mümkündür.

Kişi söylediği sözlerde hep bâtil olanı aktarıyorsa, hep ikilik ifadelerini aktarıyorsa, hep zulüm getirecek ifadeler aktarıyorsa, istediği kadar suyla vücûdunun dışını yıkasın hadesten taharet yapmamış demektir.

Necis: Kirlilik, pis, zarar, kötülük meydana getiren, hâli kirli olan, hâli zararlı olan, eylemleri zararlı olan.

Necaset'ten taharet: Görünen pislik demekle anlıyoruz ki; kişinin kötülük içinde olan tüm hâl ve davranışlarını temizlemesidir.

Kişinin elbisesinden maksat, kişinin hâlidir; amelidir.

Kişinin hâlinin, amelinin temiz olması için, önce aklını temizlemelidir.

Yani hadesten taharet yapmalıdır

Yani aklını bâtil şeylerden, ayrımcılıktan, fitnelikten, gururdan, kibirden, kendini üstün görmekten, birilerini küçük görmekten, zarar verecek her türlü düşünceden, benlikten temizleme durumu necaset'ten taharettir.

Hadesten taharet yapanın, necasetten tahareti olur.

Yani aklını temizleyen hâli de temiz olur.

Aklı ve hâli kirlilik içinde olan istediği kadar suyla temizlensin temizlenmiş sayılmaz.

Amaç vücûdun dışını değil, vücûdun içini yani aklını, gönülünü temizlemektir.

Hacc Sûresi: 29: "Sonra da cehaletin kirliliğinden geçerek temizlenmeyi tamamlasınlar."

Meryem Sûresi 13: "Bize ait olan sevgiyi ve firasetle temizlenmeyi ve fenalardan sakınmayı, ortak koşmamayı anladı."

Sad Sûresi 33: "O kendi cehaletini bırakıp aslına döndü, böylece temizlenmeye başladı. Yönünü başka hiçbir yere döndürmeden yüce olana döndü."

Anlıyoruz ki hadesten ve necasetten taharet; suyla olan temizlik değildir.

Hadesten ve necasetten taharet; hakikatleri anlamakla, kişinin özüne dönmekle, kişinin aslını anlamakla olan, ilmi, irfânî, edebi olan temizliktir

Suyla ancak kişinin teni ve elbisesi yani dış yönü temiz olur.

İlim, irfân, edeple kişinin aklı ve hâli yani iç yüzü temiz olur.

İçî temiz olmayanın dışı temiz olamaz.

Gönlü temiz olmayanın hâli temiz olamaz.

Abdest hakikati, suyla vücûdun dışını yıkamak değil, ilim, irfân, edep, Allah aşkıyla vücûdun içini yıkamaktır.

Suyla bin kez vücûdumuzun dışını yıkasak, aklımızı, gönlümüzü, halimizi, temizlemediğimiz müddetçe abdest almış sayılmayız.

İşte tâhir-i kâlb sahibi; idrâk ve anlayışı, duygu ve düşünceleri, ilim, irfân, rahmet, sevgi, muhabbet üzere olan kimsedir.

İnsan, bâtil bilgilerden, zulme kapı açan her türlü anlayıştan uzaklaşmalıdır.

İnsan, Allah hakikatine erişmeli, o şuurda yaşamalıdır.

Tâhir-i kâlb sahipleri, tertemiz duygu ve düşünceler içinde olan kimselerdir.

MÜMİN-İ KÂLB

Mü'min kâlb; emin olmuş, iman etmiş kâlb, Halk'ta Hakk'a bağlanmış kâlb. Muhammedî kâlb. Mâide Sûresi 113

Mâide Sûresi 113:

قَالُوا نُرِيدُ أَنْ نَأْكُلَ مِنْهَا وَتَطْمَئِنَّ قُلُوبُنَا وَنَعْلَمَ أَنْ قَدْ
صَدَقْتَنَا وَنَكُونَ عَلَيْهَا مِنَ الشَّاهِدِينَ

“Kâlû nurîdu en nekule minhâ ve tetmainne kulûbunâ ve na'leme en kad sadaktenâ ve nekûne aleyhâ mineş şâhidîn.”

Kâlû nuridu	: Dediler, istiyoruz, bilmek istiyoruz,
En nekule min hâ	: Beslenmek, faydalanmak, o hakikatlerden,
Ve tetmainne kulûb nâ	: Emin olmak, tatmin, anlamak, kâlbler, biz,
Ve nâleme	: Bilmemiz, bilelim,
En kad sadakte-nâ	: Sadık olan, doğru söyleyen, biz,
Ve nekûne aleyha	: Olalım, onun üzerine,
Min el şahidine	: Şahidlerden, görüp bilenlerden,

Meâli: “Dediler ki: O hakikatleri anlamak istiyoruz. Kâlble-rimiz emin olsun ve senin doğru söylediğini bilelim ve bizler de görüp bilenlerden olalım.”

Mü'min, Allah'tan emin olmuş ve o eminlik içinde yaşayan kimsedir.

Mü'minlik yolu, şahitlikten geçer.

Şahitlik varlığın ilmi boyutuyla buluşmakla oluşur.

Kur'ân “Oku” diye başlar.

Yani, kendini, varlığı incele, gözlemlerle, analiz et ve anla.

Varoluşu anlamaya çalış.

Bu görünen varlığı kimse inkâr edemez.

Aslolan ise, bu görünen varlığın varoluşunu ve var edeni anlamaya çalışmaktır.

Kur'ân'da muhteşem âyetler vardır.

Mülk Sûresi 1: "Ve huve alâ kulli şeyin kadîr."

Meâli: "O bütün her şeydeki kudrettir."

Âl-i İmrân Sûresi 29: "Ve Allah alâ kulli şeyin kadîr."

Meâli: "Ve Allah bütün her şeydeki kudrettir."

Tüm kâinatı hareket ettiren, tüm kâinatı işleten bir kudret vardır.

Kuantum fiziği dediğimiz; molekül, atom ve atom altı parçacıkları ve daha ötesini hareket ettiren bir kudret vardır.

Tüm kâinata matematik, fizik, kimya, biyolojik sistemin bir işleyişi vardır.

Bu işleyişi yapan bir Kudret vardır.

İşte asıl olan bu kudreti anlamaya çalışmaktır.

Bunu anlamanın kapısı da insanın kendi vücûdudur.

Aradığı tüm soruların cevabı da insanın kendinde gizlidir.

Mü'minlik yolu, insanın kendi bedenine dönüp oradaki işleyişi ve nitelikleri anlama yoludur.

İnsan kendini anlarsa, varlığın da yaratılışını anlayacaktır.

İnsanın bedenindeki ve varlığın kendisindeki sistem hakikatlerin olduğu yerdir.

Varlığın bünyesinde hakikatler satır satır yazılıdır.

Varlığın varoluş hakikatleri buradadır.

İlim burada gizlidir.

İlimle buluşan muhakkak ki eminlik yani mü'minlik boyutuna erişecektir.

Âyette belirtildiği gibi "O hakikatleri anlamak istiyoruz. Kâlb-lerimiz emin olsun" eminlik hakikatleri anlamaktır.

Mü'min-i kâlb sahipleri, yaratıcıdan ve onun yaratmasından emin olan kimselerdir.

Onlar Halk'ta Hakk'a nazar ederler.

Kur'ân'da, Mü'min ve Mü'minun Sûreleri vardır.

Bu sûreler mü'minlerin vasıflarını açıklar.

Mü'minûn Sûresi

1- Mü'minler felah bulanlardır.

2- O kimseler; huşu içinde, her an Hakk'a bağlı olma şuurundadırlar.

3- O kimseler; aslı olmayan sözlerden dönmüşlerdir.

4- O kimseler; fâil olanı bilirler, temizlenme içinde olup kendilerindekini paylaşanlardır.

5- O kimseler; ikiliğe düşmekten korunmuşlardır.

6- Onlar, ancak birlik üzeredirler ve onlar kendilerindeki gücün sahibi olmadıklarını bilirler. Muhakkak ki onlar Melâmî'lerden başkası değildir.

7- Bundan sonra kim hakikatlerden geri döner, eski cehalet bilişlerini ararsa, işte onlar adetlerde kalıp haddi aşanlardır.

8- Mü'minler; emanetlere ve verdikleri sözlere uyanlardır.

9- Mü'minler; her an, her şeyleriyle Hakk'a bağlılık üzere hareket ederler, o şuurlarını muhafaza ederler.

10- İşte onlar Tevhîd ilminin varisleridirler.

11- Halkta Hakk zevki o kimseleri teslim almıştır. Onlar devamlı o haldedirler.

(Not: 7. âyette geçen Melâmî "مَلُومِينَ" kelimesi ve Mü'min, Mahmud, Mü'minûn, Muhammed kelimeleri iki mimle yazılır.

Melâmî: Çocuk saflığında eşyanın hakikatini arayan, Muhammedî meşreb içinde olan demektir.)

EKİNET KÂLB

Ekinet kâlb; örtülü, perdeli, engelli kâlb, sûrette kalan kâlb, eşya boyutunda kalan kâlb. En'âm Sûresi 25

En'âm Sûresi 25:

وَمِنْهُمْ مَّن يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ
يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ يَرَوْا كَلًّا آيَةً لَا يُؤْمِنُوا
بِهَا حَتَّى إِذَا جَاءُوكَ يُجَادِلُونَكَ يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا
إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ

“Ve minhum men yestemiu ileyke ve cealnâ alâ kulûbihim ekinneten en yefkahûhu ve fî âzânihim vakrâ ve in yerev kulle âyetin lâ yu'minû bihâ hattâ izâ câuke yucâdilûneke yekûlul-lezîne keferû in hâzâ illâ esâtîrul evvelîn.”

Ve minhum men yestemiu ileyke	: Onlardan, kim, dinlemek, işitmek, seni,
Ve cealnâ	: Yaptık, koyduk, sunduk, yarattık,
Alâ kulûbi him	: Kâlblerinde, idrâklerinde, anlayış, onlar,
Ekinet	: Örtü, engel, perde,
En yefkahû-hu	: Örtü, anlamama, fıkıh, iyice anlayıp bilme,
Ve fî âzâni-him vakran	: Kulakları, duymaları, onlar, işitememe, engel,
Ve in yerev	: Eğer, şâyet, gören, açıklasan, göstersen,
Kulle âyetin	: Bütün, âyet, işaret, delil,
Lâ yu'minû bihâ	: İman etmezler, ona,
Hattâ izâ câu-ke	: Hatta, geldiklerinde, sen,

Yucâdilûne ke	: Tartışmak, mücadele etmek, sen,
Yekulu ellezîne keferû	: Derler, hakikatleri görmemezlikten gelip örtenler,
İn hâzâ illâ esâtîru	: Bu ancak, masalları, efsane, uydurma,
El evvelin	: Evvelki, öncekilerin,

Meâli: “Onlardan seni dinler gibi yapıp dinlemeyenler vardır. Onların kâlblerinde, sunduğumuz hakikatleri anlamalarına engel olan şeyler vardır ve kulaklarında hakikatleri işitmeye engel vardır. Eğer onlara hakikatleri bütün delillerle açıklasan yine de iman etmezler. Hatta sana geldiklerinde seninle tartışmaya kalkarlar. Hakikatleri görmemezlikten gelip örtenler, bu ancak öncekilerin efsaneleridir, derler.”

Ekinet; örtülmüş, perdelenmiş, engellenmiş demektir.

Yargılayıcı, öteleyici, hor görücü bilgilerle yetişenler ekinet kâlb sahipleridir.

Onlar duygu ve düşüncelerinde, kendi inançlarını üstün görürler.

Onlar varlığın sûret boyutunda kalırlar, sîretine eremezler.

İblis, varlığın sûretinde kaldı, sîretine görmeye perdelenmiş ve ekinet haline düştü.

İblis hâline düşen kimse, varlığın eşya boyutunda kalıp; çirkin güzel, zengin fakir, inanan inanmayan, zındık, kâfir, cehennemlik diyerek, ayrımcılık, bölücülük içine düşer ve onun kâlbî hakikati görmeye perdelenir.

Ekinet kâlb halinde olanlar, kibir içindedirler, egosal benlik içindedirler.

İşte öyle kimseler, ancak kendi egosal benlik sesini duyarlar, başkalarını dinlemezler.

Dinleseler de, eksik gedik aramak için dinlerler, içlerinde yargılayıcı duyguyla dinlerler.

Âyette belirtildiği gibi; “Onlardan seni dinler gibi yapıp dinlemeyenler vardır.”

Kendi inancından gelen bilgilere sıkı sıkı bağlanıp, kendi bildiğini doğru sanıp, başkasının inancına karşı aklında ötele-yici duygular olan kimseler, kendi inancında olmayan kimse-leri dinler gibi yaparlar ama dinlemezler.

Onlar kendi inancına uymayan kimseleri kâfir görürler, red-dedici bir duyguyla dinler gibi görünürler.

Kendi bildiğinin iddiasında olanlar, başkalarının aktardığı bilgileri analiz etmeye kapalıdır.

Âyetin devamında; “Onların kâlblerinde, sunduğumuz ha-kikatleri anlamalarına engel olan şeyler vardır ve kulaklarında hakikatleri işitmeye engel vardır”

Yani onların idrâk ve anlayışları, atalarından gelen yargıla-yıcı, başka inançları küçük görücü bilgilerle kaplıdır.

Onların kâlbleri kendi egosal bilişleri içindedir.

Hazreti Muhammed, o günün toplumuna hakikatleri sun-duğunda, onu dinler gibi yaptılar ama kendi inançlarından vaz-geçmediler.

Mekkeli müşriklerde de Allah inancı vardır, ibadetlerini yaparlardı.

Ama onlar atalarından nasıl öğrendilerse öyle yaptılar, başka bilgilere kendilerini kapattılar.

Kur’ân’da bu çok güzel sunulur.

A’râf Sûresi 28: “Ve izâ faalû fâhişeten kâlû vecednâ aleyhâ âbâenâ vallâhu emerenâ bihâ kul innallâhe lâ yemuru bil fahşâ e tekûlûne alâllâhi mâ lâ tâlemûn”

Meâli: “Bir benlik içinde haddi aşanlar derler ki: Biz ata-larımızı da bu yolda bulduk ve bu bize Allah’ın hükümleridir. De ki: Benlik içinde olmak, haddi aşmak, kesinlikle Allah’ın hükümleri değildir. Sizler Allah hakkında bilmediğiniz şeyleri söylüyorsunuz.”

Kur'ân'ı dikkatlice incelediğimizde anlıyoruz ki, Hazreti Muhammed öncesi Arap toplumunda, Allah inancı ve ibadetler bugünkü İslâm toplumundaki gibi hemen hemen aynıdır.

Kur'ân'ı incelediğimizde Mekkeli müşriklerin;

Allah'a inançları vardır. Zuhruf Sûresi 9, Ankebût Sûresi 63

Kitâba inanırlar. Nisâ Sûresi 153

Meleklerle inanırlar. Furkân Sûresi 7

Resûl'lere inanırlar. Furkân Sûresi 7

Ahirete inanırlar. Furkân Sûresi 8

Kadere inanırlar. En'âm Sûresi 148

Ankebût Sûresi 63: "Eğer onlara; gökten yağmuru indiren, böylece topraktan hayat veren, sonra da oradan nutfeler çıkarın kimdir, diye sorsan, elbette Allah derler."

Nisâ Sûresi 153: "Senden Ulvî Âlem'den bir kitap getirmeni isterler."

Furkân Sûresi 7: "Dediler ki: Bu nasıl bir Resûl? Yemek yiyor, çarşılarda dolaşiyor. Ona bir melek indirilseydi ya."

Furkân Sûresi 8: "Ya da devamlı oradan besleneceği cenneti."

En'âm Sûresi 148: "Ortak koşan kimseler derler ki: Eğer Allah isteseydi, biz ve atalarımız ortak koşanlardan olmazdık."

Mekkeli müşriklerde, bugünün toplumunda, imanının şartları dediğimiz şartlara rastlıyoruz.

Hazreti Muhammed'in Allah'tan ve niteliklerinden bahsetmesini hiçbiri yadırgamadı.

Çünkü kendilerinin bildiği şeyleri söylüyordu Hazreti Muhammed.

Bu bilgilere, İbn-i Habib'in, Muhabber kitâbında ve H. Mehmet Soysaldı'nın kitâbında rastlıyoruz.

"Kur'an ve Sünnet Işığında İbadet Tarihi"

Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 1997

"Çünkü namaz Mekkelilerin bildiği bir şeydi." (Ebu Muslim)

Ebu Cehil de, Ebuzer Gifari de cahiliye döneminde namaz kılmaktaydılar.

Hazreti Muhammed'in çağrısı neydi ki birini can düşmanı diğerini can dostu yaptı?

Sadece namaz değil hac, oruç, abdest, gusl, cenaze namazı, cuma toplantısı (yevmul arube, arabların günü) kırkta bir zekat, kısas, el kesme, sopa vurma, bir Allah'a inanma, Adem'i, Nuh'u, Hud'u, İbrahim'i, İsmail'i, Hacer'i saygıyla anma, örtünme, sakal, cübbe, sarık vs. bugün İslam'da ne kadar ritüel (nusuk), ahkam, şekil, şemal ve itikat varsa hepsine sahipti cahiliye Arapları.

Putperestler de günde 5 vakit namaz kılarlardı

Şaharit namazı: Sabah namazı

Musaf namazı: Öğle namazı

Minha namazı: İkinci namazı

Neilat Şerarim namazı: Akşamüstü namazı

Maarib namazı: Akşam namazı (İbn-i Habib" in Muhabber kitâbından)

Anlıyoruz ki bugünkü iman ve ibadet mevzuları hemen hemen aynıysa Mekke müşriklerde vardır.

Peki, Mekke müşrikler neden Hazreti Muhammed'e karşı çıktılar?

Neden onu dinler gibi yaptılar ama kabul etmediler?

Söylemler aynıydı, ama anlayışlar aynı değildi.

Onlara sorsan: "Gökleri ve yerleri kim yarattı diye, derler ki aziz olan âlim olan Allah yarattı." Zuhruf Sûresi 9

Evet, ne kadar ilginç değil mi?

Yalnızca Allah yarattı demiyorlar.

Allah'ı anarken Allah'a ait olan sıfatlarla onu yüceltiyorlar.

Semâvât yani gökler kelimesi geçtiğinde oraya layık olan "Âziz" kelimesini kullanıyorlar.

Ard yani yeryüzü kelimesi geçtiğinde oraya layık olan "Âlim" kelimesini kullanıyorlar.

Çünkü yeryüzü tüm ilmin sergilendiği yerdir.

Evet, Mekkeli müşrikler belli ki Allah inancına sahiptiler. Ve Allah'ı anarken Allah'a ait olan sıfatlarla anyyorlardı. Bugün hangimiz bunu yapabilir ki?

Mekkeli müşriklerin inançları böyle iken, neden Hazreti Muhammed'i kabul etmediler.

Hazreti Muhammed, "Allah'ın indinde, herkes eşittir, kölelik, cariyelik yoktur, üstünlük, seçkinlik yoktur, kadın erkek eşittir" dediğinde kabul etmediler.

"Allah ve siz ayrı değilsiniz, O size şah damarından yakındır (Kaf Sûresi 16) kâbe Allah'ın evi değildir, sizin vücûdunuz Allah'ın evidir" dediğinde kabul etmediler.

"İbadetlerin şeklinde kalmayın mânâsını arayın" dediğinde rahatsız oldular.

"Nice oruç tutanlar var ki, aç kalmaktan başka bir kazançları yoktur. Ve yine nice namaz kılanlar var ki, yorgunluktan başka namazından elde ettiği bir şey yoktur." (İbn Mace, Sıyam,21)

"Nice oruç tutanlar var ki, oruçlarından payları açlık ve su-suzluktur. Ve yine nice ayakta duranlar / namaz kılanlar var ki, namazından elde ettiği şey yorgunluktur." (İbn Hanbel, 2/373)

Hazreti Muhammed, Tevhîd hakikatini sunduğunda, kendi inançlarını üstün görenler, duymak istemediler.

Mekkeli müşrikler, Hazreti Muhammed'i dinler gibi yapıp dinlemediler, duymadılar, duymak istemediler.

Çünkü onların akılları kendi inançlarına kayıtlıydı, onlar kendi inançları, ibadetleri için tartışmalara girerlerdi.

Âyette "Hatta sana geldiklerinde seninle tartışmaya kal-karlar" belirtildiği gibi, bir tartışma peşinde olanlar, hakikat-leri duyamayacaktır.

Tartışmaya meyilli olanlar kendi egolarında kalanlardır.

İşte, gurur, kibir, öfke, hiddet, hor bakmak, kendini yüce görmek, ayrımcılık içinde olma duyguları taşıyanlar ekinet kâlb sahipleridir.

Onların halleri bilmişlik içinde olmak, kendi bildiğinin id-diasında kalıp tartışma içinde olmaktır.

EFİDET-İ KÂLB-FUAD-I KÂLB

Efidet-fuad-ı kâlb; ilâhî aşkla tutuşmuş, kızarmış, aşka dönüştürmüş, idrâk eden, hisseden, hayran olan, değişen kâlb, fuad, gönül olmuş kâlb, birliğe erişmiş kâlb, yalanlardan arınmış kâlb, marifete ulaşmış kâlb, Hakk'ın vechîne erişmiş kâlb, vahiyle hareket eden kâlb, En'âm Sûresi 110- Necm Sûresi 11, Secde Sûresi 9

En'âm Sûresi 110:

وَنُقَلِّبُ أَفْئِدَتَهُمْ وَأَبْصَارَهُمْ كَمَا لَمْ يُؤْمِنُوا بِهِ أَوَّلَ مَرَّةٍ
وَنَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ

“Ve nukallibu efidetehum ve ebsârehum kemâ lem yuminû bihi evvele merretin ve nezerûhum fî tугyânihim yamehûn.”

Ve nukallibu	: Çevrilmek, döndürülmek,
Efidet hum	: Kâlbler, idrâkler, hayret, hayranlık, onlar,
Ve ebsâre-hum	: Basîretleri, görme tanıma, onlar,
Kemâ lem yuminu bihi	: Gibi, değil, inanmamak, iman etmek, ona,
Evvele merretin	: Evvel, ilk, önce, defa, kere, kez,
Ve nezeru-hum	: Biz, terk etmek, bırakmak, kalmak, onlar,
Fi tугyani him	: İçinde, taşkınlık, öfke, hiddet, onlar,
Yamehun	: Bocalamak, şaşırarak, inatla,

Meâli: “Onların idrâkleri ve onların varlığı görüp tanıma-ları kendi cehaletlerine dönüktür. Onlar önceki hâlleri olan, hakikatlere inanmama hâlleriyle hareket ederler ve onlar hiddet hâllerinde bocalayıp dururlar, Bizi idrâk etmeyi terk ederler.”

Necm sûresi 11:

مَا كَذَّبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَى

Mâ kezebel fuâdu mâ reâ.

- Ma kezebe** : Yalanlamadı, reddetmedi,
El fuad : Kâlbî, idrâki, gönül, açılmış kâlb,
Ma rea : Görmek, gördüğü şeyi,

Meâli 1: "Gördüğü şeyi kâlbî yalanlamadı."

Meâli 2: "Yalanlardan temizlendi, Hakk'ın vechîni görerek gönül makamına erişti."

Meâli 3: "Gördükleriyle gönül ehli oldu, gördüklerinin yalan olmadığına şahit oldu."

Secde Sûresi 9:

"Summe sevvâhu ve nefeha fihi min rûhihî ve ceale lekumus sema vel ebsâre vel efideh kalîlen mâ teşkurûn."

- Summe sevva hu** : Sonra, düzenledi, şekil verdi, sıfatlandırdı, o, insan,
Ve nefeha fihi : Üfledi, üfürdü, onun içine,
Min rûhi hi : Rûhundan, özünden,
Ve ceale lekum : Kıldı, yaptı, düzenledi, size
El sem'a : İşitme, duyma,
Ve el ebsâre : Görme hassası
Ve el efidet : İdrak etme gücü, kâlbler, şuur, gönül, aşk,
Kalilen ma teşkurûne : Ne kadar az, şükretmiyor, sahibini bilip teslim etmiyor,

Meâli: "İnsanı sıfatlarıyla şekillendirip düzenledi, rûhundan içine üfledi. Size işitmeyi ve görmeyi ve idrâk etme gücü verdi. Sıfatların sahibini bilip teslim etmede ne kadar da zayıf davranıyorsunuz."

Efidet, fuad birbirine bağlı kelimelerdir.

Fuad, ilâhî aşkla yanıp tutuşmuş, kâlb makamına erişmiş, gönül ehli olmuş demektir.

Fuad, varlığın ardını görebilme, varlığın özünden geleni işitebilme makamıdır.

Fuad; yanmış, kızarmış, tutuşmuş, kendinden geçmiş, ilâhî aşka erişmiş kâlb demektir.

Fuad, ilâhî aşkla tutuşmuş, yanmış kızarmış, kendinden geçmiş, olgunlaşmış kâlb demektir.

Efidet, fuad'ın çoğuludur.

Yani kişinin, tüm duyguları, anlayışları, davranışları, ilâhî aşka dayalıdır.

Fuad sahibi olan kişi, ne yaparsa yapsın aşkla yapar, rıza-ı ilâhîyle yapar.

Fuad sahibi olan kişi, feraset ehlidir, yani her şeyin iç yüzünü görür, akışın nereye gittiğini görür, hikmetler üzere bakar.

Her varlık Allah'ın niteliklerinden, nimetlerinden oluşur.

Fuad sahibi olan kimse, nimetlerin sırrına erişir.

Fuad sahibi olan kimse ilâhî aşka tutulmuş, ilâhî aşkla sarılmış, ilâhî aşkla yanmış gönüldür.

Fuad sahibi olan gönül, varlığın ardından gelen kelamı işitir, varlığın ardını görür, nice sırlara erişir.

Fuad sahibi olan, ilâhî idrâke, ilâhî bilişe erişmiş kişidir.

Fuad sahibi olan kimsenin, gönül kulağı açıktır, gönül gözü açıktır, ilâhî bilinci açıktır.

Kur'ân'ı incelediğimiz zaman "sem'a vel ebsâre vel efidet" âyetlerinin birlikte geçtiğini görüyoruz. Mü'minûn Sûresi 78, Secde Sûresi 9, Nalh Sûresi 78, Ahkâf Sûresi 26, Mülk Sûresi 23

Sem'a, sem'i kelimeleri birbirine bağlıdır.

Sem'a kelimesi, Allah'ın ulvi âlemden seslenişidir, varlığın kendinden seslenişidir, rûh boyutundan seslenişidir.

Sem'a; varlığın öz boyutudur, bir şeyin üstüdür, tavanıdır, ulviyetidir, aynı zamanda işitmek demektir.

Sem'i kelimesi de sem'a kelimesine bağlıdır.

Sem'i, işitmek, varlığın özünden gelen seslenişi duyabilmektir.

Sem'i kâlbî işitmek demektir.

Hacc Sûresi 46. âyette “âzânun yesmeun-işitecek kulakları” bilgisi sunulur.

Buradaki işitme kâlbe bağlı işitmedir.

Yani varlığın ardından gelen seslenişi duyabilmektir.

Yine efidet ile birlikte sunulan ebsâr, görmek, basîrete ermek demektir.

Yine Hacc Sûresi 46. âyette sunulan “ama el ebsâr- bakışların körlüğü, bakıp görememek” varlığın özünü görememektir.

İşte kişi, varlığın ardından gelen seslenişi duyabilirse, varlığın özünü görebilirse, ilâhî idrâke, ilâhî görüşe erişecektir.

Ve böylelikle fuad sahibi olacaktır, yani ilâhî idrâke, ilâhî bilişe, ilâhî aşka erişecektir.

Onun için Kur’ân’da “sem’a, ebsâr, efidet” birlikte sunulmuştur.

İşte sem’a, kâlbi işitmektir.

Ebsâr, kâlbi görmektir.

Fuad, işitmeden gelen, gördüğünden gelen, ilâhî mesajların bilincine erişmektir.

Fuad sahibi olan, rahîm boyutundan gelen, rahmâna akan akışın seyrinde, işitmesinde, idrâkindedir.

İşte hakikatte şükür de budur.

“Sem’a vel ebsâre vel efidete leallekum teşkurûn.” Nahl Sûresi 78

Meâli: “İşitir, görür, kâlbi bilince erişir ve böylelikle siz şükür makamına erişirsiniz.”

İşte fuad-ı kâlbe sahibi olanlar, ilâhî idrâke, ilâhî bilişe erişmiş, gönül ehli olmuş kişilerdir.

Onlar Hakk’tan işitirler, Hakk’tan görürler, ilâhî aşka olan idrâke erişirler.

Ne yaparlarsa yapsınlar ilâhî aşkla yaparlar, hikmete dayalı yaparlar.

Onların; oturması, kalkması, gitmesi, bakması, düşünmesi, söylemi velhasıl her şeyi, ilâhî aşkla, ilâhî bilişe, ilâhî teslimiyetledir.

Onlar yaşantılarına bakıldığında, gönül ehli oldukları fark edilir.

TAB'E KÂLB

Tab'e kâlb; tab edilmiş, kapanmış, mühürlenmiş, örtülmüş, baskılanmış kâlb, korkudan düşünmez olmuş kâlb. A'râf Sûresi 100- 101, Tevbe Sûresi 87

A'râf Sûresi 100:

أَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ يَرِثُونَ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ
أَهْلِهَا أَنْ لَوْ نَشَاءُ أَصَبْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَنَطْبَعُ
عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ

“E ve lem yehdi lillezîne yerisûnel arda min badi ehlihâ en lev neşâu esabnâhum bi zunûbihim ve natbeu alâ kulûbihim fe hum lâ yesmeûn.”

E ve lem yehdi li ellezine	: Değil mi, kılavuz, yol gösteren, o kimseler için,
Yerisûn el ard	: Varis, kalan, yeryüzü,
Min badi ehlihâ	: Sonra, bilen, ehil, sahipleri
En lev neşâu	: Eğer, biz, istek, irade,
Esab na hum	: İsabet, anlama, biz, onlar, kendileri,
Bi zunûbi-him	: Fenaları, günahları, onlar,
Ve natbeu	: Biz, kapalı, damga,
Alâ kulûbi-him	: Kâlbleri, idrâkleri, onlar,
Fe hum la yesmeun	: Böylece, artık onlar, yok, işitme,

Meâli: “Eğer onlar; fenalarından geçip Bizi anlamayı istedilerdi, kendilerinde olan Bizim tecellilerimizi anlarlardı. Eğer onlar Bizi anlasalardı, yeryüzünde onların varisleri olan kimselere yol göstermezler miydi? Fakat onların kâlbleri Bizi anlamaya kapalıdır ve onlarda hakikatleri işitme yoktur.”

A'râf Sûresi 101: "Tilkel kurâ nakussu aleyke min enbâihâ ve lekad câethum rusuluhum bil beyyinâti fe mâ kânû liyuminû bi mâ kezzebû min kablu kezâlike yatbaullâhu alâ kulûbil kâfirîn."

Meâli: "İşte o buldukları yerlerde, hakikatleri anlamada bir nakıslık içinde olanların haberlerini sana bildiriyoruz ve doğrusu onlara apaçık delillerle hakikatleri gösterenler geldi. Fakat onlar, daha öncekilerin yalanlarında kaldıklarından iman edenlerden olamadılar. İşte bundan dolayı, hakikatleri görmezlikten gelip örtenlerin kâlbleri Allah'ı anlamaya kapalıdır."

Tevbe Sûresi 87:

رَضُوا بِأَن يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ
عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ

"Radû bi en yekûnû meâl havâlifî ve tubia alâ kulûbihim fe hum lâ yefkahûn."

Radû bi en yekune	: Razi olma, hoşlanma, hoşnut, olmak,
Mea el havâlifî	: Beraber, birlikte, çevre, civar, etrafındakiler,
Ve tubia ala kulûb him	: Tab olmuş, kapalı, örtülmüş, kâlbleri, onlar,
Fe hum lâ yefkahûne	: Artık, onlar, yok, idrâk etme, anlayamazlar,

Meâli: "Onlar etrafındakilerle beraber o hallerinden hoşlanırlar ve onların kâlbleri hakikatleri anlamaya kapalıdır. Böylece onlar hakikatleri idrâk edemezler.

Tab'e kâlb; tab edilmiş, kapanmış, örtülmüş kâlb demektir.

Aklını yaratılışın hakikatlerinden uzaklaştırıp, dünya çıkarına esir olanların idrâk ve anlayışları hakikati anlamaya kapalıdır.

Gurur, kibir, zalimlik içinde olan kimsenin kâlbî tab olacaktır.

Her türlü günah kâlbleri kapatacaktır.

Âyette “zunûbihim ve natbeu alâ kulûbihim” belirtildiği gibi her türlü günah, kâlbleri tab edecektir.

Günah denilen şey, bizi Hakk ve hakikatten uzaklaştıran, her türlü duygu, düşünce ve bâtil bilgilerdir.

Zerre kadar da olsa zulüm yapan, dedikodu yapan, kötülük yapanın idrâk ve anlayışı Allah'ı anlamaktan uzaklaşacaktır.

Allah'a teslimiyet içinde olanın, kâlbî örtülü olmaz.

Kâlbî örtülü olmayan kimse:

Zerre kadar yalan söylemez,

İçinde zerre kadar öfke, kin, nefret, gurur, kibir gibi hal-ler barındırmaz,

İnsanların eksiğini gediğini aramaz,

İnsanlara kötü mahlas, lakap takmaz,

İnsanların ırzına namusuna tasallut etmez,

İnsanları ötekileştirmez,

Her varlığı Allah'ın kulu görür,

İnsanlar hakkında bu cehennemlik bu cennetlik demez.

İnsanları inançlarına göre ayırmaz, inançlarına karışmaz,

Allah adına asla hüküm vermez,

Dini, makam, mevki, şan, şöhret için kullanmaz,

İbadetlerinde zerre kadar gösteriş içinde olmaz,

Kimsenin hakkına girmez,

Yaptığı hataları unutmaz,

Hep iyilik peşinde koşar, hep güzel sözler söyler, hep hakikatlerden bahseder.

İhtiyacı olanlara yardım eder, darda olanlara yardım eder.

Asla kendi çıkarına göre hareket etmez, kendine iyi denilsin diye hareket etmez.

Kimse hakkında zerrece kötü söz söylemez, içinden dahi geçirmez.

İman sahibi güvenilir olandır.

Elinden, dilinden, halinden, çalışmalarından güven verendir.
İşte kâlbî kapalı olan, tab'e kâlb içindedir.

Kâlbî açık olan, Salih kimsedir.

Âyette belirtildiği gibi, "Fakat onlar, daha öncekilerin yalanlarında kaldıklarından iman edenlerden olamadılar. İşte bundan dolayı, hakikatleri görmemezlikten gelip örtenlerin kâlbleri Allah'ı anlamaya kapalıdır" aslı olmayan, hurafeler, yalanlar içinde olanların kâlbleri kapalıdır.

Onların duygu ve düşünceleri, hakikatler üzere değil, yalanlara inanmışlık içindedir.

İşte tab'e kâlb, Allah şuuruna ulaşmayan, günahların içinde olan, egosal halde olan, kibir içinde olan kâlbdir.

Her günah kâlbî daha da kapatacaktır, karartacaktır.

Her kul hakkına girmek, kâlbî daha da tab edecektir, örtecektir.

Kur'ân'da sunulan yüzlerce edebi öğüdü unutmamalıyız.

CİNN-İ KÂLB-İNS-İ KÂLB

Cinn-i kâlb; kendi idrâkinden yoksun, kendi farkında olmayan, kendi aslından uzak olan kâlb, ilimden irfândan yoksun kâlb, bilmeyen kâlb. A'râf Sûresi 179

"İns-i kâlb; kendinin farkında olan kâlb, kendine şahit olan kâlb, insan makamına adım atan kâlb, asliyetine erişmiş, ünsiyet sağlamış. A'râf Sûresi 179

A'râf Sûresi 179:

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالإِنسِ لَهُمْ
قُلُوبٌ لَّا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَّا يُبْصِرُونَ بِهَا
وَلَهُمْ آذَانٌ لَّا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ
أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ

"Ve lekad zerenâ li cehenneme kesîran minel cinni vel insi lehum kulûbun lâ yefkahûne bihâ ve lehum ayunun lâ yubsîrûne bihâ ve lehum âzânun lâ yesmeûne bihâ ulâike kel enâmi bel hum edallu ulâike humul gâfilûn."

Ve lekad	: Doğrusu, şüphesiz, gerçek olan şu ki,
Zere na	: Hazır, ölçmek, kültür, vardır, tecelli, üst, biz,
Li cehennem	: Cehalet içinde, cehennem, cehaletin cehennemi,
Kesîran min el cinn	: Çoğu, bilinmeyen, tanımlanamayan,
Ve el ins	: İnsan, bilinen,
Lehum kulûbun	: Onların vardır, kâlbleri,
Lâ yefkahûne biha	: Yok, anlamak, idrâk etmezler, onunla,

Ve lehum ayunun	: Onların vardır, gözler,
Lâ yubsırûne biha	: Yok, bakıp görme, onunla,
Ve lehum azanın	: Onların vardır, kulakları,
Lâ yesmeûne biha	: İşitmezler, onunla,
Ulaike ke el enami	: İşte onlar, varlık, hayvanlar gibi,
Bel hum edallu	: Hayır, onlar, hatta onlar, sapan, yolundan sapan,
Ulaike hum el gâfilûne	: İşte onlar, gafil, kendinin çevresinin farkında olmayan,

Meâli: “Gerçek olan şu ki; Bizi idrâk edemeyen tanıdıklarınızın ve tanımadıklarınızın çoğu, bir cehaletin cehennemi içindedirler. Onların kâbleri vardır, hakikatleri idrâk edemezler ve onların gözleri vardır, hakikatlere bakıp göremezler ve onların kulakları vardır, hakikatleri işitemezler. İşte onlar hayvanlar gibidirler, hatta onlar yollarını da bulamayanlardır. İşte onlar kendilerinin ve çevrelerinin farkında olmayanlardır.”

Cinn-i durumda olan; Allah’ı bilmeyen, idrâk etmeyen kimse dir.

Onların idrâk ve anlayışları, duygu ve düşünceleri, Allah’ı anlamaktan uzaktır.

İns-i kâlb; insan makamına erişmiş, Allah’ı bilen kâlbdir.

Şimdi her ikisini de dikkatlice inceleyelim.

Kişinin cin boyutundan iblis boyutuna, iblis boyutundan şeytan boyutuna geçmesi nedir?

Kişinin kendi özünü bilmemesi, yani kendi aslına ecnebi olması, yani kendi aslına yabancı olmasıyla, kişinin düştüğü boyut “Cin” boyutudur.

Kendi aslını bilmemesiyle, varlığın sûret boyutunda kalması, yani varlığın toprak boyutunda kalması, yani varlığın dış yönünü görüp, iç yönünü görememesiyle düştüğü boyut “İblis” boyutudur.

Kişi, iblis boyutunda kalmasıyla, varlığın eşya boyutuna düşüp; çirkin güzel, zengin fakir, inanan inanmayan, zındık, kâfir, cehennemlik gibi ayrımcılık, bölücülük içine düşmesiyle şeytanlık boyutu açığa çıkar.

Cin boyutuna düşen kişi; hakikatleri bilmekten uzaklaşır, bilmeyen durumuna düşer.

Din alanında ortaya konan her kelime, muhakkak ki bir anlam taşır.

Bu kelimeler, kâmil kişiler tarafından ortaya konmuştur.

Bu kişiler, kendi vücûdlarını, varlığı, kâinatı okuyan, inceleyen derin düşünen kişilerdi.

Elbette “Cin” kelimesi de bir anlam ifade eden bir kelime olarak açıklanmıştır.

Ama yüzyıllar geçtikçe, diğer kelimelerde olduğu bu kelimenin de içi boşaltılmış, başka anlamlar yüklenmiştir.

Cin diye ayrı varlıklar var mıdır?

Gerçekten cinler musallat olur mu, çarpar mı?

Bu korkular neden çıkarılır?

Toplumda hep, cin çarpmış, cinler musallat olmuş gibi korkulara yol açan sözler söylenir durur.

Cinler, hamamda, müzik çalınan yerlerde eğlence yerlerinde, resim ve heykel bulunan yerlerde bulunurlar, diye söylenir.

Saçları uzun olur, gözleri patlak olur, boynuzları vardır, ayakları terstir, kimi çok zayıf olur, kimi çok iri olur gibi onlarca asılsız şeyler söylenir.

Kedilerin gözlerinde perde yoktur, onlar cinleri görürler diye aslı olmayan şeyler anlatılır durur

Ve bu asılsız sözlerle, toplumda cinci hoca denilen kişiler; Dini, Allah'ı, Kur'ân'ı, alet ederek toplumdan milyonlarca para koparıyorlar ve insanların hakikatlerden uzaklaşmalarına sebep oluyorlar.

Cin kelimesinin taşıdığı gerçek anlam nedir?

C'in, İn, İns, Üns, Ünsiyet, İnsan.

Cin “ جِنَّ ” kelimesi “ ج ن ” Cim ve Nûn harfleri ile yazılır.

Cân “ جَانَّ ” kelimesi “ ج ا ن ” Cim, Elif, Nûn harfleri ile yazılır.

Cin, cân, cânan, cinnet, cenin, cinnî, ecnebi, cünne, cenne, cennet, cenâbet, cins, cinsiyet, siccin, aynı kökten gelen kelimelerdir.

Kelimelerin her birini anlam olarak incelersek:

Cin: Yabancı, bilinmeyen, bilmeyen, tanımayan, örtülü, tanımlanamayan, kendindeki canın farkında olmayan, kendi aslını bilmeyen, Allah şuurundan uzak olan,

Cân: Can taşıyan, canlı, kendindeki canın farkında olan,

Cinnet: Bilinmeyen bir şeyden etkilenmek, öfkelenmek, hidetlenmek, cin tutma, delilik, çılgınlık.

Cinnet durumuna düşen kişinin bu durumunu görenler, onun hakkında” cinnet geçiriyor” derler.

Çünkü diğer kişiler o kişinin neden öfke, hiddet, isyan haline düştüğünü bilemedikleri için bu sözü kullanırlar.

Cinnî: Yabancıya mahsus, yabancı olan, bilinmeyen bir yerden geldi, anlamında kullanılır.

Cenin: Henüz doğmamış, rahîmdeki örtülü çocuk, görünmeyen bebek,

Ecnebi: Yabancı kişi, kendi aslına yabancı demektir.

Hazreti Süleyman, tapınağını cinlere yaptırmış demek, diğer ülkelerden gelen ecnebilere yani yabancılara yaptırmış demektir.

Cünne, cenne: Cenne hu” ve “ecenne hu” onu örttü, onu gizledi demektir.

Cennet: Bahçe ile çölü örttü, sıkıntıyı, ızdırabı huzur ile örttü demektir.

Cenabet: Temizliği kirlilikle örttü, Hakk şuurundan uzaklaştı, aklını gönlünü kibirle kirletti demektir.

Cins: Ebnâ-yi cins: insanlar, bilinmezlikten bilinmeye ulaştı, inse ulaştı, öze ulaştı, unsiyete ulaştı demektir.

Cinsiyet: Bilinmeyen âlemden bir kimlikle ortaya çıkmak, aslından gelişi ile ilgili, bir cins ile ilgili olma durumu demektir.

Siccin: Karanlıkla örtülü, karanlıkta kalma, bilemediği şeyde takılı kalma, aslı olmayan şeye inanma demektir.

Cin, İns'in (insanın) karşıtı bir kelimedir.

Cin; bilinmeyen, kendini bilmeyen, tanınmayan, tanımayan

İns; bilinen, tanınan, kendini bilen, ünsiyete eren, öze eren demektir.

Toplumumuzda bilinen "in misin, cin misin" "tanıdığım mısın, tanımadığım mısın" anlamında kullanılan kelime buradan gelir.

Zâriyât 56: "Cinne vel ins."

"Ve mâ halaktul cinne vel inse illâ li yabudûn"

"Tanıdıklarınızı ve tanımadıklarınızı, ancak beni bilsinler ve kulluklarını anlasınlar diye yarattım."

Ecnebi kelimesi cin kelimesinden gelir, yabancı olan demektir.

Eski devirlerde, bilinmeyen bir hastalığa kapılan kişiye, içinde cin var denilmiştir.

Yani, bilinmeyen bir hastalığa kapıldı demektir.

Allah'ı bilmeyen her kişi cin diye adlandırılmıştır.

Yani kendine yabancı olan demektir.

İşte cinn-i kâlb; kendini bilmeyen, Allah'ı bilmeyen, unsiyete ermemiş olan, hakikatleri göremeyen anlamındadır.

Âyette belirtildiği gibi; "Onların kâlbleri vardır, hakikatleri idrâk edemezler ve onların gözleri vardır, hakikatlere bakıp göremezler ve onların kulakları vardır, hakikatleri işitemezler. İşte onlar hayvanlar gibidirler, hatta onlar yollarını da bulamayanlardır. İşte onlar kendilerinin ve çevrelerinin farkında olmayanlardır" cinn-i kâlb içinde olanlar, varlığın özünü göremezler, hakikatleri işitemezler, kendi asliyetlerinin geldiği özü göremezler.

Allah'ı bilemeyen kişi, kendine yabancıdır, yani cindir, yani aslını bilmiyordur.

Cin boyutunda kalan kişi de, varlığın sûret boyutunda kalır, sûretini göremez.

Yani eşya boyutunda kalır, eşyanın hakikatine eremez.

Kişinin şahit olmadığı bir şeyi görmüş gibi anlatması, bil-hassa çocuklara en büyük zulümdür.

Çocuklara verilen korku, beynin düşünce sisteminin önünde en büyük engeldir.

Korku kişiyi gerçeği düşünmekten uzaklaştırır.

Korkusuzca araştıran her kişi, hakikatleri en ince detayına kadar anlar.

Ama korku; düşünmenin, araştırmanın, anlamının önünde en büyük engeldir.

İns-i kâlb; insan makamına erişmiş, kâmil insan olanın id-râk ve anlayışıdır.

İns-i kâlb ehli; bilen, tanıyan, anlayan, özü gören kimsedir.

Hepimiz; bir ten boyutu ve ten boyutumuzu tutan "İn" boyutundan oluşmaktayız.

Yani bir dış boyutumuz vardır, bir de dış boyutumuzun geldiği ve dış boyutumuzu tutan iç boyutumuz vardır.

Dış boyutumuz "Beşer" boyutudur.

İç boyutumuz "İnsan" boyutudur.

Eğer beşer boyutunda kalırsak, kendimizin ve varlığın aslını bilemezsek "Cin tayfası" boyutunda kalırız.

İn: Tüm ten vücûdlarını tutan öz ve ona ait olan niteliklerdir.

İnsan: Tüm ten vücûdlarını tutan özü anlayan demektir.

İşte ins-i kâlb sahibi olan insan makamına ermiş olandır.

İns-i kâlb ehli; kendini ve tüm varlığı tutan özü ve bu özün tek olduğunu anlayandır.

Tüm varlığı tutan Zât-ı mutlak olan Allah hakikatini anlayandır.

Bunu anlayan İslâm makamına erişir.

Yâ-Sîn Sûresi 1-2: Ey kendindeki özü anlayan! Tüm kâinat kitâbına hâkim olanı anlayan.

İnsan kelimesi; in-ins kelimesiyle bağlantılıdır.

İn, in'am; özünde, sisteminde, bedeninde, var oluşa ve var edene ait olan lütûflar, nimetler, sırlar, hakikatler taşıyan demektir.

Özet olarak, cinn-i kâlb; kendi nefsini bilmeyen, Rabbini bilmeyen, Allah hakikatinden uzak olan kimse demektir.

İns-i kâlb; tüm varlığın özünün bir öz olduğunu ve o özün de Allah olduğunu bilen demektir.

RÂBITAYI KÂLB

Râbitayı kâlb; râbîta halinde olan kâlb, Tevhîd şuurunda olan kâlb, her an Hakk'a bağlılık içinde olan kâlb, varlıktaki bağlılığı gören kâlb, tecelliler boyutuna ulaşmış kâlb. Enfâl Sûresi 11

Enfâl Sûresi 11:

إِذْ يُغَشِّيكُمُ النُّعَاسَ أَمَنَةً مِّنْهُ وَيُنزِلُ عَلَيْكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ
مَاءً لِّيُطَهِّرَكُم بِهِ وَيُذْهِبَ عَنْكُمْ رِجْزَ الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ
عَلَى قُلُوبِكُمْ وَيُنَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ

“İz yugaşşîkumun nuâse emeneten minhu ve yunezzilu aleykum mines semâi mâen li yutahhirakum bihî ve yuzhibe ankum riczeş şeytâni ve li yarbita alâ kulûbikum ve yusebbite bihil akdâm.”

İz yugaşşi kum	: Olduğunda, kaplamak, sarmak, o hale düşmek, siz,
El nuase	: Uyuklama, gaflet,
Emeneten minhu	: Emin olarak, anlama, ondan, onun tarafından,
Ve yunezzilu aleykum	: İndiriyor, sunar, üzerinize, size,
Min es semâi maen	: Ulviyet, ulvi âlem, semadan, su, ilim,
Li yutahhira-kum bihi	: Sizi temizlemek için, arınmak, onunla,
Ve yuzhibe ankum	: Giderir, yok eder, sizden,
Ricze el şeytani	: Vesvese, azap, şeytani haller, ego, benlik.
Ve li yarbita	: Rabt etmek, bağlamak için,
Alâ kulûb kum	: Kâlbleriniz, bilişin tekâmülü, idrâkleriniz,

Ve yusebbite bihi : Sağlam kılar, onunla,
El akdam : Ayak, yürüme, ileri, kemâlât yolu.

Meâli: “Siz hakikatleri anlama yolunda bir gaflete düşerseniz, o gafletten temizlenmeniz için, size sunulan üzerinizdeki o Ulvi İlme bakın. Bu durum şeytani hallerde kalmanın vesvesesini yok eder ve kâlblerinizi Hakk’a bağlar ve kemâlât yolunda sizi sağlam kılar.”

Önce “râbita nedir?” inceleyelim:

Râbita toplumda, bir şeyhe, bir tarikâta bağlanmak diye bilinir.

Müelliflerin çoğu Kur’ân’da râbita kelimesini savaş, cihat diye çevirirler.

Âl-i İmrân Sûresi: 200:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا
وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

“Yâ eyyuhâllezîne âmenusbirû ve sâbirû ve râbitû vettekûl-lâhe leallekum tuflihûn.”

Yâ eyyuhâ ellezîne amenu : ey iman edenler, iman sahipleri, emin olanlar,
Usbirû : Dayanmak, sabretmek, sebat etmek, beklemek,
Ve sabiru : Sabır, direnmek, beklemek, sebat etmek,
Ve râbitû : Alaka, bağlantı, irtibat, varlıktaki hakk bağlantısı, birleşme, iç içe birlik,
Ve ittekû Allah : Fenalardan sakının Allah’a ortak koşmayın,
Lealle kum tuhlifun : Umulur ki, başarılırsınız, felah, özü anlamak,

Diyanet: “Ey İnananlar! Sabredin, düşmanlarınızdan daha sabırlı olun, cihada hazır bulunun, Allah’a karşı gelmekten sakının ki başarıya erişebilirsiniz.”

Elmalı Hamdi Yazır: “Ey o bütün iymân edenler! Sabredin ve sabır yarışında düşmanlarınızı geçin ve cihad için hazır ve râbitali bulunun ve Allah’a korunun ki felâh bulasınız.”

Yaşar Nuri Öztürk: “Ey iman sahipleri! Sabredin, sabır yarışı yapın, nöbet tutarak savaşa hazırlıklı bulunun ve Allah’tan korkun ki, kurtuluşa erebilesiniz.”

Tevhîd-i Kur’ân: “Ey iman edenler! Sabrın ne olduğunu anlayın ve sabredin ve tüm varlığı birbirine bağlayan Hakk sırrını anlayın ve fenalara düşmekten sakının, Allah’a ortak koşmayın. Umulur ki başaracaksınız.”

Rab: “رَبِّ”

Ribâ: “رَبِّ ا”

Rabîta: “رَابِطُ”

Rab, râbîta, ribâ, aynı kökten gelen kelimelerdir.

Rab: Vücûdlandırıran, şekillendiren, biçimlendiren, vücûdun sahibi gibi anlamlara gelir.

Kişinin vücûdunu şekillendiren, yani kişiyi vücûdlandırıran ve her an vücûdda işleyişle kendini gösteren, vücûdu tutan, Allah’ın bir bedendeki esması rab’dır.

Rab, bir bedendeki Allah’ın ismidir.

Ribâ, bedeni kendine nisbet edip, şahsi çıkarlar içinde olmaktır.

Râbîta ise, tüm varlığın birbirine olan bağlılığıdır.

Râbîta: Alaka, bağlantı, bağlayan, rabteden, varlıktaki hakk bağlantısı, iki şeyi birbirine bağlayan, tüm varlığı birbirine bağlayan gibi anlamlara gelir.

Meâl yapanlar, râbîta kelimesini farklı farklı değerlendirmişlerdir.

Diyanet, Elmalı Hamdi Yazır, Yaşar Nuri Öztürk ve diğer müellifler râbîta kelimesini savaş olarak değerlendirmişlerdir.

Cemaat ve tarikatlarda râbîta; şeyhini düşünmek, şeyhini düşünürken kendinden geçmek, şeyhine bağlanmak, evliyalara bağlanmak, âlimlere bağlanmak diye söylenir.

Râbîta; tüm varlığın birbirine olan bağlılığıdır, bu bağlılık Allah'ın tecellileridir, yani hakk boyutudur.

Râbîta, tüm varlığın birbirine ortak özelliklerle bağlılığıdır.

Nasıl ki insan vücûdunda sonsuz hücre var ama hepsi birbirine bağlıdır, yani râbîta olmuştur.

İşte bu tüm âlemde tüm varlık birbirine bağlıdır.

Bu şuurda ulaşmak râbîtayı anlamaktır.

Tüm varlık âlemi, tecelliler ile birbirine bağlıdır.

Hakk yolunun yolcusu Hakk'ı anlamak için bir idrâk içinde olup varlığın birbiriyle bağlılığını anladıkça râbîtayı anlar ve oradan da Tevhîd hakikatine erişir.

Tüm kâinat Allah'a râbîta halindedir.

Her varlıkta olan fiil, fâilin fiilidir, fâil olan da Allah'tır.

Her varlıkta olan sıfatlar, Allah'ın sıfatlarıdır ve birbirine bağlıdır

Tüm bedenleri tutan vücûd Allah'ın vücûdudur ve tüm bedenler Allah'ın vücûduna bağlıdır.

Yani fiiller fâilde, sıfatlar mevsûfta, bedenler mevcûd-vücûdda rabt olurlar.

Böylelikle bütün âlem Allah'a râbîta halindedir.

İşte râbîtayı kâlb ehilleri bu bağlılığı görürler ve o şuurda yaşarlar.

Onlar Tevhîd ehilleridir.

İnsanın vücûdunun hiçbir organı hiçbir hücresi birbirinden ayrı mıdır? Elbette değildir.

Tüm hücreler birbiriyle irtibat halindedir, râbîta halindedir.

Nasıl ki insan vücûdunda tüm hücreler bir bedene bağlıdır, işte bu kâinatta da tüm varlık Allah'a bağlılık halindedir.

Tüm varlığı bir arada tutan Allah'tır.

İşte râbîta; tüm varlığın birbiriyle olan bağlılığıdır ve bu bağlılık şuuruna ulaşmak rabıtayı kâlb ehli olmaktır.

Râbîta sırina vâkîf olan kimse "tüm vücûdları tutan Allah'tır" hakikatini anlamıştır.

İşte bu hakikati anlayan bilir ki tüm kâlbleri attıran Allah'tır; tüm vücûdları her an çalıştıran, her an tutan Allah'tır.

Bu şuurda hareket eden, hangi varlığa bakarsa baksın, o varlığı tutanın Allah olduğunun hakikatiyle bakar yani "Semme vechullah" zevkiyle bakar.

Bu şuurla bakan, bilir ki tüm varlık kardeşdir, bir bedenin hücreleri gibidir.

Tüm bedenleri tutan da zâtı mutlak olan Allah'tır.

İşte bu şuurla hareket eden, her an râbîta halindedir, yani kendinin ve her varlığın her an Allah'a bağlı olduğunun şuuruyla hareket eder.

İLKA-İ KÂLB

İlka-i kâlb; sindiren, içine alan, kabullenen, bâtlı terk edip ilme uyan kâlb, bırakan, terk eden. Enfâl Sûresi 12

Enfâl Sûresi 12:

إِذْ يُوحِي رَبُّكَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ أَنِّي مَعَكُمْ فَتَبَيَّنُوا الَّذِينَ
آمَنُوا سَأَلْتَنِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرَّعْبَ فَاضْرِبُوا
فَوْقَ الْأَعْنَاقِ وَاضْرِبُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ

“İz yûhî rabbuke ilâl melâiketi ennî meakum fe sebbitûl-
lezîne âmenû se ulkî fi kulûbillezîne keferûr rube fadribû fev-
kal anakî vadribû minhum kulle benân.”

İz yuhi rabbu ke	: Olduğunda, bildirdiğinde, vahyetme, rabbin
İlâ el melâiketi	: Güçler, kuvveler, her varlıktaki güç,
Enni mea kum	: Ben, birlikte, beraber, siz,
Fe sebbitu ellezine amenu	: Artık, sebat, destek, sağlam, iman edenler,
Se ulki fi kulûbi	: İlka, koymak, bırakmak, yapmak, vermek, kâlblerine,
Ellezine keferu	: Hakikatleri örtenler, görmemezlikten gelen,
El rube	: Dehşet, korku, büyü, tedirginlik,
Fe idribû fevka	: Darbe, sarsılma, üzeri, büyük,
El anak	: Boyun, sarılma, meşakkat, o hallere bağlanma,
Ve idribu minhum	: Darbe, etki, sarsma, onlara,

Kulle benânin

**: Hepsi, tümü, parmaklar,
parmak uçları, tutunma, iz,**

Meâli: “Rabbiniz tüm kuvvelerinizden, Ben sizinle birlikteyim, diyerek her an vahyeder. Bunu anlayıp iman edenler, birliğin sağlam durumunda olurlar. Hakikatleri görmemezlikten gelip örtenler ise kâlblerinde bir tedirginliği taşırlar. Böylece onların üzerlerinde, meşakkatli bir hâlin etkisi vardır ve tüm o halde olanlarda o etkinin izleri vardır.”

İlkâ-i kâlb; terk etmek, bırakmak, bâtılı terk edip hakikate yönelmek anlamlarına gelir.

İlkâ-i kâlb ehillerinin gönüllerine, Allah’ın hakikatleri hissettirilir.

İlkâ-i kâlb ehilleri, vahy boyutuyla tanışırlar.

En’âm Sûresi 106: “İttebi mâ uhiye ileyke min rabbik.”

Meâli: “Rabbinden sana vahyolunan şeye tâbi ol”

Vahy kelime olarak; Hayy” حَيّ” dan gelen, Hayy’a ait olan demektir.

Yani Vahy; Hayy’dan gelen esintiler, bildirimler, seslenimler demektir.

Hayy: Hû’ya ait olan, diri olan demektir.

Vahy kelimesi; vav, Hû, ye harfleri ile yazılır.

Vav: Sisteme, aslına, öze, kaynağına bağlayan.

Hû: Sistemin, özün, kaynağın sahibi.

Ye: Sistemden gelen, özden gelen seslenimler demektir.

Cümle âlemde her varlık diridir.

Bu dirilik Hû’nun diriliğidir.

Hû dediğimiz bugünkü ismiyle Allah’tır.

Hû, İbrânice kökenli bir kelimedir.

Cümle kâinatın sahibini bildirmek için söylenir.

İşte vahy’de, Hû’dan gelen Hû ya ait olan hakikatlerdir.

Vahy: Allah'ın kendini, kendine ait olan niteliklerle ispat etmesidir.

Cümle varlık diridir ve her varlıktan bir ilim akar.

O ilimle, varlığa ait ve varlığın geldiği aslına ait olan, nice hakikatler her an sunulur.

Allah her an her varlıktan vahy eder, yani kendine ait olan sırları bildirir.

Bu sırlara erişmek için, akıl ve kâlb tertemiz olmalıdır.

Vahy, makamlardan gelen ilâhî kelâmullâhtır.

Her kişi, gönlünün derinliğine göre vahy ile buluşur.

Gönülde derin olanlar, vahyin derinliklerine erişecektir.

İlkâ-i kâlb ehilleri; her türlü dünya esaretini terk etmiş, tüm tereddütlerden kurtulmuş, tertemiz olmuş, gönlünü vahye bağlamış gönül ehilleridir.

Vahy, Allah'a ait olan tüm sırlar boyutudur.

Allah, vahy'le kendini gösterir, kendini ispat eder, sırlarını sunar.

Bir atomdan da, bir taştan da, bir çiçekten de, bir kuştan da, her an vahiy gelir.

Her varlık diridir, her varlık hakikatler kitâbıdır.

Mesela bir tohumda, tohuma ait olan tüm sırlar vardır.

O tohumdan gelen üflenişle, tohumdan ağaç açığa çıkar ve tohumun özünde olan tüm sırlar bir bir kendini gösterir.

İşte o ağaç, her an kendinde olanı seslenir, vahy eder.

O ağacı; köküyle, filiziyle, dalıyla, yaprağıyla, çiçeğiyle, meyvesiyle inceleyen kişi, vahy'e ulaşır.

Bir taşın içinde, taşın sırları vardır.

O taş, her an kendinde olan sırları sunar.

Bir meyvenin içinde, meyveye ait olan sırlar her an sunulur.

İşte bu sunum "Vahy" dir.

Bir tıp doktorunun, kişinin vücûdunu okuması, vahy okumasıdır.

Allah bal arasına “vahy ettik” der.

Vahy'e ulaşabilmek için tertemiz bir gönül ve takıntısı olmayan tertemiz bir akıl gerekir.

Vahy, varlığın özünde satır satır yazılı olan, ilimden gelen akıştır.

Bir tohumdan ağacın açığa çıkışı vahy iledir.

Yumurtanın da, yumurtada bir civcinin oluşumu da ve açığa çıkışı da hep vahy iledir.

İlkâ-i kâlb ehlinin gönlüne, Allah'ın sırları hissettirilir.

İlkâ-i kâlb ehilleri, varlık kitâbından Allah'ın sırlarına erişirler.

HAYR-İ KÂLB

Hayr-i kâlb; hay olana erişmiş, hay olana bağlanmış, hayra, iyiliğe, güzelliğe uyan kâlb, şefkate, rahmete, yardıma kapı açan kâlb. Enfâl Sûresi 70

Enfâl Sûresi 70:

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّمَن فِي أَيْدِيكُم مِّنَ الْأَسْرَىٰ إِن
يَعْلَمِ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ خَيْرًا يُؤْتِكُمْ خَيْرًا مِّمَّا أُخِذَ
مِنْكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

“Yâ eyyuhân nebîyyu kul li men fi eydîkum minel esrâ in yâlemillâhu fi kulûbikum hayran yutikum hayran mimmâ uhize minkum ve yagfir lekum vallâhu gafûrun rahîm.”

- Yâ eyyuhâ en nebîyyu** : Ey haber getiren, hakikatleri bildiren,
Kul li men fi eydi kum : Anlat, de, söyle, için, kim, içinizdeki güç, elleriniz,
Min el esrâ : Esir, özgür olmayan, cehalet karanlığında tutsak,
În yâlemi Allah : Eğer, ise, bilir, bilen, Allah,
Fî kulûbi-kum hayran : Kâlblerinizde, hayır, iyilik, güzellik, hayranlık veren,
Yuti kum hayran : Size verilir, sunulur, iyilik, hayır, güzellik,
Mimmâ uhize minkum : Şeyden, olan, onları, alınan, sarılan, çeken, çıkaran, sizden,
Ve yagfir lekum : Mağfiret eden, lütûflarıyla temizleyen, siz,
Ve Allâh gafur : Allah, bağışlayan, lütûflarıyla temizleyen,
Rahîm : Allah, bağışlayan, rahîm, özünden var eden,

Meâli: “Ey hakikatleri bildiren! Etrafınızdaki cehalet karanlığında tutsak olan kimselere anlat: Eğer Allah’ı bilirseniz, O; kâlblerinizin içinde olan güzellikleri, iyilikleri sizden ortaya çıkarır, size güzellikler iyilikler sunar ve sizi lütûflarıyla temizler. Allah lütûflarıyla temizleyendir, varlığı özünden var edendir.”

Hayr-i kâlb, hay olan diri olan Allah’a her an bağıllık içinde olan kâlbdir.

Hayy olan, diri olan” الْحَيُّ “el Hayy” Allah’tır. (Âl-i İmrân Sûresi 2)

Allah, her an her varlıktan hay ve diri olduğunu gösterir.

Hay, vahy birbirine bağılı olan kelimelerdir.

Allah, haydır, diridir, hayat sahibidir, her varlıktan vahy ederek kendini gösterir, sırlarını sunar.

Her varlık Allah’ın sırları ile donatılmıştır.

Bu sırlara gönlünü döndürenin, gönlü dirilmeye hayat bulmaya başlar.

Her varlık Allah’ın hayrı hasenatını gösterir.

Hiçbir varlık diğerinden az ya da çok hayırlı değildir.

Her varlık Allah’ın hayrını taşır.

İnsan hiçbir zaman kendini yaratılan bir varlıktan daha hayırlı görmemelidir.

Her varlık kendi içinde değerler taşır.

O değerler de Allah’a aittir.

Hayr-i kâlb sahipleri bu hakikatleri bilirler ve kendilerini asla daha değerli ya da az değerli görmezler.

Kendini, yaratılan herhangi bir varlıktan hayırlı ya da üstün görmek, kişiyi iblis durumuna düşürür.

İblisi iblis yapan şey “Ene hayrun minhu-Ben ondan hayırlıyım-Sâd Sûresi 76” demesi ve kendini üstün görmesiydi.

İblis “Ben ondan hayırlıyım” dedi.

“Halakte hu min tîn-O bir toprak” dedi.

Bu âyeti çok iyi tefekkür etmeliyiz.

Her kim, kendini yaratılan herhangi bir varlıktan ya da bir insandan daha hayırlı görüyorsa, o kişi büyük bir kibrin içine düşmüştür.

Kendini diğer bir kimseden daha hayırlı görmek, daha değerli görmek, daha yüce görmek kibirdir.

Kibir, kişiyi varlığın değerlerini görmekten uzaklaştırır.

Kibir, kişiyi hayrı hasenattan koparır.

Varlığın toprak boyutunda kalmamalı, toprağın özüne, niteliklerine bakmalıdır.

Yaratılan her varlık, Allah'ın kendi özünden süzülüp gelmiştir.

Allah, her varlığı kendi zâtıyla kuşatır.

Varlık Allah'tan, Allah varlıktan ayrı değildir.

Allah her insana şah damarından yakındır. Kâf Sûresi 16

Birimize az yakın, diğerine daha çok yakın değildir.

Herkese aynı derecede yakındır, hatta yakından daha yakındır.

İnsan, bu şuurla bakmalı, varlığın toprak boyutunda kalmamalıdır.

Her kim, kendini yaratılan bir varlıktan hayırlı görüyorsa, büyük bir kibrin içine düşmüştür.

Kendini hayırlı görmek, Allah'a ait olan hayr-ı hasenata gönlünü kapatmaktır.

İblislik haline düşen, Hakk şuurundan uzaklaşır ve şeytanlaşır.

Şeytanlaşan kişi zalimleşir, kendine ve çevresine zulüm eder.

Zalim olan kişinin kâlbî, Allah'ın lütûflarıyla buluşamaz.

Âyette "Eğer Allah'ı bilerseniz, O; kâlblerinizin içinde olan güzellikleri, iyilikleri sizden ortaya çıkarır, size güzellikler iyilikler sunar ve sizi lütûflarıyla temizler" belirtilen güzellikler, lütûflar, iyilikler Allah'ın hayırdır.

Allah'ın hayrına erişen kimse, hayırlı kimsedir.

Yani çevresine iyilikler yapan, hizmet eden kimsedir.

Hayr-i kâlb sahibi olan kimse, varlıkta her an hay olan, diri olan diriliğiyle sürüp giden Allah'a teslimiyet içindedir.

Onun idrâk ve anlayışı, merhamet üzeredir.

Onların kâlbî sevgi doludur, şefkat doludur.

Onlar mütevâzi kişilerdir, tenezzül sahibidirler.

Tenezzül sahibi, baktığı her varlığa, kendisi gibi Allah tarafından yaratılan bir varlık olarak bakar.

Tenezzül sahibi, asla kendini yaratılan bir varlıktan daha hayırlı, daha değerli görmez.

Kur'ân'da belirtildiği gibi, yaratılan her varlık Allah'ın yarattığı bir topluluktur.

Tenezzül sahibi her varlığa Hakk nazarıyla bakar.

“Yeryüzünde hiçbir varlık olmasın ki ve gökyüzünde kanatları ile uçan bir kuş yoktur ki, sizin gibi bir topluluk olmasın.” En'âm Sûresi 38

“Muhakkak ki siz de o varlıktaki topluluklar gibi bir topluluksunuz.” Mü'minin Sûresi 52

İşte her insan, varlığın hakikatini görebilmeli ve varlığı Hakk'tan ayrı görmemelidir.

Her kim varlığın hakikatini göremezse, varlığın sûret boyutunda kalırsa, kendini varlıktan ayrı görür ve iblisleşir.

Bir karınca, bir böcek, bir kuş, bir çiçek, bir ağaç, bir taş, bir damla su, hepsi bizler gibi yaratılmış bir varlıktır ve asla bizden aşağı ya da üstün değildir.

İşte, hayr-i kâlb sahipleri bu şuura erişmiş olanlardır.

Onlar yaşantılarında, herkese iyilik için koşarak kendilerini belli ederler.

Onlar asla kimseye kendi çıkarları için koşmazlar.

Koştukları insanlar için hayırlı olan neyse onu bilirler, ona göre gönüllerinin oluşturduğu bir plana, bir akışa göre koşarlar.

Hayr-i kâlb sahiplerinin dilinden “hayırlısı, hayırlı olsun, Allah hayra kapı açsın, hayırlıysa olsun” sözleri eksik olmaz.

GAYZ-I KÂLB

Gayz-ı kâlb; öfkeli, hiddetli, kinli, nefretli, kavgalı, tartışan kâlb, egosal kâlb,

Tevbe Sûresi 15

Tevbe Sûresi 15:

وَيَذْهَبُ غَيْظًا قُلُوبِهِمْ وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

“Ve yuzhib gayza kulûbihim ve yetûbullâhu alâ men yeşâu vallâhu alîmun hakîm.”

Ve yuzhib	: Yok eder, giderir, keser, koparır,
Gayza	: Öfke, hiddet,
Kulûb him	: Kâlb, idrâk, anlamak, onlar,
Ve yetubu Allah	: Tövbe, yönelme, pişmanlık duyup dönme, Allah,
Alâ men yeşau	: Karşı, için, ancak, üzere, kim, kimse, istek, ister,
Ve Allah alim	: Allah, ilmiyle var eden, ilmin sahibi,
Hakîm	: Hakîm olan, tüm varlığa hâkim olan,

Meâli: “Allah’ı anlamayı isteyen kimse; yaptığı fenalardan pişman olur tövbe ederse, onun kâlbinden hiddet yok olur gider ve tüm varlığa ilmiyle hâkim olanın Allah olduğunu anlar.”

Gayz; öfke, hiddet, kin, nefret, kavga gibi duyguların geldiği yerdir.

Kâlblerinde gayz hali taşıyanlar, zulme kapı açarlar.

Gays, yağmur, rahmet demektir.

Gayz, rahmetten uzaklaşmak demektir.

Öfke, kin ve nefret duygusu insanın içinde, insanı esir alan bir duygudur.

Cehennemnin ateşi; öfke, kin, nefret, fitnelik, fesatlık, kibir duygu ve düşünceleriyle ateşlenir.

Şeytanın doğuş yeri; kin, nefret, düşmanlık gibi duygulardır. Şeytan diye ayrı bir varlık yoktur.

Şeytan, kin, nefret, düşmanlık duygularını giyen insandan başkası değildir.

Kibir bu duyguları besleyen bir zehirdir.

Kin ve nefret duygusu, insanın içinde yanan bir ateştir.

Kin ve nefret, düşmanlık duygularını getirir.

İçinde kin ve nefret olan kişi:

Allah idrâkinden uzaktır.

Allah'ı anlamaktan uzaktır.

Onun inancı sadece kuru bir inançtan başka bir şey değildir.

İnsan olmaktan uzaktır.

İçinde kin ve nefret duygusu olan kişide, Allah sevgisi yoktur.

Kin ve nefret, duygusu nereden gelir?

Çocuk doğduğunda, asla içinde kin ve nefret duygusu ve düşüncesi yoktur.

Aile ve toplum, çocuğun aklına, başka birine karşı ya da başka topluluklara karşı, ayrımcılık, öteleyici, hor görücü, yargılayıcı bilgiler ekerek, kin ve nefret duygularının oluşmasına yol açar.

Bilhassa bu inanç alanında çok görülür.

Kişi, inanç bakımından, kendi gibi inanmayan kişileri, toplulukları, cehennemlik görecektik kadar, onları ateşte yakacak kadar, içinde öfke ve kin taşır.

Kin ve nefret duyguları ve bu duyguların söyleme dökülmesi; insanları inanç boyutunda, ırk boyutunda, millet boyutunda ayrımcılığa sürükler.

Bu ayrımcılık, insanları ya da toplulukları, aşağılamaya, hor bakmaya, düşmanca davranmaya kapılar açar.

Bu ayrımcılık en çok inanç ve millet alanında kendini gösterir.

İnanç alanındaki ayrımcılık, kendi gibi inanmayan kimseleri, kâfir görmeye, zındık görmeye, cehennemlik görmeye yol açar.

Millet alanındaki ayrımcılık ise, maalesef, başka milletleri aşığılamaya, kötülemeye yol açar.

İkinci dünya savaşında, başka inançtan ve başka bir milletten diye, 6 milyon Musevi, çoluk çocuk demeden gazlı odalarda yakıldı.

İşte, kin ve nefret duygusu, dünyanın başına bela olan duygu ve düşüncelerdir.

Aslında, Kur'ân incelendiğinde anlaşılıyor ki, içlerinde kin ve nefret taşıyan kimseler:

Allah idrâkından uzaktırlar.

Allah sevgisinden uzaktırlar.

Şefkatten, merhametten uzaktırlar.

Sevgiden saygıdan uzaktırlar.

Düşünceden tefekkürden uzaktırlar.

Tevhîd şuurundan uzaktırlar.

Kur'ân gayz duygusunun yok edilmesini öğütler.

Mâide Sûresi 8: “Kin, nefret gibi sizi baştan çıkaracak hâllerini yok edin.”

Mâide Sûresi 64: “Onlar Bizi anlayamadıklarından dolayı, son vakitlerine kadar düşmanlık ve nefret içindeki o hallerinde kalırlar. Allah'ın, içlerinizde olan o savaş ateşini söndürün diye bildirdiği halde onlar o savaşın ateşini her zaman yakarlar ve onlar yeryüzünde ikilik, bozgunculuk çıkaran halleriyle dolanırlar. İkilik, bozgunculuk çıkaranlarda Allah sevgisi yoktur.”

Mâide Sûresi 91: “Adâvete vel bagdâe fil hamri vel meysiri ve yasuddekum an zikrillâhi ve anis salâh fe hel entum muntehûn.”

Meâli: “Düşmanlık ve nefret, sizi Allah'ı anlamaktan ve anlatmaktan ve her an O'na bağlı olma şuurundan uzak tutar. Artık siz o hallerden kaçınmaz mısınız?”

İşte, gayz-ı kâlb hali, içinde öfke, kin, nefret taşıma duygularıdır.

Kişi bunları temizlemeli, çevresine zarar vermemelidir.

Âyette belirtildiği gibi, Allah'ı anlamının yolu düştüğü günahlardan pişman olup tövbe etmektir.

Kişinin, kâlbindeki hiddet ancak pişman olan kimselerde yavaş yavaş yok olur.

Allah sevgisine erişen kimsede, gayz hâli olmaz.

Sevgi, aşk, gayzı bitirir.

TEREDDÜT-İ KÂLB

Tereddüt-i kâlb; tereddüt eden, reddeden, şüpheci, kabul etmeyen, endişeli, rahatsız kâlb. Tevbe Sûresi 45

Tevbe Sûresi 45:

إِنَّمَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَارْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُونَ

“İnnemâ yestezinukellezîne lâ yuminûne billâhi vel yevmil âhiri vertâbet kulûbuhum fe hum fi raybihim yeteraddedûn.”

İnnemâ yestezinu ke	: Ancak, sorumsuz, kaçan, yetkili, izin, sen,
Ellezine la yuminûne bi Allah	: İnanmayan kimseler, inanmayanlar, Allah,
Ve el yevmi el âhiri	: Sonlarına, sonlarının gelmesine,
Ve irtâbet	: Endişeyle bakan, tereddüt, rahatsız olan, reddeden,
Kulûbu hum	: Kâlblerinde, idrâk, anlayış, onlar,
Fe hum fi raybi him	: Sonra onlar, şüpheleri içinde, şek,
Yeteraddedûne	: Tereddüt edip cehaletine dönen, geriye dönen,

Meâli: “Ancak, sana karşı sorumsuzluk yapanlar; Allah’a iman etmeyenler, sonlarına inanmayanlar, kâlblerinde hakikatlere karşı rahatsızlık taşıyanlar, şüphe içinde kalıp kendi bildiklerine dönenlerdir.”

Tereddüt, bir şeyin gerçeğinin ne olduğunu öğrenme duygusudur.

Tereddüt, red kelimesinden gelir.

Reddetmek, bir şeyi kabul etmemektir.

Reddetmek olumlu anlamda da olabilir, olumsuz anlamda da olabilir.

Bâtılı reddetmek, zulmü reddetmek olumlu anlamdadır, Ama, ilmi değerleri, hakikatleri reddetmek, gururdan, ki-birden, bilmişlikten kaynaklanır.

Bilgi ilme dayalı ise tereddüt ortadan kalkar.

Bilgi asılsız şeylerden oluşuyorsa, akıllarda tereddüt devam eder.

Bir konu hakkında tereddüte düşmek, o konunun gerçeğine erişmek için bir adım olabilir.

Tereddüt vardır, kişiyi hakikatten uzaklaştırır.

Tereddüt vardır, kişiyi araştırmaya, anlamaya, gerçeği nedir arayışına sürükler.

Bir şeyin doğru olup olmadığı ilmi değerlere dayalıdır.

İspat her zaman tereddütü ortadan kaldırır.

Onun için ezanda günde yirmi defa "Eşhedü" okunur.

Şahitlik, tereddütün kalkmasıdır.

İnsan, gerçeği aramalıdır.

Gönlüne düşen tereddütün kıymetini bilmeli, ilmi değerlerle şahitliğe erişmeli ve gerçeğe ulaşmalıdır.

Hakikate erişen, eminlik makamına gelen kişinin dilinde tereddüt olmaz.

Onun lisanı gönüldendir, akıcıdır, ildir, rahmetidir.

Onun ses frekansında netlik vardır, tereddüt hissettiren bir dalgalanma yoktur.

İşte tereddüt-i kâlb, bir gerçeği arayışın duygusudur.

Bu duygu kişiyi inkâra da şahit olmaya da götürebilir.

Kişinin arayış duygusu samimi ise, tereddüt ilmi değerlere kapı açacaktır.

Kişinin egosal duyguları, gurur ve kibirleri varsa, tereddüt kişiyi hakikati anlamaktan uzaklaştıracaktır.

NEBÎ-İ KÂLB

Nebî-i kâlb; habere ulaşan, ilmi bilgiye ulaşan, varlığın özünden bilgilenen kâlb, varlıktan sunulan hakikatlere açık olan kâlb. Tevbe Sûresi 64

Tevbe Sûresi 64:

يَحْذَرُ الْمُنَافِقُونَ أَنْ تُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ سُورَةٌ تُنَبِّئُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ قُلِ اسْتَهْزِؤُوا إِنَّ اللَّهَ مُخْرِجٌ مَّا تَحْذَرُونَ

“Yahzerul munâfikûne en tunezzele aleyhim sûretun tunebbiuhum bi mâ fî kulûbihim kulistehziû innallâhe muhri-cun mâ tahzerûn.”

Yahzeru	: Uyardı, hakikatlerle uyarıldı,
El munâfikûne	: İkiyüzlüler, münafıklık,
En tunezzele aleyhim	: İnmek, alçalmak, sunulması, onlara,
Sûret	: Sûret, dış görünüş, nusha,
Tunebbiu-hum bima	: Bildirilir, haber verir, onlara, şey,
Fî kulûbi-him	: Kâlblerinde, idrâklerinde, anlayışlarında, onlar,
Kul istehziû	: De ki, alay etmek, küçümsemek,
İnne Allah muhric	: Muhakkak Allah, açığa çıkarmak, ortaya koymak,
Mâ tahzerûne	: Değil, ihtiyat, dikkat, çekindiğiniz şey,

Meâli: “İkiyüzlüler sûretlerde kaldıklarından dolayı, hakikatler sunularak uyarıldılar. Onların kâlblerinde olan şeyler onlara bildirilir. De ki: Alay etseniz de, muhakkak ki bütün varlığı açığa çıkararak Allah’tır. Fakat siz dikkat etmiyorsunuz.”

Nebî, nebat, nübüvvet, nebe, birbirine bağlı kelimelerdir.

Nebî; haber, bilgi demektir.

Nebî, hakikatten haber verilmesi demektir.

Nebat kelimesi de buradan gelir.

Ortaya çıkan her şey nebattır.

Ortaya çıkan her şey, hakikatin bilgilerini taşır.

Resûl, zâhire çıkararak sistemin sırları.

Nebî, zâhirde görünen varlığın sırları.

Nebat; topraktan yetişen, doğan, suyun çıkışı, topraktan doğan her çeşit şey, bitki, anlamlarına gelir.

Bitki, topraktan biten demektir.

Nebî kelimesi de buradan gelir.

Resûl; varlığı açığa çıkartan sistem. Özden, öze ait olan sistemi indirmek, göndermek, açığa çıkarmak.

Nebî; açığa çıkan varlıktaki Hakk'a ait olan tüm haberler, bilgiler boyutu.

Bir tohum düşünelim.

O tohumun içinde, ağaca ait olan filizden, daldan, yaprağa, çiçeğe meyveye ait olan tüm özellikler vardır.

Biz o tohumun içine en gelişmiş mikroskopla baksak, ne filizi, ne dalı, ne yaprağı, ne çiçeği, ne meyveyi göremeyiz.

Ama bu nitelikler o tohumda vardır.

İşte o tohumdan ağacın açığa çıkarılmasındaki sır Resûl sırrıdır.

O tohumdan açığa çıkan ağaç ile ilgili tüm sırlar Nebî sırrıdır.

Yani özden ağacın açığa çıkarılması hakikati Resûl boyutudur.

Açığa çıkan, yani zahiren görünen varlıktaki tüm hakikatler Nebîlik boyutudur.

İşte özden açığa çıkararak, yani ağacı zahire gönderen güç Resûl boyutudur.

Zahire çıkan, yani görünen varlık boyutundaki tüm hakikatler Nebî boyutudur.

Nebî, haberi getiren demektir.

Resûl, haberi açığa çıkartan demektir.

Nebî-i kâlbe erişmek için, varlığın özünden gelen haberlere yani bilgilere gönlünü açmak gerekir.

Görünen varlığın kendinde hakikatler vardır.

Hakikatlere erişmek için, Nebî-i kâlbe sahip olmak gerekir.

İnsan gördüğü her şeyi anlamak için ince ince düşünmelidir.

İnsan duyduğu her sözü düşünmelidir, telaffuzda kalmamalıdır.

Kelimelerin anlamlarına ermediğimiz müddetçe, hakikati anlama duygu ve düşüncemiz oluşmayacaktır.

Telaffuzda kaldığımız müddetçe, kâlbimiz yani idrâk ve anlayışımız kapalı olacaktır, hakikate erişen kâlbimiz olmayacaktır yani Nebî-i kâlbimiz olamayacaktır.

Gördüğümüz varlığı anlamak için düşünmeliyiz.

Duyduğumuz her bilgiyi anlamaya çalışmalıyız.

Onun için Kur'ân'da "E fe lâ taklûne- akledip düşünmezler mi, E lem yerev-bakıp ta görmezler mi?" âyetleri vardır.

Telaffuz; ağızdan çıkan sözlerin lafzı cihetidir.

Anlamını bilmeden kelimeleri kullanır, onun aslını öğrenmezsek, hakikatlere ulaşamayız.

Telaffuz ettiğimiz her kelimenin anlamını düşünmeliyiz.

Allah diyerek telaffuzda kalırsak "Allah nedir?" diye düşünmezsek ölünceye kadar dilimiz Allah der, fakat bir idrâksizlik içinde oluruz, Allah hakikatine eremeyiz, kâlbimiz kapalı bir halde yaşar gideriz.

Kur'ân'da onlarca yerde "düşünmez misiniz?" der.

Yani bizim telaffuzda kalmamız istenmez.

Lafızda, yani isimler boyutunda kalmamalıyız, müsemmalarını tanımalıyız.

Lafızda kalmamalıyız, duyduğumuz her lafzı, gördüğümüz her şeyi tedebbür etmeliyiz.

Tedebbür, dubur kelimesinden gelir.

Dubur, bir şeyin ardı, iç yüzü demektir.

Tedebbür; bir şeyin üzerinde düşünmek, onun anlamını aramak, anlamını bulmak için gayret göstermek, ardına bakmak, özünü görmek, tanımaya çalışmaktır.

Tedebbür: Sad, Muhammed, Nisâ, Mü'minin Sûrelerinde geçer.

Tedebbür, anlatılanların içindeki anlamı aramak, eşyanın arkasına geçmek, yani sîretine geçmek demektir.

Tedebbür eden tedbiri de anlar.

Tedbir, tedebbür aynı kökten gelir.

Tedebbürü bilmeyenlerin hemen sığındıkları şey, atalardan gelen kader anlayışıdır.

Tedebbür sahibi aynı zamanda tedbir sahibidir.

Eşyanın taşıdığı ölçüyü anlama tedebbür iledir.

Tefekkür; anlamını aradığın şeyin hakikatlerine ulaşacak şekilde derin düşünmek, fikir üretecek şekilde düşünmek demektir.

Tefekkürde ilim üzere düşünmek vardır, varlığın var oluşunu anlamaya dayalı düşünmek vardır.

Burada o kişi neyi düşüneceğini bilir, ona neyin düşünülmesi için ilmi bilgiler verilir.

O ilmi bilgilerle düşünen kimse hakikati anlayacaktır.

Âl-î İmran Sûresi 191: "Ellezîne yezkurûnallâhe kıyâmen ve kuûden ve alâ cunûbihim ve yetefekkerûne fi halkıs semâvâti vel ard rabbenâ mâ halakte hâzâ bâtil subhâneke fekinâ azâben nâr."

Meâli: "O kimseler ayakta iken ve otururken ve her nerde olurlarsa olsunlar Allah'ı anarlar ve göklerin ve yerin halkiyetini düşünüp anlamaya çalışırlar. Rabbimiz sen bunları anlamsız halk etmedin, sen noksan sıfatlardan münezzehsin, bizi nûrunla aydınlat, sıkıntılardan korusun, derler."

Âyette belirtildiği gibi, tefekkür içinde olan kimse, varlığın yaratılışını anlamak ve varlıktaki hikmetlere erişmek için hikmetsel düşünür.

Tefekkür ehli olan, tezekkür makamına erişecektir.

Tezekkür; tezekkür makamına eren kişi hakikatlere ulaşmıştır. Hakikatler gönlünde yer etmiştir. O hal üzere bu âleme bakar ve o hal üzere yaşar ve hiç hatırından çıkarmaz.

Tezekkür ehli, Allah'ın zikrine erişmiş kişidir, her an zikrullah şuuruyla yaşar.

Tezekkür ehli unutmaz, unutsa bile gönlü ona hemen hatırlatır.

Tezekkür ehli olan, müdebbiri şura erişir.

Müdebbir; idare eden, yöneten, düzenleyen, ardında olan demektir.

Ulaşılan hakikatler varlığı var edenin hakikatleridir.

Her varlığın ardında o varlığı düzenleyen, yöneten vardır.

İşte her an O'nu görmek, yani varlığın ardındakini görme şuuruyla yaşamak, müdebbir boyutudur.

Kişi her zaman müdebbir şuhudunda yaşar.

Yani her zaman bilir ki varlığı tutan, varlığın özü, O'dur.

Bir talebe telaffuzdan, tedebbüre, tedebbürden, tefekküre, tefekkürden tezekküre, tezekkürden müdebbire ulaşırsa o talebe mü'min olur.

Mü'min olanın kâlbî Nebî kâlbîdir.

Yani hakikatleri almaya münasip olan kâlbîdir.

Nebî kâlbî ehilleri, hakikatleri varlığın özünden alırlar.

Onların kâlbî, Allah'ın nebîlik boyutuna bağlıdır.

Allah kendine ait haberleri ilim ile sunar.

İlim: Varlığın kendinde olan, varlığın var oluş sisteminin satır satır yazılı olan ilâhî yazılımin işaretleridir.

Varoluş için ilim şarttır, varoluşunu anlamak içinde o ilimle buluşmak şarttır.

Bunu çok iyi bilen Hazreti Muhammed, düzenlediği ezanda, günde 20 defa “Eşhedü” kelimesini duyurarak, insanlara şahit olmalarının yolunun ilim olduğuna işaret etmiştir.

İlim kişiyi şahit olmaya götürür.

Şahit olmak, varlığın özünde olan işaretlerle mümkündür, bu işaretlere âyetler denir.

Kur’ân’ da buna çok güzel vurgu vardır.

İsrâ Sûresi 36: “Ve lâ takfu mâ leyse leke bihî ilm.”

Meâli: “Bir ilim ifade etmeyen şeylerin ardına düşmeyin.”

İşte kâlbini, varlığın hakikatlerine ilmi olarak döndüren kişi de Nebî kâlb oluşur.

Nebî-i kâlb erişenler, ilimden gelen hakikatleri bir bir duyarlar, keşifler yaparlar.

Nebî-i kâlb, nebattan gelen bilgilere açık olan kâlbdir.

Onların kâlbleri Allah’a bağlıdır.

Onların kâlbî; kaygılardan, çıkarlardan, egodan arınmıştır.

Onların heyecanı, Allah’ın hakikatlerine erişmektir.

Nebî-i kâlb ehilleri, tefekkür-i kâlb ehilleridir.

Tefekkür-i kâlb ehilleri, ilme dayalı derin düşünceler içinde olup, keşifler yaparlar, fikir üretirler, eşyanın hikmetlerine erişirler.

İşte Nebî-i kâlb olan kimse, her an tefekkür içindedir, gönünü varlığın hakikatlerine döndürmüştür, varlığın hakikatlerinden gelen bilgilere erişmiştir.

NİFÂK-I KÂLB

Nifâk-ı kâlb; nifâk içinde olan, ikilik çıkararak, bozgunculuk yapan, arabozan, ayıran, içi başka dışı başka olan, riya içinde olan kâlb. Tevbe Sûresi 77

Tevbe Sûresi 77:

فَأَعْتَبَهُمْ نِفَاقًا فِي قُلُوبِهِمْ إِلَى يَوْمِ يَلْقَوْنَهُ بِمَا أَخْلَفُوا
اللَّهَ مَا وَعَدُوهُ وَبِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ

“Fe akâbehum nifâkan fî kulûbihim ilâ yevmi yelkavnehu bi mâ ahlefullâhe mâ vaadûhu ve bi mâ kânû yekzibûn.”

Fe akâbe hum	: Böylece, tehlike, zorluk, sıkıntı, onlar,
Nifâk	: Nifâk, ikilik çıkararak, bozgunculuk yapan, münafık,
Fî kulûbi-him	: Onların kâlblerinde, anlayışlarında, idrâklerinde,
İla yevmi yelkavne hu	: Gün, vakit, o zaman, dökmek, atmak, o hale girmek, o,
Bima ahlefu Allah	: Sebebi, muhalefet, bende varım demek, karşı olma, Allah,
Mâ vaadû-hu	: Değil, şey, ne, söz, o,
Ve bi ma kanû yekzibûne	: Sebebiyle, oldu, yalanlarda kalmaları,

Meâli: “Böylece onların kâlblerinde ikilikte kalmalarından dolayı sıkıntılar vardır. Allah’ın varlığının yanında kendilerine varlık isnat etmeleri sebebiyle, her zaman o halde kalırlar. O sözlerine uymazlar ve yalanlarda kalanlardan olurlar.”

Nifâk: İkilikte kalmak, ikiyüzlü, ara bozuculuk, ara açılmak, iki yuvalı, içi başka dışı başka, hep ikilik üzere olan, Allah ile arasına kendi varlığını koymak demektir.

Nifâk kelimesin aslı tarla faresinden alınmıştır.

Tarla faresinin yaptığı yuva ile benzetilmiştir.

Tarla faresi iki yuva yapar, biri yüzeye yakındır, biri daha derindedir.

İkilikte kalmanın adı nifâktır.

Toplumda “aramıza nifâk sokma” sözü “aramızı bozma, aramızı açma, aramıza ikilik sokma” demektir.

Âyette “onların kâlblerinde ikilikte kalmalarından dolayı sıkıntılar vardır” belirtildiği gibi, nifâk-ı kâlbe sahip olanlar “Allah ayrı ben ayrı” zannıyla hareket ederler ve onlar gerçek huzura erişemezler, kâlblerinden sıkıntı eksik olmaz.

Nifâk haline düşenler, münafıklık içinde olurlar.

Münafıklık, ikiyezlülüktür, içi başka dışı başka olmaktır.

Münafıklık, kâlbinde benlik hastalığı olmaktır.

Enfâl Sûresi 49: “İz yekûlul munâfîkûne vellezîne fî kulûbihim maradun garra hâulâi dînuhum ve men yetevekkel alâl-lâhi fe innallâhe azîzun hakîm.”

Meâli: “İkiyüzlüler ve kâlblerinde benlik hastalığı olanlar işte böyle söylerler. Onların din diye bildikleri onları aldatır. Kim tüm varlığıyla Allah’a teslim olursa, böylece o, tüm değerlerin yüce sahibi, tüm varlığa tecellileriyle hâkim olanın Allah olduğunu bilir.”

Münafık kimse, kendini inanmış gösterir, dilinde Allah kelimesini eksik etmez, ama yaşantısı nifâk içindedir, ikiyezlülük içindedir.

Bazı insanlar vardır öyle şeyler konuşurlar ki Allah hakkında çok bilgili gibidirler, dilinden hep Allah kelimesi dökülür durur, yeryüzünde bir çalışma içinde, bir gayret içinde güya her yerde din anlatıyordu, Allah’ı anlatıyordu, gibi görünürler

Okudukları kitaplar çoktur, hemen şu kitapta böyle yazıyor, bu kitapta böyle yazıyor derler.

Hadis külliyyatını, Resûl Nebî kıssalarını ezbere biliyorlardır, kıssalarıyla, fetvalarıyla, anlattıklarıyla hep ahkâm kesiyorlardır:

Kendilerini dindar gibi gösterirler, ama kâlbleri nifâk-ı kâlbdir.

Bakara Sûresi: 204-205-206

204: "Ve minen nâsi men yucibuke kavluhu fil hayâtid dünyâ ve yuşhidullâhe alâ mâ fi kâlbihî ve huve eleddul hısâm."

205: "Ve izâ tevellâ seâ fil ardı li yufside fihâ ve yuhlikel harse ven nesl vallâhu lâ yuhıbbul fesâd."

206: "Ve izâ kîle lehuttekillâhe ehazethul izzetu bil ismi fe hasbuhu cehennem ve le bisel mihâd."

Meâli:

204: "İnsanlardan bazıları dünya hayatı hakkında öyle sözler söylerler ki, sen hayret edersin. Kâlblerinde olan şeyler hakkında Allah'ı biliyor sanırsın. İşte o yaman bir rakiptir."

205: "O kimse yeryüzünde bir çalışma, bir gayret içinde döner durur. Fakat o kimse orada ikilik, bozgunculuk içinde ve gönüllere sunulacak hakikatlerin bilgilerini ve gelecek nesilleri helak etme içindedir. İkilik, bozgunculuk içinde olanlarda Allah sevgisi yoktur."

206: "Ona fenalardan sakın, Allah'a ortak koşma dendiği zaman, hemen yüceliğe, üstünlüğe, vebale sarılır ve onun hali cehaletin cehennemidir ve bulunduğu hal ne kötüdür."

İşte Kur'ân'da münafıklığın alameti sunulur.

Münafık olana Kur'ân yaman rakip der.

Yaman rakipten maksat münafık olandır.

Ve âyette bildiriliyor ki:

Kişinin anlattıklarına değil, yaşantısına bakın.

Dili başka hali başka olana aldanmayın.

Yaşantısında bozgunculuk, fitnelik, ikilik, zarar verme varsa sakın bunlara aldanmayın.

Böyle kimselerde Allah sevgisi yoktur.

"Dilinden Allah kelimesini düşürmez ama kâlbinde asla Allah sevgisi yoktur."

Zaten Allah sevgisi olan yaşantısında zerre kadar kötülük içinde olmaz, nifâk içinde, fesatlık, hasetlik, ikilik içinde olmaz.

Yaşantısında hiçbir varlığa zarar vermek yoktur.

İnsanları inançlarına göre ayırmaz, insanlara bu böyle şu böyle demez.

İnsanların inançlarıyla asla alay etmez.

İşte bize söylenen en can alıcı hakikat;

Kişilerin söylediklerine değil, yaşantısına bakılmalıdır.

Dil ile söylemek değil, yaşantıda Salih insan olduğunu gösterebilmektir.

Kur'ân'da onlarca yerde Salih amel geçer.

Eğer bir insan, hep ibadet içinde gibi görünür, hep dilinde Allah vardır, ama birilerinin ardından konuşur, birilerini küçük görür, ayrımcılık üzeredir, kâlbinde nifâk, ikilik, ara bozuculuk varsa işte bu durum nifâk-ı kâlbdir.

İşte bu münafıklıktır.

Kur'ân'da "bunlara asla aldanmayın" diye bildirilir.

Nifâktan kurtulmanın yolu infak etmektir.

İnfak, ihtiyaç fazlasını dağıtmak diye bilinir.

Peki, doğru mudur?

İnfak diyerek, din adına birilerinden para, mal istemek doğru mudur?

Kur'ân'da infak nasıl anlatılır?

Bakara Sûresi 219: "Yeselûne ke mâzâ yunfikûn kul el afv."

Meâli: "Sana infakın nasıl olacağını sorarlar. De ki: O bir bağışlamadır."

Kur'an'da görüyoruz ki; infak bir bağışlamadır.

Arapça, afv kelimesinin karşılığı bağışlamadır.

Peki, burada kendimize sormalıyız; bağışlanacak olan nedir?

Neden infakı hep malını, parayı bağışla diye anlatmışlardır.

Bağışlanacak olan şey nedir?

İnsan, kendi varlığının sahibini bilip, varlığını sahibine bağışlamanın adı infak etmektir.

İnfakın zıddı nifâktır.

Nifâk içinde olmakta münafıklıktır.

İnfak; varlığından geçmek, varlığını bağışlamak yani varlığının sahibinin Allah olduğunu bilip sahibine teslim etmektir

Buradan anlıyoruz ki, varlığının sahibini bilip tam teslimiyet içinde olmanın adı infaktır.

Yani varlığını tastamam Allah'a bağışlamanın adı infaktır.

İşte, anlıyoruz ki İnfak, varlığını sahibine bağışlamaktır.

Nifâk da, varlığını Allah ile arana koymak, ben de varım demektir.

Bağışlamış gibi görünüp kendi içinde kendine varlık isnat etmenin hâli de nifâktır. Bu halde yaşamanın adı da münafıklıktır.

Çünkü infak içinde olan bilir ki, tüm varlığın sahibi Allah'tır.

Yani kendi varlığının sahibini bilip Allah'a tam teslimiyet içinde olan tüm varlığın da sahibinin Allah olduğunu bilir.

Ve asla kendine varlık isnat etmez, benlik, ego, gurur, ki-bir içinde yaşamaz. İkilik içinde yaşamaz, iki yüzlülük yapmaz,

İşte, nifâk-ı kâlb, kâlbinde kendine benlik nispet etmek, Allah'ın ulviyetinin yanında ben de varım deme gafletidir.

Nifâk içinde olanlar toplumda ikilik, ayrımcılık meydana getirirler, toplumu bölerler, toplumda bozgunculuğa yol açarlar.

Her insan, duygu ve düşüncelerini gözden geçirmeli, duygu ve düşüncelerinde nifâklık var mı yok mu anlamaya çalışmalıdır.

KÂTA KÂLB

Kâta kâlb; ayıran, koparan, zarar veren, kesen, öldüren, kıran, parçalayan, bütünlüğü bozan kâlb, uzaklaşan. Tevbe Sûresi 110

Tevbe Sûresi 110:

لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً فِي قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَنْ
تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

“Lâ yezâlu bunyânuhumullezî benev rîbeten fî kulûbihim illâ en tekattaa kulûbuhum vallâhu alîmun hakîm.”

Lâ yezâl bunyan	: Yok, kaybolmaz, ortadan kalkmaz, yapı, durum, esas,
Hum ellezi	: Onlar, o kimseler,
Benev ribeten	: Bina, vücûd, oluşturma, var olmak, inşa, şüphe,
Fi kulûbi-him	: Onların kâlblerinde, idrâk, anlayış, duyguları,
İllâ en tekattaa	: Ancak, sadece, kırmak, parçalanmak, bütünlüğü bozma,
Kulûbu-hum	: Onların kâlbleri, idrâk, anlayış, duyguları,
Ve Allâh alîm hakîm	: Allah, ilmin sahibi, ilmiyle var eden, hâkim olan,

Meâli: “Onların kâlblerinde şüpheleri var oldukça, onların durumları ortadan kalkmaz. Onların kâlblerinde sadece bütünlüğü bozmak vardır. Allah tüm varlığa ilmiyle hâkim olandır.”

Kâta, kutile, kâtale, kâtil, aynı kökten gelen kelimelerdir.

Kâta; kesmek, koparmak, ikiye bölmek, kırmak, yazık etmek, bütünlükten kopmak anlamlarına gelir.

Kâtil kelimesi de buradan gelir.

Kâta kâlb sahipleri, bütünlüğü hissedemezler, ayrımcılık içinde kalırlar.

Nifâk-ı kâlb sahipleri, aynı zamanda kata kâlb sahipleridir.

İşte Kur'ân'ın muhteşem bir şekilde belirttiği gibi:

Her türlü ayrımcılık içinde olmak...

Her türlü bölücülük içinde olmak...

Kendini büyük görüp, başkalarını hor görmek...

Varlığın eşya boyutunu görüp, özünü görememek...

Çevresine zarar vermek...

Bozmak, parçalamak...

İnsanları kışkırtmak...

Kavgalar çıkarmak...

Birliği bozmaya çalışmak...

Hep kâta kâlb durumudur.

Âyette “Onların kâlblerinde sadece bütünlüğü bozmak vardır” belirtildiği gibi,

her kimin anlayışlarında, duygu ve düşüncelerinde birliği bozmak varsa, birliği görememek varsa, o kimseler kata kâlbe sahiptirler.

Kâta kâlb halinde olanların duyguları, düşünceleri hep ikilik çıkarmak üzeredir.

Onların anlayışları, kavga, savaş, huzursuzluk meydana getirmekle sarılıdır.

Tevbe Sûresi 29: “Kâtele ellezîne lâ yuminûne bi Allâh.”

Birçok müellif burada geçen “kâtele” kelimesini; savaşın, öldürün diye meâl ediyor.

Oysa Arapçada savaş “حرب - harb” kelimesidir.

Kâta kelimesinden gelen kâtele kelimesini, çoğu müellif öldürmek, savaş diye çeviriyor.

Bu çevrime sığınan çoğu yorumcu; “Allah'a iman etmeyenleri, dinden dönenleri, namaz kılmayanları, ibadetlere uymayanları öldürün” diye yorum yaparlar.

“Kâtele ellezîne lâ yuminûne bi Allah” âyetini “Allah’a iman etmeyenleri öldürün ya da savaşın” diye meâl ettiler ve bu meâl sığındılar.

Allah’a iman etmeyen, namaz kılmayan, dinden dönen, ibadetlere uymayan kâfirdir ve öldürülmesi gerekir diye yorum yaparlar.

Peki, gerçek böyle midir, çevrim böyle mi olmalıdır?

Meâlde Sûresi 32, âyette: “Bir insanı öldüren tüm insanları öldürmüş gibidir” diye bildirilirken...

İsrâ Sûresi 33. âyette: “Öldürmeyin, Allah öldürmeyi yasakladı” diye bildirilirken, nasıl olur da başka bir ayette “Allah’a iman etmeyenleri öldürün ya da savaşın” diye meâl edilir.

Kur’ân’da âyetler asla birbirleriyle çelişmez, bu hakikate göre baktığımızda, meâllerdeki çevrimlerde gerçek anlamların yansıtılmadığını görebiliriz.

Kâta kelimesi; kesmek, koparmak, ikiye bölmek, kırmak, yazık etmek, bütünlükten kopmak, uzaklaşmak gibi anlamlara geliyorsa, çevrim şöyle olursa, Kur’ân edebine uygun düşecektir.

Tevbe Sûresi 29: “Kâtele ellezîne lâ yuminûne bi Allâh.”

Meâli 1: “Allah’a iman etmeyen kimseler kendilerine yazık edenlerdir.”

Meâli 2: “Allah’a iman etmeyen kimseler, ikiliğe düşenlerdir.”

Meâli 3: “Allah’a iman etmeyen kimseler, hakikatlerden kopanlardır.”

Meâli 4: “Allah’a iman etmeyen kimseler, birlik şuurundan uzaklaşanlardır.”

İşte kâta kalb; hakikatlerden kopmak, Tevhîd şuurundan uzaklaşmak, kendine yazık etmek, ikilikte kalmak demektir.

Buradaki âyette ayrıca “rîbete kulûb” geçer.

Şüpheler içinde olan kâlb demektir.

Buradaki şüphe olumlu anlamda yani bir arayış anlamında değil, reddetme duygusu anlamında geçer.

Yani birliği görebilme değil, ikilikte kalma duygusuna işaret eder.

SARAF-A KÂLB

Saraf, sarf kâlb; sarf eden, israf eden, harcayan, döndüren, başka tarafa yönelten, kendi çıkarına dönen, hakikate yönelen, Tevbe Sûresi 127

Tevbe Sûresi 127:

وَإِذَا مَا أَنْزَلَتْ سُورَةً نَّظَرَ بَعْضُهُمْ إِلَى
بَعْضٍ هَلْ يَرَاكُمْ مِنْ أَحَدٍ ثُمَّ انصَرَفُوا
صَرَفَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ

“Ve îzâ mâ unzilet sûretun nazara baduhum ilâ badin hel yerâkum min ehadin summe insarafû sarafallâhu kulûbehum bi ennehum kavmun lâ yefkahûn.”

Ve iza ma unzilet	: Sunulduğunda, indirildi, sunuldu,
Sûret	: Şekil, sûret, görünüş, nüsha, işaret,
Nazara	: Baktı, bakar,
Badu-hum ila badin	: Onların bazıları, bazısına, birbirlerine,
Hel yerâ-kum	: Görüyor musun, anlıyor musun, siz,
Min ehadin	: Birliği, sizden biriniz,
Summe insarafû	: Sonra, döndüler, kaçmak, harcamak, gitmek,
Sarafa Allah	: Çevirdi, değişme, yöneltme, Allah,
Kulûb hum	: Kâlbleri, idrâkleri, onlar,
Bi enne-hum	: Olmaları sebebiyle, onlar,
Kavmun lâ yefkahûne	: Kavim, topluluk, yok, anlama, idrâk etmek,

Meâli: Ve onlara hakikatlerin işaretlerinden bir şey sunulduğu zaman, “sizden biriniz bu anlatılanları anlıyor mu?” der gibi birbirlerine bakarlar. Sonra kendi bildiklerine dönüp giderler. Doğrusu onlar idrâk etmeyen kimseler olduklarından dolayı, onlar kâlblerini Allah’tan çevirmişlerdir.

Sarafa; yönelmek, dönmek, harcamak, kaçmak, kendi bildiğine sığınmak, yönünü değiştirmek anlamlarına gelir.

Allah’ı anlamaktan uzak olanlar, hep kendi bildiklerine yönelirler, kendi inandığı ilâhlara sığınır.

Âyette belirtildiği gibi, “kavmun lâ yefkahûne” idrâkten anlamaktan uzak olan kimseler, kendi inançlarından kurtulamadıkları için, hakikatleri düşünmeye gönülleri kapalıdır.

Sarraf kelimesi de buradan gelir.

Sarraf; sarf eden, harcayan, eksilten ve ya çoğaltan, kuyumcu, bir kimseyi yolundan ve işinden ayırıp başka tarafa yönelten, men eden anlamlarına gelir.

“İnsarafû sarafallâhu kulûbehum” âyette geçen, “onlar kâlblerini Allah’tan çevirdiler, yönlerini kendi ilâh edindiklerine döndürdüler” mesajı çok iyi düşünülmelidir.

Kendi edindikleri ilâhlara sarılanlar “İllâ Allah” hakikatine eremezler.

İlâhlık boyutu, kendi çıkarı için sığınılan yer demektir.

Allah’ı bırakıp başka şeyleri yüce görmeye kalkarsak ilâhlar var ederiz.

İlâhlar edinenler, kibirlilik içinde kendi edindikleri ilâhlara yücelik verirler.

İnsan neyi ilâh ediniyor düşünülmelidir.

Bu dünyalık bir şey de olabilir, kendi inançları da olabilir, hevâsına göre inandığı tanrı da olabilir, makam, şan, şöret de olabilir.

Kişi Allah’a mı sığınyor, yücelik verdiği bir şeye mi sığınyor, bunu düşünüp anlamalıdır.

Kişinin yücelik vererek sığındığı şeyler, kişinin kibirlenmesine yol açar.

İşte, Hazreti Muhammed yaşadığı dönemde insanların edindikleri ilâhları onlara anlatmaya çalıştı.

Ama onlar, sunulan bilgileri reddedip, kendi inançlarına yöneldiler.

“Sonra kendi bildiklerine dönüp giderler” âyette bildirildiği gibi, kendi bildiklerine kayıtlı kimseler, farklı bilgilere kapalıdır.

Kendi inançlarına bağlı kimseler, kendi inançlarını diğer inançlardan üstün görürler.

Onlara ne anlatılırsa anlatılsın, anlamak için sorgulamazlar, kendi inançlarına yönelirler.

Hevâsını tanrı edinen kimse, hevâsına yönelecektir, oraya meyledecektir.

Onun inancı, ibadeti kendi var ettiği tanrıya yönelik olacaktır.

Furkân Sûresi 43: “E raeyte menittehaze ilâhehu hevâh.”

Meâli: “Hevâsını Tanrı edineni gördün mü?”

Kişi, kendi var ettiği tanrıyı yok etmelidir.

Kişi, onu var eden Tanrı’yı tanımalıdır.

Kişi onu var edeni tanımadığı müddetçe, kendi var ettiği ilâha tapınacaktır, hep ona meyledecektir.

Onun için Kur’ân, atalardan gelen hiç şahit olmadığımız bir tanrı inancına değil, kendi bedenimizde ve her varlıkta her an tecelli eden o ilâhî kudrete şahit olmamızı öğütler.

Yönümüz kendimizde ve her varlığın özünde olan ilâhî kudrete olmalıdır.

Sarrafa kâlbî, iki cihetten düşünebiliriz.

Aklını, düşünceleri, Allah yolunda sarf eden, gönlünü Allah’a döndüren, her an O’na yönelik bir duyguyla yaşayan kâlb.

Ya da aklını, düşünceleri, bâtlı yolda, kibir yolunda sarf eden, aklını boş şeylerle oyalayan, aklını, düşüncelerini kötülüğe, fitneliğe fesatlığa yönlendiren kâlb.

ŞEDİD-İ KÂLB

Şedid-i kâlb; sıkı, gerilme, sert, sıkı, titreme, heyecanlı, şidet içinde olan kâlb, güçlü kuvvetli kâlb. Yûnus Sûresi 88

Yûnus Sûresi 88:

وَقَالَ مُوسَى رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَأَهُ زِينَةً
وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا رَبَّنَا لِيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِكَ
رَبَّنَا اطْمِسْ عَلَى أَمْوَالِهِمْ وَاشْدُدْ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَلَا
يُؤْمِنُوا حَتَّى يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ

“Ve kâle mûsâ rabbenâ inneke âteyte firavne ve melâhu zîneten ve emvâlen fil hayâtid dunyâ rabbenâ li yudillû an sebîlik rabbenatmis alâ emvâlihîm veşduğ alâ kulûbihîm fe lâ yuminû hattâ yerevul azâbel elîm.”

Ve kâle Mûsâ Rabbe na	: Dedi, Mûsâ, Rabbimiz,
İnne-ke ateyte	: Muhakkak sen, verdin, sundun,
Firavne ve melâ-hu	: Firavun ve onun ileri gelenleri,
Zineten ve emval	: Süs, ziynet, sıfat ve mallar, değerler,
Fi el hayat el dünya	: Dünya hayatında, yaşamlarında,
Rabbe nâ	: Rabbimiz,
Li yudillu an sebîl ke	: Sapma, hakikatlerden sapma, senin yolundan,
Rabbena atmis	: Rabbimiz, yok et, silmek, mahvetmek, yüce görmek,
Ala emval him	: İçinde, üzerinde, mallarının, onlar,
Ve uşduğ	: Gerilme, şiddet, titreme, sıkışma,

Ala kulûbi him	: Kâlbler, idrâkler, anlayışlar, onlar,
Fe la yuminû	: Böylece, artık yok, iman, mü'min, emin olan,
Hattâ yerevu	: Hatta, bile, görseler bile,
El azap el elim	: Azap, sıkıntı, azap, elim, acı,

Meâli: “Mûsâ dedi ki: Rabbimiz! Muhakkak ki sen her şeyi verensin. Firavun ve onun ileri gelenleri yaşamlarında ziynetler ve mallar edindiler. Rabbimiz! Onlar senin yolunun hakikatlerinden saptılar. Rabbimiz! Onlar mallarının içinde kendilerini mahvettiler ve onların kâlblerinde hakikatler için bir titreme de olmadı. Hatta onlar acı sıkıntılar görseler bile inanmadılar.”

Şedid; şiddetli, güçlü, kuvvetli, kudretli demektir.

Her iki cihetten de bakılabilir.

Mü'minler güçlü bir imana sahiptirler.

Kibir içinde olanlar da kendi kibirlerine güçlü bir şekilde bağlanmışlardır.

Âyette “onların kâlblerinde hakikatler için bir titreme de olmadı” belirtilen ise, kâlblerinde hakikatleri anladıkça oluşan güçlü bir titreyiş, kendine geliş işaret edilmektedir.

Allah kudret sahibidir, her yerden gücünü kudretini gösterir.

Bunu anlayanların kâlbleri bu kudretin hissiyatıyla atacaktır.

“Ve Allah alâ kulli şeyin kadir- Allah bütün her şeydeki kudrettir” Bakara Sûresi 284- Maide Sûresi 17-19-40

Mâide Sûresi 120: “Lillâhi mulkus semâvâti vel ardı ve mâ fihin ve huve alâ kulli şeyin kadîr.”

Li Allahi mulku	: Allah, mülkü, sahip, hükümdar, idare eden,
El semâvât ve el ardı	: Gökler, ulvi Âlem, arz, yeryüzü, yer,
Ve mâ fi-hinne	: Şey, değil, ne, içinde, onda, orada,

Ve huve ala kull şey : O, bütün her şeydeki kudret, kadir

Meâli: “Göklerde ve yerde ve onlardaki her şeyin sahibi Allah'tır ve O bütün her şeydeki kudrettir.”

Allah'ın hakikatlerini anlayan kâlb, heyecanla atacaktır, bir titreyiş içinde olacaktır ve o titreyiş nice kapılar açacaktır.

Toplumda kendini güçlü zannedip bir kibir içine düşen kimse, Allah'ı anlamaktan uzaklaşacaktır.

“Firavun ve onun ileri gelenleri yaşamlarında ziynetler ve mallar edindiler. Rabbimiz! Onlar senin yolunun hakikatlerinden saptılar. Rabbimiz! Onlar mallarının içinde kendilerini mahvettiler” âyette belirtildiği gibi, firavun kendini malıyla mülküyle güçlü gördü ve kibir içinde yaşadı.

Kibir içine düşen, kendini yüce güçlü gören hakikatlerden sapacaktır.

Eğer bir kişide firavuni duygu ve düşünceler varsa o kişi;

Hep bir gurur içinde, kibir içindedir.

Kendini büyük görür, başkalarını hor görür.

İnsanların ardından konuşur, onları kötüler.

Hep ikilik içindedir, alay etme içindedir.

Zarar vericidir, yakıp yıkıcıdır.

İnsanları cemaatlere göre ayırır, konuştuğu zaman insanların inançlarını eleştirir.

Hep kendi saltanatı peşindedir, makam, şan, şöhret, isim peşindedir.

İşte öyle kimselerin kâlbî hakikatler yönünden bir hissiyatta bir titreyiş içinde olmaz.

Kibre bulaşmış akıl, hakikatleri düşünmekten uzak olacaktır.

Gördüğü varlığı anlamaya çalışmayacaktır.

Varlığa ve herkese kendi çıkarı için bakacaktır, kendi çıkarı için yaklaşacaktır.

Kendini üstün görecektir, başkasına hor bakacaktır.

İşte kibre bulaşmış akıl, kâlbî cihetle Allah hissiyatında olmayacaktır, ilâhî heyecandan, ilâhî titreşimden uzak olacaktır.

Temiz, saf, arınmış akıl ise; her inceliği düşünecek kadar korkusuzdur, güçlüdür.

Onun gönül hakikatler yolunda koşacaktır.

Onun önünde artık hiç bir engel yoktur.

İşte o akıl, kâlbî dönüşecektir, kâlbî sahibi olan Allah ile birleşecektir.

Allah'ın kâlbî ile birleşen kâlbî, heyecanla atacaktır, güçlü bir titreşim içinde olacaktır.

İşte şedid-i kâlbî ehillerinin gönülleri, Allah hissiyatı içinde dalgalanır, güçlü dalgalarla nice hakikatlere erişir.

İşte, şedid-i kâlbî ehilleri, Allah'a daha şiddetli yani daha güçlü bağlıdır.

Onlar Allah'tan emindirler, her varlıkta onun âyetlerini-işaretlerini görürler.

Onlar şahitlik makamına erişmiş, gönülleri nûrlanmıştır.

Onlar varlığı halk edenin seyri içindedirler.

Çünkü onlar İnsan makamına erişmişlerdir.

İnsan Sûresi 28: "Nahnu halaknâhum ve şedednâ esrehum ve izâ şî'nâ beddelnâ emsâlehum tebdîlâ."

Meâli: "Onlar, Bizim halk etmemizi anlayanlardır ve onlar bize daha güçlü bağlıdır. Bizi ve değerlerimizi anlamak için istekli olanlar ve onlara eşlik edenler, bir değişim içinde olurlar."

Görüldüğü gibi bu âyette de geçen "şedid-şedid" güçlü bir bağlılığa işaret eder.

İmanlarında güçlü olanlar, şedid-i kâlbî ehilleridir.

İmanı güçlü olanın, sevgisi, aşkı güçlü olacaktır.

Aşkı güçlü olanın, hakikatleri anlaması güçlü olacaktır.

Âdiyât Sûresi 8: "Ve innehu li hubbil hayri le şedîd."

- Ve inne hu** : Şüphesiz, doğrusu, o,
Li hubbi : Aşk içinde, sevgi, muhabbet,
El hayri : Mal, varlık, hayırlı olan, iyi olan, iyilik,
hayra ait,
Le şedid : Elbette, daha fazla, güçlü, şiddetli,

Meâli: “Şüphesiz o, iyi hallerle bir aşk içinde hareket ettiğinde, elbette hakikatleri güçlü bir şekilde anlayacaktır.”

İşte, şedid-i kâlb sahipleri; imanlarında, teslimiyetlerinde, tevekküllerinde, aşklarında, sevgilerinde, saygılarında güçlü duygulara sahip olanlardır.

Onlar, ilâhî kudrete teslim olmuşlardır ve onların kâlbleri her an ilâhî kudretin gücüyle hareket eder.

MÜCRİM-İ KÂLB

Mücrim-i kâlb; günahlarda, benlikte, suçlarda, koparan, uzaklaşan, kesen, Hakk'tan uzaklaşan, fenalarda olan kâlb. Şuarâ Sûresi 200- Hicr Sûresi 12

Şuarâ Sûresi 200:

كَذَلِكَ سَلَكْنَاهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ

Kezâlike seleknâhu fî kulûbil mucrimîn

Kezalike selakna hu : İşte böyle, sunduk, onu, hakikatleri,
Fi kulûbi : Kâlblerine, idrâklerine,
El mucrimîne : Günahkâr, fenalarda olanlar,
koparmak, uzaklaşmak,

Meâli: “Fenalarda olanların idrâklerine de işte böylece onu sunduk.”

Hicr Sûresi 12:

كَذَلِكَ نَسْلُكُهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ

Kezâlike neslukuhu fî kulûbil mucrimîn

Kezâlike nesluku hu : İşte böyle, gitmek, girmek, durum,
sokmak, o,
Fi kulûbi : Kâlblerinin içine, idrâklerinde,
El mucrimîne : suçlular, koparmak, fenalarda kalan,
günahkâr,

Meâli: “Fenalarda kalanların kâlblerinde, işte hep böyle haller vardır.”

Mücrim, cürm kelimesinden gelir.

Cürm; kesmek, koparmak, uzaklaşmak, dağıtmak, düşmek, hata yapmak, suç işlemek, Hakk'tan uzaklaşmak, günaha düşmek demektir.

Günah, cünah kelimesinden gelir.
Cünah, cenah birbirine bağlı kelimelerdir.
Cenah; kanat, her yer, her taraf, görünen her kısım demektir.
Her yerin sahibi Allah'tır.
Her yerde tecellileri ile kendini zâhir eyleyen Allah'tır.
İşte baktığımız her yere, her yerin sahibi, her yerden görü-
nen Allah'tır şuuruyla bakmamız gerekir.
Varlığın yaratıcısını tecellileriyle varlıkta görmemiz gerekiyor.
Ve bu şuurdan asla kopmamamız gerekiyor.
Bu şuurdan düştüğümüz an günaha düştük demektir.
Lakin bu düşmeyi de kıymet bilip, daha güçlü teslimiyet ve
tevekküle geçmeliyiz.
Günah, düşmektir.
Tohumun toprağa düşmesi gibi.
Hiç tohum toprağa düşmeden filiz verebilir mi?
Hiç filiz çıkmadan, ağaç oluşabilir mi?
Günah düşmektir, tövbeye düşmektir, pişmanlığa düşmektir.
Hiç düşmeden, yanmadan, pişmeden, şekillenmek olabilir mi?
Yemek bile, ateşe düşmeden, pişmeden, yanmadan lezzete
dönmez.
Günah dediğin, düşmektir, yanmaktır, pişmektir, gözyaşı
dökmek, temizlenmektir.
Düştüğün günahın kıymetini bil, eğer bilersen o günah seni
insan edecektir.
Günah, hata demektir, hatasız insan olur mu?
Hata yapmadan gerçek bulunur mu?
Hatasını anlayan kimseye açılır yollar.
Hatasını anlayan kimseye gelir lütûflar.
Günah pişmanlığa giden yoldur.
Pişmanlık, içindeki sevginin dalgalanmasıdır, sevginin ken-
dini hissettirmesidir.
Pişman olan tövbe kapısına gelir, tövbe eden mağfiret bulur.

“Sen günahkârsın” diyenlere alınmamak gerekir.

“Ben günahkârım” deyip, pişmanlık içine düşen kimseye kapılar açılacaktır.

Düştüğü günahtan pişman olmayan kimse zalimliğe gidecektir.

Pişman olan kişi, Hakk'ın mağfiretine eğilen, boyun eğen kişidir.

Günah eğilmek demektir, hiç eğilmeden doğrulmak olabilir mi?

Günah kirlenmek demektir, hiç kirlenmeden yıkanmak olabilir mi?

Bakara Sûresi 222: “Muhakkak ki yaptıkları hataları anlayıp dönenler, Allah sevgisine ulaşırlar ve kendilerini hakikatlerle temizleyenler bir sevgi içinde olurlar.”

Kişi kendini günahkârım deyip boğmamalı.

Günah işledim diye, karamsar olmamalı, umutsuz olmamalı.

Ne kadar günahımız olursa olsun, Allah'tan ümit kesmemeliyiz.

Günah, eğer bilirsek, mağfirete açılan bir kapıdır.

Günah, eğer bilirsek, Allah ile kucaklaşmaktır.

Günahsız insan olur mu? Olmaz elbette.

İnsan günah işlemeden yaşayabilir mi? Yaşayamaz elbette.

Günah, kişiyi kendine döndürür.

Günah, kişiye pişmanlık duygusunu getirir.

Önemli olan pişmanlık duygusunu hissetmektir.

Pişmanlık duygusu mağfirete açılan kapıdır.

Pişmanlık çok önemlidir.

Pişmanlık tövbe ettirir.

Tövbe, kişiyi Tevvab ile buluşturur.

Tevvab kişiye af kapılarını açtırır

Af kapılarının ardında, mağfiret deryası vardır.

Bu kapılar, hep günahkâra açılır, “ben günahkârım” diyene açılır, pişmanlık hissedene, tövbe edene açılır.

Günah kişinin kendini muhasebe ettirir, gönlü ile buluşturur, nice lütûflar getirir.

Günah, pişmanlık getirir, gözyaşı getirir, o gözyaşı temizlenmeyi getirir.

Günah kirlenmektir, kirlenmeyen hiç yıkanabilir mi?

İşte, mücrim-i kâlb; günaha düşen, Hakk şuurundan kopan, Tevhîd şuurundan uzaklaşan, hakikati bırakıp bâtıla giden demektir.

Her kim yaratıcısını unutup, bir benlik içine düşerse, Hakk ve hakikatten uzaklaşırsa, işte o mücrim-i kâlb durumuna düşmüştür.

Mücrim-i kâlb durumuna düşenler bunu anladıklarında, pişman olup, tövbe ettiklerinde onlara mağfiret kapıları açılır.

Ama kişi, düştüğü günahı göremeyip, bunu kabullenmişse, pişman olmuyorsa, ona da iblislik, şeytanlık kapısı açılır.

Kişinin, Allah’a karşı günahları vardır, kullara karşı günahları vardır.

Kişinin Allah’a karşı düştüğü günah, O’nun ulviyetinin yanında kendine varlık nisbet etmesi, O’nun ekberiyetinin yanında kendine yücelik vermesi ve kibre düşmesidir.

Kişinin, kullara karşı düştüğü günah ise; onların haklarını yemesi, onlara hor bakması, alay etmesi, küçük görmesi, dedikodu yapıp çekiştirmesi yani her türlü zulüm içinde olmasıdır.

Kişinin açık günahları vardır, gizli günahları vardır.

Açık günahları, zalimlik içinde olmasıdır.

Gizli günahları ise, aklındaki her türlü kötülüğe yol açacak duygu ve düşüncelerdir.

Kulun, Allah’a karşı ve kullara karşı düştüğü günahlardan temizlenmesi, pişmanlıkla tevbe etmesi ve ardından “Gafûr-Gaffar-Mağfiret” esmâsının açılımı ile mümkündür.

Kulun, kula karşı günahını, kul hatasını anlayıp döndüğünde affedilmesi, “Afüvv” esmâsının açılımıdır.

Her iki esmâ aslında tek esmâdır, her ikisi de Allah’ın kuluna lütûflarını hissettirerek, kulun bir daha günaha dönmesinin engellenmesidir.

“El Afüvv” esmâsı kulun affedilmesidir.

“El Gaffar” esmâsı ise mağfiret edilmesidir.

Arada ince bir durum vardır.

Kişi günahından döndüğünde affedilir.

Kişi, günahından döndüğünde ve bir daha o günaha ve diğer günahlara dönmediğinde ve kul varlıkta Allah’ın tecellilere şahit olduğunda, o kula mağfiret edilir.

Mağfirette lütûflar vardır, Allah’a ait olan sırlara ulaşmak ve makam makam yol almak vardır.

Kulun “İlm-i Ledün” üzere olabilmesi için o kula “Mağfiret” edilmesi gerekir.

Kişi, bir günah işleyip pişman olduğunda, Allah’a tövbe ettiğinde ve tövbesine uyduğunda affedilir.

Ama kişi, aklını ve gönlünü temizlemediği müddetçe, ona mağfiret kapısı açılmaz.

Mağfiret kapısı açılan kişi, Allah’ın makamlarında yol alır ve kişi birçok hakikatlere şahit olur.

Ve Allah’ın hakikatlerine şahit olan kişi, her makamda Allah’ın vechîni görür ve artık o kul mağfirete ermiştir.

Mağfirete eren kul, artık kirlenmez, günaha dönmez, kul hakkına girmek aklına bile gelmez.

İşte mağfiret: “Kirlenmeyecek olanı giyinmek” demektir.

Kul, Allah’ın lütûflarına öyle bir bağ kurmuştur ki, artık o bağ kopmaz.

Kulun affedilmesi, ona mağfiret edilmesi demek değildir.

Ama kula mağfiret edilmesi, artık onun bir daha aff edilme durumuna düşmemesidir.

Mağfirete eren kişi, Allah'ın varlıktaki tecellilerine şahit olmuştur.

Allah'ın fiiline, sıfatlarına, bedenleri tutan vücûduna şahit olmuştur.

Her nereye dönerse dönsün, Allah'ın yüzünden başka bir yüz görmez.

Şahit olmuştur ki, tüm varlık O'nun yüzüyle sarılıdır.

Bakara Sûresi 115: "Fe eynemâ tuvellû fe semme vechullâh."

Meâli: "Nereye dönerseniz dönün Allah'ın yüzü oradadır."

Mağfiret kapıları, şahitlik sırrıdır.

Allah'ın varlıktaki yüzünü gören, kendinden geçer, kendinden geçen artık günah nedir bilmez.

Hazret-i Musa'nın kavminden bir kimse otuz sene ibadet eder, bir bulut kendisini gölgeler. Bir gün bulut gelmez, güneşte kalır.

Annesine der ki: "Anne bulut bana bugün gölge yapmadı."

Annesi: "Bir günah işlemişsindir" der.

O kimse: "Hayır, günah işlemedim" der.

Annesi: "Göklere, çiçeklere, varlığa, kendine bakıp da yaratının azametini düşünmediysen, yaratanını tanımadıysan, her yerde onu görmediysen, bundan büyük günah olur mu?" der.

İşte mücrim-i kâlb durumundan kurtulmak, her yerde Hakk'a nazar edebilmek ve o şuurda yaşayabilmekle mümkün olacaktır.

Kişi ne yaparsa yapsın Hakk şuuruyla yapmalıdır.

Teslimiyet ve tevekkül içinde olanlar, mücrim-i kâlb durumuna düşmeyeceklerdir.

MÜNKİR KÂLB

“Münkir kâlb; inkâr eden, kendi bildiğinden vazgeçmeyen, şahit olmayan, bilemeyen, hakikate kapalı kâlb. Nahl Sûresi 22

Nahl Sûresi 22:

إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ قُلُوبُهُمْ
مُنْكَرَةٌ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ

“İlâhukum ilâhun vâhid fellezîne lâ yuminûne bil âhirati kulûbuhum munkiretun ve hum mustekbirûn.”

İlâhu-kum ilahun vahid	: Sizin ilahınız, ilah, sığındığınız yer, tek, bir,
Fe ellezine la yuminun	: Fakat, böylece, o kimseler, yok, inanmak, iman,
Bi el ahireti	: Sonlarına, sonunda, ahiret,
Kulûbu-hum	: Onların kâlbleri, idrâkleri,
Munkiretun	: İnkâr, reddeden, kabul etmeyen,
Ve hum mustekbirûne	: Onlar, büyüklenenler, kibirlenen kimseler,

Meâli: “Sizin sığınacağınız güç Tek güçtür. Fakat inanmayan kimseler sonunda kâlblerinde inkârı taşırlar ve onlar kibirlidirler.”

Münkir, inkâr, nekir kelimesinden gelir.

Münkir, inkâr içinde olan demektir.

İnkârdan maksat, Allah’ı ve Allah’ın hakikatlerini reddetmektir.

İnkârdan kurtulmanın yolu, Tevhîd şuuruna erişmektir.

Âyette belirtildiği gibi “Ve hum mustekbirûne- kibir içinde olanlar” inkâr içindedirler.

Kur'ân'ı incelediğimizde kibrin ve inkârın iç içe olduğunu görüyoruz.

O zaman şunu diyebiliriz; kibir yok olmadan inkârdan kurtulma olamaz.

Peki, nedir kibir, kibirden nasıl kurtuluruz?

Kibir, Allah'ın ekberiyetinin yani yüceliğinin yanında kendine yücelik nispet etmektir.

Kibir; kendimizi yüce sandıran, başkasına hor baktıran bir hastalıktır.

Kibir; edindiğimiz bilgilerin içinde gizli olan, oradan duygu, düşüncelere ve eylemelere yansıyan; yargılayıcı, hor görücü, kendini ya da yolunu yüce gösteren, kişiyi esir alan, Hakk'tan, birlikten koparan bir duygudur.

Davranışlarımızda kendini gösteren, fark edemediğimiz, anlayamadığımız, kendimizi gizli bir duyguyla yüce gösteren, habis bir histir.

Bir başkasına öfkeyle baktıran, yargılayıcı baktıran, hor görmemize sebep olan, kendimizin yüce olduğu duygusu veren, tehlikeli bir hastalıktır.

Kibir; başkasını dinlemeye tahammül göstermeyen, eksik gedik aratan, hep yargılayıcı baktıran, insanın varlıkla bağıını kopartan bir duygudur.

İnsanı edepten, tevazudan, saygıdan uzaklaştıran bir duygudur.

İnsanı, huzurdan kopartan, sevgiden uzaklaştıran, şefkati engelleyen, merhamete engel olan bir hastalıktır.

Kendi inancımızı, ibadetimizi üstün gösteren, başkalarının inancını yok sayan, onları kâfir ilan ettiren, cehennemlik ilan ettiren, Allah adına hüküm verme gafletine düşüren, bir akıl hastalığıdır.

Allah'a ait olan yüceliği, ama kendimize ama başkasına nispet ettiren, şirke düşüren, yâni Allah'a ortak koşturan, imanın önündeki en tehlikeli duygudur.

Birini dinlerken, bir kişi on tane güzel şey söylese, bir tane de bize uymayan bir şey söylese, bize uymadı diye on tane güzel şeyi de bir kalemde yıkıp attıran, ön yargısal bir duygudur.

Sözlerimizin içinde gizli olan, gönlümüzde gizli olan, birinin eleştirisine bile tahammül ettirmeyen, hemen içimizde öfke oluşturan, gizli bir hastalıktır.

Kibir duygu ve düşüncesi, insanın insan olma yolundaki, Allah'ı idrâk etme yolundaki en büyük engeldir.

Bir başkasına "Hadi be oradan" derken, onu küçük görürken, düştüğümüz duygu ve düşüncenin kibir olduğunu anlamamıza engel olan şey neydi?

Bir başkasına, "Sen haksızsın, hatalısın, yalan söylüyorsun," derken, o kişiyi hor görürken, kendimizi ona karşı "Ben daha doğrucuyum" algısı verdiren duygu ve düşüncüyü hiç düşündük mü?

Bir başkasının, yorumunu, açıklamasını, fikir üretmesini, tespit ettiği bir şeyi, yok saydıran, onun emeğini küçük gösteren, o tehlikeli duyguyu hissedip, hiç utandık mı? Hiç pişmanlık duyduk mu?

Evet, hiç fark edemediğimiz, başkasına hor baktıran, kendimizi yüce gösteren o tehlikeli duygu ve düşünce olan kibir nedir?

Kibir kişiyi inkâra sürükler.

İnkâr, Allah'ın ekberiyetini görememektir.

İşte münkir kâlb, kibir içine düşüp, Allah'ın yüceliğini görememektir.

Kibirden kurtulmak, Allah'ın ekberiyetine kendinde ve tüm varlıkta şahit olmakla mümkün olacaktır.

Ezanda günde otuz defa okunan "Allah-ü ekber" sözünü can kulağıyla duymalıyız ve her yerde ekber olan Allah'ın yüceliğini görebilmeliyiz.

Ekber; yüce olan, ulu olan, kudretli olan, kebir olan, anlamında kullanılan bir kelimedir.

Genelde “Allâh-ü Ekber” Allah en büyüktür, diye meâl edilir. Bu pek gönüle uymuyor.

En büyük dersek, bunun küçüğü de mi var gibi bir kıyaslama içine düşülebilir.

Allah-ü Ekber; ekber olan, yüce olan, her varlıkta cümle âlemde yüceliğini gösteren Allah’tır, demek daha gönüle uygun düşüyor.

Allah her yerden nitelikleriyle yüceliğini gösterir.

İşte bu hakikate eren kimse, kibirden kurtulur, kendine yücelik nisbet etmez.

Kibirden kurtulan, inkârdan kurtulur ve böylelikle münkir kâlb durumuna düşmez.

Allah’a iman her yerde onun tecellilerini görüp, ona teslimiyet içinde olmaktır.

Allah’a inanıp onun tecellilerini her varlıkta göremeyen kimse iman sahibi değildir.

GÂFİL KÂLB

Gâfil kâlb; gâflette olan, düşünmeyen, kendi bildiğini hakikat sanan, dikkat etmeyen, derinlemesine bakmayan, farkında olmayan, dikkatsiz, bir şeyin önünü ardını göremeyen, ilâhlara esir olan. Kehf Sûresi 28

Kehf Sûresi 28:

وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ
وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ
زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَن
ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا

“Vasbır nefseke meâllezîne yedûne rabbehum bil gadâti vel aşiyi yurîdûne vechehu ve lâ tadu aynâke anhum turîdu zînetel hayâtid dünyâ ve lâ tuti men agfelnâ kâlbehu an zikrinâ vet-tebea hevâhu ve kâne emrûhu furutâ.”

Ve esbır nefse ke	: Sabret, nefsinı tanımadâ, kendinin,
Mea ellezîne yedune	: O kimselerle birlikte, dua edenler, yönelme,
Rabbe-hum	: Rabbi, onlar,
Bi el gadati ve el aşiy	: Sabah ve akşam,
Yuridun vech hu	: İsteyen, arzu duyan, yüz, gerçek, iç yüzü, o,
Ve la tadu ayn ke	: Yok, dönme, çevrilme, aynılık, gözler, bakış, sen,
Anhum turidu zinete	: Onlardan, isteme, arzu, süs, ziynet, çıkar peşinde olmak,
El hayâti ed dünyâ	: Dünya hayatı, yaşamlarında,
Ve la tuti	: İtaat etme, uyma,

Men agfelna	: Kim, kimse, bizi anlamaktan gafil olanlar,
Kâlbe hu an zikri-nâ	: Kâlbleri, idrâkleri, zikrimizden, bizi anmaktan,
Ve ittebea hevâ hu	: Tâbi oldular, hevâ heves, kendi egoları,
Ve kâne emr hu	: oldu, işleyiş, iş, hüküm, o,
Futuran	: Ret, haddi aşma, umursamaz,

Meâli: “Nefsini tanımada sabırlı ol. Sabah, akşam varlığın iç yüzünü anlamak isteyip, Rablerine yönelen kimselerle beraber ol. Sen bakışını hakikatten döndürme. Yaşamlarında çıkar peşinde olanlardan olma. Kâlblerindeki zikrimizi anlayamayanlara, Bizi anlamaktan gafil olanlara ve hevâlarına uyanlara ve hükümleri umursamaz davrananlara uyma.”

Gaflet, kendinin ve çevresinin farkında olmayan, boş bulunma, dikkatsizlik, dalgınlık, aldanma, yanılmak, kanmak demektir.

İğfal kelimesi de buradan gelir.

Beni iğfal etti; “beni tuzağa düşürdü, beni kandırdı, beni aldatı, beni gaflete düşürdü” demektir.

Gafil kimse, kendine benlik isnat eder, yaratıcıyı tanımaz, her varlığın sûretini görür, sîretini görmez.

Varlığın eşya boyutunda kalır, hakikatini göremez.

Gafil kimse, Allah hakikatinden uzaktır.

Kendi bedenini kendinin zanneder, sahibin kim olduğunun idrâkından uzaktır.

Âyette belirtildiği gibi; “Bizi anlamaktan gafil olanlara ve hevâlarına uyanlara ve hükümleri umursamaz davrananlara uyma.”

Gaflet içinde olan kimse, Allah’ı anlamaktan uzaktır.

Hevâsının peşindedir, yani şahsi çıkarlarının peşindedir.

Varlıktaki ilâhî hükümleri anlamaktan uzaktır.

Gafletten kurtulmanın yolu, nefesine yani kendine ârif olmaktır.

Hazreti Muhammed: “Men arafe nefsehu- kendini bil.”

İnsan kendini bilmekle yavaş yavaş gafletten kurtulur.
İnsan; ben kimim, nasıl var oldum?
Nereden geldim, nereye gidiyorum?
Bu dünya nasıl var oldu, var edicisi kim?
Bu âlem tesadüfen mi oldu, bir var edicisi var mı?
Bu âlem, bunca varlık nasıl var oldu, var olmadan önce ne vardı?

Bu âlemin sonu var mı, sonrası ne olacak?
Allah denilen nedir, nerede bulunur?
Allah'a kim Allah dedi?
Eğer Allah varsa, Allah'ı bilebilir miyim, görebilir miyim?
Eğer yoksa, Allah ismi nereden çıktı? gibi soruların cevabını aramalıdır.

Kendini bilmek isteyen kişi; dedikodu, fitne, fesat, gurur, ki-bir, aldatma, kavga, öfke, hiddet, nefret, kin gibi kendine ve çevresine zarar veren tüm bu duygulardan kurtulmalıdır.

Kendini bilmek için, Hazreti Âdem'den beri gelen, Hazreti İdris'le öğretisi halinde düzenlenen, Hazreti İbrâhîm'le okul düzeniyle şekillenen, Hazreti Muhammed'le tekâmülü tamamlanan "Kendini bil" öğretisi kişinin kendindeki ve varlıktaki "Vahy" deryasına sülûk etmesiyle vücûd bulur.

Allah bize şah damarımızdan yakınsa, O bizdedir.
Bizim de O'nu bilmemiz için, kendimizi bilmeliyiz.
Kişinin gafletten kurtuluşu, kendini tanımakla ve Allah'a şahit olmakla mümkün olur.

Kişi bilmelidir ki, kendi enfûsî boyutu tüm soruların cevaplarının olduğu yerdir.

Resûl, Nebî dediğimiz gönül erleri, kendilerinin ve varlığın enfûsî sistemi olan mânâ âleminde akan vahiyle bilgilendiler.

Kendini bil öğretisi; kişinin aradığı hakikatlerin kendinde olduğunun bildirilmesidir.

Yunus Emre:

İlim ilim bilmektir

İlim kendin bilmektir
Sen kendini bilmezsen
Ya nice okumaktır.
Hace-Hoca Bektaşî Veli:
Dervişlik hırkada taçta değildir,
Hararet nardadır, saçta değil,
Her ne arar isen kendinde ara
Kudüs'te, Mekke'de Hac'da değildir.
Kur'ân "Oku" ile başlar.
Yani "Kendini oku" yani "kendini bil"

Vücûd Hakk'ın evidir, insanın o eve adım atabilmesi için,
öncelikle edep içinde olması gerekir.

İşte, gâfil kâlb; kendini bilmeyen, Allah'ı tanımayan, çevre-
sinin farkında olmayan, olayların akışını okuyamayan kimsedir.

O kimseler ağızlarından çıkan sözlerin nereye gideceğini
bilmezler.

Onlar dedikodu yaparak nasıl bir kötülüğe yol açtıklarının
farkında değillerdir.

Onlar kendi egoları için yaşarken, çevresinde ihtiyaç sa-
hiplerini görmezler.

Onlar çevresinde olup bitenin farkında değillerdir.

Onlar yaratılışın hikmetlerini anlamaktan uzaktırlar.

Onlar kelimelerin taşıdığı mânâları anlamaktan uzaktırlar.

Onlar düşünmekten, tefekkür etmekten uzaktırlar.

Onlar dünyada kendi çıkarları için koşarlar.

Onlar ibadetlerini kendi çıkarları için yaparlar, ubudiyet
suurundan uzaktırlar.

İşte gaflet, farkında olmamaktır, idrâkten, anlamaktan uzak
olmaktır, görmekten, işitmekten uzak olmaktır.

Varlığın sûretini görüp sîretini görmeyen kişi gafil kişidir.

Allah'ı anlamaktan uzak olan kişi gafil kişidir.

LÂHİYET-İ KÂLB

Lâhiyet-i kâlb; önemsemeyen, alaysı bakan, zayıf olan, dünyaya düşkün olan, hep kendini çıkarını düşünen kâlb. Enbiyâ Sûresi 3

Enbiyâ Sûresi 3:

لَا هِيَةَ قُلُوبُهُمْ وَأَسْرُوا النَّجْوَى الَّذِينَ ظَلَمُوا هَلْ هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ أَفَتَأْتُونَ السَّحَرَ وَأَنْتُمْ تُبْصِرُونَ

“Lâhiyeten kulûbuhum ve eserrûn necvellezîne zâlemû hel hâzâ illâ beşerun mislukum e fe tetûnes sihre ve entum tubsîrûn.”

Lâhiyeten kulûbuhum	: Önemsiz, alaysı, zayıf, başka şeylerle meşgul, kâlbleri,
Ve eser el necve	: Gizli, esir, fısıltı, gizli konuşma o kimseler,
Ellezîne zâlemu	: Zalim kimseler,
Hel hâzâ	: Bu mu? Şu mu?
İllâ beşerun mislukum	: Den başka, sadece, beşer, sizin gibi,
E fe tetûne el sihre	: Yoksa, öyleyse, büyü, sihre kapılıyorsunuz, etkilenme,
Ve entum tubsîrun	: Siz, bakıyor, bakıp ta seyrediyor,

Meâli: “Onların kâlbleri başka şeylerle meşguldür. Zalim kimseler gizlice konuşurlar; bu da sizin gibi beşerden başka bir şey değildir, yoksa siz de bakıyor dinliyor ondan etkileniyor musunuz, derler.”

Âyeti incelediğimiz zaman, zalimlerin duygu ve düşünceleri; sinsilik, alaysı, önemsememe, kendi çıkarları içindir.

Onlar kendi çıkarlarının yok olmasını istemezler.

Onlar kendileri gibi olmayanları toplumda hor görürler, alay ederler.

İnsan neden birini küçük görür?

Neden biriyle alay eder?

Neden toplumda onu küçük düşürmeye çalışır?

Neden bir kişiyi gereksiz görür, onu yok sayar.

İblis, Âdem'i hor görüp, kibre düşmedi mi, şeytan durumuna düşmedi mi?

Firavun, Mûsâ'ya hor bakıp, onu alaya alıp, kendi kibrinde boğulmadı mı?

Nemrut, İbrâhim'i küçük görerek, ona tepeden bakarak, kendi başını yakmadı mı?

Nedir, Nemrut'un burnundan giren onu ölümüne sebep olan sinek?

İnsanları ya da bir varlığı hor görmek, alaya almak, insan olana yakışır mı hiç?

Birini alaya alıp, onun kâlbini incitmek kadar kötü bir şey olabilir mi?

Birinin eksikliğini arayıp, onun eksikliğiyle alay etmek zalimlik değil midir?

Birinin hatasını görüp, onun hatasını birine anlatıp, onu alaya alma, onu küçük görmek değil midir?

Hazreti Muhammed yaşadığı dönemde onunla alay etmediler mi?

Onun sunduğu sözleri yalanlamak için çırpınmadılar mı?

Hazreti Muhammed, hayatı boyunca, adalet, eşitlik, dürüstlük, birlik, beraberlik için mücadele etmiş, bundan dolayı ona, Mekkeliler "Muhammed'ül Emin" diye hitap etmişlerdir.

O güzel insanın, insanlığa sunduğu muhteşem bilgilerden bazıları şöyledir:

Kadın erkek eşittir, ayrımcılık yoktur.

Kölelik cariyelik yoktur, herkes Allah'ın indinde birdir.

Her insanın vücûdu Allah'ın evidir, kâbe Allah'ın evi değildir.

Allah herkese şah damarından yakındır.

Kadınları dövmezin.

Kadın erkek eşittir, biri diğzerinden üstün değıldir.

Kız çocuklarını zorla evlendirmeyin, onların eşlerini seçmelerinin önünü açın.

Çocuklarınızı iyi eğitin, onlara ilim ve edeb öğretin.

Hiç unutmayın, en büyük zenginlik, iyi evlat yetiştirmektir.

Kız çocuklarını okutun, onların da ilim öğrenme hakları vardır.

Asla ilimden dönmeyin.

Asla ilim ifade etmeyen şeylere yönelmeyin.

Eşyanın hakikatini öğrenin.

Allah hakikatini mutlaka öğrenin

Bizi yaratan, bedenimizin sahibi olup, vücûdumuzda her an tecellileriyle kendini göstermektedir.

O bize şah damarından yakındır, onu kendinizde arayın.

Tevhîd şuuruna erişin, her an o şuurda yaşayın.

Hepimiz Allah'ın kuluyuz.

Hiç kimsenin hiç kimseden üstünlüğü yoktur.

Hepimiz yaratılan diğzer varlıklar gibi, gökte uçan kuşlar gibi bir varlığız.

Haddi aşmayın.

Dinin hakikatini iyi öğrenin.

Sizden önceki topluluklar haddi aştukları için yok olup gittiler.

Hiç bir varlığa hor bakmayın.

Hiç kimseye zulüm etmeyin.

Hiç kimsenin hakkını yemeyin.

Çalmayın, çırpmayın.

Kimse açlıktan ölmesin.

Zengin fakiri kandırmasın.

Zengin fakirin hakkını yemesin.

Zengin fakir ayrımcılığı olmasın, herkes çok çalışsın, emeğinin karşılığıyla beslensin.

Çalışamayacak olanlara, çaresiz kalanlara mutlaka yardım edilsin.

Kul hakkına girmeyin.

Kimsenin hakkına yemeyin.

Dini ticaret haline getirmeyin.

Dinden para kazanmayın, menfaat edinmeyin.

İhtiyacı olana yardım edin.

İnsanları inançlarına, ibadetlerine, kültürlerine göre ayırmayın.

Kimseyi kötülemeyin.

Kölelik cariyelik yoktur.

Öldürmeyin.

Zulüm etmeyin.

Zarar vermeyin.

Fitnelik, fâsıklık, yapmayın.

Dedikodu yapıp, çekiştirmeyin.

Batıl olan şeylere yönelmeyin.

Hurafeleri terk edin.

Allah'ın sevgisini hissedin, o sevgiye erişin.

Birbirinizi o sevgiyle sevin.

Kendinizi, yaratılan hiçbir varlıktan üstün görmeyin.

Hiç bir topluluğa hor bakmayın.

Hiç unutmayın ki bedenlerin sahibi Allah'tır ve Allah o bedenlerdedir.

Her varlığa "Semme vecullah" nazarıyla bakın.

Halk'da Hakk'a nazar edin.

Bedenlerin sûretinde asla kalmayın, bedenlerin ardına bakın.

İşte Hazreti Muhammed'in bu sözleri Mekkeli müşriklerin çıkarlarına ters düştü.

Onlar Hazreti Muhammed'le alay ettiler, onu yok saydılar, onu küçümsediler.

Âyette belirtildiği gibi; "sizin gibi beşerden başka bir şey değildir" diyerek, onu önemsememeye çalıştılar.

İşte lâhiyet-i kâlb; kendi çıkarları için hareket eden, kendi çıkarları için başkalarını alaya alan, onları yok saymaya çalışsan, önemsemeyen, sinsilik içinde olan, zalimlik duygusu besleyen kimselerin duygu ve düşünceleridir.

TAKVÂ-İ KÂLB

Takvâ kâlb; fenalardan sakınan, ortak koşmayan, şuurlu olan, kötü hallerden uzak duran kâlb, takvâ içinde olan kâlb, kimseye zerre kadar zarar vermeyen kâlb. Hacc Sûresi 32

Hacc Sûresi 32:

ذَٰلِكَ وَمَنْ يُعِظْ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ

“Zâlike ve men yuazzım şeâirallâhi fe innehâ min takvâl kulûb”

Zâlike	: İşte, böylece, işte bu,
Ve men yuazzım	: Kim, en üst seviye, azimlilik, yüceltme, hürmet,
Şeâire Allâh	: İlke, kural, temel kaide, temel bilgi, ulvi nizam, Allah,
Fe inneha min takvâ	: Böylece, o fenalardan sakınır ortak koşmaz,
El kulûb	: Kâlb sahibi, idrâk sahibi,

Meâli: “İşte böyle, kim Allah’ın tüm kâinattaki ulvi nizamını anlamak için azimli olursa, böylece şüphesiz o; fenalardan sakınan, ortak koşmayan, kâlb sahibi olan bir kimse olur.”

Takvâ, Allah’ın ulvîyetine teslim olmuş, şirkten kurtulmuş olan demektir.

Allah hakikatine takvâ ile varılır.

Hakikatlerin yolu takvâ ile açılır.

Takvâ, kişinin kendine arif olmasının yolunu açar.

Nice lütûflar, nice sırlar muttaki olanlara sunulur.

“Takvâ nedir?” çok iyi anlamalıyız.

Varoluşu ve var edeni idrâk etmek için, takvâ sahibi olmak gerekir.

Her varlık bir yoldur, Hakk’a götürür.

Varlık yolunda varlığı okuyabilmenin sırrı, takvâ sahibi olmaktan geçer.

Her varlık bir kitaptır, içinde nice hakikatler vardır.

Varlık kitâbının sayfalarını aralamak için, takvâ sahibi olmak gerekir.

Allah sırrına ermek için, takvâ ehli olmak gerekir.

Takvâ-i kâlb ehli olan, duygusuyla, düşüncesiyle, Allah'a teslimiyet içinde olandır.

Takvâ kelimesi, ittikâ kelimesiyle bağlantılıdır.

İttikâ kelimesinin kökeni "vikaye- وى-ق-و " kökünden gelir.

Vikaye; zarar verecek olan her şeyden sakınmak, korunmak demektir.

Takvâyâ uyana "muttaki" denir.

"Takvâ-ittika-muttaki" aynı kökten gelen kelimelerdir.

Kur'ân, cennete yani ilâhî huzura ancak ve ancak takvâ sahiplerinin ulaşacağını belirtmiştir.

Ali İmrân Sûresi 133: "ve cennet ard hâ el semâvât ve el ardu uiddet lil muttekîn"

Meâli: "Fenalardan sakınan, Allah'a ortak koşmayanlar için gökte ve yerde, huzur veren sonsuz hakikatler vardır."

Her varlık bir kitaptır.

Bu kitâbın içinde yaratılış hakikatleri vardır.

Her varlık, Allah'ın "Hûdâ" esmasının, yani yol gösterenin gösterdiği yoldur.

Varlığın özündeki yol kişiyi hakikatlere götürür.

Yeter ki kişi, takvâ üzere olsun, yani fenalardan sakınsın, Allah'a ortak koşmasın.

İşte takvâ; fenalardan sakınmak, Allah'a ortak koşmamaktır.

Bakara Sûresi 2: "Zâlikel kitâbu lâ reybe fihi huden lil muttekîn."

Meâli: “İşte bu kâinat bir kitaptır. Onun içindeki hakikatlerde şüphe yoktur. Fenalardan sakınıp hakikatleri arayanlar için hakikatlere yol göstericidir.”

Takvâ sahiplerine, nice mağfiretler vardır, nice yüce hakikatlerin karşılığı vardır.

Hucurât Sûresi 3: “Li el takvâ lehum mağfiret ve ecrun azîm.”

Meâli: “Takvâ sahipleri için, mağfiret ve yüce karşılıklar vardır.”

Yeter ki biz, gönlümüzü ve aklımızı temizleyelim.

Anlıyoruz ki takvâ:

Aklımızdaki bâtil bilgilerden sakınmak, temizlenmektir.

Kötülük içeren hislerden, düşüncelerden sakınmaktır.

Tüm fena hallerden sakınmaktır.

Fitnelikten, fesatlıktan, gıybetten, gururdan, kibirden sakınmaktır.

Birileri hakkında dedikodu yapıp çekiştirmekten sakınmaktır.

Zarar vermekten, yakıp yıkmaktan sakınmaktır.

Kötü düşünmekten, kötü söylemekten sakınmaktır.

Yalan söylemekten, iftira atmaktan sakınmaktır.

İnsanların eksiğini aramaktan, alay etmekten, kötülemekten sakınmaktır.

İnsanları inançlarına göre ayırmaktan, örtülü örtüsüz demekten, namazlı namazsız diye ayırmaktan sakınmaktır.

Birilerini küçük görmekten, kendini büyük görmekten, yaratılan bir varlığa kerih bakmaktan sakınmaktır.

İnsanların mallarına, ırzlarına göz dikmekten sakınmaktır.

Çalmaktan, çırpılmaktan, kendine ait olmayanı gasp etmekten, kul hakkına girmekten sakınmaktır.

Emanete ihanet etmekten sakınmaktır.

Kısacası her türlü zarar içinde olma hallerinden sakınmaktır.

Dünya perestlikten, eşya perestlikten, makam, şan, şöhret perestlikten sakınmaktır.

Allah'ın ûlviyetinin yanında ben de varım demekten sakınmaktır.

Kendine varlık isnat etmekten sakınmaktır.

Allah'a ortak koşmaktan sakınmaktır.

İşte takvâ, bütün günahlardan uzak durmaktır, sakınmaktır.

Zulüm getirecek her türlü bilgi, düşünce ve eylemden uzak duranlara, hakikatler açılır ve böylelikle onlar takvâ ehli olurlar.

Takvâ ehli de her türlü zulme kapı açacak şeylerden uzak durur.

İşte takvâ-i kâlb ehli; aklıyla, kâlbîyle, gönlüyle her şeyiyle Allah'a bağlılık içinde olan kimsedir.

AKFÂL-I KÂLB

Akfâl-ı kâlb; kilitli, kapalı, örtülü, mühürlenmiş, açılmaz duruma gelmiş demektir.

Muhammed Sûresi 24:

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَفْأَلُهَا

“E fe lâ yetedebberûnel kur’âne em alâ kulûbin akfâluhâ.”

E fe lâ	: Tedebbür etmezler, düşünüp
yetedebberûne	taşınmak, araştırmak,
El kurâne	: Kâinat kitâbı, ilâhî sözler, okunan
	şeyler,
Em ala kulûbin	: Yoksa, kâlbleri, anlayışları, bilişleri,
Akfâlu-hâ	: Kilitli, kapalı,

Meâli: “Onlar, kâinat kitâbına bakıp hakikatleri anlamak için düşünmüyorlar mı? Yoksa kâlbleri kilitli mi?”

Akfâl-kâlb; kilitli, kapalı, örtülü kâlb demektir.

Külf kelimesinden gelir.

Kilitli kâlb; fesatlık, hasetlik, kıskançlık, kibir içinde olan kâlbdir.

Duygu ve düşüncelerinde ifsatlık olanların yani fesatlık olanların, kâlbleri kilitlenmiştir.

Muhammed Sûresi 22: “Fe hel aseytum in tevelleytum en tufsidû fil ardi ve tukattû erhâmekum.”

Meâli: “Eğer hakikatleri bırakıp cehalet hâllerine dönerseniz, yeryüzünde bozgunculuk yapar ve geldiğiniz öz ile olan bağlarınızı koparırsınız.”

Bu âyette işaret edildiği gibi, “tufsidû” ifsad içinde olanların kâlbleri kilitlidir.

İfsad, fesatlık demektir.

Fesatlık içinde olanların kâlbî; ara bozuculuk, ikilik çıkarma, kışkırtmak, bozgunculuk, kıskançlık duygularıyla sarılıdır.

Fesatlık duygusuna sarılı olan kâlb, Allah'ı ve O'nun hakikatlerini anlamaya kapalıdır.

Fesatlık içinde olan kâlb, hem Kâinat Kur'ân'ını, hem beden Kur'ân'ını, hem de Mushâf-ı Şerifi anlamaktan uzaktır.

Çünkü idrâk ve anlayışları kendi gururlarına, kibirlerine dönük olanlar, hakikatleri tedebbür edemeyeceklerdir.

Âyette "Onlar, Kâinat kitâbına bakıp hakikatleri anlamak için düşünmüyorlar mı?" bildirildiği gibi, onlar varlığa bakıp varlığın yaratılışını düşünmeyeceklerdir.

Çünkü onların kâlbî fesatlıkla "Yoksa kâlbleri kilitli mi?" kilitlenmiştir.

Bu konuda, Bakara Sûresi 11. âyetteki uyarı çok vurgulayıcıdır.

Bakara Suresi 11: "Ve izâ kîle lehum lâ tufsidû fil ardı kâlû innemâ nahnu muslihûn."

Meâli: "Onlara: Yeryüzünde fesatlık içinde olmayın denildiğinde, biz sâlih olan-düzelteniz derler."

Fesatlık çok gizli bir duygudur.

Kişi güler yüzle, tatlı dille anlatabilir, kişinin sözlerinin içinde fesatlığa yol açacak bilgileri çok iyi süzebilmek gerekir.

Kendi inançlarını överken, başkalarının inancını hor görürler, onu dinleyenlere fesatlık, ara bozuculuk algıları verir.

Dinleyenler bunu hiç süzemeyebilir.

Ama içlerinde başkalarına karşı, hor bakıcı, öteleyici duygular ekilmiştir bu duygular zamanla zulme yol açar.

Fesatlık eninde sonunda toplumda ikilik çıkarır, ara bozuculuk oluşturur ve kötülüğün açığa çıkmasına yol açar.

Her türlü ikilik ifade eden söz fesatlığa yol açacaktır.

Bizden bizden değil, kle efendi, örtülü örtüsüz, namazlı namazsız, şeritlı şeritsiz gibi ikilik algıları hep fesatlığa yol açacaktır.

Fesatlık kötülüğün kaynağıdır.

İşte, akfl-ı kâlb fesatlıkla kilitlenmiş kâlbdir.

Fesatlıkla örtülmüş, düşünmez olmuş, göremez olmuş, anlamaktan uzak olmuş kâlbdir.

ÂMÂ KÂLB

Âmâ kâlb: İdraksiz, göremeyen, hakikatten uzak olan, sûrette kalan, varlığın arkasını göremeyen, bilinçsiz olan, şeyayı gören, hakikati göremeyen kâlb, sûreti gören sîreti göremeyen kâlb. Hacc Sûresi 46

Hacc Sûresi 46:

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا
أَوْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ
تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ

“E fe lem yesîrû fil ardı fe tekûne lehum kulûbun yakîlûne bihâ ev âzânunyesmeûne bihâ fe innehâ lâ tamal ebsâru ve lâkin tamal kulûbulletî fîs sudûr.”

E fe lem yesîrû	: Gezip bakmazlar mı, dolaşmazlar mı?
Fi el ard	: Yeryüzünde, beden boyutu, arz,
Fe tekûne lehum kulûbun	: Böylece, olur, onların kâlbleri,
Yakîlûne biha	: Akıl edecek, düşünecek, onunla,
Ev âzânun yesmeun biha	: Yada, kulaklar, işitme, onunla,
Fe inne hâ la tama	: Fakat o, kör değil, göremeyen,
El ebsâr	: Görmek, bakışlar, görmek,
Ve lâkin tama	: Ve lâkin, kör, idrâksiz, göremeyen,
El kulûb	: Kâlbler, idrâk, anlayış, kavrayış,
Elleti fî es sudûri	: O ki, sinelerde, gönüllerde, göğüslerde,

Meâli: “Yeryüzünde gezip dolaşmazlar mı? Böylece onların akıl edecek kâlbleri yok mu, ya da işitecek kulakları. Fakat

onların görmelerinde körlük olmaz ve lâkin gönüllerindeki id-râklerdeki körlük.”

Âmâ kâlb, varlığın hakikatini göremeyen kâlbdir.

Varlığın sûretinde kalıp özünü görememektir.

Allah hakikatine erememektir.

Önemli olan bakmak değil, görmektir.

Önemli olan eşyanın hakikatini görebilmektir.

Hakikati göremeyen kimse âmâ kimsedir.

Kâlbleri; gurur, kibir, bilmişlikle sarılı olanlar baksalar da göremeyeceklerdir.

Kâlblerinde bir arayış olmayanlar, sorgulama olmayanlar, akıl etme olmayanlar hakikatlere eremeyeceklerdir, âmâ kalacaklardır.

Âmâ şahitlik makamına ermemiş olma durumudur.

Yunus Sûresi “Ve minhum men yanzuru ileyk e fe ente tehdil umye ve lev kânû lâ yubsîrûn.”

Ve minhum men	: Onlardan, kim,
Yanzur ileyke	: Bakar, görme, sana, seninle,
E fe ente tehti	: Öyleyse, artık, sen mi, yol gösteren,
El umye-âmâ	: Hakikat körü, hakikati görmeyen,
Ve lev kanu la yubsîrune	: Olsa, ise, oldu, yok, basîret, bakıp görme

Meâli: Onlardan kimi seninle bakar gibi görünür. Fakat onlar bakıp ta göremediği müddetçe, hakikatlere kör olanlara sen gösterebilir misin?

Gel âmâ kâlb nedir, bir düşünelim?

Gel Kur’ân’ın bahsettiği körlük nedir bir düşünelim?

Gel kâlb nedir, derin derin bir düşünelim?

Ve kâlbimizle tanışalım.

Nedir Kur'ân'î mânâda âmâ kâlb?

“Âmâ kâlb” Hacc Sûresi 46

Nedir âmâ olmak?

Baş gözlerinin görmemesi mi?

Yoksa kâlbın görmemesi mi?

Nedir âmâ olmak?

Baş gözlerinin körlüğü mü?

Yoksa eşyayı görüp, hakikatini görememek mi?

Nedir âmâ olmak?

Baş gözlerinin kapalı olması mı?

Yoksa kâlbın kapalı olması mı?

Körlük baş gözünün görmemesi değildir.

Körlük, kâlbın körlüğüdür.

Körlük, idrâksizlik, duygusuzluk, hissizliktir.

Körlük, düşünmemektir, idrâk etmemektir.

Körlük, fark etmemektir.

Körlük:

Varlığın eşya boyutunda kalmaktır.

Eşyanın arkasını görememektir.

Sûretlerde kalıp, sîreti görememektir.

Kendi vücûdunu görüp, vücûdun sahibini görememektir.

Varlığı tutan Zâtı görememektir.

Şahitlik boyutuna varamamaktır.

İdraksizliktir.

Düşünmemektir.

Eşyayı okumamaktır.

Tevhîde ulaşamamaktır.

Rahmetin hissini hissedememektir.

Kâlbın körlüğü nedir?

Gören kâlb nedir?

Göremeyen kâlb nedir?
Nedir kâlb?
Vücûdda olan bir et parçası mı?
Yoksa Hakk'a kapı açan ilâhî ışık mı?
Nedir kâlb?
Etten kandan oluşan bir organ mıdır?
Yoksa, hakkın seslendiği bir boyut mudur?
Kâlb boyutu, Cebrâil boyutu mudur?
Kâlb;
Rûha açılan bir pencere midir?
İlâhî mesajları alan, ilâhî bir kulak mıdır?
Hakk'a kapılar açan bir anahtar mıdır?
Sadece insana bahşedilmiş bir cevher midir?
Nedir kâlb:
Aklın, aşkın, secdenin ilâhî birliği midir?
Rahmetin tecelli ettiği bir bahçe midir?
Muhammed sırrının ûlvîyeti midir?
Gül bahçesinden gelen ilâhî kokular mıdır?
Nedir kâlb:
Azrâilin, Cebrâilin, Mikâilin, İsrâfilin doğduğu şehir midir?
Âdem boyutundan Muhammed boyutuna açılan kapıların
anahtarı mıdır?
Tüm meleklerin secde ettiği boyut mudur?
Peki, nedir âmâ kâlb?
Nedir Kur'ân'î manada âmâ kâlb?
Nedir körlük?
Nedir görmek?
Hakk'ı idrâk eden kâlb açıktır, ona gönül ehli denir.
Hakk'ı idrâk etmeyen kâlb kördür.
Âma kâlb:

İdraksizliktir, akıl etmemektir.
Hakikati görememektir.
Hakikatten uzak olmaktır.
Sûrette kalmak, varlığın arkasını görememektir.
İlâhî bilince varamamaktır.
Eşyayı görmek, eşyanın hakikatini görememektir.
Hakk'ın vechîni seyredememektir.
Evet, âmâ olmak;
Akıldan kâlbe yol bulamamaktır.
Zâhirden bâtına yol bulamamaktır.
Evvelden âhire akamamaktır.
Sırât yolunu görememektir.
Âmâ olmak:
Hakk'ı görememektir.
Her yerden yüzünü gösteren Hakk'ı seyredememektir.
Şahitlik boyutuna gelememektir.
İstedığımız kadar baş gözüyle görüyorum diyelim.
Hakk'ı göremiyorsak âmâyızdır.
Eşyayı görüp eşyanın hakikatini göremiyorsak, âmâyızdır.
Ey kardeş!
Körlük, baş gözünün görememesi değildir.
Kâlb gözünün görememesidir.
Ey kardeş!
Gel, kâlb gözümüzü açalım.
Gel, varlığın ardını görelim.
Gel, eşyanın hakikatine erelim.
Gel, aslımıza erelim.
Ey kardeş!
Baş gözü ile görmek görmek değildir.
Kâlbın kör ise göremiyorsundur.

Ey kardeş!
Baş gözüm açık diye gördüm sanma.
Eşyanın ardında Hakk'ı göremiyorsan körsündür.
Varlığı tutan Zât-ı göremiyorsan âmâsındır.
Gel, akıl ile kâlbini arasında olan dünya esaretinden kurtul.
Gel, aklında olan üstünlük, yargılayıcı, bilmişlik alanlarından kurtul.
Gel, gönül gözüyle görenlerden olalım.
Gel, âmâlıktan kurtulalım.
Gel, insan olma sırrına erenlerden olalım.

FİTNE-İ KÂLB

Fitne-i kâlb, marazlı kâlb, kasiyet kâlb; fitnelik yapan, sahtelik içinde olan, ikilik içinde olan, fesatlık içinde olan, kibir hastalığına tutulmuş, katılaşmış, sınavan, yargılayan, gaddarlaşmış kâlb. Hacc Sûresi 53

Hacc Sûresi 53:

لِيَجْعَلَ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ فِتْنَةً لِلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ
وَالْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ

“Li yecale mâ yulkiş şeytânü fitneten lillezîne fi kulûbihim maradun vel kâsiyeti kulûbuhum ve innez zâlimîne le fi şikâkın baîd.”

Li yecale ma yulki	: Kılmak, yapmak, uymak bulandırma, koymak,
El şeytan	: Şeytani haller, kötülük halleri,
Fitneten li ellezîne	: Deneme, arabozucu, sınamak, müşkil, o kimseler,
Fî kulûbi-him	: Onların kâlblerinde, anlayışlarında,
Maradun	: Hastalık, maraz, cehalet hastalığı
Ve el kâsiyeti kulûbu hum	: Sert, katılaşmış, kararırma, kâlbleri, onların,
Ve inne el zalimin	: Muhakkak, zalimler, kötülük yapan,
Le fi şikâkın	: İkilik içinde, bölünme, ayrılık içinde,
Baidin	: Uzaklaşma, uzak, hakikatlerden uzak,

Meâli: “Şeytani hâllerin vesvesesine uyan kimseler, müşkil-lerden kurtulamaz. Onların kâlblerinde cehalet hastalığı vardır

ve onların kâlbleri katılmıştır. Muhakkak ki zalimler ikilik içindedirler, hakikatlerden uzaktırlar.”

Fitne kelimesi; “f-t-n, fetn, fütûn” kelime kökünden gelir.

Altının hakiki mi sahte mi olduğunu anlamak için ateşle denemeye “fitne” denir.

Fitne; ikilik, sahtelik, gerçek yüzünü saklama, aldatmak, sap-tırmak, ara bozmak, musibet, deneme, imtihan, gerçeği arama, aslını görme anlamlarına gelir.

Toplumda karışıklık, kargaşalık çıkarma durumu da fitne olarak kullanılır.

Kişi fitnelik nedir çok iyi anlamalıdır.

Fitne-i kâlb durumuna düşüp düşmediğini çok iyi düşün-melidir.

Kimler fitne içinde olurlar?

Kişi, kendisinin fitne içinde olduğunu nasıl anlar?

Kadın fitne midir, kimler kadını fitne yerine koyar?

Fitne, aynı zamanda imtihan, deneme olarak da kullanılmıştır.

Buradaki imtihan durumu; gerçeğe ulaşma durumu, gerçek sahibini anlama durumu, ikilikte kalmama durumudur.

Kişi, kendi vücûd varlığını kendine nispet ederse, kendi gerçeğinden uzaklaşırsa, kendinin ve varlığın sahibini görmekten koparsa bu durum fitne durumudur.

Enfâl Sûresi 28.âyette: “Ve evlâdukum fitnetun- evlatları-nız sizin için fitnedir” diye meâl edilse de, “evlatlarınızın ger-çek sahibinin muhakkak ki Allah olduğunu bilip anlayın” diye meâl edilmesi daha anlaşılır olacaktır.

“Evlatlarınız sizin için fitnedir” cümlesinde fitne kelimesini kendi dilimize çevirirsek, daha anlaşılır olacaktır.

Burada; evlatlarınızın sahibi siz değilsiniz, onların da sizin de sahibi Allah’tır, hakikati belirtilmek istenmiştir.

Yani kişi, kendinin ve evlatlarının sahibini kendisine nispet ederse, gerçeği örtmüş olur, fitnelik durumu ortaya çıkar.

Kişi kendinin de, evlatlarının da asıl sahibinin Allah olduğunu bilirse fitnelikten kurtulmuş olur.

Toplumda bazı inanç grupları da kadını fitne olarak görürler.

Yapılan meâlleri şöyle yaparsak ve Kur'ân'ı doğru meâl edemezsek:

Kadını dövebilirsiniz. Nisâ Sûresi 34

İkişer üçer dörder alabilirsiniz. Nisâ Sûresi 3

İstediginizde boşayabilirsiniz. Tahrîm Sûresi 5

Kadınları eşya yerine koymak. Âl-î İmrân Sûresi 14

Kadınlarınız sizin tarlanızdır, tarlanıza dilediğiniz gibi varın. Bakara Sûresi 223

Memeleri tomurcuklanmış kızlar verilecek. Nebe Sûresi 33

İki kadının şahitliği bir erkeğinkine bedeldir. Bakara Sûresi 282

Topluma din adına; dullar, bakireler, sayısız kadın verilecek, diye öğretirsek

Cehennemnin çoğu kadındır, kadınlar şeytandır diye öğretirsek.

6 yaşında kızlarla evlenilebilir, diye öğretirsek

Hadis diye: Cennette her erkeğe beş yüz huri, dört bin bakire kadın ve sekiz bin dul kadın verilecektir..." (Gazali, İhya, 4/541) (İbn-i Kesir, C: 4, S. 251) diye öğretirsek.

Hadis diyerek: Namazı bozan şeyler; kara köpek, eşek, domuz ve kadındır, diye öğretirsek. Müslim, sâlat- Tirmizi, sâlat- Ebu Davud, sâlat.

Hadis diyerek: Uğursuzluk üç şeyde vardır: Kadında, evde ve atta, diye öğretirsek...

Ebu Davud, Tıbb, Müslim, Selam; Buhari, Nikâh

Hadis diyerek: Cehennem ehlinin çoğu kadınlardır, diye öğretirsek. Nesei: 1493

Kadın fitnedir deyip, kadına yapılan zulmü asla ve asla engellemek mümkün olmayacaktır.

Kadını fitne olarak görenler, yani kadını baştan çıkararak olarak görenler, kadını insan yerine koymayan zihniyetlerdir.

Yani kendileri fitnelik çıkarırlardır.

Yani kendi içlerindeki fitnelik ateşini söndüremeyenlerdir.

Oysa, Hazreti Muhammed “Kadın erkek eşittir, cennet kadınların ayağı altındadır” derken, inanç dünyasında çoğu kesim, ne acı ki kadını erkeği yoldan saptıran bir fitne aracı olarak görmüşlerdir.

Her kim; sözlerinde, eylemlerinde, düşüncelerinde, ikilik, kargaşalık, karışıklık, sahtelik, aslından saptırmak, çıkar için aldatmak, istismâr, isyan, gibi haller içinde ise, bu durum fitnelik durumudur.

Onun için Kur’ân’da fitneliğin tehlikesi belirtilmiştir.

Bakara Sûresi 191: “Vel fitnetu eşeddu minel katli.”

Meâli: “Fitne öldürmekten daha tehlikelidir.”

Fitnelik, toplumda çıkarılan kargaşa, ara bozuculuktur anlamında da kullanılır.

Onun için Kur’ân “fitne öldürmekten kötüdür” diye bildirir.

Toplumda fitnelik çıkarmak büyük zulümlere kapılar açar.

Eğer beyinlere; insanları, toplumları, yargılayıcı her türlü algılar ekersek, toplumda kargaşalık çıkmasına sebep oluruz.

İşte fitnelik; tüm kötülüklerin başlangıcıdır.

Ara bozmak için söylenen her sözdür.

Ayrımcılık yapmak için söylenen her sözdür.

Kargaşa çıkarmak için söylenen her sözdür.

Birini küçük görmektir.

Kendini büyük görmektir.

Birilerini öteki görmektir.

Birileriyle alay etmektir.

İnsanların ayıbını aramaktır.

Fitne insanlarda eksik gedik aramaktır.

İnsanların hatalarını araştırmak onları anlatmaktır.
Kişileri inançlarına göre ayırmaktır.
Fitne insanları ibadetlerine göre ayırmaktır.
İnsanları din, dil, ırk olarak ayırmaktır.
İnsanları alevi sunni diye ayırmaktır.
İnsanları namaz kılıyor, kılmıyor diye ayırmaktır.
İnsanları cemaatlere tarikatlara mezheplere bölmektir.
Allah'ı unutmak, dünyaya meyletmektir.
Her türlü kavga içinde olmaktır
Dedikodu yapıp çekiştirmektir.
Birilerini kötülemektir, hor bakılmasına yol açmaktır.
Hasetlik, fesatlık, kıskançlık, kibir içinde olmaktır.
Kendi çıkarınız için, başkalarının hakkına girmektir.
Benim bildiğim doğru karşımdakinin yanlış zannetmektir.
Aklımızda başkaları için geçen kötülük düşünceleridir.
İnsanları hurafelere, yalanlara boğmaktır.
İftira atmaktır, yalanlarda kalmaktır.
İnsanların hakkına, hukukuna riayet etmemektir, yaşamına müdahale etmektir.
Birileri acı çekiyorken gülmektir.
İşte tüm bu duygu ve düşüncelerde olanlar fitne-i kâlb içinde olanlardır.
Onların duyguları düşünceleri, ayrımcılık, kendilerini üstün görme, başkalarını hor görme üzeredir.

KÂLBİ SELİM

Kâlb-i selîm; selamete erişmiş, İslam olmuş, huzur bulmuş, ıslah olmuş, samimi olmuş, Şuarâ Sûresi 89

Şuarâ Sûresi 89:

إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ

İllâ men etâllâhe bi kâlbîn selîm

İlla men eta Allah : Hariç, sadece, vardır, kim, itaat, Allah,
Bi kâlbîn selîm : İle, kâlb, selîm, samimi, doğru,
dürüst, İslâma erişmiş,

Meâli: “Sadece samimi kâlble kim Allah’a itaat etmişse o huzurludur.”

Selîm; İslam kelimesinden gelir.

Kâlb-i selîm; kâlbî yanı idrâki, anlayışı, duyguları, düşünceleri, eylemleri tertemiz olan demektir.

Kâlb-i selîm, İslam makamına erişmiş kâlbdir.

İslam; selamete erişmiş, Allah’a teslim olmuş demektir.

İslam olmak; ancak şahitlik makamına erip, her şeyin sahibine teslim olmakla mümkündür.

İslam olmak; “fenâfillah- Allah’ta fâni olmak” makamına erip, “bekâbillah-Allah’ta bekâ bulmak” deryasında Tevhîd şuuruna erişmekle mümkündür.

İslam kelimesi “سَلَامٌ:Slam, Seleme” kökünden gelir.

“Slam “إِسْلَامٌ, İslâm “سَلَامٌ”

Slam, İslâm, Seleme; selamete ermiş, huzura ulaşmış, sulha ulaşmış demektir.

İslâm; kendi vücûd hakikatini idrâk etmiş, vücûdunun sahibine teslim olmuş demektir.

Kendini, yaratıcısı olan Allah’a teslim etmiş demektir.

Benlik- kibir şeytanını teslim almış, Allah'ın ulviyetinde selamete erişmiş demektir.

İçsel kavgalarını bitirmiş, ilâhî huzura ulaşmış demektir.

İslâm'a ermek, ilmi ve gönlü bir eğitimle mümkündür.

İslâm makamına giden yolun basamakları şunlardır:

- Merak ve sorgulamak.

- Aktarılan asılsız bilgilerden kopmak.

- Tövbe edip, edebe ulaşmak, aklını gönlünü temizlemek.

- İlimle hareket etmek ve varoluşu ilimsel olarak incelemek.

- Tefekkür etmek ve şahit olmak.

- İman makamına ermek, yani mü'min olmak, yani emin olmak.

- Lâ ilâhe illâ Allah hakikatine ermek, O'nun her yerden kendini zahir ettiğini görmek.

- Allah'ın ulviyetine teslim olmak, asla kendine varlık nispet etmemek.

- Sâlih amele ulaşmak.

Sâlih amel İslâm makamıdır.

İslâm makamına eren, İslâm şuuru üzere yaşar, işte bu şuur üzere yaşamaya da "Müslümanlık" denir.

Teslim kelimesi de, İslâm kelimesinden gelir.

Teslim; İslâm makamına ulaşmış, İslâm makamına ermiş, demektir.

Müslüman; ulaştığı İslâm makamının şuurunu yaşantısına geçirmiş olan kimse demektir.

Merak ve sorgulamak, kişinin görünen varlığın hakikatini anlama isteğidir.

Meraklı ve sorgulayan kişi; hem gördüklerini anlamak için sorgular, hem de duyduklarını sorgular.

Merak ve sorgulamak için; atalardan gelen inançsal kayıtlardan, emirlerden, korkulardan, dünya esaretinden, bilmişlik egosundan sıyrılmak şarttır.

Merak ve sorgulamanın saflığına ulaşmak için, tövbenin hakikatine ermeli ve edeb ile hareket etmelidir.

Tövbe; yaptığı hataları anlayıp, bir daha o hatalara dönmek için söz vermek demektir.

Edeb; bilmişliği terk etmek, gururdan kibirden sıyrılmak, kimsenin kâlbini kırmamak, dilini tutmak, sabretmek, kimseye zarar vermemek ve ilimden ayrılmamak demektir.

Varoluşu anlamak için ilim şarttır.

İlim; varlığın var oluşunun sıfatlarından biridir.

İlim; insandaki Âdem'den Muhammed'e uzanan boyutların anlaşılabilmesi için şarttır.

İlim; varlığın var oluşunu ve var edeni anlamak için şarttır.

Ve ilimden ayrılmadan hareket etmek şarttır.

Bu âlem; Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji ilminin bir tecellisidir.

İlimden ayrılmayan kişi, var oluşu ve var edeni mutlak hissedecektir.

Tefekkür, kişiyi şahit olmaya götürür.

Şahit olmadan iman olmaz.

İman ile inanç inceliği kısaca şöyledir.

İnanç; atalardan gelen bilgilere inanmak demektir.

İman ise; görünen varlığın içini dışını anlamak için yapılan tefekkürle, şahit olunarak emin olma durumudur.

İslâm yolunda şahitlik şarttır.

Onun için Ezan'da, günde 20 defa "Eşhedü" kelimesi söylenir.

Şahit olan kişi, emin olur, yani mü'min olur.

Mü'min, İslâm makamıyla şereflenir.

Müslüman olabilmek, İslâm makamına erişmekle mümkündür.

Yoksa dil ile “ben Müslüman’ım” demekle Müslüman olunmaz.

Yâni dil ile “ben doktorum” demekle doktor olunamayacağı gibi...

Doktorluk için nasıl ki Tıp eğitimi şartsa, Müslüman olabilmek için de İslâm eğitimi şarttır.

İslam makamına ermenin sırrı; eşyanın hakikatine ermek, var oluşu ve var edeni idrâk etmek ve teslimiyet makamına ermekle mümkündür.

Müslüman olan kişi, yaşantısında bunu gösterir.

Ve Müslüman, her an Sâlih amel üzere yaşayan kişidir.

Sâlih amele ulaşan kişi; hep hayr üzere koşan kişi demektir.

O kişi, çevresinde ihtiyacı olan kişiye koşar, sıkıntıları çözmek için, huzur için, adeta çırpınır.

Müslümanlık, gönülde ilâhî bir duygudur.

Dilde ya da akılda olan bir bilgi ya da bir söz değildir.

Dil ile “ben Müslüman’ım” demek değildir.

Akılda, anne babadan öğrendiğimiz bir inancın bilgisel alanı değildir.

Müslümanlık öyle bir duygudur ki; gönülde ilâhî huzuru hissetmek, ölmeden önce cennete girmek, kendinden olan cehennemini söndürmektir.

Bu duyguyu hisseden kişiler; her zaman huzurludurlar, dünyanın sıkıntılarına sabrederler, çevresine huzur, umut ve sevinç aşırlarlar.

İşte kâlb-i selîm olan kişiler, İslâm makamına eren, Müslüman olarak yaşayan kişilerdir.

Onların; akılları, kâlbleri gönülleri tertemiz olmuştur.

Onlar; Allah’ın mağfiretine mazhar olmuşlardır; o mağfiret üzere yaşarlar.

Onlar; ilâhî huzura erişmiş, her nereye dönerlerse dönsünler; Allah’ın vechîne mazhar olmuş gönüllerdendir.

Onlar; Allah'ı dost edinmişlerdir, her yerde o dostluk üzere hareket ederler.

Onlar; çevrelerine huzur verirler, yüzlerinden tebessüm eksik olmaz, karamsarlık kaygı içinde olmazlar, korkutmazlar sevindirirler, umutsuzluk ekmezler umut verirler.

Huzur, Hakk'ın huzurunda olduğunu anlamakta gizlidir.

Huzur, deryadan bir damla olduğunu bilmekte gizlidir.

Huzur, doğanın bir parçası olduğunu bilmekte gizlidir.

Huzur, geldiğin kaynağı bilmek ve ona teslim olmakta gizlidir.

Huzur, ilâhî hazzı hissetmektir.

Âl-i İmrân Sûresi:

106: "Hakikatleri anlamış yüzler her zaman mutludur, huzurludur."

107: "Hakikatleri anlamış olanların yüzlerinde huzur vardır. Öyle ki onlar Allah'ın rahmetini içlerinde hissederler, onlar devamlı o halde hareket ederler."

İşte kâlb-i selîm olanlar; ihlâslıdırlar, içtendirler, samimi-dirler, çevrelerine hizmet için koşarlar, her an Hakk'a yönelmiş olarak yaşarlar, gönüllerinden rahmet akar, şefkatlidirler, aşk ehlidirler.

MUNÎB-İ KÂLB

Munîb-i kâlb; inâbe olmuş, yönelmiş, bir olmuş, yönünü bilmiş, Allah'tan yönünü ayırmayan, habere erişmiş, nebîliğe erişmiş demektir. Kâf Sûresi 33-34

Kâf Sûresi: 33- 34

مَنْ حَشِيَ الرَّحْمَنَ بِالْغَيْبِ وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُنِيبٍ

“Men haşiyer rahmâne bil gaybi ve câe bi kâlbın munîbin.”

Men haşiyer	: Kimse, kim, huşu, sevgi, saygı, huzur,
El rahmân	: Tüm varlığı rahmetiyle saran, tüm varlığı nûruyla saran,
Bi el gaybi	: Görünmeyen, bilinmeyen,
Ve cae bi kâlbın	: Geldi, bir kâlb ile, bir idrâk ile, anlayış, duygu ile,
Münibin	: Hakikatlere yönelen, Allah'a yönelen, cehaletten dönen,

Meâli: “Görünmeyen bilinmeyen âlemi nûruyla saran Zâta kim saygılı olursa ve tüm kâlbî ile hakikatlere yönelirse,

34-

ادْخُلُوهَا بِسَلَامٍ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ

Udhulûhâ bi selâm zâlike yevmul hulûd

Udhulû-hâ	: ona girin, dâhil olun, o halde olmak, barışa, esenliğe,
Bi selamin	: İslam, selamet, kurtuluş, esenlik,
Zalike yevmu	: İşte bu, gün, zaman,
El huludi	: Sonsuzluk, ebedi, devamlı,

“İşte ona her zaman devamlı bir hâlde islâm-esenlik vardır.”
Munîb, nebî, nebat, inâbe kelimeleriyle bağlantılıdır.

Nebî; haber veren, bilgi veren demektir.

Nebat, bilginin sunulduğu yer.

Her varlık nebattır, yani Allah'ın hakikatlerinin haberinin verildiği yer.

Allah nebîliğini, nebat boyutundan gösterir.

Cümle varlık nebât-i ilâhîdir.

Nebât-i ilâhîden sunulan her şey âyettir.

Cümle varlık âyettir.

Âyet: Allah'ı gösteren izler, işaretler, alâmetler, deliller, sinyal, demektir.

Câsiye Sûresi 3: "İnne fîs semâvâti vel ardı le âyâtin lil müminîn"

Meâli: "Muhakkak ki göklerde ve yerde ne varsa elbette mü'minler için âyettir."

Allah her âyetinden kendine ait olan hakikatleri bildirir.

İşte münîb-i kâlb; nebîliğe erişmiş, her an Allah'a yönelmiş, varlık kitâbından O'nun bilgilerine erişmiş kâlb demektir.

Münîb-i kâlb olanlar; bâtıldan uzaklaşmış, Allah'a yönelmiş gönüllerdir.

Onların akılları hakikatlere yönelmiş, duygu ve düşünceleri her an yaratılışın hikmetlerini anlamak üzeredir.

Onlar mal mülk sevdasında olmazlar, şana şöhrete yönelmezler, gururdan kibirden uzaktırlar.

Onların kâlbî her an Allah'a yöneliktir, O'nun hikmetlerine yöneliktir.

Onlar, eşyanın hakikatini anlama gönlüne sahiptirler.

Onlar, varlığa hayretle bakarlar, onun yaratılışını anlamak için bakarlar.

İşte münîb-i kâlb; nerede olursa olsun, kim ile olursa olsun, Allah'ı unutmadan hareket ederler, halk yüzünden Hakk'a yönelirler.

Onların gönülleri inâbe olmuştur, yani her an Allah'a yönlendirilmiştir.

HUBB-İ KÂLB

Hubb-i kâlb; Muhabbet içinde olan, sevgi dolu olan, huşu içinde olan kâlb, sevgi makamına erişmiş kâlb, Muhammed sevgisine ulaşan kâlb, Hacc Sûresi 54

Hacc Sûresi 54:

وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ
فَيُؤْمِنُوا بِهِ فَتُخْبِتَ لَهُ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ اللَّهَ لَهَادٍ
الَّذِينَ آمَنُوا إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

“Ve li yâlemellezîne ûtul ilme ennehul hakku min rabbike fe yuminû bihî fe tuhbite lehu kulûbuhum ve innallâhe le hâdillezîne âmenû ilâ sırâtın mustakîm.”

Ve li yâleme	: Bilmeleri için, arif olmaları için,
Ellezîne ûtu el ilme	: O kimseler, sunuldu, verildi, ilmi, bilgi,
Ennehu el hakk	: Onun olduğu, hak, hakikat,
Min rabbike	: Rabbinden, vücûdlandırın, kendini,
Fe yuminu bihi	: Böylece, iman eder, inanır, ona,
Fe tuhbite lehu	: Böylece, huşû duydu, sevgi, ona, mutmain oldu,
Kulûb hum	: İdrakleri, anlayışları, onların kâlbleri,
Ve inne Allâh le hadi	: Muhakkak Allah, elbette, yol gösteren,
Ellezîne âmenû	: İman edenler, emin olanlar,
Îlâ sırâtın mustakîmin	: Dosdoğru hakkın yoluna

Meâli: “Hakikatleri bilmeleri için ilim sunulan kimseler, kendilerini vücûdlandırmanın hakikatlerini bilirler. Böylece O’na

iman ederler. Böylece onların kâlbleri bir sevgi, bir eminlik içindedir. İman edenler elbette Allah'a yol bulurlar, dosdoğru hakikatin yolundadırlar.”

Hub, sevgi muhabbet demektir.

Muhabbet, Muhammed makamının lütfudur.

Sevgi makamına ulaşmış kâlb, gönül ehli olmuştur

Sevgi ile hevâyı karıştırmamak gerekir.

Hevâ şahsi çıkarlar isteğinin adıdır.

Cân boyutundan tene akan Allah sevgisi, ten boyutunda hevâya dönüşür.

Sadece hevâ boyutunda yaşayan, cân boyutunun bağından kopuk yaşar.

Kişi hevâ boyutunda kaldığında, bunu sevgi sanır.

Oysa sevgi, cân boyutuyla her an kurulan bir bağıdır.

Hevâ boyutunda kalan, hep bedensel isteklere göre koşar.

Hevâ boyutunda kalan, her an öfkelenebilir, kavga edebilir, karamsarlığa düşebilir.

Hevâ boyutunda kalan, her an dedikodu yapabilir, küçük görebilir, kibir gurura düşebilir.

Hevâ boyutunda kalan, dünya malına mülküne, şan şöhretine esir olabilir.

Hevâ boyutunda kalan, bugün sevgiden bahseder, yarın öfke içinde o sevgiden bahsettiği kişiyle kavgaya girer.

Çünkü kişi, hevâyı sevgiyle karıştırmıştır.

Böylece kişi hevâsını sevgi sanmıştır, hevâsını ilah edinmiştir.

Allah sevgisine eren de ise bu haller olmaz.

Kul, Allah'a şahit olmadığı müddetçe, Allah sevgisine eremez.

Kul bir istekle Allah yoluna düşer, bunu sevgi sanır.

Kul, samimi, sabır, şefkat, tevâzû, edep, içinde ise ona sevgi yolu açılır.

Kul, bir ilmi irfân içinde, Allah'a kendinde ve her varlıkta şahit olmaya başlarsa, Allah sevgisi yavaş yavaş o kula akar.

İşte;

Kul bir hevâ içinde, Allah yoluna düşer, o kuldan Allah'a bir hissiyat akar.

Allah'a akan o hissiyat, Allah'ın nûruyla sarılır, sevgi olarak o kulana geri döner.

O kula akan sevgi, o kuldan tüm varlığa, tüm varlıktan o kula akar.

Böylece, tüm varlıkta Allah sevgisi kendini göstermiştir.

Tüm varlık Allah' sevgisiyle kuşatılmıştır.

Çünkü Allah, kulunun ilm-i irfân yolunda, kendine teslim olmasıyla, yüzünü kuluna, her varlıktan göstermiştir.

İşte böylece kulun hevâsı sevgiye dönüşmüştür, artık her varlıktan, Allah sevgisi akar.

Kul nereye bakarsa baksın, Allah'ın yüzünü orada görür.

Allah yüzünü gösterdiği kuluna, sevgisini lûtfeder.

Ve işte Allah sevgisi böylece tecelli eder.

Birine zerre kadar kötülük yapan kişide, asla Allah sevgisi yoktur.

Âl-i İmrân Sûresi 57: "Ve Allâh lâ yuhibbu el zâlimîn."

Meâli: "Kötülük yapanlarda Allah sevgisi yoktur."

Âyette muhteşem belirtildiği gibi, bir kişi birine kötülük yapıyorsa, Allah, sevgisini ona bahşetmez.

Her türlü zulüm içinde olan kişi, Allah sevgisini hissedemez.

Çünkü o kişi, hevâsı için yani kendi bedensel istekleri için, birilerine kötülük içinde olabilir.

O kişi hevâsını sevgi zanneder.

Hep kendi istekleri için koşar, hevâsını ilah edinir.

Cennet isteği bile hevâsal istektir.

Cehennemden kurtulayım isteği bile hevâsal istektir.

Çünkü hepsi bedensel boyuttur.

Furkan Sûresi 43: “E raeyte men ittehaze ilâhehu hevâ.”

Casiye Sûresi 23: “E fe raeyte men ittehaze ilâhehu hevâ.”

Meâli: “Hevâsını ilah edinen kimseyi gördün mü?”

Hevâsal boyutta kalan, yâni bedensel istekler boyutunda kalan her an haddi aşabilir.

Haddi aşanlarda, Allah sevgisi yoktur.

Çünkü kendi istekleri için, her türlü gurursal, kibirsel, bozgunculuk duyguları içindedir, her türlü dünya esareti içindedir.

Kendi istekleri için her an birilerine kötülük yapabilir, haddi aşabilir.

Hep ikilik içindedir, sen ben, biz onlar kavgası içindedir.

Bakara Sûresi 190: “Muhakkak ki haddi aşanlarda Allah sevgisi yoktur.”

Bakara Sûresi 205: “İkilik, bozgunculuk içinde olanlarda Allah sevgisi yoktur.”

Kötülük yapanların vücûdları da Allah sevgisiyle sarılıdır, fakat onlar bunun farkında olmadıklarından dolayı hevâ boyutunda kalırlar.

Allah sevgisi tecelli eden kişi, hiçbir zaman, hiçbir kimseye kötülük bile düşünmez.

Allah sevgisine ulaşan kişi, kötülük yapan kişinin vücûdunun Allah sevgisiyle sarılı olduğunu görür.

Kişilerin yaptığı kötülük eylemlerini tasvip etmez, çünkü bilir ki bu eylemler hevâsal boyuttan gelir.

Allah sevgisine ulaşan aynı zamanda fark ehlidir.

Kişinin özüne olan bakışıyla, eylemlerine olan bakışı arasında, ince farklılıklar vardır.

Kötülük yapmaktan kurtulmak, Allah sevgisine ulaşmakla mümkündür.

Allah sevgisine ulaşmak da, ancak ve ancak düştüğü hataları görmek, o hatalardan dönmekle mümkündür.

Allah'ın hakikatleriyle temizlenenlere, Allah sevgisini bahşeder.

Tüm varlığıyla Allah'a teslim olanlara, Allah sevgisini bahşeder.

Allah sevgisine eren, çevresine her an iyilik içinde olur.

Bakara Sûresi 222: "Muhakkak ki yaptıkları hataları anlayıp dönenler, Allah sevgisine ulaşırlar ve kendilerini hakikatlerle temizleyenler bir sevgi içinde olurlar."

Bakara Sûresi 195: "Allah yolunda tüm varlığınızın Allah'a ait olduğunu bilip infak edin ve yaptıklarınızla yıkım meydana getirmeyin ve güzel çalışmalarda olun. Muhakkak ki o iyilik yapanlarda Allah sevgisi vardır."

Âl-i İmrân Sûresi 159: "Muhakkak ki varlığın sahibini bilip teslim olanlarda Allah sevgisi vardır."

İşte hevâsal boyut, kişinin bedensel istekler boyutudur.

Bedensel istekler boyutunda, kul ölçüyü görebilmeli, had-dini aşmamalıdır.

Sevgi boyutu, cân boyutundan gelen ilâhî tecelliler boyutudur.

Sevgi Allah'a aittir.

Allah her varlığı sevgisinden var etmiştir.

Her varlık Allah'ın sevgisiyle sarılıdır.

Allah'a teslimiyet içinde olana bu sevgi bahşedilir.

Sevgi tecelli eden kişi, her varlığa Allah sevgisiyle bakar.

Varlığın, varlıktaki tecelliler boyutundan her an Allah sevgisinin aktığını hisseder.

İşte Allah sevgisine ulaşmadan, gönülde sevgi ve yaşamda sevgiyle davranış tecelli etmez.

Sevgi, korumaktır.

Sevgi, koruyuculuktur.

Sevgi, birliktir.

Sevgi, şuurlu olmaktır.
Sevgi, aşkla sarılmaktır.
Sevgi, şüpheye düşmemektir.
Sevgi, kırmamaktır.
Sevgi, kızmamaktır, öfkeni yutmaktır.
Sevgi, hikmetlere kapılar açmaktır.
Sevgi, kibre düşmemektir.
Sevgi, hor bakmamaktır.
Sevgi, varlığın özünde Hakk'a nazar edebilmektir.
Sevgi, inanmaktır, emin olmaktır, güvenmektir.
Sevgi, sarılmaktır, bırakmamaktır.
Sevgi, sevindirmektir.
Sevgi, umut vermektir.
Sevgi, ilâhî aşka erişmektir.
Sevgi, hevâdan kurtulmaktır.
Sevgi, eğilmektir.
Sevgi, secdede durmaktır.
Sevgi, tebessüm etmektir.
Sevgi, nezakettir.
Sevgi, tenezzüldür.
Sevgi, mütevâzi olmaktır.
Sevgi, hayattır, yaşamın sırrıdır.
Sevgi, muhabbettir.
Sevgi, varlığın muhabbetine gönül vermektir.
Sevgi, tüm varlıktan gelen ilâhî huzurdur.
Sevgi, cennetin nefesidir.
Sevgi, batmayan güneştir.
Sevgi, Allah'ın nefesidir.
Sevgi, gönülde çağlayan bir ırmaktır.
Sevgi, dudaklardan akan Allah kelimidir.

Sevgide kendini düşünmek yoktur.
Sevginin yükü ağırdır, herkes çekemez.
Sevgi ehlinin kâlbî hep başkaları için atar.
Sevgi ehlinin kâlbinde Allah bulunur.
Sevgi ehli her şeye göğüs gerer.
Sevgi ehli sabırlıdır.
Sevgi ehli her an tevekkül içindedir.
Sevgi ehli her an Allah'a teslimiyet içinde yaşayandır.
Sevgi ehli her türlü yükü çekendir.
Sevgi ehli herkese koşturandır.
Sevgi ehli başkasının acısını hissedendir.
Sevgi ehli acılar bitsin, merhamet tecelli etsin diye koşturur.
Sevgiye erişen, kırmaz, üzmez.
Sevgiye erişen, alay etmez, hor bakmaz, kendini yüce görmez.
Sevgiye erişen, dedikodu yapıp kimseyi çekiştirmez.
Sevgiye erişen, sevginin ışığında yürür.
Sevgi ehli, sevindirendir, umut verendir, karamsarlığı alandır.

GAMR-İ KÂLB

Gamr-i kâlb; cehaletin karanlığında olan, öfkeli olan, ahmaklık içinde olan, bilmişlik iddiasında olan, iddia içinde kalan, öfkeli bakan, kavga çıkarıcı kâlb. Mü'minûn Sûresi 63

Mü'minûn Sûresi 63:

بَلْ قُلُوبُهُمْ فِي غَمْرَةٍ مِّنْ هَذَا وَلَهُمْ أَعْمَالٌ مِّنْ
دُونِ ذَلِكَ هُمْ لَهَا عَامِلُونَ

“Bel kulûbuhum fî gamratin min hâzâ ve lehum amâlun min dûni zâlike hum lehâ âmilûn.”

Bel kulûbuhum	: Bilakis, hayır, onların kâlbleri,
Fi gamratin min hâzâ	: Gaflet, fenalığa dalmak, şiddet, bundan, bulunmaktadır,
Ve lehum amalun	: Onların amelleri, çalışmaları,
Min dûni zâlike	: Bundan başka,
Hum leha amilun	: Onlar, onun, amel edenler, çalışmak,

Meâli: “Bilakis bir gaflet, cehalet içinde olanların kâlbleri bunları anlayamaz ve onlar amellerinde bir çıkar olmadan çalışmazlar.”

Gamr; karanlık, gaflet, cehalet, kavga, gaddarlık içinde olmak demektir.

Gamr-i kâlb; duygu ve düşünceleriyle cehalet, gaflete, bilmişliğe esir olmuş olan demektir.

Âyette “Bilakis bir gaflet, cehalet içinde olanların kâlbleri bunları anlayamaz” belirtildiği gibi, cehalet ve gaflet hakikatleri anlamaya engeldir.

Korkuyla, hurafeyle sarılı olan akıl, hakikatleri düşünmekten uzaklaşır ve gamr-i kâlb durumuna düşer.

Allah korkusuyla büyütülen kimselerde gamr-i kâlb oluşur.
Allah çarpar, Allah taş eder, Allah yakar, Allah maymun eder,
Allah rezil rüsva eder.

Allah gökten başına yıldırım atar, Allah fakir eder, Allah öldürür, Allah kahreder.

Allah belanı verir, Allah cezanı verir, Allah kör eder, sağır eder, Allah hor hakir yapar.

Beyinlerine ekilen böyle korkular, hakikatleri düşünmekten uzaklaştırır.

Korkularla, karamsarlıklarla, umutsuzluklarla, büyütülen çocukların beyni, hakikatleri aramaktan çok korkularla hareket eder.

Hep, Allah korkusuyla, ahiret korkusuyla, cehennem korkusuyla, zebani korkusuyla büyütüldük.

Korku, beynin çalışmasını engelleyen bir duygudur.

Korku; düşünmemizi, anlamamızı, şahit olmamızı, engelleyen bir duygudur.

Gaflete, cehalete düşürecek şekilde ekilen bilgiler, hakikatlerin önüne engel olacaktır.

Din adına toplumda anlatılan bilgilerin aslı var mı yok mu çok iyi düşünmeliyiz.

Her asılsız, her korku içeren bilgi, gamr-i kâlbî oluşturacaktır.

Yine âyette “ve onlar amellerinde bir çıkar olmadan çalışmazlar” belirtildiği gibi gamr-i kâlb sahibi olanlar, kendi ego-ları için koşuturlar.

İşte her kim; bir gaflet, bir cehalet, öfke, hiddet, şiddet içinde ise onlar gamr-i kâlb sahipleridir.

Her kim asılsız şeylere inanıyorsa, duygu ve düşünceleriyle bilmişlik içinde ise, şiddet eğilimleri varsa, korkular kaygılar taşıyorsa o gamr-i kâlb sahibidir.

KULÛB-U KALB- EBSÂR-I KÂLB EBSÂR-I KÂLB

Ebsâr-ı kâlb ve kulûb-u kâlb aynı ayette birlikte geçtiği için birlikte inceleyeceğiz.

Ebsâr-ı kâlb; basîret sahibi, geleceği gören, akışı izleyen, derinlemesine bakan kâlb. Nûr Sûresi 37

KULÛB-U KÂLB

Kulûb-u kâlb; değişen, yenilenen, açılan, dönen, kendini yenileyen kâlb, idrâk eden kâlb, keşfeden kâlb, kâlbın kâlbî. Nûr Sûresi 37

Nûr Sûresi 37:

رَجَالٌ لَا تُلْهِهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَن ذِكْرِ اللَّهِ
وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ
فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ

Ricâlun lâ tulhîhim ticâratun ve lâ beyun an zikrillâhi ve ikâmis salâti ve îtâiz zekâti yehâfûne yevmen tetekallebu fîhil kulûbu vel ebsâr

Ricalun	: Kişi, ileri gelen, kemâlât sahibi, kâmil kişi, er kişi,
La tulhi him	: Dikkati dağılmaz, meşgul etmez, oyalamaz, onlar,
Ticâratun	: Alış veriş, almak vermek, bilgi alışverişi, ticaret,
Ve la beya	: Yok, olmaz, ayrılmazlar, değiştirmek, satış,

An zikr Allah	: Allah'ın zikrinden, Allah'ı anmaktan,
Ve ekâmi el salâti	: Her an salât üzere olmak, her an hakka bağlılık durumu,
Ve etâi el zekâti	: Temizlenme içinde olmak, kendindekini paylaşmak,
Yehâfûne yevmen	: Korkarlar, çekinirler, gün, her vakit, zaman,
Tetekallebu fihi el kulûb	: Döner, dönecek, kâlbler, idrâkler,
Ve el ebsâru	: Basîret sahipleri, gözler, bakışlar, görüşler, enfusi bakış,

Meâli: “Hakikatlerin bilgilerini alıp vermede Kâmil kişilerin dikkatleri dağılmaz ve onlar Allah'ın zikrinden ayrılmazlar ve her an Hakk'a bağlılık şuuruyla hareket ederler ve temizlenme içinde olup kendindekini paylaşırlar. Kâlblerinin dönmesinden her vakit çekinirler ve onlar basîret sahipleridir.”

Nûr Sûresi 37. âyette hem ebsâr-ı kâlb hem de kulûb-u kâlb geçer:

Kulûb-u kâlb sahipleri, ebsâr-ı kâlb sahipleridir.

Ebsâr, basir, basar, basri, basîret, birbirine bağlı kelimelerdir.

Basîret sahipleri, Hakk nazarıyla nazar edenlerdir.

Gönül gözüyle görebilmek, basîret boyutudur.

Basîret sahipleri, hikmet ehlidirler, onlar özü görürler, akışı görürler, gelişin nereden olduğunu, gidişin nereye olacağını görürler.

Çünkü onlara, kulûb-u kâlb açılmıştır, onlar kâlbine kâlbine erişmişlerdir.

Kulûb-u kâlb, kâlbine kâlb demektir.

Kâlb makamına erişmiş, gönül ile birleşmiş, Kâmil kimse-lerin kâlbine, kulûb-u kâlbdir.

Kulûb-u kâlb ehilleri; kâlbine gönülle birliğine erişmişlerdir.

Onlar, can şehrinde, gönül âlemine erişmişlerdir.

İlâhî huzur içindedirler.

Âdem'den Muhammed'e nice boyutların sırlarına ermişlerdir.
Her cihetten vechîni gösteren, Allah'ın vechîne nazar ederler.
Nice sırların, nice lütûfların, nice hikmetlerin, o derin mânâ-
larına gönül vermişlerdir.

Onların dilleri gönlüne bağlıdır, onların dünyalık dilleri olmaz.

Ağız çeşmesinden akan kelâmlar, gönül şehrinden gelir.

Onların kâlbî, Allah'ın kâlbine bağlıdır.

Allah'ın kâlbî, rahîm boyutundan gelen, rahmâniyetle sarılı
olan nice âlemlerin ulvî tecellileridir.

Allah'ın kâlbî; zikiryle, fiiliyle, sıfatlarıyla, zâtıyla her var-
lıkta her an atmaktadır.

İşte kulûb-u kâlb, kulun kâlbının Allah'ın kâlbî ile birlik
sırrıdır.

Kulûb-u kâlb ehillerinin gönlü, evveliyle, âhiriyle, zâhiriyle,
bâtınıyla her cihette Allah'a bağlıdır.

Hadîd Sûresi 3: "Hu el evvel ve el âhir ve el zâhir ve el bâtın."

Meâli: "O evveli olmayandır, O sonu olmayandır, O zâhir
olandır, O bâtın olandır"

Görünen görünmeyen tüm âlem, O'ndan gelir, O'nunla ku-
şatılır, O'nunla işler, O'nunla O'na döner.

Kulûb-u kâlb, Muhammed boyutunun ilâhî aşk sırrıdır.

İlâhî aşkla atan kâlb, her an secdededir.

Aşk O'ydu, O aşktı.

O, aşkı yarattı, aşkından yarattı, aşkla yarattı.

Aşk O'ydu, aşk O'na aitti.

"Aşkın aldı benden beni" dedi Yunus Emre.

Aşk O idi, O'na aitti.

Aşk cümle âlemi saran O'nun ışığıydı.

O'nun aşkını hisseden, hevâya düşer mi hiç!

Gönül başka yere kayar mı hiç!

Gönülde aşk duygusundan başka duygu olabilir mi hiç!
Onun kâlbî ile kâblenen, aşktan kopabilir mi hiç!
Aşkla bakan göz, başka bir şey görür mü hiç!
Cümle varlık O'nun aşkıyla var oldu.
Cümle renkler, kokular, şekiller o aşktan var oldu.
Aşk, bedeni tutan candı.
Bedenin kendi de aşktı.
Aşk kesret gibi görünen âlemdeki vahdetti.
Aşk her varlıktaki nûrdu.
İşte kulûb-u kâlb, aşk makamıydı, hayret makamıydı, hayranlık makamıydı.
Allah'ın kâlbî, âlemleri sardı.
Nasıl ki kulun kâlbî attığında tüm beden çalışıyordu, ayakta duruyordu, beden bir faaliyet içindeydi...
İşte bu âlem de Allah'ın kâlbînin atım yeriydi, faaliyet yeriydi.
Cân şehrinde gelen kâlbînin atımı, tenler şehrinde çalıştırıyordu.
Kâlbînin kâlbîne erişmiş olanlar...
Kâlbîden içeri kâlbîye erişenler...
Kâlbînin nice sırlarına şahit olanlar...
Cümle âlemi bir kâlbî bilenler...
Kâlbî-i aşka erenler...
Aşkın cemâliyle nazar edenler...
Nûr ile nûrlananlar...
Halk'ta Hakk'ı, Hakk'ta Halk'ı görenler...
Allah'ın kâlbî ile kâlbî atanlar...
Kulûb-u kâlbî ehli olanlardır.
İşte, kulûb-u kâlbî sahipleri, ebsâr-ı kâlbî makamına erişmişlerdir.
Onlar geçmişi de görürler, geleceği de görürler.
Evvelden âhire olan akışın seyrindedirler.
Zâhirin bânîna erişmişlerdir.
Enfüsten âfâka çıkışın seyrindedirler.

SAGAT-I KÂLB

Sagat-ı kâlb; kulak veren, odaklanan, dinleyen, dikkatle samimiyetle dinleyen kâlb, Tahrîm Sûresi 4

Tahrîm Sûresi 4:

إِن تَتُوبَا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا وَإِن تَظَاهَرَا
عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ مَوْلَاهُ وَجِبْرِيلُ وَصَالِحُ
الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَلَائِكَةُ بَعْدَ ذَلِكَ ظَهِيرٌ

“İn tetûbâ ilâllâhi fe kad sagat kulûbu kumâ ve in tezâherâ aleyhi fe innallâhe huve mevlâhu ve cibrîlu ve sâlihul mü'minîn vel melâiketü ba'de zâlike zahîr.”

İn tetûbâ ila Allahi	: Eğer, şâyet, tövbe, pişmanlık, Allah'a,
Fe kad sagat	: Çünkü olmuştu, meyletti, kaydı, söz dinleyen, kulak veren,
Kulûbu-kumâ	: Kâlbleriniz, anlayışlarınız,
Ve in tezâherâ aleyhi	: Eğer yardımlaşırsanız, ona, göstermek, sergilemek
Fe inne Allah huve	: O zaman, doğrusu, muhakkak Allah, o,
Mevlâ-hu	: Onun mevlası, efendi, yardımcı, sahip, dost,
Ve cibrîlu	: Cebr, tamir, temizlenmiş akıl, aklın aşk boyutu, akli resûl,
Ve sâlihu	: Salih olanlar, iyi olan, yetkili olan, kâmiller, uygun,
El muminîne	: Mü'minler, inananlar,
Ve el melâiketü	: Her varlıktaki güç, kuvve,
Bade zâlike	: Bundan sonra, böylece,

Zahirun

**: Açıkça, belli, açıkça görünen,
yardımcı, görünen varlık,**

Meâli: “Eğer kâlbleriniz hakikatlerden meyledip kayarsa, Allah’a tövbe edin. Eğer birbirinize yardım ederseniz, o yardım arayan muhakkak ki Allah’ın yardımını bulur. Onun, aşkla hakikati arayan temizlenmiş akli ve kâmil kimseler ve mü’minler ona yardımcı olur ve böylece o her varlıktaki gücü, apaçık görünen varlığı anlar.”

Sagat-ı kâlb, can kulağıyla dinlemek demektir.

Sagat-ı kâlb, gönlünü dünya esaretinden kurtarıp, hakikatlere yönlendirebilme, hakikatleri duymak için gönlünü açma duygusudur.

Kişi gönlünü hakikatlere odaklamalı, hakikatleri can kulağıyla duymaya çalışmalıdır.

Kişi anlamak için dinlemelidir.

Kişi varlıktan gelen ilâhî seslenişi duymak için dinlemelidir.

Kişi, kulaklarını dedikodu ile meşgul ediyorsa, asılsız bilgilerle meşgul ediyorsa, hakikatleri duyamayacaktır, vücûdundan gelen seslenişini duyamayacaktır.

Kişi aklını ve gönlünü temizlemeli ve vücûdundan gelen seslenişini duyabilmek için can kulağıyla dinlemelidir.

Kişi; vücûdunun sesine; öfkesini, hiddetini, kavgasını, perde etmemelidir.

Vücûdunun sesine; para, mal, mülk, şan, şöhret tutkusunu perde etmemelidir.

Vücûdunun sesine, yaşadığı sıkıntıları perde etmemelidir, o sıkıntıları örtüp geçmeli, sıkıntılarla, kaygılarla oyalanmamalıdır.

Kişi, aklını bâtil bilgilerle oyalamamalı.

Gönlünü dünyalık şeylere kaptırmamalıdır.

Her varlıktan gelen bir sesleniş vardır, kişinin aradığı tüm soruların cevabı oradadır.

Benlikte, kibirde kalmamalı, aklını gönlünü temizlemeli ve o sese yönelmelidir.

Kul sesiyle oyalanmamalı, birilerinin söylemleriyle oyalanmamalıdır.

Kulların yazdığı kitaplara bağlanıp kalmamalı, canlı kitap olan varlık kitâbından gelen seslenişi duyabilmek için can kulağıyla dinlemelidir.

Varlıktan gelen ilâhî sesin içindeki mesajlarda, hata, noksan yoktur.

Çünkü varlıktan gelen sesleniş Allah'ın kendi ilmi seslenişidir. Allah, varlık elbisesinin ardından her an kendini beyân eder. İşte insan, bu ilmi seslenişi can kulağıyla duyabilmelidir.

Kişinin gönlü hakikatlerden kaymaya başladığı an, sagat-ı kâlb duygusu kişiyi, hakikatlere meylettirir.

Kişi her zaman, varlıktan gelen seslenişe gönlünü verebilmelidir.

Âl-i İmrân Sûresi 39: "Fe nâdethul melâiketü ve huve kâimun yusallî fil mihrâbi."

Meâli: "Böylece o, her varlıktaki gücün nidasını duydu ve o, kendini diri tutan Hakk'a yönelik arındı."

Kişi, varlıktan gelen seslenişe kulaklarını kapatmamalıdır.

Eğer dedikodusal seslerde kalırsak, gönlümüzü o çekiştirmelere yönlendirirsek, bedenler boyutundan gelen ilâhî seslenişini duyamayız.

İlâhi seslenişe perde olan her türlü şeyi yok etmeliyiz, o alanla oyalanmamalıyız.

Hakikati duymaya büyük perde kişinin kendidir.

Kişi, benlik içinde kalıp kendine perde olmamalıdır.

Kulakları dedikodu duyan, Hakk'a sesini duyamayacaktır.

Hangi alanda olursa olsun, zalimlik içinde kalan kimse, varlıktan gelen ilâhî sesi duyamaz.

Bâtl bilgilerle oyalanan, inanç ayrımcılığı içinde olan, kendi inancını üstün görüp oradan gelen ayrımcılık seslerini duyan, varlıktan gelen ilâhî sesi duyamaz.

Kendini üstün gören, başkalarına hor bakan, varlıktan gelen ilâhî sesi duyamaz.

Hûd Sûresi 67: “Ve ehazellezîne zâlemûs sayhatu fe asbahû fî diyârihim câsimîn.”

Meâli: “Zalimler ise kendi cehaletlerine sarıldılar. O ilahi sesi duyamadılar. Böylece onlar buldukları yerlerde kaybedenlerden oldular.”

O ilâhî sesi duyamazsak, Allah hakikatine eremeyiz.

Nereden geliyor nereye gidiyor anlayamayız.

İşte sagat-ı kâlb; gönlünü bâtıldan döndürüp, varlığın ilâhî seslenişine yönlendirme duygu ve düşüncesidir.

RİCAL-İ KÂLB

Rical-i kâlb; ileri gören, feraset sahibi, özü gören, akışı gören, bilgenin kâlbî. Ahzâb Sûresi 4

Ahzâb Sûresi 4:

مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِّنْ قَلْبَيْنِ فِي جَوْفِهِ وَمَا جَعَلَ
أَزْوَاجَكُمْ اللَّائِي تُظَاهِرُونَ مِنْهُنَّ أُمَّهَاتِكُمْ وَمَا
جَعَلَ أَدْعِيَاءَكُمْ أَبْنَاءَكُمْ ذَلِكَ قَوْلُكُمْ بِأَفْوَاهِكُمْ وَاللَّهُ
يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ

“Mâ cealallâhu li raculin min kâlbeyni fi cevfih ve mâ ceale ezvâcekumullâi tuzâhîrûne min hunne ummehâtikum ve mâ ceale ediyâekum ebnâekum zâlikum kavlukum bi evfâhikum vallâhu yekûlul hakka ve huve yehdîs sebîl.”

Ma ceale allah	: Kılmadı, yapmadı, düzenlemedi, Allah,
Li raculin	: Bir kişi, adam, ileri gelen, kâmil kimse, aslına rücu etmiş,
Min kâlbeyni	: İki kâlb, kâlbler, idrâkler,
Fi cevfi hi	: İçinde, göğüs boşluğu, içine,
Ve ma ceale	: Yapmadı, düzenlemedi, kılmadı,
Ezvac kum	: Eş, çift, sınıf, tür, çeşit, denk, aynı yolda olan, benzer,
Ellai tuzahîrune	: Onlar, zahir olan, iki şey arasındaki münasebet, görünen,
Min hunne	: Onlarda, tüm varlık,
Ummehati kum	: Anneleriniz, asliyetiniz, aslınızın geldiği yer, siz,
Ve ma ceale	: Yapmadı, düzenlemedi, kılmadı,

Ediya kum	: Evladı gibi olan, çağrılan çocuk, az, eksik olan, siz,
Ebnae-kum	: Oğullarınız, evlatlarınız, siz,
Zalikum kavlu kum	: İşte bu, böyle, bu, bu gibi, sizin sözünüz, konuşma,
Bi efvahi-kum	: Ağzlarınızda, ağzınızdan çıkan sözler,
Ve Allah yekulu hakka	: Allah, demek, sunar, söylemek, sözleri, hak, hakikat,
Ve huve yehdi	: O, yol gösteren, ulaştıran,
El sebil	: Yok, hak yolu, dosdoğru yol, gerçek yol, hakikatlere,

Meâli: “Allah bir kişinin içine iki kâlb koymadı. Sizi benzer özelliklerin dışında düzenlemedi. Siz aslınızın geldiği yeri, tüm varlığın birbiriyle olan münasebetini anlayın. Sizi ve evlatlarınızı eksik bir halde düzenlemedi. İşte siz, ağzınızdan çıkan sözlerde Allah’ın hakikatlerini söylemek için gayret gösterin ve O’nun dosdoğru yola ulaştıran olduğunu bilin.”

Raculun; kimse, kişi, kâmil kimse demektir.

Rical, rücû, irci, rica, raci, birbirine bağlı kelimelerdir.

Rical-i kâlb ehilleri, kâmil kimselerdir.

Onlar Hakk’a rücu etmiş, her an O’na bağlılık içinde yaşayan kimselerdir.

Onların kâlblerinde Hakk’tan başka hissiyat olmaz.

“Allah bir kişinin içine iki kâlb koymadı” âyette bir vücûda iki kâlb olmadığı belirtildiği gibi, kâmil kimselerin kâlblerinde de hem dünya çıkarı, hem Allah duygusu olmaz, sadece Allah duygusu olur.

Onlar aynı zamanda ricâlü’l-gayb ehilleridir.

Ricâlü’l-gayb; bilinmeyen hakkında bilgi sahibi olan kişi, bilinmeyenle ilgili hakikati aktaran kâmil kişi demektir.

Ricâl: Kâmil kişi, er kişi, önder kişi, anlamındadır.

Geçmişle ilgili, gelecekle ilgili, anla ilgili bilgiler sunan kâmil kişilere” Ricâlü’l-gayb” denir.

Bir kişi bir köye gitse, elinde tohumlar olsa, o köyde yaşayanlar o tohumları hiç bilmeseler, o tohumdan ne çıkacağını da bilemezler.

İşte tohumun bilinmeyen, görünmeyen boyutu gayb boyutudur.

O köye giden kişi, o tohumları ve o tohumlardan açığa çıkacak olan ağaç veya bitkileri bildiğinden dolayı; yaprağı böyle olacak, dalı böyle olacak, çiçeği böyle olacak ve tohumları böyle olacak dese, bu durum o kişinin köylülere göre gaybı bilmesidir.

O kişinin bunları bilmesi de o tohumların evvelini okuması, o konuda eğitimden geçmesidir.

Gün gelip, o tohumlar topraktan dediği gibi çıktığında, köylülere göre bu durum “Ricâlü’l-gayb”dır.

İşte bir varlığın iç âlemi gayb âlemdir.

Geldiği âlem gayb âlemdir.

Gideceği âlem gayb âlemdir.

Rical-i kâlb sahipleri; ulvi âleme teslimiyet içinde olan kimselerdir.

Onlar kâlblerinden, Allah duygusunu, düşüncesini eksik etmezler.

Onlar, ilimden gelen nice lütûflara gönüllerini döndürmüşler, nice hikmetlere erişmişlerdir.

TAAMMÜ KÂLB

Taammü kâlb; kasıtlı, önceden plan yapan, sinsi sinsi yaklaşan, gözünü karartan, tasarlayan kâlb. Ahzab Sûresi 5

Ahzâb Sûresi 5:

ادْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ هُوَ أَفْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ فَإِنْ لَّمْ
تَعْلَمُوا آبَاءَهُمْ فَاِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ وَمَوَالِيكُمْ
وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا أَخْطَأْتُمْ بِهِ وَلَكِنْ مَّا
تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا

“Udûhum li âbâihim huve aksatu indallâh fe in lem tâlemû âbâehum fe ihvânukum fid dîni ve mevâlîkum ve leyse aleykum cunâhun fimâ ahtatum bihî ve lâkin mâ taammedet kulûbukum ve kânallâhu gafûren rahîmâ.”

Udu-hum	: Çağırın, davet, onlar,
Li abai him	: Atalarının, babalarının, ebeveyn, aile fertleri,
Huve aksatu inde Allah	: O, adil, adaletli, katında, ona ait, Allah,
Fe in lem tâlemu	: Öyleyse, eğer, bilmiyorsanız,
Abae hum	: Ataları, babaları, onlar,
Fe ihvan-kum	: Böylece, sizin kardeşiniz, sadık dostlar, eş, arkadaş,
Fi el dini	: Yaratılış yasaları, hükümleri, din,
Ve mevali-kum	: Dostlarınız, efendi, sadakatınız, ilimde görevli olan,

Ve leyse aleykum cunahun	: Değil, yok, size, günah, vebal, sıkıntı,
Fima ahtatum bihi	: O şey, yanlış, hata ettiniz, bilmeden yapılan hata,
Ve lakin ma taammedet	: Ancak, fakat, taammüden olmasın, kasıt olmasın,
Kulûbu-kum	: Kâlbleriniz, idrâkleriniz, anlayış,
Ve kane Allah gafur	: Allah’dır, mağfiret, temizleyen, tertemiz lütûflar sunan,
Rahîm	: Rahîm, kaynak, özünden var eden,

Meâli: “Hakikatlere davet edenlere uyun. Onların ataları da davet edilmişti. Allah’ın adaleti üzere hareket eden o kim-selerden olun. Eğer atalarınız gibi hakikatleri bilemiyorsanız, artık dinin hakikatlerini bilen kardeşlerinizden ve ilimde görevli olan kişilerden yararlanın. Bilmeden yapılan hatalarda bir vebal yoktur ve lâkin kâlblerinizde bir kasıt olmasın. Allah tertemiz lütûfları sunandır, varlığı özünden var edendir.”

Taammü; kasıtlı, önceden planlı, bilerek, isteyerek demektir.

Kişi bilerek hatalar yapabilir, bilmeden bir gaflete düşerek yapabilir.

Kişi, birine bilerek zarar verebilir, bilmeden zarar verebilir.

Âyette “Bilmeden yapılan hatalarda bir vebal yoktur ve lâkin kâlblerinizde bir kasıt olmasın” diye belirtilir.

Kişinin aklında kendi çıkarına dayalı duygu ve düşünceler varsa, o kişi birilerine bilerek ya da bilmeden zarar verebilir.

Kişinin taammü kâlb sahibi olmaması için, aklı ve gönlü tertemiz olmalıdır.

Birine bilerek de zarar versek, bilmeden de zarar versek, o kişi zulüm görmüştür, mağdur olmuştur.

İşte, aklımız ve gönlümüz edep ve ilimle tertemiz olmalıdır ki kimseye bilerek ya da bilmeyerek zarar vermeyelim.

Kur'ân edep sahibi olmamız için onlarca muhteşem öğütler sunar.

Sunar ki kimse kimseye zarar vermesin, zulüm etmesin.

Bunlardan bazı örnekler verelim:

Dilini tut,

Kimsenin dedikodusunu yapma, arkasından çekiştirme,

Kimseyi hor görme, kötüleme, alay etme, hiç bir varlığı küçük görme,

Kimsenin özelini, gizli yönlerini, hatalarını araştırma, ayıbını arama,

Kimsenin inancına, ibadetine, kültürüne, cinsiyetine, milletine, rengine laf etme,

Kendini tanı, çevrene yardımcı ol,

(Hucurât Sûresi)

Asla kibirlenme,

Asla övünme, büyükenme, kendi inancını diğerlerinden büyük görme,

Bilgin olmadığı şeyler hakkında asla konuşma,

Anne babana, yakınlarına, çevrene, herkese iyi davran,

İnsanlara suratını asma, böbürlenme,

Hep tevâzu içinde ol, edepli ol, öfkelenme,

Asla kimseyi aldatma, yalan söyleme,

(Lokmân Sûresi)

Asla kul hakkı yeme, asla çalıp çırpma,

Verdiğin sözü yerine getir,

Gösteriş peşinde olma, makam, şan şöhret peşinde olma,

Kan dökme, kimseye asla zulmetme,

Kötülük için yardımlaşma, iyilik üzere yardımlaş,

Sıkıntılar, kederler verme,
Gereğinden fazla yeme, içme,
Bedenine zararlı olan şeyler içinde olma,
(Mâide Sûresi)
Kul hakkı yeme,
Kendi çıkarın için başkasına zarar verme,
Boş hayaller peşinde koşma,
Kulaktan dolma bilgilerle hareket etme, aslı olmayan şey-
lere itibar etme,

Varlığın dış yüzünde kalma,
İkilikte kalma,
Bıkkınlık, karamsarlık, ümitsizlik içinde olma,
Kendi zannında var ettiğin ilâha sığınma,
(Hicr Sûresi)

Kibirli olma,
Riyakâr olma,
Gösteriş içinde olma,
İkilik çıkarma,
Sakın kötülük yapma,
Hâinlik yapma,
(Enfâl Sûresi)

Eğer bizler, Kur'ân'i öğütlere uyabilirsek, kâlbimizde hiç kimseye karşı kasıtlı bir duygu ve düşünce olmaz.

İşte taammü kâlb, idrâk ve anlayışlarında, duygu ve düşüncelerinde birilerine karşı kasıtlı, zarar verici planlar taşımaktır.

Taammü kâlb içinde olmayanlar ise, merhamet ehlidir.

BELÂGAT-I KÂLB

Belagât-ı kâlb; tebliğ'e açık, buluğa ermiş kâlb, tebliğ yapılmaya uygun kâlb, ilmi bilgiler almaya uygun kâlb, güzel bir şekilde açıklayan kâlb, hakikati hissettiren kâlb, delile dayalı açıklayan kâlb. Ahzâb Sûresi 10

Ahzâb Sûresi 10:

إِذْ جَاؤُوكُمْ مِّنْ فَوْقِكُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ مِنكُمْ
وَإِذْ زَاغَتِ الْأَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ
الْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّونَ بِاللَّهِ الظُّنُونَا

“İz câukum min fevkıkum ve min esfele minkum ve iz zâgatil ebsârü ve belegatil kulûbul hanâcire ve tezunnûne billâhiz zunûnâ.”

İz caukum	: Gelmişlerdi, sunuldu, siz,
Min fevkı kum	: Üst makamlar, yukarısı, ulvîyeti, mânâsı, siz,
Ve min esfele min kum	: Aşağıdan, alt tabaka, sizin dünyanıza, size,
Ve iz zagati	: Meyletti, onlara dönme,
El ebsâr	: Gözler, görüp anlamak,
Ve belegat	: Ulaştı, açıklama, güzelce açıklanıp izah edilme,
El kulûb	: Kâlbler, idrâk, anlayış,
El hanacir	: Boğaz, geçmek, geçip yerleşmek,
Ve tezunnun	: Zannediyorsunuz, sanıyordunuz,
Bi Allah el zunun	: Allah, zanlarla, sanmak,

Meâli: “Sizler idrâkte en alt tabakada bulunurken, sizin üstünüzdeki makamlardan size hakikatler sunuldu ve hakikatleri görüp anlamak için meylettiğinizde, kâlblerinize yerleşmesi için

hakikatler güzelce açıklanıp izah edilmişti. Oysa sizler, Allah'ı kendi zanlarınıza göre zannediyordunuz.”

Belagat, tebliğ, buluş, bilgi aynı kökten gelen kelimelerdir.

Belagat; hakikatleri mânâlarını hissettirecek şekilde, makama uygun olarak tane tane, düzgünce, karşısındaki kişinin aklı seviyesine göre yapılan açıklamanın, bilgi vermenin boyutudur.

Tebliğ; bilginin sunulması, bilginin verilmesi demektir.

Buluş; akli bilgiyi almaya uygun olan demektir.

Buluş çağına ermiş demek; sunulan bilgiyi anlama çağına ulaşmış olan demektir.

Buluş çağına ermiş kişi, ona sunulan bilgiyi analiz edebilme yeteneğine erişmiştir.

Çünkü bilgi vardır zulme kapı açar, bilgi vardır ilme kapı açar.

Buluğa ermiş kişi bunları anlayabilecek kişidir.

Buluğa ermiş kişi, yapılan tebliği idrâk edebilecek akla erişmiştir.

Tebliğ, hakikatin bilgilerinin sunulması demektir.

Kur'ân'da Hazreti Muhammed'e; “sen sevdiğin kişiyi hidâyete erdiremezsin, şefaât edemezsin, irşad edemezsin” uyarısı vardır.

Hazreti Muhammed sadece tebliğ ile görevliydi.

Kasas Sûresi 56: “İnneke lâ tehdî men ahbebe ve lâkinnal-lâhe yehdî men yeşâ ve huve âlemu bil muhtedîn.”

Meâli: “Doğrusu sen, sevdiğin kişiyi hidâyete erdiremezsin. Ancak isteyen kimseye Allah hidâyet verendir ve o ilmin sahibini bilerek hidâyete ulaşır.”

Cin-Bilmeyenler Sûresi 21: “Ve lâ raşeden- İrşad edemem.”

Cin-Bilmeyenler Sûresi 23: “İllâ belâgan minallâhi ve risâlâtih-Sadece Allah'ın hakikatlerini ve tüm varlık kitâbında O'nun hakikatlerinin yazılı olduğunu tebliğ ederim.”

Zümer Sûresi 44: “Kul lillahi el şefaatu cemîa.”

Meâli: De ki: “Şefâat tamamen Allah'a mahsustur.”

Nahl Sûresi 82: “Fe innemâ aleykel belâgul mubîn.”

Meâli: “Senin üzerine düşen sadece tebliğ etmektir, apaçık bildirmektir.”

İşte, Hazreti Muhammed insanlara hakikatleri tebliğ etti, yani insanların Allah'ı bilmeleri için bilgiler sundu.

İşte Hazreti Muhammed, belâgat-ı kâlb sahibi idi.

Hakikatleri tebliğ etme görevlisi idi.

Aklı ve gönlü uygun olanlara, atalarının yargılayıcı inancından koparlara hakikatleri tebliğ etti, yani tebliğe hazır olanlara hakikatlerin bilgilerini sundu.

Cin-Bilmeyenler Sûresinde sunulan muhteşem uyarıyı unutmamalıyız.

“Beni de sizi de koruyan Allah'tır, Benim de sizin de sığınağınız Allah'tır. Ben sizi irşad edemem, beni de sizi de irşad edecek olan Allah'tır.”

“İllâ belâgan- sadece tebliğ ederim”

“Tüm varlık kitâbında Allah'ın ilminin satır satır yazılı olduğunu tebliğ ederim.”

Yani, Hazreti Muhammed o güzel insan bizlere diyor ki: “Sizi irşad edecek olan Allah'ın âlim isminin tecellisi olan ilimdir.”

İşte Hazreti Muhammed, bizlere yalnızca nasıl irşad olacağımızı tebliğ etmiştir.

Belâgat-ı kâlbe erişmiş olanlar, hakikatleri tebliğ ile me-mur edilirler.

Görev verilen her Mürşid-i Kâmil, tebliğ ile vazifelidir.

Nasıl ki bir doktor tıp fakültesini bitirdiğinde diplomasını alıyorsa...

O diploma doktora icazettir, yani hasta bakmakla görevlendirilmiştir.

İşte bir kişi İlm-i Tevhîd derslerini bitirdiğinde, artık o belâgat-ı kâlb sahibi olmuştur.

Yani, uygun olan kişilere hakikatlerin bilgilerini sunmaya hazırdır.

Belâgat-ı kâlb sahibi olan kişi, herkese konuşmaz, akli ve gönlü hakikatleri anlamaya uygun olan kişilere konuşur.

Belâgat-ı kâlb sahipleri kâmil insanlardır, Mürşid-i Kâmillerdir.

Kâmil; olgun, konusuna bilgili olan, Allah hakikatinin bilgisine ulaşmış insan demektir.

Mürşid-i Kâmil; Allah hakikatinin bilgisini tebliğ eden, irşad yolunu gösteren insan demektir.

Ki O; yaptığı tebliğ ile asla kendine davet etmez.

Birinci saniyede Hakk'a yönlendirir.

Ve talebedeki Rabbe davet eder.

Yaşantısında, halinde, dilinde asla fâsıklık olmaz.

Asla birilerini övüp birilerini yermez.

Sunduğu her bilgi Allah'a ait bilgilerdir.

Tevhîd-i şuurdan asla ayrılmaz.

Her sözüyle Allah şuuruna yönlendirir.

Asla kendini, Allah ile talebesi arasına koyacak kelimeler etmez.

Asla kendinin övülmesine izin vermez, bu duruma asla izin vermez.

Kişiye Hakk sarhoşluğuna sürükler, kendine değil.

Zerre kadar menfaat, makam, şan, şöhret peşinde olmaz.

Asla dini, menfaatine alet etmez, kimseye zerre kadar yük olmaz.

Alnının teriyle çalışır karnını doyurur.

Tekasür sûresinde belirtildiği gibi; çoğalma derdine, bu kadar müridim var, halifem var derdine düşmez.

Sözleriyle, halleriyle hep Allah'ı hatırlatır, Allah'a yönlendirir.

İşte tüm kâmil kimseler, belâgat-ı kâlb makamına ermiş kimselerdir.

Onlar asla boş konuşmazlar, hevâsal konuşmazlar.

Dillerinden karamsarlık, kaygı veren bilgiler akmaz.

Onlar; sevindirirler, korkutmazlar.

Hakikatlere yakınlaştırırlar, uzaklaştırmazlar.

Onlar makama göre, tane tane, açıklayıcı, hissettirici, ilme edebe bağlı konuşurlar.

Onlar belâgat-ı kâlb sahibi olacak olanlara konuşurlar.

GILLİ KÂLB

Gilli kâlb: Duygularında düşüncelerinde, hasetlik, nefret, kin, öfke barındıran kâlb.

Haşr Sûresi 10.

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا
وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا
غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ

“Vellezîne câû min ba’dihim yekûlûne rabbenâgfir lenâ ve li ihvânellezîne sebekûnâ bil îmâni ve lâ tec’al fî kulûbinâ gıl-lillezîne âmenû rabbenâ inneke raûfun rahîm.”

Ve ellezîne cau min badi him	: O kimseler, geldi, gelen, ondan sonra, onlar,
Yekûlûne rabbene İğfir lena	: Derler, rabbimiz, vücûdumuzun sahibi, Bizi bağışla, mağfiret eyle,
Ve li ihvâni-nâ	: Kardeşlerimizi de,
Ellezîne sebekûnâ	: Onlar, ileri giden, bizden idrâkte ileri gitsin,
Bi el imani	: İman cihetiyle, inanç yönünden,
Ve la tecâl	: Yok, yapma, olmasın, kılma,
Fî kulûbi-nâ	: Kâblerimizde, idrâk ve anlayışlarımızda,
Gillen	: Kin, haset, fesat, nefret,
Li ellezîne âmenû	: İman edenler, inananlar için,
Rabbenâ inne ke	: Rabbimiz, muhakkak sen,
Raufun	: Niteliklerin sahibi, şekillendiren, zerâfet veren,
Rahîm	: Rahîm, varlığı özünden var eden,

Meâli: “O kimseler onlardan sonra gelenler için derler ki: Rabbimiz! Bize ve kardeşlerimize mağfiret eyle, onlar iman bakımından idrâkte bizden ileri gitsinler, iman edenler için kâlblerimizde asla hasetlik olmasın. Rabbimiz! Muhakkak ki sen varlığı şekillendirensin, tüm varlığı özünden var edensin.”

Gıllı kâlb taşıyanlar, içlerinde hasetlik, fesatlık, kin, nefret taşıyanlardır.

Kişi bu olumsuz duyguları taşıdığı müddetçe, mağfirete erişemez.

“Kâlblerimizde asla hasetlik olmasın” âyette belirtilen, kişinin içinde hiç kimseye karşı hasetlik olmaması gerektirir.

Hasetlik, kişinin içinde olan çekememezlik duygusudur.

Hasetlik, kibirli, münafık kişilerin taşıdığı duygudur.

Mü’min kişi asla haset olmaz, o insanların başarısına, çalışkanlığına ibretle bakar.

Haset kişi ise, “onda olmasın, kaybetsin, başarısız olsun, yıkılsın” duygusuyla bakar.

Haset kişi, asla mümin değildir.

Mümin kişi de asla hasetlik olmaz.

Haset kişi, içinde fesatlık da, kin de, nefret de taşır.

İşte gıllı kâlb, içinde hasetlik, fesatlık duygusu taşıma durumudur.

ŞETTA KÂLB

Şetta kâlb; dağınık, çeşitli ayrı ayrı, şiddetti, ayrılıkta kalan, ikilik içinde olan

Haşr Sûresi 14:

لَا يُقَاتِلُونَكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قُرَىٰ مُّحَصَّنَةٍ أَوْ مِنْ وَرَاءِ
جُدُرٍ بَأْسُهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيدٌ تَحْسَبُهُمْ جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ شَتَّىٰ
ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ

“Lâ yukâtilûnekum cemîan illâ fî kuren muhassanetin ev min verâi cudur besuhum beynehum şedîd tahsebuhum cemîan ve kulûbuhum şettâ zâlike bi ennehum kavmun lâ ya’kılûn.”

Lâ yukâtilûne- kum	: Yok, kavga, mücadele, savaş, mücadele, mahvetmek, siz,
Cemîan	: Birlik, toplu halde, hepsi,
İlla kuren	: Ancak, vardır, belde, orada bulunan, buldukları yer,
Muhassanetin	: Sağlam, bağımsızlık, tutunmak, korunmuş,
Ev min verâi cudurin	: Veya, yada, arkası, geçmişi, duvar, dayanak, engel, sığınan,
Besu hum	: Çarpışma, kavga, tartışma, onlar,
Beyne hum	: Aralarında, kendi aralarında,
Şedîdun	: Şiddetli, daha fazla,
Tahsebu-hum cemian	: Sanırsın, zannedersin, onlar, toplu halde, birlik,
Ve kulûbu-hum	: Kâlbleri, anlayış, idrâk, onlar,
Şetta	: Dağınık, çeşitli, ayrı ayrı, farklı, ikilikte, fırkalar,
Zalike bi enne- hum	: İşte onlar,

**Kavmin lâ
yakılûne**

**: Kimseler, kavim, akıl etmeyen,
düşünmeyen**

Meâli: “Buldukları yerde kendi cehalet bildiklerine tutunanlar ya da geçmiş bildiklerine sığınanlar, birliğin hakikatleri hakkında sizinle mücadele etmezler. Onları zannedersin ki birlik içindedirler, hâlbuki onlar kendi aralarında daha fazla kavgalıdır ve onların anlayışları da farklı farklıdır. İşte onlar düşünmeyen kimselerdir.”

Şetta kâlb; kendi inancını üstün görüp, Allah’ın birliğini görememe durumudur.

Kendini birlik içinde gösteren, ama kâlb ciheti ikilikte olan kişiye işaret eder.

Kişi hiçbir zaman kendi inancını, kendi konumunu, kendi cinsiyetini, milletini üstün görmemelidir.

Hazreti Muhammed: “Ey insanlar! Şunu iyi bilin ki, Rabbiniz birdir, atanız da birdir. Arap’ın Arap olmayana, Arap olmayanın Arap’a; beyazın siyaha, siyahın beyaza bir üstünlüğü yoktur.”

Hazreti Muhammed’in belirttiği gibi, bir kimsenin bir kimseden üstünlüğü yoktur, hepimiz Allah’ın indinde biriz.

Kur’ân bizlere, dini layıkıyla anlayan bir bölünme içinde olmaz, der.

Kur’ân bizlere, bölünmeyin, Tevhîd üzere, yani birlik üzere olun, der.

Ne zaman ki bir târîkate, cemâate gidilse, bir ayrımcılık, bir üstünlük halleri hissedilmeye başlanır.

Buna örnekler verirsek:

Bizden, bizden değil...

Onların yolu doğru değil, bizim yolumuz hidâyet yolu...

Bizim yolumuz şefâat yolu...

Biz gerçek ibadet ediyoruz, onların ki doğru değil, onlar şeytana uyuyor...

Şeriatlı, şeriatsız...

Onlar İslam dışı...

Onlar cehennemlik, gibi onlarca kendi gibi olmayanları dışlayan ve kendilerini yüce gören sözlere rastlıyoruz.

Hatta kendi şeyhlerini o kadar yüce görüyorlar ki, adeta Allah yerine koyuyorlar. Allah'ı anmaktan çok şeyhlerini anıyorlar, övüyorlar, Allah'a ait nitelikleri şeyhlerine isnat ediyorlar.

Kur'ân bizlere bölünmenin tehlikelerini, târîkat, cemâtlere ayrılmanın tehlikelerini birçok âyette ortaya koyuyor.

Rûm Sûresi 32: "Minellezîne ferrakû dînehum ve kânû şî-yeâ kullu hızbin bimâ ledeyhim ferihûn."

Meâli: "Onlar dini bölen kimselerden oldular ve bütün hepsi târîkatlara, mezheplere, cemâatlere bölündüler. Her zümre kendi inançlarıyla avunup övündü."

Mü'minûn Sûresi 53: "Fakat onlar aralarında hakikatler hakkında bölündüler. Mezheplere, târîkatlara, cemâatlere ayrıldılar. Her zümre kendi inançlarıyla avunup övündü."

Âyette belirtildiği gibi: "Onları zannedersin ki birlik içinde-dirler, hâlbuki onlar kendi aralarında daha fazla kavgalıdırlar ve onların anlayışları da farklı farklıdır."

Şetta kâlb içinde olanlar, kendilerini birlik içinde gösterirler, ama onlar birliğe erişememişlerdir.

Onlar kendi aralarında da kavga ederler, birbirlerinin ek-siğini ararlar.

"İşte onlar düşünmeyen kimselerdir." İşte onlar aklını kul-lanmayan, düşünmeyen, Allah hakikatine erişememiş olanlardır.

İşte şedda kâlb; duygularında ve düşüncelerinde ikilik, yar-gılama, bölünmüşlük, öteleme, beğenmeme, eksik arama olma durumudur.

KAZEFE KÂLB

Kazefe kâlb; sarılan, kuşatılan, hakikatten uzak olan kâlb, korkuya sarılı kâlb, zanlarla hareket eden kâlb, sarılan kâlb.
Ahzâb Sûresi 26

Ahzâb Sûresi 26:

وَأَنْزَلَ الَّذِينَ ظَاهَرُوهُمْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ
صِيَاصِيهِمْ وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ فَرِيقًا
تَقْتُلُونَ وَتَأْسِرُونَ فَرِيقًا

“Ve enzelellezîne zâherûhum min ehilil kitâbi min sayâsî-
hım ve kazefe fı kulûbihimur rube feriykan taktulûne ve te-
sirûne ferikâ.”

Ve enzele ellezine	: İndirdi, sundu, o kimseler,
Zaher hum	: Yardım, açık belli, bariz, zahir olan, onlar,
Min ehli el kitâb	: Aktarılan söylentilerde kalan, kendi anlayışında,
Min sayasi hım	: Kendi kaleleri, muhkem, sağlam, bir şeyin aslı,
Ve kazefe	: Düşürdü, sardı, korkuya sarıldı,
Fi kulûbi hum	: Kâlblerine, kâlblerinin içine, anlayışlarına,
El rube ferikan	: Korku, bir kısım, takım,
Taktulune	: Öldürmek, yazık etmek, mahv olmak,
Ve tesirun	: Esir olmak, esaret, tesir etmek,
Feriken	: Topluluk, bir kısım, topluluk,

Meâli: “Aktarılan söylentilerde kalanlara da yardım edildi, ha-
kikatler sunuldu. Onlar ise kendi bildiklerini asıl kabul ettiler. O

halde olan topluluklar kendilerine yazık ettiler; kâlblerine korku düşürdüler ve o topluluklar kendi cehaletlerine esir oldular.”

Kazefe kâlb, korkulara, kaygılara, karamsarlıklara sarılı kâlbdir.
Korku, Allah'ı anlamaya engeldir.

Dini anlatanlar, Kur'ân'da Allah'tan korkun âyetleri vardır diyerek bizlere hep Allah korkusundan bahsettiler.

Kur'ân'da “İttekû Allâh” âyetlerini, Allah'tan korkun diye meâl ettiler.

İtteku; takvâ, şirke düşmemek, güçlü bir şekilde bağlanmak demektir.

Takvâ; fenalardan sakınmak, Allah'a ortak koşmamak anlamıyla meâle daha uygun düşer.

Korku, havf kelimesinin karşılığıdır.

Kur'ân'da havf, şeytana mahsus gösterilir.

Korkutan şeytandır diye bildirilir.

Her kim korkular salıyorsa, akıllara korkular veriyorsa, o şeytandır.

Âl-i İmrân Sûresi 175: “İnnemâ zâlikumuş şeytânu yuhavvifu evliyâe hu fe lâ tehâfûhum ve hâfûni in kuntum muminîn.”

Meâli: “Şeytani hallerde olanlar ancak kendi dostlarını korkuturlar. Artık o hallerde olanların korkutmalarına kanmayın ve eğer inanlardan iseniz Beni anlamamaktan korkun.”

Allah'ı anlayanlar korkudan geçecektir.

Anlamayanlar ise, korkutanların korkularıyla korkacaklardır.

Neml Sûresi 10: “Yâ mûsâ lâ tehaf innî lâ yehâfu ledeyyel murselûn.”

Meâli: “Ya Musa! Korkma, muhakkak ki benim katımda hakikate ulaşanlara korku yoktur.”

Haşr Sûresi 13: “Le entum eşeddu rehbeten fî sudûrihim minallâhi, zâlike bi ennehum kavmun lâ yefkahûn.”

Meâli: “Elbette sizlerden; içlerinde Allah’a karşı şiddetli bir korku taşıyanlar, işte onlar Allah’ı anlayamayan kimselerdir.”

Kur’ân’ı incelediğimizde anlıyoruz ki Allah’ı idrâk edenlerin içinde korku olmuyor.

Hakikate ulaşanlarda korku olmuyor, onlarda Allah korkusu değil, Allah sevgisi oluyor.

Allah’ı idrâk edenlerin içinde Allah sevgisi oluyor ve yaşamları hep sevgi içinde geçiyor.

Korku ise ancak ve ancak hakikatlere ulaşamayan kimselerin içinde oluyor ve o kişi içindeki şeytana teslim oluyor ve o şeytan da onu korkuttukça korkutuyor.

Haşr Sûresi 13. ayette de ve birçok âyette de sunulduğu gibi; Allah’ı anlayamayan kimselerin korku içinde olduğu bildirilir.

Allah’ı layıkıyla bilen ve her an Allah’a teslimiyet içinde yaşayan kişinin içinde Allah korkusu olmaz.

Allah’ı layıkıyla bilen kişinin içinde her an Allah sevgisi vardır. Korku hakikati anlamaya perde olacaktır.

Kazefe kâlb, anlayışlarında, duygu ve düşüncelerinde korku olma durumudur.

Küçücük çocukların beyinlerine korkular salınarak, kazefe kâlb oluşur.

Korku, beynin düşünce sisteminin üstüne perde olur ve çocuk ilme dayalı düşünceden uzaklaşır.

Toplumda çocuklar maalesef korku ile büyütülmektedir.

Bizler hep korkutulduk.

Çocuk iken Allah korkusu ile büyütüldük.

Allah çarpar, Allah taş eder, Allah yakar, Allah maymun eder, Allah rezil rüsva eder.

Allah gökten başına yıldırım atar, Allah fakir eder, Allah öldürür, Allah kahreder.

Allah belanı verir, Allah cezanı verir, Allah kör eder, sağır eder, Allah hor hakir yapar.

Hep böyle sözlerle büyütüldük.

Beyinlerimize korku verilerek, hakikatleri düşünmekten uzaklaştırıldık.

Korkularla, karamsarlıklarla, umutsuzluklarla, büyütüldük.

Ahiret korkusuyla, cehennem korkusuyla, zebani korkusuyla büyütüldük.

Korku, beynin çalışmasını engelleyen bir duygudur.

Korku; düşünmemizi, anlamamızı, şahit olmamızı, engelleyen bir duygudur.

Çocukken hep korkularla büyütüldük.

Cin korkusu, şeytan korkusu, hortlak korkusu, görünmeyen varlıklar korkusu, musallatlar korkusu ile büyütüldük.

Hep ufacık beyinlerimize Allah korkusu işlendi.

Kur'ân meâllerini de beynimize işlenen bu korkulara dayalı olarak yaptık.

Ve gün geldi Kur'ân'ı dikkatlice incelediğimizde anladık ki korkuyu veren şeytani hallerde olanlarmış.

Allah'ın anlaşılmasını istemeyenlermiş.

Allah'ı anlayan, O'na teslim olanlarda korku olmaz.

İşte kazefe kâlb, korkulara sarılmış duygu ve düşüncelerdir.

Kazefe kâlb durumundan kurtulmanın yolu, Allah'ı layıkıyla anlamak, sevgiye erişmektir.

FEZEA-I KÂLB

Fezea-ı kâlb; panikleyen, korkan, ürkek, cesaretsiz, sarılan, kuşatılan kâlb. Sebe Sûresi 23

Sebe Sûresi 23:

وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ عِنْدَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ
لَهُ حَتَّىٰ إِذَا فُزِّعَ عَن قُلُوبِهِمْ قَالُوا
مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقَّ وَهُوَ الْعَلِيُّ
الْكَبِيرُ

“Ve lâ tenfeuş şefâatu indehû illâ li men ezine leh hattâ izâ fuzzia an kulûbihim kâlû mâzâ kâle rabbukum kâlûl hakk ve huvel aliyyul kebîr.”

Ve la tenfeu	: Yok fayda, yarar,
El şefaât inde hu	: Şefaât, himaye, koruyucu, katında, ona ait,
İllâ li men ezine lehu	: Ancak, kimse için, izin, yetkili, ona, sadece yetkili olan,
Hatta iza fezea	: Hatta, olduğunda, panik, ürkek, korku,
An kulûbihim	: Kâlblerinde, anlayış, duygu, düşünce,
Kâlû mâzâ kale	: Dedi, ne dedi, ne diyelim,
Rabbukum	: Rabbiniz, sizi vücûdlandıran,
Kâlû el hakka	: Dediler, hak, gerçek olan, hakikat,
Ve huve el aliyyu el kebir	: O, ilmiyle yüce olandır,

Meâli: “Onlardan bir şefâat beklemenin faydası yoktur. Onların kâlblerinde bir korku oluştuğu zaman, ancak yetkili olan kimselere giderler ve derler ki: Ne diyelim. Onlar da derler ki:

Sizi vücûdlandırmanı anlayın, hakikatler üzere olun ve ilmiyle yüce olanın O olduğunu anlayın.”

Fezea-ı kâlb de korkulara, paniklere kapılan kâlbdir.

Fakat buradaki korku, panik, hakikati anlamaya götürecektir.

Kazefe kâlb, hakikati anlamaktan uzaklaştırır.

Fezea-ı kâlb, korkunun üstüne gidip, nedenini çözer, hakikate erişir.

Âyette belirtildiği gibi; “Onların kâlblerinde bir korku oluştuğu zaman, ancak yetkili olan kimselere giderler.”

Kâmil kimseler korku içinde olmayan, korkulardan kurtulmuş olanlardır.

İçine korku düşenler, kâmil kimselere giderler; “Onlar da derler ki: Sizi vücûdlandırmanı anlayın, hakikatler üzere olun ve ilmiyle yüce olanın O olduğunu anlayın.”

Evet, fezea-ı kâlb, hakikati anlamakla korkuların, paniklerin gideceği kâlbdir.

“Allah nedir?” hakikatine ulaşmanın gönlünden, korku, panik, ürkeklik kalkar.

Onun gönlünde sevgi ırmakları akar.

Ve o kişi ne yaparsa yapsın korkuya dayalı değil, hep sevgi içinde yapar.

Korkulardan kurtulan kişi, Allah sevgisine ulaşır ve kişi hep Salih amel üzere yaşar, yani iyi insan olarak yaşar.

Ve iyi insan olan, çevresine korku salmaz, tam tersi korkuları siler.

İşte korkuları silen, sevgiyi sunan kişi:

Zerre kadar kibir içinde olmaz, yani hiç bir kimseyi ve hiç bir varlığı küçük görmez, kendini asla yüce görmez.

O kişi, fezea-ı kâlb durumunda olan kişilerin korkularını siler, sevgiye iletir.

Sevgi, korkulardan kurtulan, Allah hakikatine ulaşanlar kimselerin gönlünde olan ilâhî hissiyattır.

Meleklerle soruldu: “Cennet nedir?”

Cevap: “Sevginin olduğu her yerdir.”

Meleklerle soruldu: “Cehennem nedir?”

Cevap: “Sevginin olmadığı kâlbdir.”

Sevginin olmadığı kâlbte korku olur, korkunun olduğu yer cehennemdir.

Fezea-ı kâlb sahibi olanlar, korkudan korkuya değil, korkudan korkusuzluğa geçerler.

TAMAHKÂR KÂLB

Tamahkâr kâlb; tamah eden, hırslı, göz diken, kafasına ta-
kan, çıkarı için gözünü karartan kâlb. Ahzâb Sûresi 32

Ahzâb Sûresi 32-

يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ لَسُنُنَّ كَأَحَدٍ مِّنَ النِّسَاءِ إِنِ اتَّقَيْتُنَّ
فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ
مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَّعْرُوفًا

“Yâ nisâen nebîyyi lestunne ke ehadin minen nisai initte-
kaytunne fe lâ tahdane bil kavli fe yatmaallezî fi kâlbihî mara-
dun ve kulne kavlen marûfâ.”

Ya nisa	: Ey nefsinî tanıma yolunda olanlar,
El nebîy	: Haber veren, bildiren, haberci,
Lestunne	: Siz değilsiniz, siz olmayın, yok saymayın,
Ke ehadin min el nisai	: Birisi gibi, nefsinî tanıma yolunda olan,
En ittekaytunne	: Takvâ, fenalara düşmekten sakınan ortak koşmayan,
Fe la tahdane	: Bundan sonra, yok yumuşak, çekici, çalımlı, beğenmiş,
Bi el kavli	: Bir söz, söylenen söz,
Fe yatma ellezi	: Sonra, hırsla isteme, çok isteme, tamahkâr, aç gözlü,
Fi kâlbihî	: Ki o, onun içinde, kâlbının, anlayışı, idrâki,
Maradun	: Maraz, cehalet hastalığı,
Ve kulne kavlen maruf	: Söyleyin, söz, belli, hakka ait güzel sözler, iyi sözler,

Meâli: “Ey nefsini tanıma yolunda olanlar! Hakikatleri bil-direni yok saymayın. Fenalara düşmekten sakınan, Allah’a ortak koşmayan, o nefsini tanıma yolunda olanlar gibi davranın. Bundan sonra konuşurken kendini beğendirme hallerinden uzak durun. Ki aç gözlü olan o kimselerin kâbllerinde cehalet hastalığı vardır. Artık hep iyilik getirecek sözler söyleyin.”

Tamah; hırs, bir şeye göz dikme, açgözlülük, elde etme hırsı, aşırı istek demektir.

Hırs, bir şeyi aşırı isteme duygusudur.

Hırs, ilme ve edebe uygun olursa, kişiye nice kapılar açacaktır.

Ama hırs, egoya, kibre dayalı olursa, kişinin gönlünü kartartacaktır.

Kişi, makama, şana, şöhrete tamah ederse, yani hırsa kapılırsa, o kişinin gönlü kirlenecektir.

Gönlü kirli olan da tamahkâr olacaktır.

Kişinin dünyaya olan düşkünlüğü, yaşamı anlamaya dayalı olabilir, bu olumlu bir duygudur.

Ama kişinin dünyaya olan düşkünlüğü, kendi egosal hırs-ları içinse bu olumsuz bir duygudur, kişinin gönlünü kirletecektir, şeytanlaştıracaktır.

Mal hırsı, mülk hırsı kötü bir şey değildir.

Kişi, malın mülkün sahibinin Allah olduğunu bilir, gece gündüz koşarsa, nice malı mülkü olacaktır ve o malında mülkünde öncelikle “Allah’ım bunların sahibi sensin ben sadece emanetçiyim” duygusunu taşıyorsa, onun daha çok malı mülkü olacaktır ve malından mülkünden ürettiği rızıklarla insanlığa daha çok hizmeti olacaktır

Bu olumlu bir duygudur, böyle kişiler üretken olurlar ve çevresine faydalı olurlar.

Ama kişi malıyla mülküyle kibir içine düşüyorsa, malikül mülk olan Allah’ı unutuyorsa, mal mülk hırsıyla hatalara düşecektir, mal mülk edinmek için nice kimsenin hakkına girecektir.

Âyette belirtildiği gibi; “Aç gözlü olan o kimselerin kâblle-
rinde cehalet hastalığı vardır.”

İnsan olumsuz hırsların kölesi olmamalıdır.

İnsan, kendine ve çevresine zarar veren duyguların hırsına
kapılmamalıdır.

Tamahkâr kâlb, açgözlü olma durumudur.

İnsan, çok çalışkan olmalıdır ama kanaatkâr olmalıdır.

İnsan kendinde olanla mutlu olmalı, başkalarının malına
göz dikmemelidir.

Kur’ân’da kadın olsun erkek olsun, çok çalışılması gerek-
tiğini bildirir.

Nahl Sûresi 97: “Men amile sâlihan min zekerin ev unsâ.”

Meâli: Kadın ya da erkek hayırlı çalışmalarda olan kimse.”

Hırs ve tamah; kanaat ile birleşirse, ameller Salih amel olur.

Ama hırs ve tamah; egoyla, bencillikle birleşirse, kibre,
zulme yol açar.

Âyette bildirildiği gibi; “yatmaallezî fi kâlbihî maradun” ta-
mahımız, marazlı olmamalıdır, yani kibre dayalı, egoya dayalı,
şahsi çıkara dayalı olmamalıdır.

Yine âyette belirtildiği gibi “ve kulne kavlen maruf” iyilik ge-
tiren çalışmalarda, irfâniyet içinde olunması, gerektiği bildirilir.

İyilik getiren, irfâniyet getiren sözlerin kullanılması gerek-
tiği bildirilir.

İşte tamahkâr kâlb, bir şeye aşırı istek duyulması durumudur.

İstek; ilim ve edep üzere olursa, nice keşiflere, nice sırlara
kapılar açılacaktır.

İstek; kişisel hırslara, bencilliklere dayalı olursa, gurura,
kibre, hakikatlerden kopmaya yol açacaktır.

SECDE-İ KÂLB

Secde-i kâlb; her an secde içinde, teslimiyet içinde, birlik şuuru içinde olan kâlbdir.

Şuarâ Sûresi 219:

وَتَقَلُّبِكَ فِي السَّاجِدِينَ

Ve tekallubeke fîs sâcidîn

Ve tekallube-ke : Senin idrâkin, değişimin, kâlbın,
Fi el sacidin : İçinde, teslim olma, secde içinde olan,

Meâli: “Bir teslimiyet içinde senin idrâkini bir bilişten diğer bir bilişe ulaştırandır.”

Secde-i kâlb; secde makamına erişmiş, her an secdede olan kâlbdir.

Kur’ân-i mânâda secde nedir?

Kur’ân tüm varlığın Allah’a secde halinde olduğunu belirtir.

Peki nedir hakikatte secde?

Bizler hep alınımızı yere koymayı secde olarak biliriz.

Oysa Kur’ân; göklerde ve yerde ne varsa her şeyin Allah’a secde ettiğini belirtir.

Peki nedir secde?

Kur’ân’ın secde hakikati nedir?

“Secde Makamı” nedir?

Bedenden geçme makamı.

Fenâfillah, Allah’ın ulviyetinde faniliğini bilme makamı.

Hakk ile Hakk olma makamı.

Damlanın deryadan ayrı olmadığını görme makamı

Üflenen rûha erme makamı.

Varlığından geçip aslına teslim olma makamı.

Semme vechAllah makamı.

Rad Sûresi 15: “Ve lillâhi yescudu men fis semâvâti vel ardı tavan ve kerhen ve zilâluhum bil guduvvi vel âsâl.”

Meâli: “Göklerde ve yerde olan ne varsa, istese de ve istemesi de ve onların gölgeleri dâhil, sabah, akşam hiç durmadan Allah’a secde ederler.”

Rahmân Sûresi 6: “Ve el necmu ve el şeceru yescudân.”

Meâli: “Yıldızlar ve ağaçlar her an secde halindedirler.”

Nahl Sûresi 49: “Ve lillâhi yescudu mâ fis semâvâti ve mâ fil ardı min dâbbetin vel melâiketü ve hum lâ yestekbirün.”

Meâli: “Göklerde ne varsa ve yerde ne varsa, bütün varlıklar ve bütün kuvveler Allah’a secde ederler. Bu hakikati anlayanlarda kibirlilik yoktur.”

Kur’ân’ı incelediğimiz zaman anlıyoruz ki her varlık her an Allah’a secde halindedir.

Secde makamı; tüm vücûdları tutan gücü idrâk etmek ve bu güçten ayrı olmadığını bilmek ve her şeyiyle teslim olmanın şuuruna ulaşmaktır.

Bu makamda kişi anlar ki tüm varlığı tutan kudret tek kudrettir.

O tek kudret içten dışa, dıştan içe tüm varlığı tutuyor ve tüm varlığı kendine bağlıyor. Yani kendine secde ettiriyor.

Varlığın sistemindeki, işleyiş, nitelikler ve bedenleri tutan güç her an tüm kâinatın sahibi olan Zâta bağlılık içinde yani secde içindedir.

Secde makamında kişi:

Kendi vücûdunu ve tüm varlığı tutan kudreti anlar ve kendinden geçer.

Bedenini terk eder, cümle varlığın Hakk’a secdesine şahit olur.

Tüm varlıkta Hakk’ın yüzünü görür.

Tüm varlığın her an Hakka bağlı olduğunu görür.

Varlıkta varlığı tutan Hakkı görür.

Bir damla misali deryadan ayrı olmadığına şahit olur.
Tüm varlıkta üflenen rûh hakikatine şahit olur.
Tüm varlığı tutan tek Zâta şahit olur.
Tüm mevcûdatı her an tutan, her an onu çalıştıran Zâta şahit olur.

Kesret âlemi gibi görünen âlemin vahdet olduğuna şahit olur.
Zamandan zamansızlığa geçer
Bedenden bedensizliğe geçer
Üflenen rûha erer.

Nasıl ki, kulağımız, gözümüz, elimiz, ayağımız yani tüm organlarımız ve tüm hücrelerimiz her an vücûdumuza nasıl bağlıysa, secde halindeyse, işte bu kâinatta ki tüm varlık, her an Zâtı mutlak olan Allah'a bağlıdır, yani secdededir.

İşte, secde makamına eren kimse, hep o şuurda durur, ne-reye bakarsa baksın cümle varlığın özünün, Hakk olduğunu bilir.

İşte bu makamın zevkiyle Muhyiddin İbn Arabi "kim Allah'a gerçekten secde ederse, ebediyen başını secdeden kaldıramaz" demiştir.

İşte secde-i kâlb ehilleri bu şuurda yaşayanlardır.

Onlar tüm sıfatların Allah'ın zâtına bağlı olduğunu görürler.

Onlar ne yaparsa yapsınlar secdeden ayrılmadan yaparlar.

Onlar Allah'a öyle teslim olmuşlardır ki, akılları, gönülleri ilâhî aşk içindedir.

Onlar varlığa baktıkları zaman, varlığın özünde varlığı tutan Allah'ın zâtına birlik içinde bakarlar.

Halk'ta Hakk'a nazar ederler.

Denizin dalgasının deniz olduğunu görürler.

Secde-i kâlb ehilleri, secdenin mânâsına ermiş, her dâim o mânânın lütfu ile yaşarlar.

VELED-İ KÂLB

Veled-i kâlb; kâlbî doğuşlar olan kâlb, çocuk saflığında olan kâlb demektir.

Mevlid, veled, veli, evliya, valide, vali birbirine bağlı kelimelerdir.

Mevlid; doğma, doğuş, nûrdan akış, rûhdan şekle çıkış. Muhammed'i şuur, doğuşa ulaşan anlamlarına gelir.

Mevlid; doğuş, veled olan, veli makamına erişen, gönlü ilâhî lütûflara erişen, demektir.

Doğuştan maksat, gönülde Muhammedî şuurun doğuşudur.

Veled, çocuk saflığında olan demektir

Kişinin gönlü, çocuk saflığına erişmeden onda irfâni doğuşlar olmaz.

Hazreti Muhammed; "Allah'a en yakın olanlar çocuklardır" diye bildirmiştir.

Bundan maksat, çocuk saflığında olabilmektir.

Nasıl ki çocuk, saf tertemizdir, aklında yargılayıcı, öteleyici, hor görücü bilgiler, algılar yoktur.

İşte kişinin gönlü de çocuk saflığında tertemiz olmalıdır.

Olmalıdır ki gönlüne ilâhî lütûflar bahşedilsin.

Kişinin aklından geçen tüm kötülük dürtüleri yok olmalıdır.

Her türlü, fitneliğe, fesatlığa, gurura, kibre düşürecek olan bilgiler, duygular, düşünceler yok edilmelidir.

Her türlü yargıya, ötelemeye, ikiliğe düşürecek tüm duyguları silinmelidir.

Makam, mülk, şöret, gibi aklı, kâlbî esir alacak duyguları yok edilmelidir.

Kişi aklında olan, kul hakkı yemeye, çalıp çırpmaya, birine zarar vermeye yol açacak her türlü duyguları, düşünceleri temizlemelidir.

Temizlemelidir ki veled-i kâlb makamına erişsin.

Allah'ı kendine veli edinsin, dünyaya dost olmasın, Allah'a dost olsun

Maîde Sûresi 55: "İnnemâ veliyyu kum Allah."

Meâli: "Siz ancak Allah'ı dost edinin."

Bakara Sûresi 107: "Ve mâ lekum min dûnillâhi min veliyyin ve lâ nasîr."

Meâli: "Ve size Allah'tan başka bir dost ve yardımcı da yoktur."

İşte veled-i kâlb makamına erebilmek için, çocuk saflığına erişmek ve Allah'ı dost edinmek gerekir.

Gel kardeş kâlbini temiz eyle.

Gel kardeş, veled-i kâlbe sahip ol.

Ve onun kirlenmesine izin verme.

Bil ki kâlb, Hakk'ın lutüflarına açılan bir kapıdır.

Hakikati yakalayan bir ağıdır.

Hakk ile senin arandaki bağıdır.

Temizle kâlbini ki oraya Hakk ışığı yansısın.

Sırlar ancak ve ancak, kâlbi temiz olana açılır.

Kâlbini mescid eyle Hakk'a.

Secde sırrına erenlerden ol.

Bil ki insan makamına gelmek, kâlb sahibi olmakla mümkün olur.

Bil ki Allah hakikati, "Ehl-i Kâlb" olan kişide tecelli eder.

Kâlb boyutu; idrâk boyutudur, ilmi düşünme, ilmi sorgulama boyutudur, araştırma, hakikati anlama boyutudur, var oluşu çözüme, varlıktaki işleyişi idrâk etme, var edeni anlama boyutudur.

Gel kardeş kâlbini temiz eyle.

Ve temiz olan kâlb, Hakk'a açılan bir kapı olsun, veled-i kâlb olsun.

Veled-i kâlb ehli olanlar:

Gönüllerinde ilâhî doğuşa erenlerdir.
Nice hakikatleri gönüllerinde hissedenerlerdir.
Deryadan damla misali gelen nûru kendinde bulanlardır.
Damlada deryayı, deryada damlaları seyredenlerdir.
Yerlerde göklerde olanların her an secdesine şahit olanlardır.
“Nûrumdan nûrunu halk eyledim” sırrına erenlerdir.
Vahdetten kesretin, kesretten vahdetin doğuşuna şahit
olanlardır.
Kevser makamına kavuşanlardır.
Her an gönül mirâcında olanlardır.
Îlâhî sırlara erenlerdir.
Âdem'den Muhammed'e olan nice boyutların sırlarını ken-
dinde bulanlardır.

SÜVEYDÂ-I KÂLB

Süveydâ-ı kâlb, nokta-i süveyda diye de bilinir.

Süveydâ; siyah, nokta, âmâ, karanlık, yokluk, hiçlik, heplik,

Süveyda-ı kâlb; kâlbın siyah noktası diye bilinir.

Siyahlıktan murad, leyl boyutudur, âmâ boyutudur.

Kâlbın iki cihette karanlık boyutu vardır.

Biri gafletin karanlığıdır.

Diğeri “süveyda-leyl-hiçlik-âma” karanlığıdır.

Allah’ı bilmeyen kişi, kendi cehalet karanlığında Allah’ı kaybetmiştir.

Süveydâ-leyl-âmâ karanlığı ise; kulun Allah’ın karanlığında kaybolmasıdır.

Allah’ı bilen O’na teslim olan kişi, O’nun karanlığında yani âmâ boyutunda yani hiçlik boyutunda kaybolmuştur yani damlanın denize karıştığı gibi kaybolup gitmiştir, yani O’na karışmıştır.

Ama bu kayboluş Hakk ile Hakk olma boyutudur.

Süveydâ-ı kâlb sahipleri; ilm-i ledün ehilleri, feraset ehilleri, bâsîret ehilleri, havas ehilleridir.

Süveydâ-ı kâlb ehilleri, îlâhî aşka erişmiş olanlardır.

Onlar îlâhî sırların akışındadırlar.

Süveydâ-ı kâlb ehilleri, leyl-i tehecced ve makam-ı mahmud’a erişmişlerdir.

İsrâ Sûresi 79: “Leyli fe tehecced.”

İsrâ Sûresi 79: “Makâm-ı Mahmûd.”

İsrâ Sûresi 79: “Ve minel leyli fe tehecced bihî nâfileten leke asâ en yebaseke rabbuke makâmen mahmûdâ.”

Meâli: “Sen varlığından geçerek Halk’da Hakk’ı seyret. Umurlur ki sen, Rabbinden açığa çıkan tüm varlığın niteliklerinin kaynağına erersin.”

Toplumda “Leyl-i tehecced” teheccüd namazı diye bilinir.
Oysa o âyette “Sâlat” kelimesi geçmez.

“Leyl-i tehecced” âyetini gece namazı diye çevirmek ne kadar doğru olur düşünmek gerekir.

Gece namazından maksat nedir çok iyi düşünmek gerekir.
“Leyl-i tehecced” kelimesini inceleyelim.

Leyl; gece, karanlık, gölge, yansıyan nûr, gecenin sahibi, yıldızlardan yansıyan ışık anlamlarına gelir.

Süveydâ kelimesi de benzer anlamlar içerir.

Tehecced, hücced kelimesinden gelir.

Hücced; delil, burhan, belge, işaret, ispat, nitelikler, göstergeler anlamlarına gelir.

Leyl’den maksat geceleyin yıldızlardan ışığın yansımasıdır.

Gece gökyüzünde bir ışık gördüğümüzde anlarınız ki, orada bir yıldız vardır.

Tabi bu galaksi de olabilir bir evren de olabilir.

Gece yıldızdan yansıyan ışık, yıldızın delilidir, ispatıdır, hüccetidir.

Leyl makamı, Halk makamıdır.

Halk’tan yansıyan nûr Hakk’ın nûrudur.

Leyl-i tehecced; Halk’ta Hakk’ın kendini zâhir etmesidir, kendini ispat etmesidir, kendini göstermesidir.

Nasıl ki gündüz vakti güneş var iken, tüm yıldızlar görünmez olur.

İşte süveydâ boyutunda her şey Allah’ın ulviyetinde kaybolur.

İşte cümle varlıktan da Hakk, her an hüccetleriyle kendini ispat eder.

Süveydâ-ı kâlb ehilleri Makam-ı Mahmud ehilleridir, onlar Hakk’ın ve Hakk’ın bir olduğunun zevkine ermiş gönüllerdir.

Süveydâ-ı kâlb ehilleri, Allah’ın ulviyetinde kaybolmuş olanlardır.

Onların basîretleri, hisleri açıktır.

Onlar ilâhî ışıktaki ışık olmuş olanlardır.

Onlar süveyda boyutunda nûra ermiş olanlardır.

Nasıl ki göz bebeğimiz siyah olarak görünür, ışık o siyaha girer kaybolur, beyinde anlamlandırılır ve böylelikle görme tecelli eder.

Süveydâ-ı kâlb ehilleri de; nûr ile nûrlanıp, nûrdan rûha, rûhdan beşere olan akışın hayranlığına kapılmışlardır.

Onların bedenleri yoktur, onlar hep bedenin ışığıdır.

Her ışığın içindeki ilâhî sırların seyrindedirler.

KÂLBİ ŞÜKÜR

Karnımız doyduğunda veya bir şey kazandığımızda şükür ederiz.

Peki, gerçekten şükür etmek bu mudur?

Kâlbî şükür nedir?

Dil ile yapılan şükür lafzidir.

Kâlb şükürü secde makamının şuuruyladır.

Mülk Sûresi 23: “Kul huvellezi enşekum ve ceale lekumus sem’a vel ebsâre vel efideh kalîlen mâ teşkurûn.”

Meâli: De ki: Sizi varedip ortaya koyan, size işitmeyi ve görmeyi ve idrâk etmeyi veren O’dur. Ne kadar da az şükrediyorsunuz.”

Kur’ân’ı incelediğimizde anlıyoruz ki kâlbî şükür:

Bize verilen nimetlerin farkına varmak ve sahibini bilip O’na minnettar olmanın duygusudur.

Bize sunulan nimetlerin farkına varmaktır.

“Verilen nimetleri sunan kimdir?” Bunu bilmek, sahibine minnettar olmaktır.

Varlığımızın sahibini bilip teslim olma şuuruudur.

Allah’a kul olmanın sırrıdır.

Varlığımızın kime ait olduğunu bilmek, her an vücûdumuzdaki işleyişin, sıfatların, vücûdumuzun sahibinin Allah olduğunu bilip, teslim olma duygusudur.

Şükür; bedenimizdeki tüm işleyişin sahibini bilip her nefeste itiraf etmektir.

Her şükür O’nu itiraf etmektir, kendine varlık isnat etmemektir.

Sen varsın senden gayrısı yok idrâkidir.

Tüm varlığın Hakk ile bağlantısını anlayıp itiraf edebilmektir.

Gözün şükürü gözden görme tecellisinin Hakka ait olduğunu bilmektir.

İnsan tüm varlığının ve her bir organının şükürünü eda edebilmelidir.

Mülk Sûresinde belirtildiği gibi, gözümüzdeki görmeyi, kulağımızdaki işitmeyi, burnumuzdan nefes alıp vermeyi veren, cümle âzâmızdan her an işleyen şüphesiz Allah'tır.

İşte biz bunları idrâk edip sahibinin kim olduğunu bilip her an şükür içinde olmalıyız.

Kâlbimizi attıran Allah'tır.

Kanımızı dolaştıran Allah'tır.

Gözümüzden görmeyi, kulağımızdan işitmeyi veren Allah'tır.

Her an hücrelerimi çalıştıran Allah'tır.

İşte her an bunları unutmadan yaşamak ve sahibine minnettarlık içinde olmak şükürdür.

Kâlb-i şükür, her şeyinle Allah'a teslim olma sırrıdır.

Şükür, kendi varlığının sahibini, sıfatların sahibini bilmek ve teslim etmek idrâkidir.

Şükür her nefeste her tecellinin Hakk'a ait olduğunu itiraf etmektir.

Zamanın kâmillerinden Şakîk-i Belhî ile İbrahîm bin Edhem arasında şöyle bir sohbet olmuştur.

Şakîk-i Belhî sorar: "Geçim husûsunda ne yaparsınız?"

İbrahîm bin Edhem: "Bulunca şükreder, bulamayınca sabrederiz" der.

Şakîk-i Belhî der ki: "Bunu, Horasan'ın köpekleri de yapar" der.

Bu defa İbrahîm bin Edhem sorar: "Ya siz ne yaparsınız?"

Şakîk-i Belhî şu cevabı verir: "Bulursak şükredip infâk ederiz, bulamadığımızda yine şükredip sabrederiz."

Evet, anlıyoruz ki kâlb-i şükür; kişinin kendi şahsına sunulan nimetlerin sahibinin Allah olduğunu bilmek ve her an teslimiyet içinde yaşamının adıdır.

Kendine verilen kendi vücûdundaki sıfatların ve geçimi için sunulan nimetlerin sahibinin Allah olduğunu bilmek ve her an O'na minnettar içinde yaşamının adıdır.

Sofraya oturduğumuzda sofradaki tüm rızkların sahibi Allah'tır.

Tarlada yetişen tüm yiyecekleri yetiştiren Allah'tır.

Bize; sütü, eti, yoğurdu, peyniri sunan hep Allah'tır.

İşte biz aslında yemeğe başlamadan önce Allah'a şükretmeliyiz.

Çünkü soframıza gelen yiyecek ve içecekleri yetiştiren ve sahibi Allah'tır.

Dille yapılan şükürde kalmamalıyız, kâlb-i şükürün ne olduğunu da öğrenmeliyiz.

Kâlb-i şükre ulaşan kişinin her hareketi şükür üzeredir.

Şükür dille olsa da, kâlb-i şükür olduğu zaman mânâ bulacaktır.

Hakk'ı bilen çevresine her davranışıyla rahmet sunar.

Kâlb-i şükre erenin, dille şükürü de samimidir.

Kişinin kâlb-i şükür ile dili bir olmazsa, hem kendi vücûdu hem varlık bunu hisseder.

Dil ile ikrar, kâlb ile tasdik bunun hakikatidir.

Dille yapılan şükür küfür olabilir, ama kâlb-i şükür ihlâstır.

Kâlb-i şükür, kâlb-i şükürün secdesi ile olur.

SONUÇ

Bu kitâbımızda Kur'ân'da geçen kâlb âyetlerini incelemeye çalıştık.

Kâlbden maksat nedir idrâk etmeye çalıştık.

Nefs, akıl, kâlb, gönül boyutlarını görmeye ve bunların bir-biriyle olan bağımlı anlamaya çalıştık.

Anladık ki nefis; kişinin öz varlığıdır, kendi bedenidir, ten ile cânın birliği olan bedenler boyutudur, her varlık bir nefstir, bir nefestir, bir nüfustur.

Akıl; gördüğü her şeyi anlamak için çözümsel bakar, düşünür, işaretleri takip eder, hikmetine ermeye çalışır.

Kâlb; bağlanır, bağımlılığı görür, birleştirir, varlığın birbirine olan bağımlı anlar, olayların önünü ardını görür, olayların aktığı yeri görür, sebepleri çözer, şuurlu bakar, işaretleri birleştirir.

Gönül; yaşama geçirir, ulaştığı hakikatleri yaşama döker, o nazarda bakar.

Gönül ehli; kâmil insandır, sâlih insandır, mü'min insandır, şuurlu insandır, geçmişi geleceğe bağlar, her anın tecellisini görür, yaşantısında edep ve ilim üzere yaşar, saygısını ve sevgisini hiç eksik etmez, ihtiyacı olana hiçbir beklenti gözetmeksizin koşar.

Gönül ehli; nefesine ârif olandır, aklını işletendir, kâlb ehli olmuştur.

İşte onlar "Ulu'l-elbab" ehilleridir, yani öze bakan, özden gören kâlb sahipleridir.

Onlar; akli kâlbe, kâlbi gönüle bağlamış olanlardır.

Bu kitâbımızda anladık ki akıl; hurafelere, gurura, kibre bağlıysa, kötülöklere kapılar açacaktır.

Akıl; edep ve ilimle hareket ediyorsa, hakikatlere erişecektir.

Kâlb, şer oluşturan duygu ve düşüncelere de bağlanabilir, hayr oluşturan duygu ve düşüncelere de bağlanabilir.

Temizlenen akıl ve kâlb, varlığın ardını görebilecektir ve hakikatlere nice kapılar açacaktır.

Bu kitâbımızda, Kur'ân'da geçen onlarca kâlb âyetinden sunulan mesajları anlamaya gayret ettik, anladığımız kadarıyla anlatmaya gayret ettik.

Anladık ki kâlbden maksat bedendeki bir organ değil, kişi-deki idrâk, anlayış, duygu ve düşünceler boyutudur.

Kişinin bağlandığı her türlü bilgi ve anlayıştır, duygu ve düşüncelerdir.

Kişi anlayışını değiştirebilmelidir, bâtil bilgiyi terk etmelidir.

Kişi, ilimden ayrılmamalı, ilim üzere hareket etmelidir.

Akıl ve kâlb, ilmi takip ettiği zaman parlayacaktır, yoksa kör olacaktır, yani hakikati göremeyecektir.

“Tamal kulûbulletî fis sudûr” âyette belirtildiği gibi, asıl âmâlık, akıl, kâlb, gönül körlüğüdür.

Akıl da kâlb de gönül de insanın beynindeki bağlandığı bilgiler, duygular ve düşünceler boyutlarıdır.

İnsan, beyninin kıymetini bilmeli, onu hurafelerle, kötülük getiren bilgilerle, duygu ve düşüncelerle kirletmemelidir.

Beyin, eşyanın hakikatini görmek için yaratılmıştır.

Beyin; akletmenin, düşünmenin, anlamanın, çözmenin, karar vermenin, verdiği kararları uygulamanın ya da vazgeçmenin yeridir.

Aynı zamanda bedeninin ihtiyaçlarını karşılama isteğinin merkezidir.

Beyin; akıl, kâlb, gönül âleminin merkezidir.

İnsan düşünmekten, anlamaya çalışmaktan, analiz etmekten, öğrenmekten vazgeçmemelidir.

İnsan, edepten ve ilimden ayrılmamalıdır.

Hurafeleri terk etmelidir.

Korkular sunan, emirler yasaklar sunan kimselere kanmamalıdır.

Özgürce düşünmeli, özü görebilmelidir.

Eşyanın hakikatine erişmek için tefekkür ehli olmalıdır.

Dünya menfaatine esir olmamalı, aklını kâlbini paraya, şana, şöhrete esir etmemelidir.

Aklını; gurura, kibire, korkulara, kaygılara, öfkeye, hiddete, fesatlığa, hasetliğe, zalimliğe esir etmemelidir.

Başkasının gösterdiği yol kişinin yolu olamaz.

Kişi kendi gönlündeki hislerle kendi yolunu bulabilmelidir.

Birine yol göstermek, ancak aynı yolda olan kimse ile mümkün olacaktır.

İnsan, kendi içsel yeteneğini yakalamalı, ilgi alaka kurduğu alana koşmalı, o alanda gece gündüz çalışmalı nice keşifler yapmalıdır.

Çok çalışmalı, çok üretmeli, insanlığa faydalı olmaya çalışmalıdır.

Müslümana tembellik yakışmaz.

Hayr üzere çalışmak, üretmek, keşifler yapmak, insanlığa hizmet sunmak Allah'ın indinde ulvi bir ibadettir.

İşte, bu kitâbımızda kâlb boyutunu anladığımız kadarıyla anlatmaya çalıştık.

Bilmeden hata ettikse affola...

Bilmeden hata ettikse Rabbim bizi affetsin...

Sevgiyle, huzurla, ilâhî aşkla kalın...

Gönlünüz her dâim aşk içinde olsun...

Gönlünüz her dâim ilâhî heyecan içinde olsun...

İsmail Dinçer

6 Mayıs 2023